

Centrum Onkologii
Instytut im. M. Skłodowskiej-Curie

Joanna Didkowska, Urszula Wojciechowska, Witold Zatoński

NOWOTWORY ZŁOŚLIWE W POLSCE W 2007 ROKU

CANCER IN POLAND IN 2007

Adres:

ul. W.K.Roentgena 5,
02-781 Warszawa, Polska
tel. 22 546 20 81
tel./fax: 22 643 92 34
e-mail: canepid@coi.waw.pl
<http://epid.coi.waw.pl/coi>
<http://epid.coi.waw.pl/krn>
www.onkologia.org.pl

Address:

5 W.K.Roentgen St.,
02-781 Warsaw, Poland
tel. (48) 22 543 20 81
tel./fax: (48) 22 643 92 34
e-mail: canepid@coi.waw.pl
<http://epid.coi.waw.pl/coi>
<http://epid.coi.waw.pl/krn>
www.onkologia.org.pl

ISSN 0867-8251

Warszawa 2009

Zakład Epidemiologii i Prewencji Nowotworów
Department of Epidemiology and Cancer Prevention

Prof. dr hab. med. Witold Zatoński
Dr n. med. Joanna Didkowska
Dr n. med. Urszula Wojciechowska
Ewa Tarnowska
Joanna Szwechowicz

canepid@coi.waw.pl
didkowskaj@coi.waw.pl
wojciechowskau@coi.waw.pl
tarnowskae@coi.waw.pl
szwechowiczj@coi.waw.pl

Publikacja wydana w ramach zadania „Rejestracja nowotworów złośliwych”
Narodowego Programu Zwalczenia Chorób Nowotworowych
This report is published within „Cancer Registration” task by the National Programme of Cancer Prevention

Tłumaczenie na język angielski: Łucja Didkowska
Korekta: Marian Borycki
Projekt okładki: Maria Bujalska
Projekt graficzny i skład: Studio Mediana ul. Lendziona 5b/7a, 80-264 Gdańsk — www.studiomediana.pl
Druk: Drukarnia Quick-Druk S.C. Dariusz i Marek Mroczkowscy, Łąkowa 11, 90-562 Łódź

ISSN 0867-8251
WARSZAWA 2009

Spis treści

Słowo wstępne	1
Streszczenie	2
Rozdział 1 Wstęp	6
Rozdział 2 Nowotwory złośliwe ogółem	15
Rozdział 3 Analiza wojewódzka	25
Rozdział 4 Trendy umieralności na nowotwory złośliwe. Polska na tle Europy	31
Rozdział 5 Zachorowania na nowotwory złośliwe — tabele i rysunki	43
Rozdział 6 Zgony na nowotwory złośliwe — tabele i rysunki	79
Rozdział 7 Piśmiennictwo	114
Lista rejestrów współpracujących	118
Karta zgłoszenia nowotworu złośliwego MZ/N-1A	119

Contents

Foreword	1
Summary	4
Chapter 1 Introduction	11
Chapter 2 All malignant cancers	22
Chapter 3 Voivodeship analysis	29
Chapter 4 Cancer mortality trends. Poland against European background	39
Chapter 5 Cancer incidence — tables and figures	43
Chapter 6 Cancer mortality — tables and figures	79
Chapter 7 Bibliography	114
The list of contributing registries	118
Karta zgłoszenia nowotworu złośliwego MZ/N-1A	119

Słowo wstępne

Biuletyn „Nowotwory złośliwe w Polsce”, poświęcony danym za 2007 rok, jest publikacją przeznaczoną dla wszystkich osób zainteresowanych występowaniem nowotworów złośliwych w Polsce.

W obecnej edycji, podobnie jak w latach ubiegłych, zawarte zostały najważniejsze informacje dotyczące zachorowań i zgonów na nowotwory złośliwe w Polsce w 2007 roku. Kontynuujemy opis najczęstszych nowotworów złośliwych; to wydanie zostało uzupełnione o porównania trendów umieralności na nowotwory ogółem, nowotwory płuca, jelita grubego, piersi, szyjki macicy oraz gruczołu krokowego w Polsce z wybranymi krajami Europy.

Chcielibyśmy zachęcić wszystkich czytelników do odwiedzania naszej internetowej bazy zachorowań i zgonów (<http://epid.coi.waw.pl/krn>), gdzie można znaleźć wszystkie informacje zawarte w niniejszej edycji, jak również tworzyć własne przekroje danych za lata 1999–2007, oraz strony Zakładu Epidemiologii i Prewencji Nowotworów (www.onkologia.org.pl), gdzie można znaleźć dane archiwalne.

*Joanna Didkowska
Urszula Wojciechowska
Witold Zatoński*

Foreword

The bulletin „Cancer in Poland”, regarding data for the year 2007 is a publication dedicated to everyone interested in the cancer occurrence in Poland.

In the current edition, similarly as in the previous years, the most important information on cancer incidence and mortality in Poland in 2007 have been included. We continue to describe the most common cancers. This edition has been supplemented with mortality trends due to all cancers, lung cancer, colorectal cancer, breast cancer, cervical cancer and prostate cancer in Poland compared with selected European countries.

We would like to encourage all readers to visit our internet database on morbidity and deaths (<http://epid.coi.waw.pl/krn>), where the complete information included in the current edition can be found, as well as you can obtain data for the period 1999–2007 according to personal needs. We also invite to visit the webpage of the Department of Epidemiology and Cancer Prevention, the Maria Skłodowska-Curie Memorial Cancer Centre and the Institute of Oncology (www.onkologia.org.pl), where the archive data can be found.

*Joanna Didkowska
Urszula Wojciechowska
Witold Zatoński*

Streszczenie

W Polsce w 2007 roku do rejestrów nowotworów złośliwych wpłynęły informacje o prawie 129 000 nowych zachorowań i stwierdzono blisko 93 000 zgonów z tego powodu. W 2007 roku nastąpił przyrost zachorowań (o około 2800 nowych przypadków) i zgonów (o ponad 1300) w porównaniu do roku poprzedniego. Szacujemy (biorąc pod uwagę kompletność rejestracji), że w Polsce w 2007 roku u około 155 000 osób rozpoznano chorobę nowotworową i około 500 000 osób żyło z diagnozą nowotworową. Nowotwory złośliwe stanowiły drugą przyczynę zgonów w Polsce, powodując ponad 26% zgonów u mężczyzn i 23% u kobiet.

Nowotwory złośliwe stanowią istotny problem nie tylko w starszych grupach wiekowych, ale są główną przyczyną przedwczesnej umieralności przed 65. rokiem życia i na tym tle Polska negatywnie wyróżnia się wśród krajów europejskich. Zjawisko to jest szczególnie widoczne w populacji kobiet — nowotwory przed 65. rokiem życia są już od kilku lat najczęstszą przyczyną zgonów (stanowią około 32% zgonów w grupie młodych kobiet i 47% zgonów wśród kobiet w średnim wieku). Do końca tej dekady nowotwory prawdopodobnie staną się także przyczyną nr 1 przedwczesnej umieralności mężczyzn. Obserwowane od wielu lat trendy zachodzące w częstości zachorowań i zgonów na nowotwory złośliwe w Polsce są przede wszystkim wypadkową zmian zachorowań i zgonów na nowotwory złośliwe związane z ekspozycją na czynniki rakotwórcze dymu tytoniowego (palenie papierosów), szczególnie widoczne jest to zjawisko w populacji kobiet. W 2007 roku po raz pierwszy liczba kobiet, które zmarły w wyniku raka płuca, przekroczyła liczbę kobiet, które zmarły z powodu raka piersi.

W populacji mężczyzn w ostatnich dekadach nastąpiły korzystne zmiany polegające na zmniejszeniu odsetka palących, co przełożyło się na utrzymujący się od prawie 15 lat spadek częstości zachorowań (a co za tym idzie i zgonów) na nowotwory płuca. Ten korzystny zwrot dotyczył najpierw młodych mężczyzn, a od początku lat 90. także mężczyzn w średnim wieku. Nadal jednak nowotwory złośliwe płuca są najczęstszym, dominującym

nowotworem złośliwym u mężczyzn, stanowiącym około jedną trzecią zachorowań i zgonów z powodu nowotworów. Schorzeniem o największej dynamice wzrostu i drugim, co do częstości występowania są nowotwory jelita grubego (okrężnica i odbytnica). Nowotwory żołądka (jedyne umiejscowienie o stałej, wyraźnej od 40 lat tendencji spadkowej) i gruczołu krokowego (przede wszystkim wśród zachorowań) to pozostałe najczęstsze lokalizacje nowotworowe u mężczyzn o podobnym poziomie umieralności.

W populacji kobiet wiodącymi umiejscowieniami nowotworów są piersć, płuco i jelito grube (okrężnica i odbytnica). Wzrost zagrożenia nowotworami płuca u kobiet wynika z faktu, że w wiek zwiększonego ryzyka choroby nowotworowej wchodzi kohorty kobiet urodzonych w latach 1940–1960, które charakteryzowały się najwyższym poziomem ekspozycji na czynnik ryzyka, jakim jest palenie papierosów. W 2007 roku po raz pierwszy w historii nowotwory płuca stały się pierwszą nowotworową przyczyną zgonów wśród kobiet (13,7%) wyprzedzając najczęstszy dotychczas nowotwór piersi (12,9%). W 9 województwach rak płuca był pierwszą przyczyną umieralności nowotworowej u kobiet (województwo dolnośląskie, kujawsko-pomorskie, lubuskie, łódzkie, mazowieckie, opolskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie, zachodniopomorskie). Dominujące wśród kobiet nowotwory piersi od początku ubiegłej dekady wykazują *plateau* umieralności przy stale rosnącej zachorowalności. Zahamowanie, czy niewielki spadek umieralności przy wzroście zachorowań świadczy o pierwszych symptomach skuteczności profilaktyki wtórnej raka piersi w Polsce, ale wskazuje też, że prawdziwy sukces jest możliwy tylko przy populacyjnym (a nie oportunistycznym) przesiewowym programie diagnostycznym, jak to demonstruje przykład Wielkiej Brytanii czy USA. W 2007 roku można obserwować jedynie pierwsze efekty działania w Polsce populacyjnego programu badań przesiewowych w kierunku raka piersi — lata 2006 i 2007 to kolejne lata z malejącym współczynnikiem umieralności z powodu raka piersi. Na trzeciej pozycji wśród najczęstszych zgonów znajdują

się w ostatnich pięciu latach nowotwory złośliwe jelita grubego. Coraz bardziej niepokojąca jest stale wysoka umieralność z powodu nowotworów szyjki macicy, które w innych krajach europejskich (np. w Finlandii, Szwecji) stały się schorzeniem niezwykle rzadkim. Dodatkowym powodem do pilnego podjęcia działań jest wzrost współczynnika umieralności z powodu nowotworów szyjki macicy w drugim roku działania programu badań przesiewowych.

Polska jest krajem, w którym dwa zjawiska decydują o wysokim zagrożeniu populacji nowotworami złośliwymi: wielkość ekspozycji na czynniki ryzyka, przede wszystkim dym tytoniowy, oraz opóźnienie we wprowadzaniu populacyjnych (a nie oportunistycznych) programów wczesnej diagnostyki i leczenia nowotworów szyjki macicy, piersi i jelita grubego (u mężczyzn i kobiet), a także ich niska skuteczność, wynikająca z ograniczonego uczestnictwa społeczeństwa.

Summary

In 2007, in Poland the cancer registries received information on almost 129 000 new cases and more than 93 000 deaths were stated as due to cancer. In 2007, there was an increase in the cancer incidence (by about 2800 new cases) and an increase in the number of deaths (by about 1300) in comparison with the previous year. We estimate (taking into consideration the completeness of the registry), that in 2007 in Poland 155 000 patients had been diagnosed with cancer and around 500 000 patients lived with cancer diagnosis. Cancer is the second leading cause of deaths in Poland, causing 26% of deaths among men and 23% deaths among women.

It is worth mentioning that cancer is a significant problem, not only in the older age groups, but it is a leading cause of premature mortality before the age of 65 and in this aspect, Poland negatively stands out from the European countries. This phenomenon is especially visible for female population — cancer is already the leading cause of death for the recent years for women before the age of 65 (it accounts for 32% among deaths of young women and 47% among middle-aged women). It will probably become the cause number one of premature mortality among men by the end of current decade. The cancer incidence and mortality trends observed for many years in Poland are mostly caused by changes of incidence and mortality rates due to cancer connected with exposure to tobacco smoke carcinogens (active smoking), which is especially applicable to female population. In 2007, for the first time among middle-aged women (45–64 years old) the number of deaths due to lung exceeded the number of women, who died due to breast cancer.

In male population the favourable changes took place in the recent decades. The changes consisted of a decrease of the percentage share of smokers, resulting in almost 15 year-long decrease in lung cancer incidence

(and what follows — mortality). This beneficial turn concerned firstly young men, and since the beginning of 1990s middle-aged men as well. However, lung cancer is still the most frequent and dominant cancer among men, constituting around one third of cancer incidence and mortality. The disease with the highest growth dynamics and the second most frequent one is colorectal cancer (colon and rectum). Stomach (the only cancer site with stable, distinct for the last 40 years decreasing tendency) and prostate (first of all incidence) are the remaining most common cancer sites among men with similar mortality rates.

In female population the leading cancer sites are breast, lung and colorectal (colon and rectum). The increase of lung cancer risk among women arises from the fact that the age of the increased cancer risk is entered by female cohorts born in years 1940–1960, which are characterized by the highest level of the tobacco smoke exposure — that is active smoking. This year for the first time lung cancer has become the first death cause among women (13.7%) overtaking the most common so far — breast cancer (12.9%). In 9 districts of Poland lung cancer was the leading cause of the cancer mortality among women (Lower Silesian Voivodeship, Kuyavian-Pomeranian Voivodeship, Lubusz Voivodeship, Łódź Voivodeship, Masovian Voivodeship, Opole Voivodeship, Pomeranian Voivodeship, Warmian-Masurian Voivodeship and West Pomeranian Voivodeship). Breast cancer, predominating among women since the beginning of the last decade, shows plateau in mortality with constantly growing incidence rates. The stop of the trend or small decrease of mortality with simultaneous increase of incidence is the first symptom of the efficacy of the breast cancer secondary prevention in Poland. It also shows that the real success is only feasible with the nationwide population-based (not

opportunistic) screening programme, as it is the case of the United Kingdom or USA. In year 2007, only the first results of breast cancer population-based screening programme could be observed — years 2006 and 2007 are the successive years with a decreasing breast cancer mortality rate. The third place among cancers with the highest mortality rates for last five years is taken by colorectal cancer. It is worrying that mortality due to cervical cancer is constantly high, whereas cervical cancer in other European countries (for example in Finland or Sweden) became a rather rare cancer site. An additional reason to ur-

gently take an action is the increase of cervical cancer mortality rate in the second year of operation of the prevention programme.

Poland is a country, where two phenomena decide about high cancer risk in the population: the size of the risk factors exposure, mostly tobacco smoke, and the delay in the introduction of population (not opportunistic) programmes of early diagnosis and treatment of cervical cancer, breast cancer and colorectal cancer (among both men and women), as well as low efficacy of these programs resulting from a limited population participation.

ROZDZIAŁ 1

Wstęp

Niniejsza publikacja zawiera dane dotyczące zgonów i zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe w Polsce w 2007 roku.

1. Materiał i metoda

1.1. Struktura Krajowego Rejestru Nowotworów

Krajowy Rejestr Nowotworów jest częścią Zakładu Epidemiologii i Prewencji Nowotworów przy Centrum Onkologii — Instytucie im. Marii Skłodowskiej-Curie. Do zadań Krajowego Rejestru Nowotworów należy gromadzenie, przetwarzanie i analiza danych dotyczących zachorowań i zgonów z powodu nowotworów złośliwych na terenie Polski.

Dane dotyczące zachorowań na nowotwory złośliwe zgodnie z obecnie obowiązującym Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów w sprawie badań statystycznych wykonywanych w ramach statystyki publicznej są co miesiąc nadsyłane do wojewódzkich rejestrów nowotworów przez wszystkie jednostki służby zdrowia (publiczne, niepubliczne, gabinety i praktyki prywatne) do 15 dnia każdego miesiąca za poprzedni miesiąc (podstawy prawne rejestracji nowotworów określa ustawa o statystyce publicznej — Dz. U. nr 88 poz. 439 z 1995 roku oraz corocznie wydawane Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie badań statystycznych statystyki publicznej*).

Od 1999 roku, kiedy nastąpiła zmiana administracyjnego podziału kraju, zmieniona została organizacja rejestracji nowotworów złośliwych w Polsce. W stolicach województw działają wojewódzkie rejestry nowotworów (z wyjątkiem województwa śląskiego, gdzie rejestr działa w Gliwicach w oddziale Centrum Onkologii). Rejestry przesyłają do Krajowego Rejestru Nowotworów zbiory roczne, które są tu łączone i analizowane. Woje-

wódzkie rejestry nowotworów prowadzą także analizy zagrożenia nowotworami złośliwymi z terenu swojego województwa, które są prezentowane w biuletynach wojewódzkich.

1.2. Materiał

Struktura ludności Polski według płci i 5-letnich grup wieku została przedstawiona na podstawie danych otrzymanych z Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 30 czerwca 2007 roku według stałego miejsca zamieszkania (tab. 8.1).

Ocena umieralności na nowotwory złośliwe w Polsce w 2007 roku została opracowana na podstawie danych pochodzących ze świadectw zgonów gromadzonych przez Główny Urząd Statystyczny. W niniejszym opracowaniu zbiór zgonów na nowotwory złośliwe został ograniczony do obywateli polskich, co powoduje, że dane zawarte w niniejszej publikacji mogą różnić się od prezentowanych przez Główny Urząd Statystyczny.

Przypadki zachorowań na nowotwory złośliwe w Polsce są gromadzone na podstawie kart zgłoszenia nowotworów złośliwych (MZ/N-1a). Wojewódzkie rejestry nowotworów przesyłają zgromadzone dane do Krajowego Rejestru Nowotworów w Centrum Onkologii — Instytucie im. M. Skłodowskiej-Curie, gdzie dane te są weryfikowane pod względem poprawności logicznej, a następnie łączone w ogólnopolski zbiór roczny. Zbiór roczny powstaje z danych nadesłanych przez rejestry wojewódzkie, które powinny były przesłać zbiór danych dotyczących swojego województwa na dzień 31 grudnia 2007 roku. Dane publikowane przez rejestry mogą różnić się od publikowanych w niniejszym biuletynie, ponieważ rejestry aktywnie zbierają informacje o zachorowaniach i mogą uzupełniać informacje w swoim zbiorze już po przesłaniu go do Krajowego Rejestru Nowotworów.

*Ostatnie Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 września 2006 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2007 ukazało się w „Dzienniku Ustaw” nr 170, poz. 1219, a Program badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2007 i wzory formularzy jako załącznik do tego numeru

W przedstawionych historycznych danych (od 1963 roku) brakuje danych za lata 1997–1998, co jest spowodowane załamaniem statystyki zgonów i zachorowań w Polsce, wynikającym ze strajków lekarzy w tym okresie (utrata informacji o przyczynie zgonu ponad 155,9 tysięcy osób).

Opis sytuacji epidemiologicznej w Polsce, dotyczący zarówno zachorowalności, jak i umieralności, został dotychczas opublikowany w licznych opracowaniach monograficznych (Koszarowski, Gadomska i wsp. 1977, 1987; Staszewski 1976; Zatoński, Becker i wsp. 1988; Zatoński, Tyczyński 1990; Zatoński i wsp. 1993; Zatoński, Pukkala, Didkowska i wsp. 1993; Zatoński, Smans, Tyczyński, Boyle i wsp. 1996; Zatoński, Tyczyński 1997; Tyczyński, Wojciechowska, Didkowska i wsp. 1998; Pukkala, Soderman, Zatoński, Didkowska i wsp. 2001). Centrum Onkologii w Warszawie od 1979 roku publikuje dane o umieralności i zachorowalności na nowotwory złośliwe dla całej Polski w postaci corocznych biuletynów (Koszarowski, Gadomska 1982, 1983, 1983; Zatoński i wsp. 1987, 1988, 1989, 1990, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999; Zatoński, Tarkowski i wsp., 1992; Zatoński, Tyczyński 1993, 1994, 1995, 1996; Didkowska, Wojciechowska i wsp. 2002, Wojciechowska, Didkowska i wsp. 2004, Wojciechowska, Didkowska i wsp. 2005, Didkowska, Wojciechowska i wsp. 2007).

Dane o zachorowaniach i zgonach na nowotwory złośliwe w Polsce są dostępne od połowy lat sześćdziesiątych (patrz bibliografia). Dane dotyczące zachorowalności w wybranych regionach Polski są także regularnie publikowane w kolejnych tomach *Cancer Incidence in Five Continents* (Doll, Muir i wsp. 1970, Waterhouse, Muir i in. 1976, Waterhouse, Shanmugaratnam i wsp. 1982, Muir, Waterhouse i wsp. 1987, Parkin i wsp. 1992, Parkin i wsp. 1997), ale również coraz częściej przez regionalne rejestry nowotworowe.

Międzynarodowa Statystyczna Klasyfikacja Chorób i Problemów Zdrowotnych — Rewizja Dziesiąta

W Polsce obowiązuje obecnie X Rewizja Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (1994), zgodnie z Komunikatem Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 28 października 1996 r. w sprawie wprowadzenia X Rewizji Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (Dz. Urz. MZiOŚ 1996 nr 13 poz. 35). Wszystkie podmioty prowadzące badania statystyczne w ramach programu badań statystyki publicznej zobowiązane są do stosowania tej rewizji (Międzynarodowa Statystyczna Klasyfikacja Chorób i Problemów Zdrowotnych, 1994).

Klasyfikacja histologiczna stanowi integralną część rozdziału poświęconego nowotworom Międzynarodowej

Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja), a dodatkowo rozpoznania histopatologiczne wprowadzono jako klucz identyfikujący niektóre nowotwory pod określonym numerem kodowym, przez co klasyfikacja topograficzna stała się klasyfikacją morfologiczno-topograficzną.

1.3. Metody statystyczne

W niniejszym opracowaniu zastosowano podstawowe wskaźniki statystyczne: liczby bezwzględne, odsetki, współczynniki surowe, współczynniki standaryzowane według wieku.

Bezwzględna liczba przypadków zachorowań lub zgonów z powodu nowotworów występujących w danej populacji w określonym przedziale czasu (tu w 2007 roku) zależy zarówno od wielkości tej populacji, jak i jej struktury wieku.

Współczynnik „surowy” zachorowalności (umieralności) określa liczbę zachorowań (zgonów) na 100 000 badanej populacji, przy czym miara ta nie uwzględnia struktury wieku populacji. Używa się również **częstotliwych współczynników** zachorowalności (umieralności) do określenia częstości występowania danego schorzenia w określonej grupie wieku (także wyrażonych na 100 000 populacji w danej grupie wieku).

Zachorowalność lub umieralność na choroby przewlekłe (do których należą nowotwory złośliwe) zależy w znacznym stopniu od struktury wieku badanej populacji. Zależność częstości zachorowań i zgonów na nowotwory złośliwe od wieku ilustrują rysunki (rys. 5.2, 5.3, 6.3, 6.4).

W celu przedstawienia statystyki zachorowalności i umieralności w taki sposób, aby była ona porównywalna w czasie i między różnymi populacjami, należy korzystać z metod uwzględniających wielkość populacji oraz jej strukturę. W Polsce w okresie powojennym nastąpiły znaczne zmiany w strukturze wieku ludności (por. tabela 5.2), istnieje więc potrzeba zastosowania takiej miary, która pozwoliłaby na uwolnienie wartości współczynnika od wpływu zmian struktury wieku danej populacji.

W niniejszym opracowaniu **standaryzowany według wieku współczynnik zachorowalności (umieralności)** został przyjęty jako miara narażenia populacji. Przy standaryzacji współczynników korzystano z bezpośredniej metody standaryzacji. Standaryzowane współczynniki zachorowalności (umieralności) określają, ile zachorowań (zgonów) wystąpiłoby w badanej populacji, gdyby struktura wieku tej populacji była taka sama jak struktura wieku populacji przyjętej za standard. Jako populację standardową przyjęto „standardową populację świata” (tab.5.1) (Parkin, Whelan, Ferlay i in. 1997). Standaryzowany współczynnik zachorowalności (umieralności) — SR — oblicza się według następującego wzoru:

$$SR = \frac{\sum_{i=1}^N \frac{k_i}{p_i} w_i}{\sum_{i=1}^N w_i}$$

gdzie:

k_i jest liczbą zachorowań (zgonów) w i-tej grupie wieku,

p_i jest liczebnością populacji w i-tej grupie wieku,

i jest numerem grupy wieku ($i = 1, \dots, N$),

N jest liczbą grup wieku (w przypadku 5-letnich grup wieku $N = 18$),

w_i jest wagą przypisaną i-tej grupie wieku, wynikającą z rozkładu standardowej populacji świata.

W naszym opracowaniu posługiwaliśmy się także **wskaźnikiem struktury**. Wskaźnik struktury zgonów lub zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe jest ilorazem bezwzględnej liczby zgonów (lub zarejestrowanych zachorowań) na poszczególne nowotwory i całkowitej liczby zgonów (lub zgłoszonych zachorowań) przedstawionym w procentach.

Mapy

W niniejszej pracy przedstawiono mapy obrazujące rozkład umieralności z powodu nowotworów złośliwych w Polsce w 2007 roku według aktualnie obowiązującego podziału administracyjnego kraju. Mapy zostały przygotowane za pomocą programu MapInfo®. Jeśli nie zaznaczono inaczej, zastosowany został podział naturalny (maksymalizacja różnic pomiędzy grupami i minimalizacja wewnątrz grup).

Trendy

W rozdziale poświęconym trendom umieralności przedstawiono graficznie przebieg współczynników umieralności w latach 1965–2007 w wybranych krajach europejskich, które są tłem dla zmian zachodzących w Polsce. W niektórych krajach okres obserwacji jest skrócony ze względu na brak danych, gdyż nie dla wszystkich krajów zostały już opublikowane najnowsze dane lub nie zostały przeprowadzone szacunki zgonów wstecz dla nowo powstałych krajów europejskich.

Dane dotyczące zgonów pochodzą z bazy danych WHO (liczba zgonów w 5-letnich grupach wieku według płci i umiejscowienia w kolejnych latach). Do analizy włączono wybrane lokalizacje nowotworowe według X Re wizji Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (rak płuca, rak jelita grubego, piersi, szyjki macicy i gruczołu krokowego) oraz nowotwory złośliwe ogółem.

Dane dotyczące populacji poszczególnych krajów pochodzą ze zbioru WHO (5-letnie grupy wieku według płci w kolejnych latach).

Na wykresach przedstawiono 3-letnią średnią ruchomą współczynników umieralności dla poszczególnych krajów oraz poziom średniej dla krajów, które przystąpiły do Unii Europejskiej w 2004 roku (UE-10: Cypr, Czechy, Estonia, Litwa, Łotwa, Malta, Polska, Słowacja, Słowenia i Węgry) i krajów „starej” Unii Europejskiej (UE-15). Trendy przedstawiające średnie dla krajów, których akcesja do Unii Europejskiej nastąpiła w 2004 roku i dla krajów „starej” Unii (UE-15) obejmują lata 1980–2004 lub 1980–2002 (jelito grube i szyjka macicy) ze względu na ograniczoną dostępność danych w bazach WHO.

Kompletność rejestracji

W naszym opracowaniu zamiast terminu „zachorowalność” używa się zwykle terminu „zarejestrowana zachorowalność” dla podkreślenia, że opisywane dane o zachorowalności obciążone są pewnym niedorejestrowaniem. Jako najprostszą miarę kompletności rejestracji nowotworów złośliwych w poszczególnych województwach zastosowano **wskaźnik zachorowania/zgony**, który jest ilorazem liczby nowo zarejestrowanych nowotworów złośliwych ogółem do liczby zgonów z powodu nowotworów złośliwych w tym samym okresie.

$$W_{Z/Z}^W = \frac{Z_{zachorowania}}{Z_{zgony}}$$

Za standard (1,67 dla Polski ogółem, 1,5 dla mężczyzn i 1,9 dla kobiet), na podstawie którego obliczono kompletność rejestracji, uznano wskaźnik zachorowania/zgony obserwowany w krajach o podobnym zagrożeniu nowotworami jak w Polsce (Słowenia, Czechy, Słowacja). Wydaje się, że nie tylko poziom zagrożenia nowotworami, ale również poziom opieki onkologicznej w tych krajach zbliżony jest do charakterystycznego dla Polski. Szacunkowy odsetek zarejestrowanych nowotworów złośliwych nazywany **kompletnością** rejestracji oblicza się na podstawie następującego wzoru:

$$K = \begin{cases} 100\%, & \text{jeśli } K_R \geq 100 \\ K\%, & \text{jeśli } K_R < 100 \end{cases}$$

$$K_R = \frac{W_{Z/Z}^W}{W_{Z/Z}^S} * 100$$

gdzie: $W_{Z/Z}^S$ jest wskaźnikiem zachorowania/zgony uznanym za standard.

Ocena kompletności i jakości rejestracji

Warunkiem prawidłowej oceny stanu zagrożenia nowotworami złośliwymi jest wysoka wiarygodność danych,

które służą za podstawę oceny, a zatem konieczna jest jak najwyższa kompletność rejestracji nowotworów w badanej populacji.

Historycznie obserwuje się znaczącą poprawę kompletności rejestracji nowotworów złośliwych w Polsce. W początkach lat 80. prof. T. Koszarowski oszacował niedorejestrowanie w Polsce na około 30% (Koszarowski i in. 1984). W następnych latach odsetek ten systematycznie obniżał się: do 20% w 1990 roku, a następnie do 5% w 1996 roku (Zatoński, Tyczyński 1999). W latach 1997 i 1998 z powodu akcji protestacyjnej wielu lekarzy nie wypełniało informacji o przyczynie zgonu w aktach zgonu oraz kart zgłoszenia nowotworu, co doprowadziło do obniżenia jakości rejestracji i w efekcie wiedzy o nowotworach złośliwych w Polsce. Utracony został nawyk wypełniania dokumentacji statystycznej i strat tych do chwili obecnej nie udało się nadrobić. W 2007 roku kompletność rejestracji wynosiła 83% (niedorejestrowanie w skali kraju wynosi 17%).

Pewien problem stwarza praktyka kodowania umiejscowień mnogich — ze względu na fakt, że w polskich rejestrach nowotworowych nadal wielu pacjentów nie ma potwierdzenia histologicznego nowotworu (w 2007 roku 79% zgłoszonych zachorowań u mężczyzn było potwierdzone badaniem histologicznym, a u kobiet 83%) rekomenduje się osobną rejestrację poszczególnych pierwotnych zachorowań na nowotwory u tego samego pacjenta (tzn. rejestrowane powinny być zachorowania, a nie osoby).

Obliczony dla całej Polski w roku 2007 wskaźnik Z/Z wyniósł 1,39, przy czym dla mężczyzn wynosił 1,23, a dla kobiet 1,59. We wszystkich rejestrach w Polsce od

lat utrzymuje się znaczna różnica wartości wskaźnika Z/Z między płciami — jego wartość jest wyższa w populacji kobiet, co należy tłumaczyć faktem, że w populacji mężczyzn dominuje źle rokujący nowotwór złośliwy płuca (stanowiący 1/3 zachorowań i zgonów).

Wskaźnik Z/Z wykazuje w Polsce duże zróżnicowanie w poszczególnych województwach (patrz tabela 5,21): od 1,15 w województwie podlaskim do 1,73 w województwie lubelskim. W kilku województwach stwierdzono istotne niedorejestrowanie: zachodniopomorskim ($Z/Z = 1,22$), łódzkim ($Z/Z = 1,24$), mazowieckim ($Z/Z = 1,25$). W województwach tych zarejestrowano poniżej 80% przypadków zachorowań. Do województw o najwyższej kompletności rejestracji należą: lubelskie ($Z/Z = 1,7$), świętokrzyskie ($Z/Z = 1,5$), podkarpackie ($Z/Z = 1,7$).

Kompletność rejestracji nowotworów złośliwych w Polsce w 2007 roku wynosząca 83% obniżyła się w stosunku do 2006 roku i w dalszym ciągu jest niższa niż w 1996 roku. Jest ona wypadkową wysokiej kompletności rejestracji w najlepszych rejestrach (lubelskim, podkarpackim, małopolskim) i bardzo niskiej w kilku rejestrach (podlaskim, zachodniopomorskim, warmińsko-mazurskim i mazowieckim). Niska kompletność rejestracji utrzymuje się od lat w tych samych rejestrach. W 2007 roku zarejestrowano w Polsce 64 288 zachorowań na nowotwory złośliwe u mężczyzn i 64 595 u kobiet. Liczby te nie odzwierciedlają rzeczywistej liczby zachorowań w Polsce. Na podstawie wskaźników kompletności szacujemy, że w 2007 roku liczba nowych zachorowań wynosiła około 155 000, z czego 78 000 zachorowań u mężczyzn i 77 000 u kobiet.

Tabela 1.1. Wskaźnik zachorowania/zgonu na nowotwory złośliwe według województw, Polska 2007 r.
Table 1.1. Incidence/death ratio by voivodeships, Poland 2007

	Województwo	Liczba zgonów	Liczba zachorowań	Wskaźnik zachorowania/zgonu
1	Dolnośląskie	7705	11 880	1,54
2	Kujawsko-pomorskie	5508	7093	1,29
3	Lubelskie	4308	7440	1,73
4	Lubuskie	2330	3184	1,37
5	Łódzkie	6846	8516	1,24
6	Małopolskie	7106	10 784	1,52
7	Mazowieckie	13047	16 331	1,25
8	Opolskie	2431	3484	1,43
9	Podkarpackie	4229	7009	1,66
10	Podlaskie	2853	3290	1,15
11	Pomorskie	5646	7684	1,36
12	Śląskie	12 037	15 503	1,29
13	Świętokrzyskie	3095	4581	1,48
14	Warmińsko-mazurskie	3317	4263	1,29
15	Wielkopolskie	8280	10 448	1,26
16	Zachodniopomorskie	4198	5107	1,22

Pośrednią miarą jakości danych w rejestrze może być odsetek zachorowań z rozpoznaniem: nowotwór bliżej nieokreślony (C80 — BNO). W 2007 roku odsetek zachorowań BNO wahał się u mężczyzn: od 0,7% (w województwie opolskim) do 5,6% (w województwie pomorskim), a u kobiet od 0,7% (w województwie opolskim i małopolskim) do 5,7% (w województwie pomorskim) (rys. 5.6).

W wielu województwach niepokojąco wysoki odsetek (ponad 10%) stanowiły zgony z powodu nowotworu złośliwego bez określenia jego umiejscowienia (C80), co stawia pod znakiem zapytania jakość danych dotyczących zgonów. U mężczyzn stanowiły one w woje-

wództwach: pomorskim — 11%, lubuskim — 10,6%, zachodniopomorskim — 11%; u kobiet stanowiły one jeszcze wyższy odsetek: w województwie dolnośląskim — 12%, kujawsko-pomorskim — 10%, lubelskim — 13%, lubuskim — 11%, łódzkim — 10%, opolskim — 11%, pomorskim — 12%, zachodniopomorskim — 12% (rys. 6.11). Ten wysoki odsetek zgonów z powodu nowotworu złośliwego bez określenia jego umiejscowienia (C80) niestety nie ulega zmniejszeniu w porównaniu do lat ubiegłych, wręcz przeciwnie — zwiększa się liczba województw, gdzie ponad jedna dziesiąta zgonów nowotworowych nie ma określonego punktu wyjścia nowotworu.

CHAPTER 1

Introduction

The presented publication contains data on deaths and registered new cancer cases in Poland in 2007.

1. Material and method

1.1. Structure of the National Cancer Registry

The main task of the National Cancer Registry, which functions in the Cancer Epidemiology and Prevention Division in the Maria Skłodowska-Curie Memorial Cancer Centre — the Institute of Oncology, is collection, processing and analysis of data on cancer incidence and deaths in Poland.

Data on cancer incidence, according to the Prime Minister's binding regulation regarding the statistical research conducted within the framework of public statistics, are sent monthly to the Voivodeship Cancer Registries by all medical service units (public, nonpublic, private consulting rooms and private practice) until the 15th of each month for the previous month (the legal basis for the cancer registry is specified by the Law on the Public Statistics — Journal of Laws no. 88 pos. 439 from the year 1995 and the annual regulation of the Council of Ministers on statistical research of public statistics*).

Since the year 1999, when the administrative division of the country changed, organization of the cancer registries in Poland was modified. The Voivodeship Cancer Registries function in the voivodeships' capitals (with the exception of Silesian Voivodeship, where the registry is located in Gliwice, in the Cancer Centre branch). The registries send the annual datasets to the National Cancer Registry, where data are joined and analyzed. The Voivodeship Cancer Registries also conduct local analyses of cancer risk for the territory of voivodeship, which are presented in voivodeships' bulletins.

1.2. Material

The structure of the Polish population by sex and by 5-years age groups is presented basing on data received from the Central Statistical Office on the 30th June 2007, by permanent domicile (Tab. 8.1).

The assessment of cancer mortality in Poland in 2007 was elaborated basing on data from death certificates collected by the Central Statistical Office. In the presented publication the dataset on cancer deaths has been limited to the citizens of Poland, what may cause slight discrepancies between the numbers presented here and those published by the Central Statistical Office.

The new cases of cancer in Poland are collected basing on the cancer registration form (MZ/N-1a). The Voivodeship Cancer Registries send the data from the registration forms to the Cancer Epidemiology and Prevention Division in the Maria Skłodowska-Curie Memorial Cancer Centre — the Institute of Oncology, where these data are verified in respect of the logical correctness and they are joined into the nationwide annual dataset. The annual dataset was created from the data sent by the voivodeship registries, which were supposed to send in the regional data until the 31st December 2007. Data published by the registries might differ from those presented in our bulletin, because the registries actively collect data on cancer incidence and might supplement their own datasets already after sending them to the National Cancer Registry.

In the historical data presented here (since the year 1963) there are gaps for the years 1997–1998, which was caused by the breakdown of incidence and mortality statistics resulting from strikes of doctors in this period (loss of information on death causes for more than 155.9 thousands people).

The description of epidemiological situation in Poland, concerning both incidence and mortality was published

*The latest regulation of the Council of Ministers on statistical research of public statistics for the year 2007 appeared in Journal of Laws no 170, pos. 1219 from 05.09.2006. The Statistical Research of Public Statistics Program for the year 2007 and template forms are included in the appendix to this issue.

in numerous monographs (Koszarowski, Gadomska et al. 1977, 1987; Staszewski 1976; Zatoński, Becker et al. 1988; Zatoński, Tyczyński 1990; Zatoński et al. 1993; Zatoński, Pukkala, Didkowska et al. 1993; Zatoński, Smans, Tyczyński, Boyle et al. 1996; Zatoński, Tyczyński 1997; Tyczyński, Wojciechowska, Didkowska et al. 1998; Pukkala, Soderman, Zatoński, Didkowska et al. 2001). The Cancer Centre in Warsaw publishes data on cancer incidence and mortality for whole Poland since 1979 in the annual bulletins (Koszarowski, Gadomska 1982, 1983, 1983; Zatoński et al. 1987, 1988, 1989, 1990, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999; Zatoński, Tarkowski et al., 1992; Zatoński, Tyczyński 1993, 1994, 1995, 1996; Didkowska, Wojciechowska et al. 2002, Wojciechowska, Didkowska et al. 2004, Wojciechowska, Didkowska et al. 2005, Didkowska, Wojciechowska et al. 2007).

Data on cancer incidence and mortality in Poland is available since the mid 1960s (see references). Data on incidence in chosen regions of Poland are also published regularly in successive volumes of the Cancer Incidence in Five Continents (Doll, Muir et al. 1970, Waterhouse, Muir et al. 1976, Waterhouse, Shanmugaratnam et al. 1982, Muir, Waterhouse et al. 1987, Parkin et al. 1992, Parkin et al. 1997), but also more frequently by the regional cancer registries.

International Classification of Diseases — the Tenth Revision

In Poland, the 10th Revision of the International Classification of Diseases (1994) is currently binding, according to the Health and Welfare Minister's announcement from the 28th of October 1996 on introducing the 10th Revision of the International Classification of Diseases (Journal of Laws, Health and Welfare Ministry 1996 no. 13 pos. 35). All subjects carrying out the statistical research within the framework of the public statistics program are obliged to apply this revision (International Classification of Diseases, 1994).

The histological classification constitutes an integral part of the chapter on cancer in the 10th Revision of International Classification of Diseases, and additionally the histopathologic diagnosis was introduced as a key identifying some cancer under given code. Therefore the topographic classification became a morphologic-topographic one.

1.3. Statistical methods

In the presented publication the basic statistical indicators have been applied: absolute numbers, percentages, crude rates and age-standardized rates.

The **absolute number of cancer cases or deaths** due to a particular cancer in given population in particular

period of time (here in the year 2007) depends on both the population size and on its age structure.

The “**crude**” **cancer incidence (mortality) rate** gives the number of cases (deaths) per 100 000 of studied population. However, this measure does not take into account the age structure of the population. In use there are also **age adjusted** incidence (mortality) **rates** for measurement of the frequency of given disease occurrence in particular age group (expressed also per 100 000 population in the given age-group).

Incidence or mortality due to chronic diseases (which include cancer) depend substantially on the age structure of the studied population. The dependence of incidence and mortality on age is illustrated by the graphics (Fig. 5.1, 5.2, 6.3, 6.4).

To present the incidence and mortality statistics comparable across time and between different populations one should use methods, which take into account population size and its structure. In Poland, in the postwar period, appreciable changes in the age structure of the population took place (see Tab. 5.2). Therefore, there is a need of applying measures that would clear the value of the rate from age structure changes' influence in a given population.

In the presented publication the **age-standardized incidence (mortality) rates** are used as a measure of population risk. The direct standardization was used to standardize the rates. The standardized incidence (mortality) rate tells how many cases (deaths) would occur in the studied population, if the age structure in this population was the same as the one in the standard population. The “standard world population” was applied as a standard population (Tab. 5.1) (Parkin, Whelan, Ferlay et al. 1997).

The standardized incidence (mortality) rate — SR is calculated according to the following formula:

$$SR = \frac{\sum_{i=1}^N \frac{k_i}{p_i} w_i}{\sum_{i=1}^N w_i}$$

where:

k_i is the number of cases (deaths) in i 'th age group,

p_i is the population size in i 'th age group,

i is the group's number ($i = 1, \dots, N$),

N is the number of age groups (in case of 5-year age groups $N = 18$).

w_i is the weight attributed to i 'th age group, coming from the distribution in the standard world population.

In our bulletin we have also used the structure indicator. The indicator of cancer deaths' or registered cases' structure is a quotient of absolute number of deaths (or registered cases) due to particular cancer sites and the number of deaths due to all cancers

combined (or registered cases), expressed as a percentage.

Maps

In the presented publication maps showing distribution of cancer deaths in Poland in 2007, according to the current administrative division of the country have been included. The maps were prepared using the MapInfo® software. If not noted differently, natural division has been applied (maximization of differences between the groups and minimization within the groups).

Trends

In the chapter on the mortality trends the mortality rates in years 1965–2007 are depicted graphically for the selected European countries, to set the background for the changes occurring in Poland. In some of the countries the selected period is shortened due to lack of the data, as not for all of the countries the data has been published yet or the estimation has not been conducted back in time for the newly created countries.

The data regarding the deaths come from the WHO data base (the number of deaths in five-year age groups according to gender and cancer site in the consecutive years). In the analysis the selected cancer sites according to the 10th Revision of the International Classification of Diseases (lung cancer, colorectal cancer, breast cancer, cervix cancer and prostate cancer) and all cancer sites together are included.

The data on the population in the particular countries come from the WHO data base (five-year age groups according to gender in consecutive years).

The graphs present the three-year moving average of mortality rates for the particular countries and the level of the average for the countries that joined the European Union in 2004 (EU10: Cyprus, the Czech Republic, Estonia, Lithuania, Latvia, Malta, Poland, Slovakia, Slovenia and Hungary) and the old members of the European Union (EU15).

Trends presenting the averages for the countries that accessed the European Union in 2004 and for the “old” Union (EU15) cover the years 1980–2004 or 1980–2002 (colorectal cancer and cervical cancer) due to limited access in the WHO bases.

Completeness of the registration

In our bulletin instead of the term “incidence” usually “registered incidence” is used to draw attention to the fact that the described incidence data are biased by some under-registration.

As the simplest completeness measure of cancer registration in particular voivodeships we applied the inci-

dence/deaths ratio, which is a quotient of the number of new cancer cases to the number of deaths for all cancers combined in the same time period.

$$R_{I/D}^W = \frac{I_{incidence}}{D_{deaths}}$$

As a standard (1.67 for Poland, 1.5 for men and 1.9 for women), basing on which the completeness of registration was calculated, we took the incidence/deaths ratio observed in a similar to Poland cancer risk countries (Slovenia, the Czech Republic, Slovakia). It seems that not only the cancer risk, but also the quality of oncological care in those countries is similar for the one characteristic for Poland.

The estimated percentage of registered cancers, called completeness of the registration, is calculated according to the following formula:

$$C = \begin{cases} 100\%, & \text{if } C_R \geq 100 \\ K\%, & \text{if } C_R < 100 \end{cases}$$

$$C_R = \frac{R_{I/D}^W}{I_{I/D}^S} * 100$$

where $R_{I/D}^S$, is the incidence/deaths ratio considered as standard.

Quality of completeness and quality of the registration

The correct assessment of the cancer risk is conditional on the high credibility of data, which are the basis for the assessment, and what follows a high completeness of cancer registration in the studied population is needed.

Historically, substantial improvement of the cancer registration completeness in Poland has been observed. At the beginning of 1980s Professor T. Koszarowski estimated the under-registration in Poland at about 30% (Koszarowski et al. 1984). In the following years this percentage was systematically decreasing: to 20% in 1990, and then to 5% in 1996 (Zatonski, Tyczyński 1999). In 1997–1998 years due to protest actions, many doctors did not fill in the information on cause of death in death certificates. It led to the diminishing registration quality and in effect, even poorer knowledge about cancer in Poland. The habit of filling in the statistical documentation was lost then, and these losses were not compensated until today. In 2007 the registration completeness was 83% (under-registration on the country scale was 17%).

The practice of coding the multiple cancer sites creates some problems. Due to the fact that in the Polish cancer registries many patients have no histological confirmation of cancer (in 2007 79% of registered case among

men were confirmed by the histological test, and 83% among women), it is recommended to separately register particular primary cases of cancer by the same patients (it means that cases should be registered, not patients).

Computed for whole Poland in 2007 the I/D ratio was 1.39, where for men it was 1.23, and for women 1.59. In all registries in Poland for many years there has been a big difference in the I/D ratio between sexes — its value is higher for women, what should be explained by the fact that in male population lung cancer with bad prognosis dominates (it constitutes 1/3 of the cases and deaths).

The I/D ratio shows huge diversity in particular voivodeships in Poland (see Table 5.21): from 1.15 in Podlachian Voivodeship to 1.73 in Lublin Voivodeship. In some voivodeships substantial under-registration was noted: West Pomeranian Voivodeship (I/D = 1.22), Lodz Voivodeship (I/D = 1.24). In these voivodeships less than 80% of cases were registered. Voivodeships with the highest registration completeness were: Lublin Voivodeship (I/D = 1.7), Świętokrzyskie Voivodeship (I/D = 1.5), Subcarpathian Voivodeship (I/D = 1.7).

Completeness of cancer registration in Poland in 2007 being 82% has lowered in comparison with the year 2006 and it is still lower than in 1996. It is a resultant of high registration completeness in best registries (Lublin Voivodeship, Subcarpathian Voivodeship, and Świętokrzyskie Voivodeship) and the very low in the other registries (Warmian-Masurian Voivodeship, Mazovian Voivodeship, Warmian-Masurian Voivodeship and West Pomeranian Voivodeship). Low registration com-

pleteness remains the same for many years in the same registries.

In 2007, in Poland there were 64 288 new cancer cases registered among males and 64 595 new cancer cases among females. These numbers do not reflect the real number of cancer cases in Poland. Basing on the completeness indicators we estimate that in 2007 the number of new cases was about 155 000, where 78 000 cases were among men and 77 000 among women.

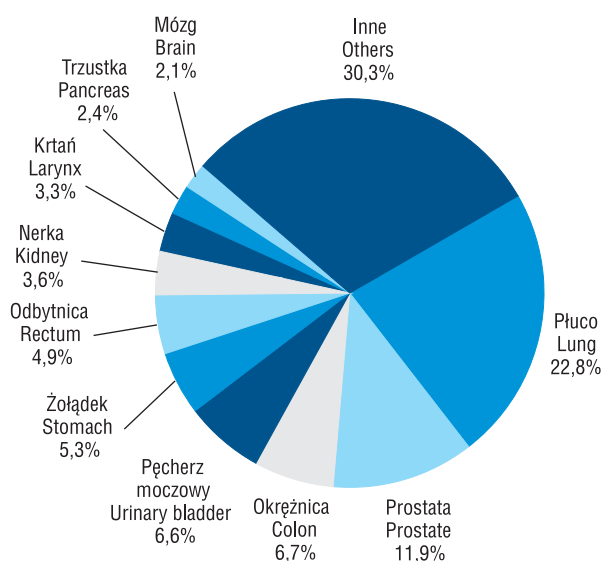
The indirect measure of data quality in registry can be given by the percentage of cases with diagnosis: malignant neoplasm without site specification (C80 — NOS). In 2007 the percentage of cancer NOS cases oscillated for men from 0.7% (in Opole Voivodeship) to 5.6% (in Pomeranian Voivodeship), and for women from 0.7% (in Opole and Lesser Poland Voivodeship) to 5.7% (in Pomeranian Voivodeship) (Fig. 5.6).

Deaths due to cancer without site specification (C80) in many voivodeships constituted a worryingly high percentage (more than 10%). It questions the quality of mortality data. Among males unspecified cancers in voivodeships constituted: Pomeranian — 11%, Lubusz, 10.6%, Western Pomeranian — 12%; among females it constituted even higher percentages: in Lower Silesia — 12%, Kuyavian-Pomeranian — 10%, Lublin — 13%, Lubusz — 11%, Łódź — 10%, Opole — 11%, Pomeranian — 12% and Western Pomeranian — 12% (Fig. 6.11). These high values of deaths percentage due to unspecified cancer site (C80) unfortunately do not decrease in comparison with previous years, on the contrary the number of voivodeships, where more than one tenth of deaths does not have the cancer site specified, increases.

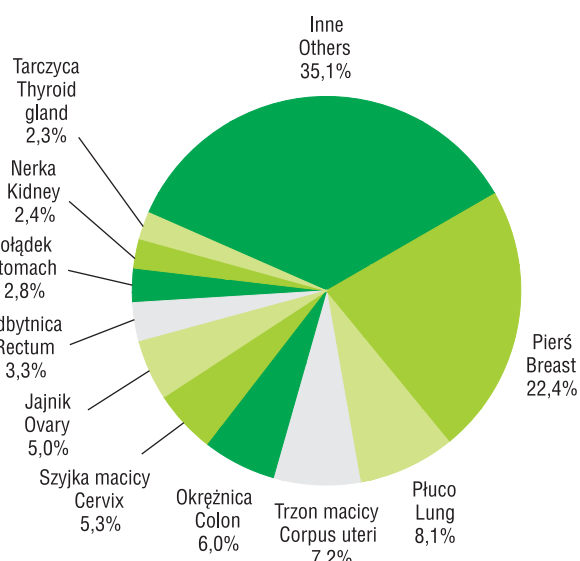
ROZDZIAŁ 2

Nowotwory złośliwe ogółem

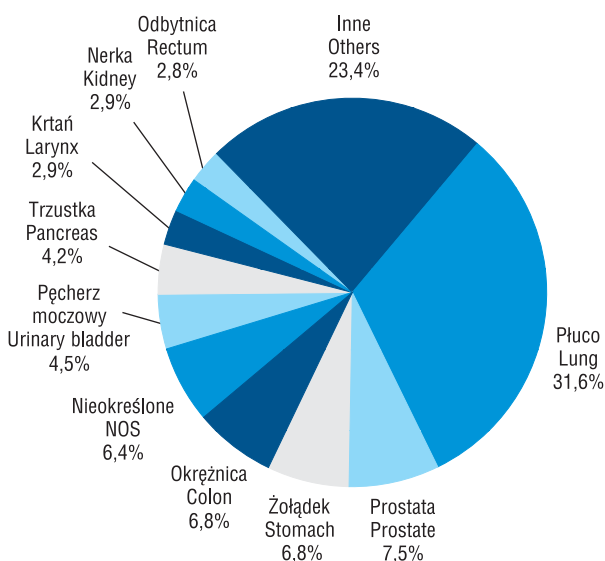
Rysunek 2.1. Struktura zachorowań u mężczyzn
Figure 2.1. The structure of incidence, males

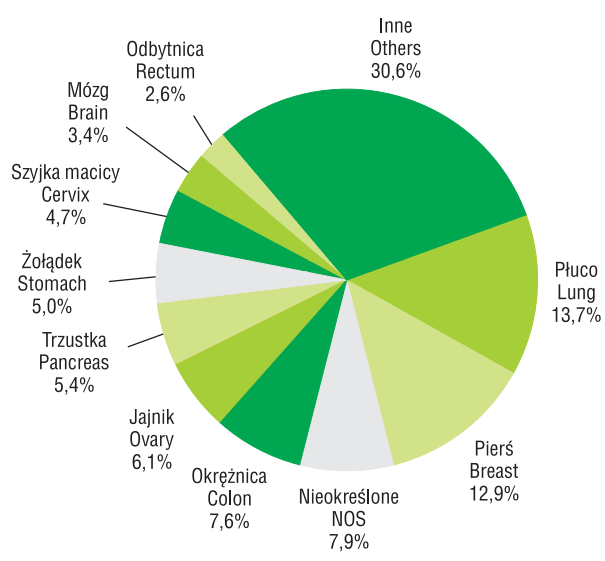
Rysunek 2.2. Struktura zachorowań u kobiet
Figure 2.2. The structure of incidence, females

Rysunek 2.3. Struktura zgonów u mężczyzn
Figure 2.3. The structure of deaths, males

Rysunek 2.4. Struktura zgonów u kobiet
Figure 2.4. The structure of deaths, females

Nowotwory złośliwe stanowią narastający problem zdrowotny i ekonomiczny polskiego społeczeństwa. Prawie 155 500* nowych zachorowań i 93 000 zgonów rocznie i około 400 000 osób z chorobą nowotworową w początku XXI wieku pokazują wielkość tego problemu. Szacuje się, że na każde 100 000 osób w polskiej populacji w 2007 roku u ponad 400 zdiagnozowano nowotwór, około 1000 osób żyło z chorobą nowotworową.

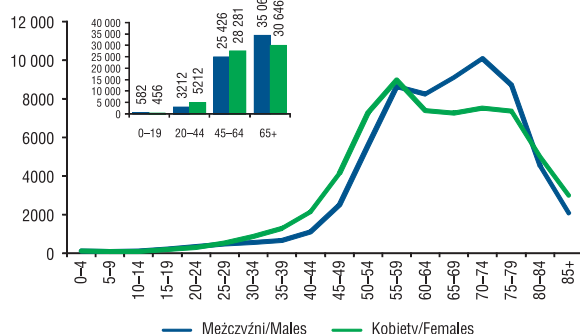
W 2007 roku Krajowy Rejestr Nowotworów otrzymał informacje o 64 288 pierwszorazowych zgłoszeniach nowotworów złośliwych dla mężczyzn i 64 595 dla kobiet, łącznie 128 883 zgłoszenia nowotworów. Oszacowanie liczby zachorowań dla 2007 roku wskazuje, że liczba nowych zachorowań wynosiła około 155 000, z czego 77 000 zachorowań u mężczyzn i 78 000 u kobiet.

W 2007 roku wystawiono w Polsce 52 324 świadectw zgonów z powodu nowotworów złośliwych u mężczyzn i 40 612 u kobiet, łącznie 92 936 aktów zgonu. Poziom standaryzowanych współczynników umieralności ogółem w 2007 roku wynosił 193/100 000 u mężczyzn i 105/100 000 u kobiet (tab. 2.1). Na każde 100 000 osób polskiej populacji przypadają 244 zgony z powodu nowotworów złośliwych.

Tabela 2.1. Zachorowania i zgony na nowotwory złośliwe w Polsce w 2007 roku

	Liczba	Współczynnik	
		surowy	standaryzowany
	Zachorowania		
Mężczyźni	64 288	349,1	245,5
Kobiety	64 595	327,9	195,8
Ogółem	128 883	338,1	209,7
	Zgony		
Mężczyźni	52 324	284,1	193,3
Kobiety	40 612	206,2	104,8
Ogółem	92 936	243,8	140,9

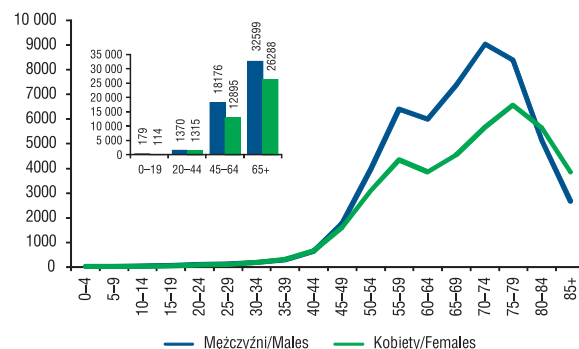
Rysunek 2.5. Liczba zachorowań w grupach wieku
Figure 2.5. The number of new cases by age-groups

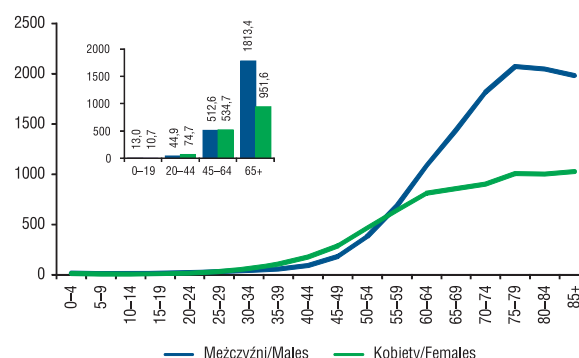
Po raz pierwszy od 1973 roku liczba zgłoszonych zachorowań u kobiet przekroczyła liczbę zachorowań u mężczyzn.

Nowotwory złośliwe nie są równomiernie rozłożone w populacji — częstość występowania i liczba bezwzględna zarówno w przypadku zachorowań i zgonów jest zależna od wieku. Współczynniki zachorowalności (w przedziale wieku 45–74 lata u mężczyzn i 35–64 u kobiet) i umieralności (w przedziale wieku 40–79 lata)

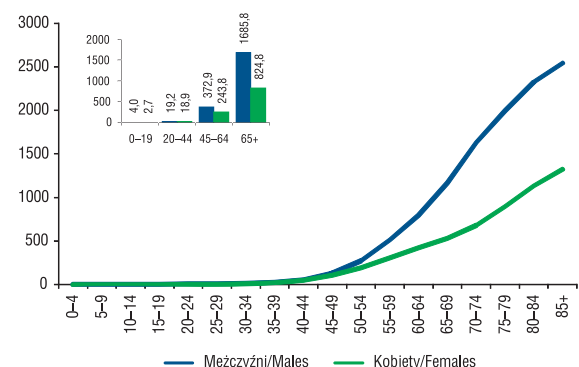
Rysunek 2.6. Liczba zgonów w grupach wieku
Figure 2.6. The number of deaths by age-groups

Rysunek 2.7. Zachorowania na 100 000 populacji
Figure 2.7. Incidence per 100 000 of population

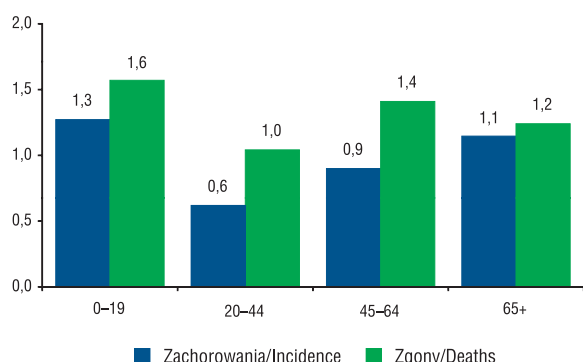

Rysunek 2.8. Zgony na 100 000 populacji
Figure 2.8. Deaths per 100 000 of population

*Ze względu na utrzymujące się niedorejestrowanie zachorowań rzeczywista liczba zachorowań została oszacowana na podstawie wskaźnika kompletności rejestracji

Rysunek 2.9. Wskaźnik mężczyźni/kobiety
Figure 2.9. Males/females ratio

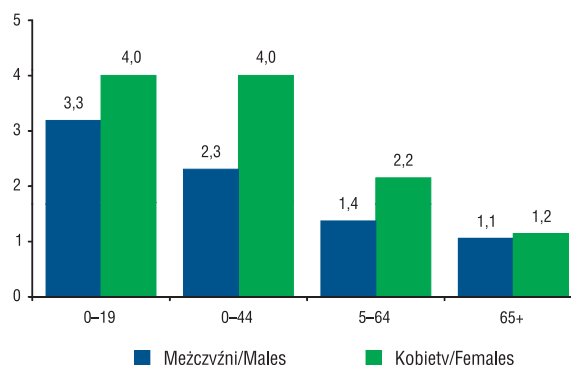
wykazują wykładniczą zależność od wieku (rys. 2.5 i 2.6). W młodszych i starszych grupach wiekowych widoczny jest liniowy związek wartości współczynników z wiekiem. Taki przebieg krzywej zależności zagrożenia nowotworami od wieku może przemawiać za działaniem różnych, zależnych od wieku czynników ryzyka. W grupie wiekowej 25–54 lata współczynniki zachorowalności są wyższe u kobiet niż u mężczyzn nawet 1,5–2 razy. Liczba bezwzględna zachorowań i zgonów (rys. 2.7, 2.8), chociaż uzależniona również od wielkości populacji w danej grupie wieku, mówi o skali problemu. U mężczyzn najwięcej zachorowań notuje się między 65. a 79. rokiem życia. U kobiet najwięcej zachorowań przypada na grupę wieku 55–59. lat. Liczba zgonów jest najwyższa między 75. a 79. rokiem życia.

Wskaźnik mężczyźni/kobiety można potraktować jako swojego rodzaju ryzyko względne zachorowania (zgonu) mężczyzn w stosunku do kobiet. Przedstawiona ryцина (rys. 2.9) wskazuje, że wśród młodych i w średnim wieku dorosłych ryzyko zachorowania na nowotwór jest wyższe u kobiet (wskaźnik $M/K < 1$), w pozostałych grupach ryzyko to jest wyższe u mężczyzn. Ryzyko zgonu nowotworowego jest wyższe u mężczyzn o około 60% wśród dzieci, wyrównuje się z ryzykiem kobiet wśród młodych dorosłych, a wśród mężczyzn w średnim wieku i najstarszych ponownie jest około 20–40% wyższe.

Wskaźnik zachorowania/zgony (którego odwrotność jest grubym przybliżeniem wskaźnika przeżyć) generalnie jest wyższy u kobiet, przy czym najwyraźniej ta różnica jest zaznaczona wśród młodych dorosłych (20–44 lata). Wartość wskaźnika zachorowania/zgony zmniejsza się wraz z przechodzeniem do starszych grup wiekowych, a najwyższe wartości przyjmuje u dzieci (3,3 dla chłopców i 4,0 dla dziewcząt) (rys. 2.10).

Struktura zachorowań i zgonów jest podobna, z tym że w przypadku zgonów większy udział mają nowotwory

Rysunek 2.10. Wskaźnik zachorowania/zgony
Figure 2.10. Incidence/deaths ratio

o złym rokowaniu, co szczególnie jest widoczne w populacji kobiet, gdzie nowotwory złośliwe płuca (13,7%) wśród zgonów osiągnęły poziom nowotworów piersi (12,9%), podczas gdy wśród zachorowań udział nowotworów piersi (22,4%) jest ponad dwukrotnie wyższy niż nowotworów płuca (8,1%).

Niepokojąco wysoki u obu płci i niestety utrzymujący się na podobnym poziomie od kilku lat jest odsetek zgonów z powodu nowotworów o bliżej nieokreślonym punkcie wyjścia (C80) (piąty u mężczyzn z udziałem 6,4%, trzeci u kobiet z udziałem 7,9%). Polska należy do grona państw o złej praktyce kodowania (Maters i wsp. 2005). Polska jest krajem o 100% kompletności rejestracji zgonów, jednak znalazła się w grupie krajów o niskiej jakości danych z powodu wysokiego odsetka zgonów z powodu „niedokładnie określonych przyczyn” (C76 — nowotwory złośliwe umiejscowień innych i niedokładnie określonych, C80 — nowotwory złośliwe bez określenia umiejscowienia i C97 — nowotwory niezależnych pierwotnych mnogich umiejscowień) (tab. 6.2, 6.3).

Nowotworami złośliwymi najczęściej rejestrowanymi w 2007 roku u mężczyzn były nowotwory złośliwe płuca — 22,8%, jelita grubego* (C18–C21) — 12,4% i gruczołu krokowego — 11,9%. W dalszej kolejności zgłaszane były nowotwory złośliwe pęcherza moczowego — 6,6% i żołądka — 5,3%. Standaryzowane współczynniki zachorowalności w 2007 roku wynosiły dla nowotworów złośliwych płuca 55,4/10⁵, nowotworów złośliwych jelita grubego 29,8/10⁵, nowotworów złośliwych gruczołu krokowego 28,3/10⁵, nowotworów złośliwych pęcherza moczowego 15,6/10⁵ i nowotworów złośliwych żołądka 12,8/10⁵ (rys. 2.1, tab. 5.4).

U kobiet w 2007 roku najczęściej rejestrowany był nowotwór złośliwy piersi — 22,4%, jelita grubego — 10,1%, a następnie płuca — 8,1%, trzonu macicy — 7,2%, szyj-

*Ze względu na trudności w określeniu punktu wyjścia nowotworu przyjęto się łączne traktowanie nowotworów w obrębie jelita grubego, które obejmuje cztery jednostki klasyfikacyjne wg X Rewizji M.KI.Ch.: C18 (nowotwory złośliwe okrężnicy), C19 (nowotwory złośliwe zgięcia esiczo-odbytniczego), C20 (nowotwory złośliwe odbytnicy), C21 (nowotwory złośliwe odbytu i kanału odbytu)

ki macicy — 5,3% i jajnika — 5,0%. Zachorowalność na nowotwory złośliwe piersi w 2007 roku wynosiła 47,7/10⁵, na nowotwory złośliwe jelita grubego 17,2/10⁵, na nowotwory złośliwe płuca 15,5/10⁵, na nowotwory złośliwe trzonu macicy 14,3/10⁵, na nowotwory złośliwe szyjki macicy 11,8/10⁵ oraz nowotwory złośliwe jajnika 10,4/10⁵ (rys. 8.4, tab. 8.9)

U mężczyzn w 2007 roku największy odsetek zgonów nowotworowych stanowiły zgony z powodu nowotworów złośliwych płuca (31,6%), jelita grubego (C18–C21 10,5%), gruczołu krokowego (7,5%), w dalszej kolejności znajdowały się nowotwory złośliwe żołądka (6,8%) oraz pęcherza moczowego (4,5%) (rys. 2.3). Standaryzowane współczynniki umieralności u mężczyzn w Polsce wynosiły dla nowotworów złośliwych płuca 61,7/10⁵, jelita grubego (określona, odbytnica i odbył) 19,8/10⁵, gruczołu krokowego 13,4/10⁵, żołądka 13,1/10⁵ i pęcherza moczowego 8,4/10⁵ (tab. 9.6).

U kobiet w 2007 roku po raz pierwszy największy odsetek zgonów nowotworowych stanowiły zgony z powodu nowotworu złośliwego płuca (13,7%), drugą pozycję zajmowały nowotwory złośliwe sutka (12,9%), w następnej kolejności znajdowały się nowotwory złośliwe jelita grubego (C18–C21 11,1%), jajnika (6,1%), trzustki (5,4%), żołądka (5,0%) i szyjki macicy (4,7%) (rys. 2.4). Standaryzowane współczynniki umieralności wynosiły dla nowotworów złośliwych płuca 15,5/10⁵, sutka 14,6/10⁵, jelita grubego (C18–C21) 10,3/10⁵, jajnika 7,2/10⁵, szyjki macicy 5,9/10⁵ oraz żołądka 4,9/10⁵ (tab. 9.7).

W ciągu ostatnich 4 dekad liczba zachorowań i zgonów gwałtownie rosła (rys. 5.7, 6.5): u mężczyzn nastąpił wzrost o ponad 47 000 zachorowań, u kobiet o ponad 43 500 zachorowań, co oznacza, że liczba zachorowań wzrosła u mężczyzn 3,7 razy, u kobiet 3 razy. Wzrostowi zachorowań towarzyszył także wzrost liczby zgonów nowotworowych (o 33 000 u mężczyzn i 21 000 u kobiet), chociaż początek lat 90. przyniósł zmniejszenie tempa wzrostu liczby zgonów, szczególnie wśród mężczyzn (rys. 6.5). Wzrost zagrożenia nowotworami polskiej populacji w ostatnich 40 latach można przypisać przede wszystkim zmianom jej struktury wieku (tab. 5.2) oraz zwiększeniu narażenia na czynniki rakotwórcze (przede wszystkim na dym tytoniowy — w Polsce w 2005 roku 42% zgonów nowotworowych u mężczyzn i 12% u kobiet było przyczynowo związane z paleniem tytoniu — Zatoński 2008).

Zmiany zachorowalności na nowotwory złośliwe aż do połowy lat 80. były związane w znacznym stopniu z poprawą kompletności rejestracji (Koszarowski i wsp. 1987, Wojciechowska i wsp. 2007). W populacji mężczyzn od początku lat 80. do początku lat 90. utrzymywał się trend wzrostowy, po czym nastąpiło zahamowanie i zachorowalność w ostatniej dekadzie utrzymuje się na stałym poziomie. Wśród kobiet zachorowalność nadal wzrasta.

Umieralność z powodu nowotworów złośliwych u mężczyzn powiela trendy charakterystyczne dla zachorowalności (co wynika z wyjątkowo dużego udziału jednej lokalizacji — nowotworów płuca). Wśród kobiet w ciągu ostatnich czterech dekad umieralność utrzymywała się na stałym poziomie. W poszczególnych grupach wiekowych trendy czasowe zachorowalności i umieralności z powodu chorób nowotworowych w ostatnich dziesięcioleciach wykazują różne wzorce.

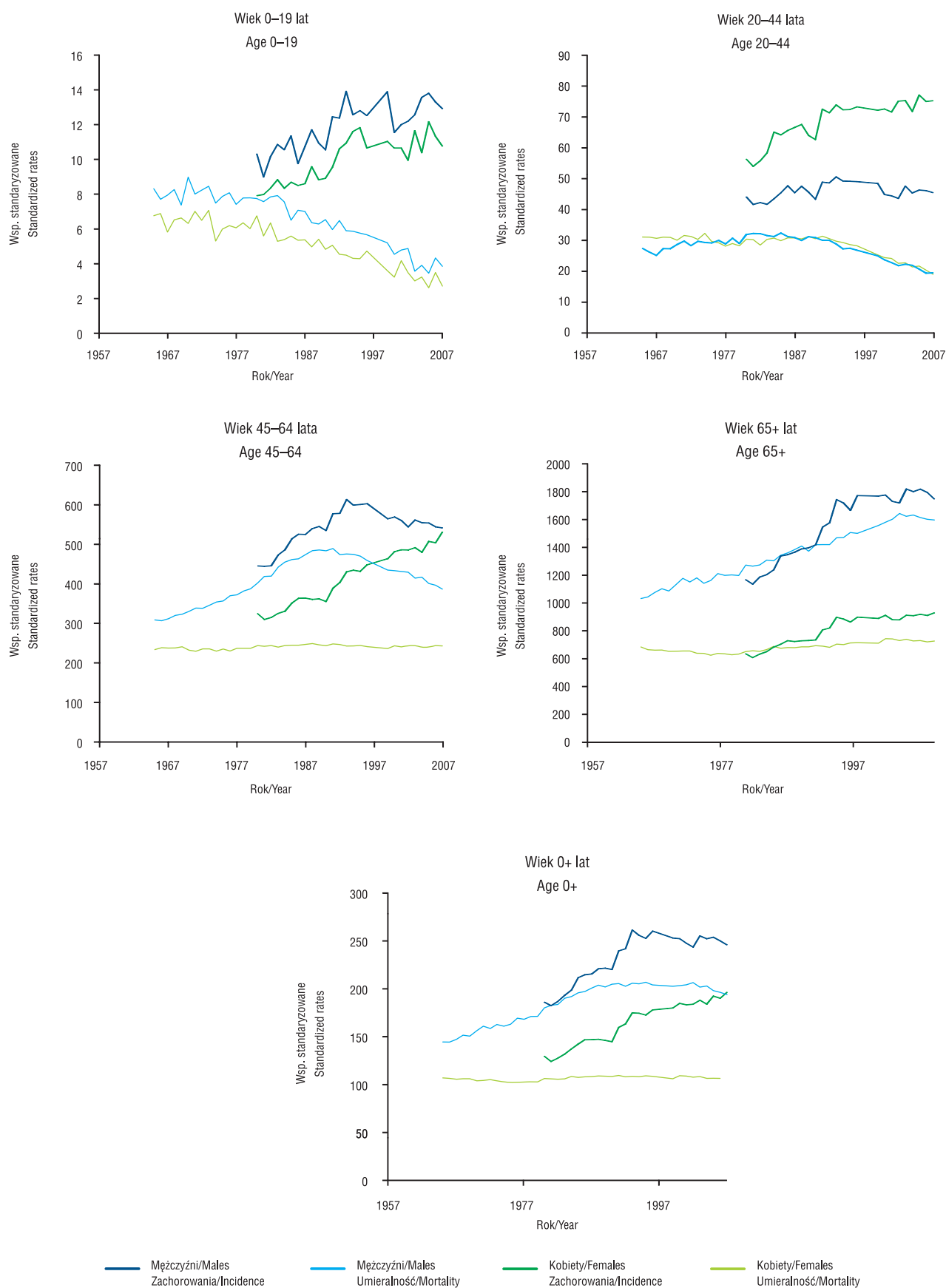
Choroby nowotworowe u dzieci (0–19 lat) są stosunkowo rzadką przyczyną zgonu (około 7% zgonów ogółem). Umieralność z tego powodu zmniejsza się od około 40 lat, przy utrzymującym się wzroście zachorowalności, co wskazuje na postęp w leczeniu nowotworów wieku dziecięcego (rys. 2.11). Struktura zachorowań na nowotwory w tej grupie wiekowej złośliwe zdecydowanie odbiega od obserwowanych w pozostałych grupach. Wśród nowotworów wieku dziecięcego najczęściej notowano w Polsce białaczkę i nowotwory mózgu (ponad 40% zachorowań i ponad 50% zgonów) (rys. 2.11, 2.12).

Wśród młodych dorosłych (20–44 lata), jako w jedynej grupie wiekowej, notuje się prawie dwukrotnie wyższe współczynniki zachorowalności u kobiet niż u mężczyzn i różnica ta utrzymuje się od początku lat 80. Zachorowalność u obu płci od początku lat 90. utrzymuje się na stałym poziomie. W grupie młodych mężczyzn umieralność z powodu nowotworów złośliwych ogółem wzrastała do połowy lat 80., po czym notuje się istotny spadek wartości współczynników umieralności (rys. 2.11). U młodych kobiet poziom współczynników umieralności utrzymywał się na dość stałym, podobnym jak u mężczyzn, poziomie do lat 90., a od początku lat dziewięćdziesiątych wykazuje istotny spadek (rys. 2.11). Wśród młodych mężczyzn najczęściej występowały nowotwory jądra (21% zachorowań, 5% zgonów), płuca (7% zachorowań, 14% zgonów), jelita grubego (6% zachorowań, 8% zgonów), mózgu (7% zachorowań, 11% zgonów), białaczki (4% zachorowań, 7% zgonów) i chłoniaki (5% zachorowań, 6% zgonów) (rys. 2.11). W populacji młodych kobiet najczęstsze nowotwory to nowotwory piersi (25% zachorowań, 18% zgonów), szyjki macicy (12% zachorowań, 14% zgonów), jajnika (6% zachorowań, 9% zgonów) i jelita grubego (4% zachorowań, 5% zgonów) (rys. 2.11).

Zachorowalność na nowotwory złośliwe u mężczyzn w średnim wieku po okresie szybkiego wzrostu (do początku lat 90.) zaczęła zmniejszać się. Bardzo szybko rosnący trend umieralności z powodu nowotworów złośliwych charakteryzował populację mężczyzn w średnim wieku do początku lat 90. (300/10⁵ w początku lat 60. vs. 490/10⁵ w 1991 roku). Po 1991 roku umieralność dalej nie rosła, można natomiast obserwować pierwsze oznaki tendencji spadkowej (do 386/10⁵ w 2007 roku). W grupie wieku 45–64 lata no-

Rysunek 2.11. Trendy zachorowalności vs. umieralności na nowotwory złośliwe ogółem w Polsce w latach 1965–2007 według płci i wieku

Figure 2.11. Incidence vs. mortality trends for cancers (all sites) in Poland in years 1965–2007 by sex and age

wotwory są od ponad trzydziestu lat, po chorobach układu krążenia, drugą przyczyną zgonów wśród mężczyzn i pierwszą u kobiet w tym wieku (w 2007 roku 48% zgonów wśród kobiet w średnim wieku spowodowanych było nowotworami). Powodują one prawie co drugi zgon u kobiet w tej grupie wiekowej (rys. 6.2). W populacji kobiet początek lat 90. przyniósł zwiększone tempo wzrostu zachorowalności przy utrzymującym się długoletnim *plateau* współczynników umieralności. W populacji kobiet umieralność utrzymuje się na stałym poziomie od 4 dekad (rys. 2.11).

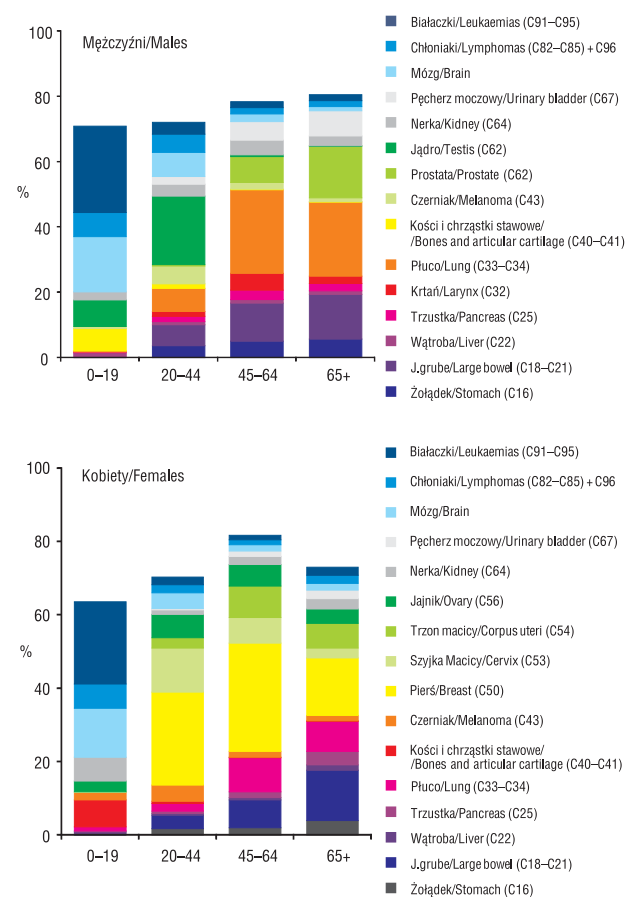
Wśród mężczyzn w średnim wieku najczęściej występowały nowotwory płuca (26% zachorowań, 35% zgonów), jelita grubego (12% zachorowań, 8% zgonów), prostaty (8% zachorowań, 3% zgonów) i żołądka (5% zachorowań, 6% zgonów) (rys. 2.11, 2.12). W populacji kobiet w średnim wieku najczęstsze nowotwory to nowotwory piersi (30% zachorowań, 17,0% zgonów), płuca (9% zachorowań, 19% zgonów), jelita grubego (8% zachorowań, 8% zgonów), jajnika (6% zachorowań, 8% zgonów) i trzonu macicy (9% zachorowań, 2% zgonów) (rys. 2.11, 2.12). Warto zwrócić uwagę, że w tej grupie wieku po raz kolejny liczba zgonów z powodu nowotworów płuca (2407) przekroczyła liczbę zgonów z powodu nowotworów piersi (2149).

W najstarszej grupie wieku (powyżej 65. roku życia) notuje się stały przyrost zachorowalności i umieralności u mężczyzn. Obserwowany w ostatniej dekadzie przyspieszony wzrost zachorowalności (w stosunku do trendów umieralności) może być pierwszym symptodem poprawy wyników leczenia również w najstarszej grupie wieku (rys. 2.11). Wśród mężczyzn w najstarszej grupie wiekowej najczęściej występowały nowotwory płuca (23% zachorowań, 31% zgonów), jelita grubego (14% zachorowań, 12% zgonów), prostaty (16% zachorowań, 11% zgonów) i żołądka (6% zachorowań, 7% zgonów) (rys. 2.12, 2.13). W najstarszej grupie wiekowej kobiet najczęstsze nowotwory to nowotwory piersi (16% zachorowań, 12% zgonów), jelita grubego (14% zachorowań, 13% zgonów) i płuca (8% zachorowań, 12% zgonów) (rys. 2.12, 2.13).

W populacji polskich mężczyzn w drugiej połowie XX wieku najszybciej rosło zagrożenie nowotworem płuca i zdominował on obraz nowotworów u mężczyzn (rys. 2.14). W ostatnich dwóch dekadach wzrost ten został zahamowany i odwrócony (zmniejszenie częstości palenia papierosów). Zachorowania i umieralność z powodu raka płuca u młodych i w średnim wieku dorosłych spadły o 30% (Didkowska i wsp. 2005). Schorzeniem o największej dynamice wzrostu i drugim co do często-

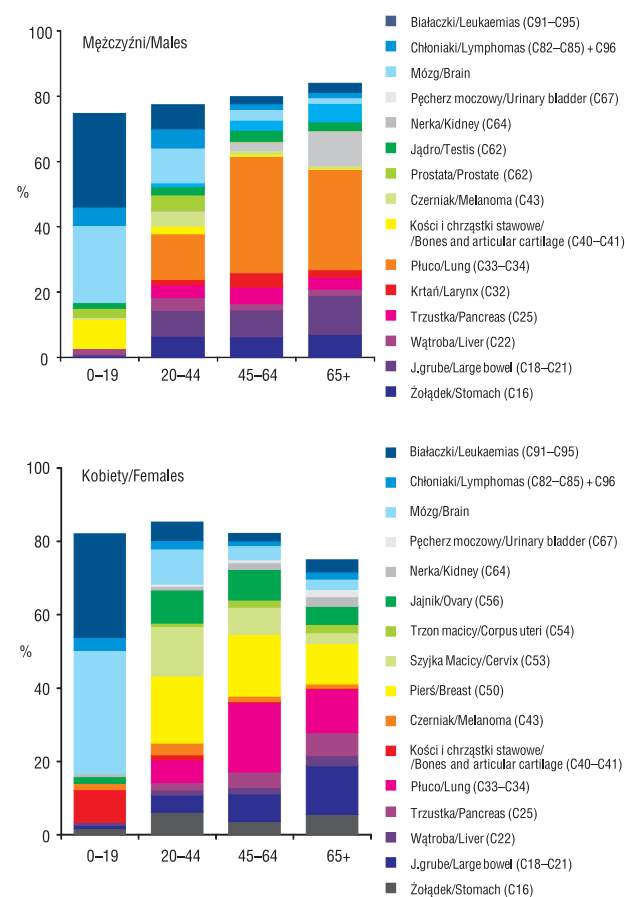
Rysunek 2.12. Struktura zachorowań na nowotwory złośliwe według płci i wieku

Figure 2.12. Cancer incidence structure by sex and age

Rysunek 2.13. Struktura zgonów na nowotwory złośliwe według płci i wieku

Figure 2.13. Cancer deaths structure by sex and age

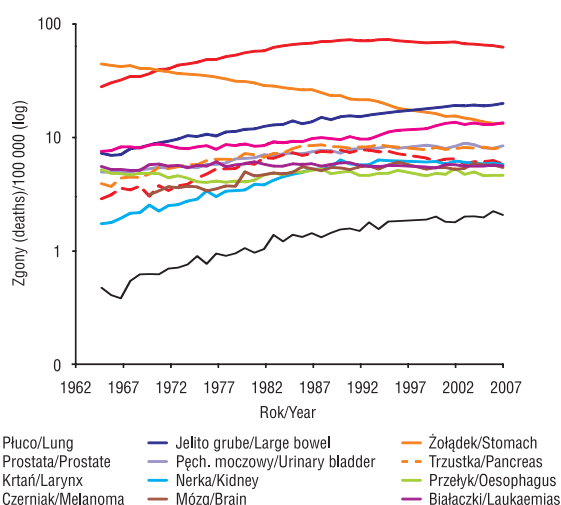

ści występowania są nowotwory jelita grubego. Warto zwrócić uwagę, że czwarty po względem częstości rak żołądka, gdzie przez ostatnie pół wieku stale obserwuje się spadek zachorowań i umieralności, jest jedyną lokalizacją u mężczyzn o długoletniej tendencji spadkowej. Kolejnym schorzeniem nowotworowym u mężczyzn są nowotwory gruczołu krokowego, gdzie w ostatniej dekadzie obserwuje się przyspieszenie tempa wzrostu (szczególnie gwałtowne w przypadku zachorowalności — Wojciechowska i wsp. 2007), co spowodowało, że nowotwory te w 2007 roku po raz pierwszy wyprzedziły nowotwory żołądka.

W populacji kobiet najczęstszą nowotworową przyczyną zgonów od połowy lat 70. był rak piersi, chociaż od początku lat 80. nastąpiła stabilizacja umieralności (przy stałe utrzymującym się wzroście zachorowalności — Wojciechowska i wsp. 2007), a ostatnia dekada przyniosła nawet niewielki spadek współczynników, który w połączeniu z gwałtownym przyrostem zachorowań i zgonów na raka płuca spowodował, że w 2007 roku rak piersi jest drugą nowotworową przyczyną zgonu (rys. 2.15). Obserwowany w ostatnich dwóch dekadach szybki przyrost zachorowań i zgonów z powodu nowotworów złośliwych płuca sprawił, że frakcja nowotworów płuca przekroczyła frakcję nowotworów piersi i rak płuca stał się po raz pierwszy główną nowotworową przyczyną zgonów u kobiet. Po okresie szybkiego wzrostu umieralności z powodu raka jelita grubego od początku XXI wieku rozpoczęła się wyraźna tendencja spadkowa. Umieralność z powodu nowotworów żołądka wykazuje systematyczny spadek stając się z najczęstszego nowotworu jeszcze w połowie lat 70. nowotworem rzadkim (4-krotny spadek, umieralności). Polska charakteryzuje się stale wysoką umieralnością z powodu nowotworów szyjki macicy, szczególnie na tle innych krajów europejskich (np. Finlandii, Szwecji), a rok 2007 przyniósł nawet niewielki wzrost umieralności.

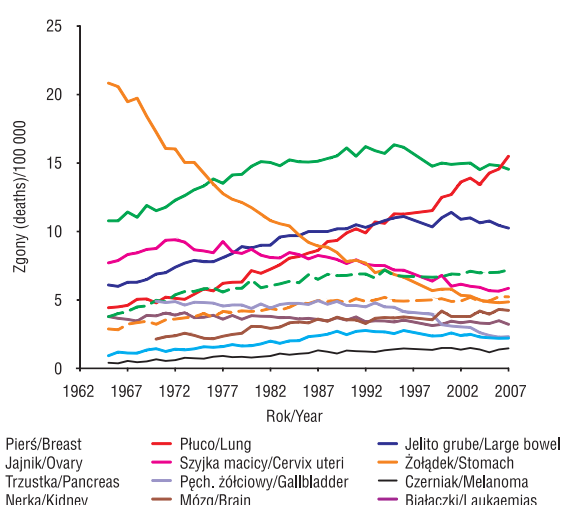
Rysunek 2.14. Trendy umieralności na najczęstsze nowotwory złośliwe u mężczyzn w Polsce

Figure 2.14. Mortality trends for the most frequent cancers for men in Poland

Rysunek 2.15. Trendy umieralności na najczęstsze nowotwory złośliwe u kobiet w Polsce

Figure 2.15. Mortality trends for the most frequent cancers for women in Poland

CHAPTER 2

All malignant cancers

Cancer is a growing health and economic problem in the Polish society. Almost 154 000¹ new cancer cases registered, almost 91 500 deaths annually, and around 400 000 people with cancer diagnosis at the beginning of the 21st century shows the size of the problem. In 2007, for every 100 000 people in the Polish population for more than 400 people were diagnosed with cancer and around 1000 people lived with cancer diagnosis.

In 2007, the National Cancer Registry received information on 64 288 primary cancer sites among men and 64 595 among women, altogether 128 883 registered cancer cases. The estimation of cancer incidence for the year 2007 shows, that the number of new cases was around 155 000, where 77 000 cases were among men and 78 000 cases among women.

In 2007, in Poland 52 324 cancer deaths among men and 40 612 among women were certified; altogether 92 936 death certificates. The level of the standardized mortality rates in 2007 for all cancers combined were 193/10⁵ for men and 105/10⁵ for women (Tab. 2.1). For every 100 000 people from the Polish population there are 244 deaths due to cancer.

Cancers are not equally distributed in the population — the frequency of occurrence and absolute number in

case of both incidence and mortality indicators are age dependent. Incidence rates (in the 45–74 age group for men and 35–64 for women) and mortality (in the 40–79 age group) show exponential relation with age (Fig. 2.5, 2.6). In the younger and the oldest age groups there is a clear linear relation between the rates and age. Such a course of risk relation to age curve may support different, dependent on age risk factors. In the 25–54 age group the incidence ratios are 1.5–2 times higher for women than for men. The absolute number of cancer cases and deaths (Fig. 2.7, 2.8) although, is obviously dependent on the population size in the given age group, does not tell us about the scale of the problem. Among males the majority of incidence falls onto the age 60–79. For females the majority of cases occur in the age between 50th and 79th year of life. The number of deaths is the highest between 75th and 79th year of life. Sex ratio can be treated as some kind of relative risk of incidence (mortality) of males in regard to females. The presented figure (Fig. 2.9) shows, that among young and middle-aged adults the cancer incidence risk is higher for females (sex ratio < 1), and in the remaining groups it is higher for men. The risk of cancer death is around 60% higher for boys. The risk is on the same level for young adults, and for the middle-aged men it is again about 30–40% higher.

The incidence/deaths ratio (of which converse is a crude approximation of the survival rate) is generally higher for women, with the highest difference for young adults (20–44). The value of the incidence/deaths ratio decreases with the older age groups and the highest values are taken for children (3.3 for boys and 4.0 for girls) (Fig. 2.10).

The structure of incidence and mortality rates is similar. However, in the case of deaths cancer with bad prognosis constitutes a greater percentage share. It is especially distinct in female population, where lung cancer

Table 2.1. Cancer incidence and deaths in Poland in 2007

	Number	Crude rate	Stand. Rate
Incidence			
Males	64 288	349.1	245.5
Females	64 595	327.9	195.8
Total	128 883	338.1	213.5
Deaths			
Males	52 324	284.1	193.3
Females	40 612	206.2	104.8
Total	92 936	243.8	140.9

¹The numbers of registered cases do not reflect the real cancer incidence in Poland because of the remaining under-registration of cases. The real cancer incidence has been estimated basing on the completeness of registration.

(13.7%) reached the level of breast cancer (12.9%) for deaths, whereas the percentage of breast cancer incidence (22.4%) is more than twice the value of lung cancer (8.1%).

Worryingly high by both sexes and unfortunately constantly on the similar level for many years is the percentage of cancer with undefined localization (C80) (fifth among men with 6.4% share and third among women with 7.9% share). Poland belongs to the group of countries with bad coding practice (Maters et al. 2005). Poland is a country with a 100% of death registration completeness; however, it was classified as a country with low data quality because of high percentage of "ill-defined causes" (C76 — malignant neoplasm of other and ill-defined sites, C80 — malignant neoplasm without specification of site and C97 — malignant neoplasm of independent primary multiple sites) (Tab. 6.2, 6.3).

The most frequently registered cancers in 2007 among males were lung cancer — 22.8%, colorectal cancer² (C18–C21) — 12.4% and prostate cancer — 11.9%. Further there were: bladder cancer — 6.6% and stomach cancer — 5.3%. The standardized incidence rates in 2007 for males were $55.4/10^5$ for lung cancer, $29.8/10^5$ for colorectal cancer, $28.3/10^5$ for prostate cancer, $15.6/10^5$ for bladder cancer and $12.8/10^5$ for stomach cancer (Fig. 2.1, Tab. 5.4).

Among females in 2007 the most frequently registered cancer was breast cancer — 22.4%, colorectal cancer — 10.1%, and next lung cancer — 8.1%, corpus uteri cancer — 7.2%, cervical cancer — 5.3%, and ovarian cancer — 5.0%. Breast cancer incidence in 2007 was $47.7/10^5$, colorectal cancer $17.2/10^5$, lung cancer $15.5/10^5$, corpus uteri cancer $14.3/10^5$, cervical cancer $11.8/10^5$ and ovarian cancer $10.4/10^5$ (Fig., 8.4, Tab. 8.9).

Among males the highest percentage of cancer deaths in 2007 were due to lung cancer (31.6%), colorectal cancer (C18–C21 10.5%), prostate cancer (7.5%), furthermore stomach (6.8%) and bladder cancer (4.5%) (Fig. 2.3). The standardized mortality rates for men in Poland were for: lung cancer $61.7/10^5$, colorectal cancer (colon, rectum and anus) $19.8/10^5$, prostate cancer $13.4/10^5$, stomach cancer $13.1/10^5$ and bladder cancer $8.4/10^5$ (Tab. 9.6).

Among females the highest percentage of cancer deaths in 2007 was attributed to lung cancer (13.7%), the second position was taken by breast cancer (12.9%), and next colorectal cancer (C18–C21 11.1%), ovarian cancer (6.1%), pancreatic cancer (5.4%), stomach (5.0%), and cervical cancer (4.6%) (Fig. 2.4). The standardized mortality rates were: $15.5/10^5$ for lung cancer, $14.6/10^5$ for breast cancer, $10.6/10^5$ for colorectal cancer (C18–C21),

$7.2/10^5$ for ovarian cancer, $5.9/10^5$ for cervical cancer, and $4.9/10^5$ for stomach cancer (Tab. 9.7).

For the last four decades the numbers of incidence and mortality were rapidly growing (Fig. 5.7, 6.5): for men there was an increase of 47 000 cases, for women 43 500 cases, what means that cancer incidence increased 3.7 times for men and 3 times for women. This increase was accompanied by the increase of cancer deaths (by 33 000 for men and 21 000 for women), although at the beginning of 1990s the tempo of increase of cancer deaths diminished, especially for men (Fig. 6.5). The increase in cancer risk for the Polish population for last 40 years can be attributed mainly to changes in its age structure (Tab. 5.2) and an increase of the carcinogenic factors exposure (first of all tobacco smoke — in Poland in 2005 42% cancer deaths for men and 12% for women were cause-related with tobacco smoking — Zatoński 2008).

The changes in cancer incidence until the mid 1980s were to a high degree connected with the registration completeness improvement (Koszarowski et al. 1987, Wojciechowska et al. 2007). In the male population, since the beginning of 1980s until the beginning of 1990s, an increasing trend was observed and afterwards levelled. In the last decade incidence is observed at a constant level. Among females the incidence rate still increases.

Cancer mortality for men duplicates trends characteristic for incidence rates (what arises especially from high percentage share of one particular localization — lung cancer). Among females for the last four decades mortality has been observed at a constant level. Cancer incidence and mortality rates' time trends in the last decades show diversified patterns.

Cancer among children (0–19 years) is relatively rare cause of death (around 7% of all deaths). Mortality due to that cancer use has been decreasing for the last 40 years, with a stable incidence level. It shows the progress in children cancer treatment (Fig. 2.11). The structure of cancer incidence in this age group is definitely different than for the remaining age groups. Among children the most frequently noted cancer in Poland were leukemia and lymphomas (over 40% cases and 50% deaths) (Fig. 2.11, 2.12).

Among young adults (20–44 age group), the only such an age group, we note almost two times higher incidence rates for women than for men and this difference is on the constant level. The incidence for both sexes since the beginning of 1990s is observed at constant level. Among young men mortality due to all cancers combined was increasing until the mid 1980s, after-

²Due to difficulties in classification of the starting point for this cancer it is common to treat cancers in larger intestine area altogether, combining four codes of 10th Revision of International Classification of Diseases: C18 (malignant neoplasm of colon), C19 (malignant neoplasm of rectosigmoid junction), C20 (malignant neoplasm of rectum), C21 (malignant neoplasm of anus and anal canal)

wards there was an appreciable decrease of mortality rates (Fig. 2.11). For young women the mortality rates were observed at constant, similar to men level until the 1990s and since the beginning of 1990s a significant decrease was observed (Fig. 2.11). Among young males the most common cancers were testicular cancer (21% cases, 5% deaths), lung cancer (7% cases, 14% deaths), colorectal cancer (6% cases, 8% deaths), brain cancer (7% cases, 11% deaths), leukemia (4% cases, 7% deaths) and lymphomas (5% cases, 6% deaths) (Fig. 2.11). For young females the most common cancers were breast cancer (25% cases, 18% deaths), cervical cancer (12% cases, 14% deaths), ovarian cancer (6% cases, 9% deaths) and colorectal cancer (4% cases, 5% deaths) (Fig. 2.11).

Cancer incidence for the middle-aged males after the period of a rapid increase (since the beginning of 1990s) began to decline. Very rapidly increasing cancer mortality trend was characteristic for the middle-aged male population from the beginning of 1990s ($300/10^5$ at the beginning of the 1960s vs. $490/10^5$ in 1991). After 1991 mortality was rising and one can observe the first symptoms of decreasing tendency (to $386/10^5$ in 2007). In the age group 45–64 cancer is for more than 30 years, after cardiovascular circulation, the second leading death cause among men and the first one among women at this age (in 2007 48% deaths among the middle-aged women were caused by cancer). Cancer causes almost every second death for women in this age group (Fig. 6.2).

In the female population the beginning of 1990s brought the intensified tempo of incidence growth along with a long-time plateau of death indicators. In the female population mortality rates remain at the same level for last four decades (Fig. 2.11). Among the middle-aged males the most common cancers were lung cancer (26% cases, 35% deaths), colorectal cancer (12% cases, 8% deaths), prostate cancer (8% cases, 3% deaths) and stomach cancer (5% cases, 6% deaths) (Fig. 2.11, 2.12). In the population of middle-aged females the most common cancers were breast cancer (30% cases, 17% deaths), lung cancer (9% cases, 19% deaths), colorectal cancer (8% cases, 8% deaths), ovarian cancer (6% cases, 8% deaths) and cancer of corpus uteri (9% cases, 2% deaths) (Fig. 2.11, 2.12). It is important to notice that in this age group for the first time the number of lung cancer deaths (2407) exceeded the number of breast cancer deaths (2149).

In the oldest age group (above the age of 65) one notes a constant increment of cancer incidence and mortality for men. The accelerated incidence increase (against the mortality trends) might be the first symptom of treatment improvement, also in the oldest age group (Fig.

2.11). Among the oldest males the most common cancers were lung cancer (23% cases, 31% deaths), colorectal cancer (14% cases, 12% deaths), prostate cancer (16% cases, 11% deaths) and stomach cancer (6% cases, 7% deaths) (Fig. 2.12, 2.13). In the female population aged 65+ the most common cancers were breast cancer (16% cases, 12% deaths), colorectal cancer (14% cases, 13% deaths) and lung cancer (8% cases, 12% deaths) (Fig. 2.12, 2.13).

In the population of Polish males in the second half of the 20th century the risk of lung cancer grew the most rapidly and this cancer dominated the picture of cancer among men (Fig. 2.14). In the last two decades this increase has been stopped and reversed (decrease of tobacco smoking). Incidence and mortality due to lung cancer among young and middle-aged adults decreased by 30% (Didkowska et al. 2005). A disease with the highest growth dynamics and second most frequent is colorectal cancer. It is worth drawing attention to the fourth most frequent cancer — stomach cancer, for which for the last 50 years we constantly observe decrease of incidence and mortality. It is the only site with constantly declining tendency. The next most common cancer site among males is the prostate cancer. For this cancer in the last decade, we observe acceleration of the growth speed (especially intense for incidence — Wojciechowska et al. 2006). It led to the situation, where in 2007 for the first time prostate cancer became ahead of stomach cancer.

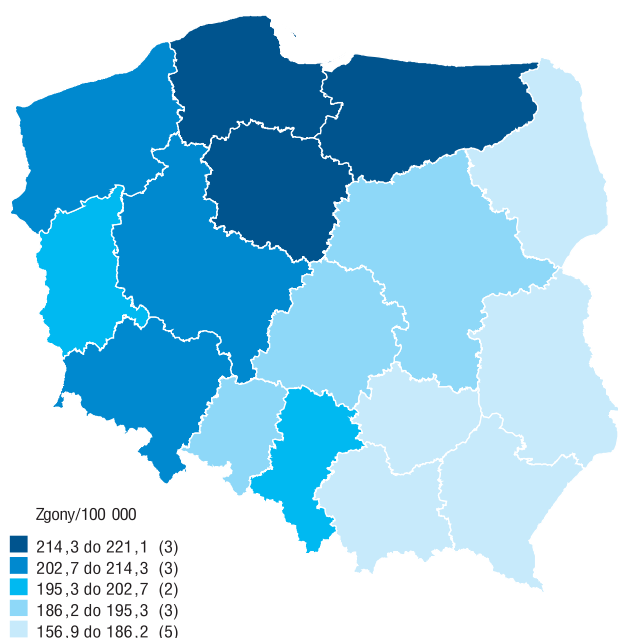
In the female population the leading cause of deaths since the mid 1970s is breast cancer, although at the beginning of the 1980s the mortality leveled off (accompanied by a constant increase of incidence — Wojciechowska et al. 2006) and the last decade brought even a slight decline of the rates. This slight decline and a rapid increase of mortality and incidence of lung cancer caused that in 2007 breast cancer is the second cancer death cause (Fig. 2.15). Lung cancer incidence and mortality have grown especially dramatically in female population in the last two decades, and lung cancer became cancer number two for women (for the first time in the middle-aged and the oldest age group the fraction of lung cancer exceeded fraction of breast cancer). After an intense increase of colorectal cancer mortality, since the beginning of the 21st century there is a significant decreasing tendency. Stomach cancer mortality shows a systematic decline switching from being the most frequent still in the mid 1970s to being a rare cancer site (mortality declined four times). Poland is characterized by constantly high cervical cancer mortality, especially against the background of other European countries (e.g. in Finland, Sweden). The year 2007 ever brought a small increase of mortality.

ROZDZIAŁ 3

Analiza wojewódzka

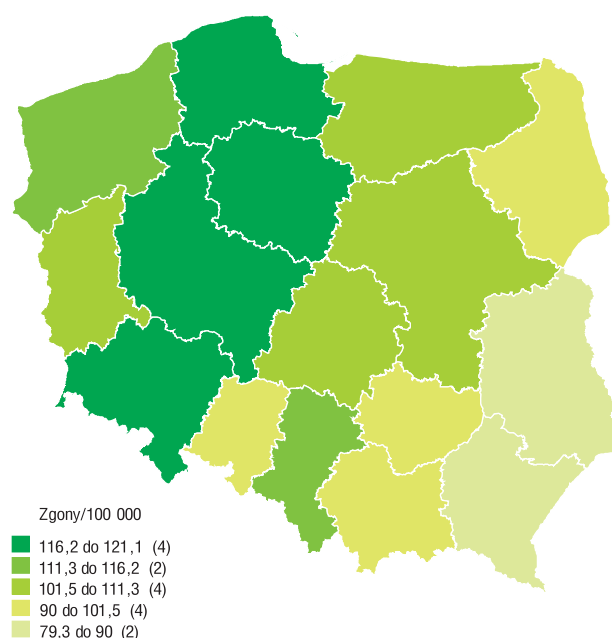
Mapa 1. Rozkład geograficzny umieralności na nowotwory złośliwe ogółem u mężczyzn w Polsce w 2007 roku

Map 1. Geographical distribution of all cancer mortality in Poland 2007, males

Mapa 2. Rozkład geograficzny umieralności na nowotwory złośliwe ogółem kobiet w Polsce w 2007 roku

Map 2. Geographical distribution of all cancer mortality in Poland 2007, females

Zróznicowanie regionalne zachorowalności i umieralności w Polsce od lat było przedmiotem zainteresowania polskich epidemiologów (Staszewski 1979, Zatoński, Becker 1988, Zatoński i wsp. 1989, Zatoński i wsp. 1993, Tyczyński i wsp. 1998, Zemła i wsp. 1999, Pukkala i wsp. 2001, Kołosza i wsp. 2002). Obecnie obserwowany obraz zachorowalności i umieralności jest nadal kontynuacją wzorca, jaki obserwowano w Polsce od ponad trzech dekad. Zmianie ulegają przede wszystkim wartości współczynników i wielkość różnicy między ekstremami, jednak analiza geograficzna pozwala także na zwrócenie uwagi na nowe zjawiska (na przykład zdecydowanie wyższe współczynniki umieralności z powodu raka płuca wśród kobiet mieszkanek wielkich aglomeracji miejskich niż w otaczających je regionach) (Zatoński, Pukkala, Didkowska i wsp. 1993).

Rozkład geograficzny umieralności na nowotwory złośliwe w Polsce w 2007 roku powiela obraz, jaki obserwuje się w Polsce od połowy lat 70. (Staszewski 1980). U mężczyzn najwyższe ryzyko zgonu z powodu nowotworów notuje się w województwach północnych (kujawsko-pomorskie $221/10^5$, pomorskie $215/10^5$, warmińsko-mazurskie $215/10^5$), a najniższe w województwach południowo-wschodnich (lubelskie $157/10^5$, podkarpackie $174/10^5$), a także wschodnich (podlaskie $183/10^5$). Takie zróżnicowanie jest zdeterminowane rozkładem nowotworów płuca, stanowiących 1/3 zgonów nowotworowych u mężczyzn. W populacji kobiet najwyższe zagrożenie zanotowano w pasie województw zachodnio-środkowej części kraju z utrzymującymi się od kilku lat najwyższymi współczynnikami w województwie kujawsko-pomorskim ($121/10^5$), pomorskim ($119/10^5$), natomiast najniższe

w województwach południowo-wschodnich (lubelskie 79/10⁵, podkarpackie 83/10⁵) (tab. 3.2).

Standaryzowane współczynniki zachorowalności na nowotwory złośliwe ogółem u mężczyzn dla poszczególnych województw mieszczą się w zakresie od 192/10⁵ do 292/10⁵ (tab. 3.1). W województwach dolnośląskim i wielkopolskim współczynniki te przyjmują najwyższe wartości. Standaryzowane współczynniki zachorowalności na nowotwory złośliwe ogółem u kobiet wahają się od 166/10⁵ (województwo podlaskie) do 232/10⁵ (województwo dolnośląskie) (tab. 3.1).

Surowe współczynniki zachorowalności obrazujące rzeczywiste zagrożenie populacji nowotworami wahają się w populacji mężczyzn między 281/10⁵ w województwie podlaskim a 420/10⁵ w województwie dolnośląskim. Uzyskany obraz zróżnicowania zachorowalności według województw przedstawia raczej różnice w kompletności rejestracji niż rzeczywiste różnice ryzyka zachorowania (w rejestrach o najwyższej kompletności rejestracji obserwuje się najwyższe współczynniki zachorowalności — por. tab. 5.21).

Zakres współczynników zachorowalności na nowotwory złośliwe ogółem dla kobiet w poszczególnych województwach wynosił od 166/10⁵ (województwo podlaskie — 69% kompletności) do 232/10⁵ (województwo dolnośląskie) (tab. 3.1). W populacji kobiet najwyższe wartości standaryzowanych współczynni-

ków zachorowalności zanotowano w województwach: dolnośląskim, lubuskim i kujawsko-pomorskim, a najniższe w województwach: podlaskim, łódzkim i podkarpackim. Surowe współczynniki zachorowalności mieściły się w przedziale 269–406/10⁵. Podobnie jak dla mężczyzn, uzyskany obraz zróżnicowania zachorowalności u kobiet odzwierciedla głównie różnice w kompletności rejestracji, a nie rzeczywiste różnice ryzyka zachorowania (rejestry o najwyższej kompletności rejestracji mają najwyższe współczynniki zachorowalności — por. tab. 5.21).

Standaryzowane współczynniki umieralności na nowotwory złośliwe ogółem u mężczyzn w poszczególnych województwach mieszczą się w zakresie 157/10⁵ (w województwie lubelskim) do 221/10⁵ (województwo kujawsko-pomorskie). W województwach: kujawsko-pomorskim, pomorskim i warmińsko-mazurskim współczynniki te przyjmują najwyższe wartości, podczas gdy w województwach: lubelskim, podkarpackim i małopolskim — najniższe (mapa 1, tab. 3.2).

Standaryzowane współczynniki umieralności na nowotwory złośliwe ogółem u kobiet w poszczególnych województwach mieszczą się w zakresie 79/10⁵ (w województwie lubelskim) do 121/10⁵ (województwo kujawsko-pomorskie). W województwach: kujawsko-pomorskim, pomorskim i wielkopolskim współczynniki te przyjmują najwyższe wartości, podczas gdy w woje-

Tabela 3.1. Lista kolejności województw wg wielkości standaryzowanych współczynników zachorowalności na nowotwory złośliwe ogółem w Polsce w 2007 roku

Table 3.1. Rank-list of voivodeships by standardized incidence rates for all cancer sites combined in Poland in 2007

Województwo Voivodeship	Mężczyźni Males			Kobiety Females		
	Liczby bezwzględne Absolute number	Wsp. surowy Crude rate	Wsp. stand. Stand. rate	Liczby bezwzględne Absolute number	Wsp. surowy Crude rate	Wsp. stand. Stand. rate
		Per 100000			Per 100000	
Dolnośląskie	5 800	420,4	291,6	6 080	405,9	232,4
Kujawsko-pomorskie	3 556	356,3	261,3	3 537	331,0	210,5
Lubelskie	3 892	368,8	256,0	3 548	316,8	188,8
Lubuskie	1 384	282,8	218,8	1 800	346,1	212,0
Łódzkie	4 039	330,8	217,6	4 477	333,1	182,4
Małopolskie	5 428	343,5	244,2	5 356	318,7	195,8
Mazowieckie	7 927	320,2	213,8	8 404	311,8	180,6
Opolskie	1 688	336,3	235,8	1 796	334,9	200,7
Podkarpackie	3 685	357,9	262,8	3 324	308,8	187,6
Podlaskie	1 637	280,6	192,2	1 653	269,2	166,4
Pomorskie	3 932	367,3	270,1	3 752	331,3	200,8
Śląskie	7 951	353,3	239,3	7 552	313,1	184,5
Świętokrzyskie	2 420	386,7	256,7	2 161	327,7	185,9
Warmińsko-mazurskie	2 141	307,2	243,7	2 122	289,6	189,0
Wielkopolskie	6 315	385,5	288,3	6 419	369,0	230,1
Zachodniopomorskie	2 493	303,5	223,3	2 614	300,6	186,1
Polska	64 288	349,1	245,5	64 595	327,9	195,8

Tabela 3.2. Lista kolejności województw wg wielkości standaryzowanych współczynników umieralności na nowotwory złośliwe ogółem w Polsce w 2007 roku**Table 3.2.** Rank-list of voivodeships by standardized mortality rates for all cancer sites combined in Poland in 2007

Województwo Voivodeship	Mężczyźni Males			Kobiety Females		
	Liczby bezwzględne Absolute number	Wsp. surowy Crude rate Per 100000	Wsp. stand. Stand. rate	Liczby bezwzględne Absolute number	Wsp. surowy Crude rate Per 100000	Wsp. stand. Stand. rate
Dolnośląskie	4 205	304,8	205,7	3 500	233,7	116,2
Kujawsko-pomorskie	3 087	309,3	221,0	2 421	226,6	121,1
Lubelskie	2 513	238,1	157,0	1 795	160,3	79,4
Lubuskie	1 310	267,7	199,5	1 020	196,1	108,1
Łódzkie	3 802	311,4	195,3	3 044	226,5	106,5
Małopolskie	4 016	254,2	175,0	3 090	183,9	94,3
Mazowieckie	7 282	294,2	186,7	5 765	213,9	101,5
Opolskie	1 385	275,9	187,8	1 046	195,1	98,4
Podkarpackie	2 501	242,9	173,8	1 728	160,5	83,4
Podlaskie	1 670	286,2	183,1	1 183	192,7	94,1
Pomorskie	3 159	295,1	214,5	2 487	219,6	119,0
Śląskie	6 731	299,1	197,4	5 306	220,0	111,3
Świętokrzyskie	1 846	295,0	186,2	1 249	189,4	90,0
Warmińsko-mazurskie	1 929	276,8	214,3	1 388	189,4	106,6
Wielkopolskie	4 570	279,0	205,5	3 710	213,3	116,7
Zachodniopomorskie	2 318	282,2	202,7	1 880	216,2	114,6
Polska	52 324	284,1	193,3	40 612	206,2	104,8

wództwach: lubelskim, podkarpackim i świętokrzyskim — najniższe (mapa 2, tab. 3.2).

Zakładając, że niedorejestrowanie wewnątrz województw rozkłada się równomiernie pomiędzy wszystkie jednostki chorobowe, można przyjąć, że struktura zachorowań w województwach może być pewnym przybliżeniem faktycznego zagrożenia poszczególnymi typami nowotworów.

Struktura zachorowań z powodu nowotworów złośliwych w poszczególnych województwach jest podobna (rys. 5.6): we wszystkich województwach pierwsze miejsce zajmuje nowotwór złośliwy płuca z udziałem od 20,7% (województwo łódzkie) do 27,2% (województwo zachodniopomorskie). Następne miejsca zajmują nowotwory złośliwe jelita grubego (11,8–18,8%), gruczołu krokowego (8,7–13,9%), pęcherza moczowego (2,8–7,5%) i żołądka (z udziałem 3,8–6,2%).

Struktura zachorowań z powodu nowotworów złośliwych u kobiet w poszczególnych województwach w zasadzie powiela jeden wzorec (rys. 5.6): we wszystkich województwach pierwsze miejsce zajmuje nowotwór złośliwy sutka z udziałem od 17,5% (województwo podkarpackie) do 24,5% (województwo mazowieckie). Następne miejsca zajmują nowotwory jelita grubego (9,5–11,6%), nowotwory płuca (z udziałem 5,8–11,3%), złośliwe trzonu macicy (z udziałem 5,7–8,8%) oraz no-

wotwory jajnika i szyjki macicy, zajmujące 2–5 miejsce wśród najczęściej rozpoznawanych nowotworów.

Struktura zgonów z powodu nowotworów złośliwych w poszczególnych województwach również charakteryzuje się pewnym stałym wzorcem (rys. 6.11): we wszystkich województwach pierwsze miejsce u mężczyzn zajmuje nowotwór złośliwy płuca z udziałem od 29% (województwo opolskie) do 38,2% (województwo warmińsko-mazurskie). Następne miejsca zajmują nowotwory złośliwe jelita grubego (9,2–11,4%), żołądka (z udziałem 5,5–7,7%), gruczołu krokowego (6,4–9,1%). W dziewięciu województwach nowotwory złośliwe płuca są najczęstszą przyczyną zgonów nowotworowych u kobiet (9,4–16,7%). W pozostałych województwach najczęstszą przyczyną zgonu są nowotwory złośliwe piersi (11–17,3%). Należy spodziewać się, że w najbliższych latach rak płuca stanie się nowotworem numer 1 u kobiet w większości województw. Trzecią przyczyną zgonów u kobiet, chociaż w dwóch województwach drugą, były nowotwory jelita grubego (C18–C21), które stanowiły 6,5–12,7% wszystkich zgonów na nowotwory (rys. 6.11). Zakres współczynników umieralności na nowotwory złośliwe ogółem dla kobiet wynosił od 79/10⁵ do 121/10⁵. Dla kobiet najwyższe wartości standaryzowanych współczynników umieralności zanotowano w województwach: kujawsko-pomorskim, pomorskim

i wielkopolskim, a najniższe w lubelskim, podkarpackim i świętokrzyskim (mapa 2, tab. 7.2).

Rozkłady wojewódzkie przedstawiono również dla najczęstszych nowotworów złośliwych: płuca, jelita grubego, prostaty, piersi i szyjki macicy (tab. 6.14–6.20).

Województwa warmińsko-mazurskie i kujawsko-pomorskie u mężczyzn oraz warmińsko-mazurskie, kujawsko-pomorskie i zachodniopomorskie u kobiet charakteryzowały się najwyższymi współczynnikami umieralności z powodu nowotworów złośliwych płuca (u mężczyzn ponad $77/10^5$, u kobiet ponad $20/10^5$). Wśród województw o najniższym zagrożeniu (u mężczyzn współczynniki umieralności poniżej $54/10^5$, u kobiet do $9/10^5$) znalazły się województwa: podkarpackie i lubelskie (tab. 6.15).

Częstość zgonów z powodu nowotworów jelita grubego w populacji mężczyzn była najwyższa w województwach kujawsko-pomorskim, dolnośląskim, wielkopolskim i śląskim (ponad $22/10^5$); w populacji kobiet największe zagrożenie tym nowotworem (ponad $12/10^5$) notowano w województwach wielkopolskim i śląskim. Najniższe wartości współczynników umieralności z powodu nowotworów jelita grubego notowano w województwie lubelskim: u mężczyzn poniżej $14/10^5$, u kobiet $7,5/10^5$ (tab. 6.17).

Nowotworem prostaty najbardziej byli zagrożeni mieszkańcy województwa lubuskiego, wielkopolskiego i świętokrzyskiego (ponad $15,0/10^5$). Najniższe wartości współczynników umieralności notowano w województwie lubelskim (poniżej $12/10^5$) (tab. 6.20).

Najwyższe wartości współczynników umieralności z powodu nowotworów piersi u kobiet notowano w województwach warmińsko-mazurskim, pomorskim i zachodniopomorskim (powyżej $16/10^5$). Nowym zjawiskiem jest spadek ryzyka zgonu w Wielkopolsce, która przez wiele lat była regionem podwyższonego ryzyka raka piersi (Ramlau i wsp. 2001). Najniższe zagrożenie nowotworami piersi stwierdzono w województwach dolnośląskim, mazowieckim i lubelskim (poniżej $13/10^5$) (tab. 6.19).

Nowotwory szyjki macicy od wielu lat są największym zagrożeniem w pasie województw północno-zachodnich (lubuskie, kujawsko-pomorskie, pomorskie) (wartość współczynnika umieralności w tych województwach przekracza $7/10^5$). Najniższe współczynniki umieralności z powodu nowotworów szyjki macicy notuje się w województwach południowo-wschodnich (podkarpackie, lubelskie) — wartość współczynników umieralności w tych województwach nie przekracza $4,1/10^5$ (tab. 6.19).

CHAPTER 3

Voivodeship analysis

The regional diversity of morbidity and mortality in Poland for years has been the subject of concern of Polish epidemiologists (Staszewski 1979, Zatoński, Becker 1988, Zatoński et al. 1989, Zatoński et al. 1993, Tyczyński et al. 1998, Zemła et al. 1999, Pukkala et al. 2001, Kołosza et al. 2002). The currently observed morbidity and mortality picture is the continuation of the pattern, which has been observed in Poland for over three decades. Predominantly, the values of the rates and the size of the difference between the extremes undergo changes, but the geographical analysis allows to spot new phenomena (for example considerably higher mortality rates due to lung cancer for women, inhabitants of big city agglomeration than for their counterparts in the surrounding areas) (Zatoński, Pukkala, Didkowska i wsp. 1993).

The geographical distribution of cancer mortality in Poland in 2007 duplicates the picture that has been observed in Poland since the mid 1970s (Staszewski 1980). Among men the highest cancer mortality risk is observed in the north voivodeships (Kuyavian-Pomeranian 221/10⁵, Pomeranian 215/10⁵, Warmian-Masurian 215/10⁵ and the smallest in the south-eastern voivodeships (Lublin 157/10⁵, Subcarpathian 174/10⁵), as well as in the eastern ones (Podlachian 183/10⁵). Such diversity is determined by the distribution of lung cancer, which constitutes one third of the cancer mortality cases for men. In female population the highest risk has been recorded for the voivodeships of northern-middle part of the country with the highest rates maintained for few years in Kuyavian-Pomeranian voivodeship (121/10⁵), whereas the lowest in south-eastern (Lublin 79/10⁵, Subcarpathian 87/10⁵) (Tab. 3.2).

The standardized incidence rates due to all cancers combined for men for particular voivodeships are in the range from 192/10⁵ to 292/10⁵ (Tab. 3.1). In Greater Poland and Lower Silesian voivodeships these rates take the highest values. The standardized mortality rates due to all cancers combined fluctuate from 166/10⁵ (Podlachian voivodeship) to 232/10⁵ (Lower Silesian Voivodeship) for women (Tab. 3.1).

The crude mortality rates, which show the actual cancer risk for the population, fluctuate in the male population between 281/10⁵ in Podlachian voivodeship and 420/10⁵ in Lower Silesian voivodeship. The obtained picture of diversity of morbidity by voivodeships shows the differences between the completeness of the registration rather than the differences in risks of incidence (in the registries with the highest registration completeness also the highest morbidity is observed — vide Tab. 5.21).

The range of the morbidity rates due to all cancer sites combined for women in the individual voivodeships ranged from 166/10⁵ (Podlachian voivodeship — 69% completeness) to 232/10⁵ (Lower Silesian voivodeship) (Tab. 3.1). For female population the highest rates of standardized morbidity were recorded for voivodeships: Lower Silesian, Lubusz, and Kuyavian-Pomeranian and the lowest for: Podlachian, Łódź and Subcarpathian. The crude morbidity rates were in the range 269–406/10⁵. Similarly as for men, the obtained picture of diversity of morbidity for women reflects mainly the differences in the completeness of registration but not the actual differences of morbidity risk (in the registries with the highest registration completeness the highest morbidity is observed — vide Tab. 5.21).

The standardized mortality rates due to all cancer sites combined for men for particular voivodeships are contained within the range from 157/10⁵ (in Lublin voivodeship) to 221/10⁵ (Kuyavian-Pomeranian voivodeship). In Pomeranian, Warmian-Pomeranian, and Kuyavian-Pomeranian voivodeships the rates take the highest values, while in Subcarpathian, Lublin, and Lower Poland voivodeships — the lowest (Map 1, Tab. 3.2).

The standardized mortality rates due to all cancer sites combined for women for particular voivodeships are contained within the range from 79/10⁵ (in Lublin voivodeship) to 121/10⁵ (Kuyavian-Pomeranian voivodeship). In Pomeranian, Kuyavian-Pomeranian and Greater Poland voivodeships the rates take the highest values, while in

Subcarpathian, Lublin, and Lower Poland voivodeships — the lowest (Map 2, Tab. 3.2).

Assuming that under-registration in the voivodeships' framework is distributed equally among all the disease cases, one can accept the fact that the structure of incidence cases in voivodeships can be viewed as an approximation of the actual risk of particular types of cancers.

The structure of morbidity due to cancers in the particular voivodeships is similar (Fig. 5.6); in all voivodeships the first place is taken by lung cancer with a share ranging from 20.7% (Łódź voivodeship) up to 27.2% (in West Pomeranian voivodeship). The subsequent places are taken by colorectal cancer (11.8–14.8%), prostatic gland (8.7–13.9%), bladder cancer (2.8–7.5%) and stomach (with a share of 3.8–6.2%).

The structure of cancer morbidity among women for particular voivodeships duplicates the same pattern (Fig. 5.6): in all the voivodeships the first place is taken by breast cancer with a share from 17.5% (Subcarpathian voivodeship) to 24.5% (in Mazovian voivodeship).

The subsequent places are taken by colorectal cancer (9.5–11.6%), lung cancer (share of 5.8–11.3%), *corpus uteri* (with a share of 5.7–7.8%) and cervical cancer, which take places 2nd–5th among the most frequently diagnosed cancers.

The structure of cancer deaths in particular voivodeships is also characterized by some constant pattern (Fig. 6.11): in all voivodeships the first place for men is taken by lung cancer with a percentage share ranging from 29.0% (Opole voivodeship) to 38.2% (in Warmian-Masurian voivodeship). The subsequent places are taken by colorectal cancer (9.2–11.4%), stomach cancer (5.5–7.7%) and prostatic gland cancer (6.4–9.1%).

In nine of the voivodeships lung cancer is the most frequent cause of cancer death (9.4–16.7%). In the rest of voivodeships the most frequent cause of death is breast cancer (11.0–14.8%). One can expect that in the next few years the lung cancer will become the cancer number one for women in all voivodeships. The third cause of death for women, although in two voivodeships the second one, is colorectal cancer (C18–C21), which accounted for 6.5–12.7% of all cancer deaths (Fig. 6.11).

The mortality rates for all cancer sites for women took the values from 79/10⁵ to 121/10⁵. For women the

highest standardized mortality rates were recorded in voivodeships: Kuyavian-Pomeranian, Pomeranian, Greater Poland, and the lowest in Lublin, Subcarpathian and Świętokrzyskie (Map 2, Tab. 7.2). The voivodeships' distributions are also presented for the most common cancer sites: lung, colorectal, prostate, breast, cervical and corpus uteri (Tab. 6.14–6.20).

Warmian-Masurian and Kuyavian-Pomeranian voivodeships for men and Kuyavian-Pomeranian, Warmian-Masurian and West Pomeranian voivodeships for women were characterised by the highest mortality rates due to lung cancer (among men above 77/10⁵, and for women above 20/10⁵). Among the voivodeships with the smallest risk (for men mortality rates below 54/10⁵, for women up to 9/10⁵) there were: Podlachian, Subcarpathian, Lublin voivodeships (Tab. 6.15).

The frequency of cancer deaths due to colorectal cancer for male population was the highest in Kuyavian-Pomeranian, Lower Silesian, Greater Poland and Silesian voivodeships (above 22/10⁵); for female population the highest risk of that cancer was observed in Greater Poland and Silesian voivodeship (above 12/10⁵). The lowest values of mortality rates due to colorectal cancer were registered in Lublin voivodeship: for men below 14/10⁵ and for women 7.5/10⁵ (Tab. 6.17).

Inhabitants of Lubusz, Greater Poland and Świętokrzyskie voivodeships were at the highest prostate cancer risk (almost 15.0/10⁵). The lowest values of mortality rates were recorded in Lublin voivodeship (below 12/10⁵) (Tab. 6.20).

The highest mortality rates due to breast cancer for women were recorded in Pomeranian, Warmian-Masurian and West Pomeranian voivodeships (above 16/10⁵). A new phenomenon is a decrease of death risk in Greater Poland, which for years was the region of the highest breast cancer risk (Ramlau et al. 2001). The lowest risk of breast cancer was noted for Lower Silesian, Mazovian and Lublin voivodeships (below 13/10⁵) (Tab. 6.19).

The cervical cancer is for years the biggest threat to life in the strip of north-western (Lubusz, Kuyavian-Pomeranian, Pomeranian) voivodeships (the value of the mortality rate in these voivodeships exceeds 7/10⁵). The lowest mortality rates due to cervical cancer are observed for south-eastern voivodeships (Subcarpathian, Lublin) — the value of mortality rates does not exceed 4.1/10⁵ (Tab. 6.19).

Trendy umieralności na nowotwory złośliwe. Polska na tle Europy

Od kilku dekad w krajach rozwiniętych głównym problemem zdrowotnym są choroby przewlekłe, przede wszystkim choroby nowotworowe i choroby układu krążenia. Poprawa standardów higienicznych i sanitarnych sprawiła opanowanie epidemii chorób zakaźnych i doprowadziła do gwałtownego spadku umieralności, szczególnie wśród dzieci i młodzieży. Choroby przewlekłe, czy to wynikające ze starzenia się organizmu, czy też będące wynikiem ludzkiej działalności (styl życia, działalność przemysłowa itp.), stały się w uprzemysłowionych krajach Europy najważniejszym wyzwaniem medycyny. W Polsce zachodziły podobne procesy (rys. 4.1 i 4.2), które spowodowały, że sytuacja zdrowotna w Polsce staje się powoli podobna do obserwowanej w krajach Europy Zachodniej, chociaż nadal dystans

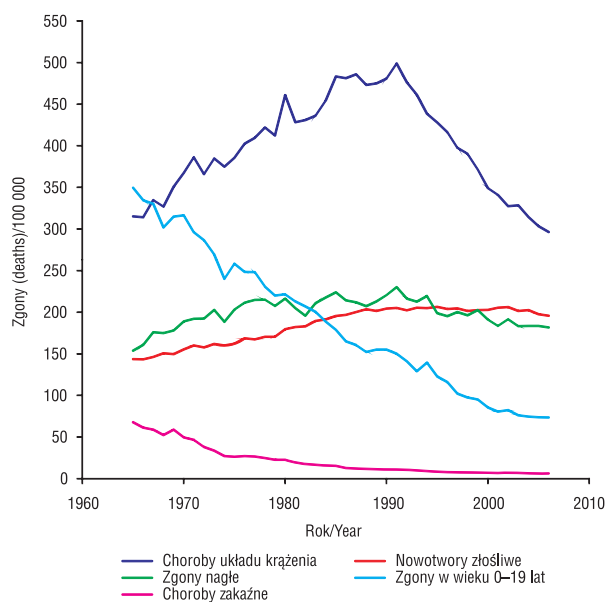
między Polską, krajami Europy Środkowej i Wschodniej a krajami Europy Zachodniej jest niepokojąco duży (Zatoński i wsp. 2008).

W krajach rozwiniętych nowotwory złośliwe są grupą schorzeń występujących głównie w starszym wieku i dotyczących głównie populacji po 65. roku życia. W Polsce jednak ponad 40% zgonów nowotworowych u mężczyzn i 35% u kobiet ma miejsce przed 65. rokiem życia. Odróżnia to polską populację od innych populacji europejskich: w Szwecji proporcja zgonów nowotworowych przed 65. rokiem życia wynosi u mężczyzn 20%, a u kobiet nieco ponad 15%; w Wielkiej Brytanii 25% dla obu płci.

Poniżej przedstawiono zmiany zagrożenia nowotworami złośliwymi w Polsce na tle innych krajów Europy w ciągu ostatniego półwiecza. Nowotwory złośliwe są

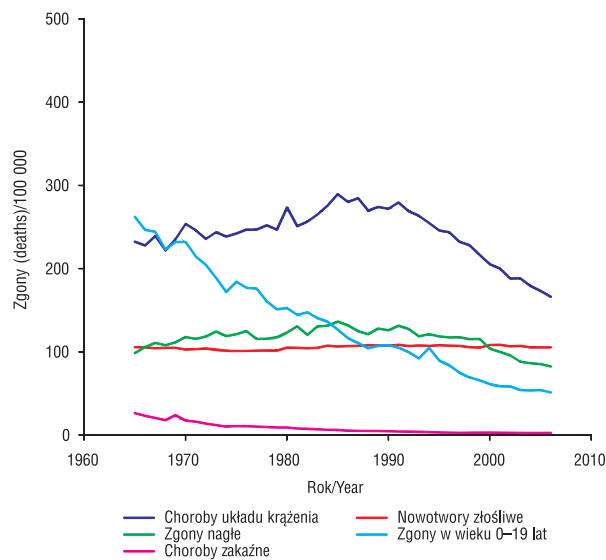
Rysunek 4.1. Trendy umieralności na najczęstsze przyczyny u mężczyzn w Polsce w latach 1965–2006

Figure 4.1. Mortality trends due to the most frequent causes for men in Poland in years 1965–2007

Rysunek 4.2. Trendy umieralności na najczęstsze przyczyny u kobiet w Polsce w latach 1965–2006

Figure 4.2. Mortality trends due to the most frequent causes for women in Poland in years 1965–2007

grupą chorób, których etiologia, częstość, przebieg i rokowanie są różne. W niniejszej pracy przedstawiony został szczegółowy obraz tych lokalizacji nowotworowych, które odgrywają najważniejszą rolę w tworzeniu obrazu nowotworów złośliwych w Polsce.

Od ponad trzech dekad dominującym nowotworem w populacji mężczyzn w Polsce jest nowotwór złośliwy płuca, który w całej Europie w latach 70. ubiegłego wieku wyprzedził nowotwory żołądka. Drugim co do częstości i jednocześnie najbardziej dynamicznie przyrastającym schorzeniem nowotworowym jest nowotwór jelita grubego (C18–C21), który w równym stopniu zagraża populacji mężczyzn i kobiet. Pozostałe nowotwory, które mają największy udział, to nowotwory związane z pociąg — u mężczyzn nowotwory prostaty, a u kobiet nowotwory piersi (najczęstszy nowotwór u kobiet) i nowotwory szyjki macicy.

Nowotwory złośliwe ogółem

Nowotwory złośliwe są grupą schorzeń, która stanowi jedną z najpoważniejszych przyczyn zgonu, po chorobach układu krążenia. W Polsce w 2007 roku nowotwory złośliwe u mężczyzn stanowiły 26% zgonów ogółem, u kobiet odsetek ten wynosił 23%. Trendy czasowe umieralności z powodu nowotworów ogółem są wypadkową tworzoną przez wszystkie choroby nowotworowe i przedstawiają jedynie ogólny kierunek zmian, przeważnie wyznaczany przez najczęstszy nowotwór

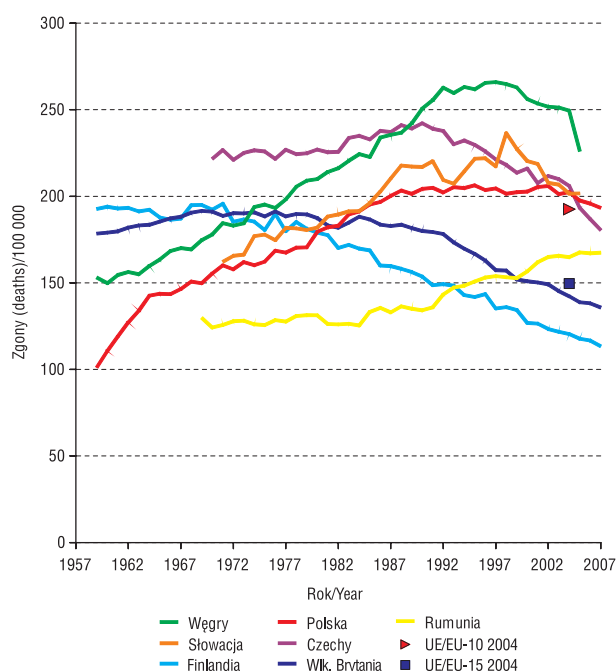
w danej populacji (płuca u mężczyzn, piersi i płuca u kobiet).

W Polsce w populacji mężczyzn początek lat 90. przyniósł zahamowanie wieloletniego, rosnącego trendu i *plateau* utrzymywało się przez ponad dekadę; dopiero od początku XXI wieku widoczny jest niewielki spadek umieralności. Rozwój sytuacji epidemiologicznej w Polsce na tle innych krajów nie jest korzystny, gdyż przykładowo w Słowacji od 2002 roku umieralność osiągnęła poziom obserwowany w Polsce, chociaż w poprzednich dwóch dekadach była wyższa niż wśród polskich mężczyzn. We wszystkich krajach europejskich w populacji mężczyzn trwa spadek umieralności na nowotwory złośliwe (rys. 4.3). W Wielkiej Brytanii i Finlandii spadek umieralności rozpoczął się w początku lat 80. i do połowy pierwszej dekady XXI wieku współczynniki umieralności obniżyły się o 30–40%. Korzystne, malejące trendy umieralności na nowotwory ogółem u mężczyzn nie są widoczne w Rumunii, gdzie od połowy lat 80. utrzymuje się tendencja rosnąca. Ogromny postęp dokonał się w Czechach, gdzie od początku lat 90. ubiegłego stulecia trwa systematyczny spadek umieralności.

W populacji kobiet w Polsce od 4 dekad umieralność z powodu nowotworów złośliwych utrzymuje się na stałym poziomie. W wielu krajach widoczny jest systematyczny spadek umieralności na nowotwory złośliwe ogółem: w Czechach i Węgrzech od około dekady trwa korzystny malejący trend umieralności; podob-

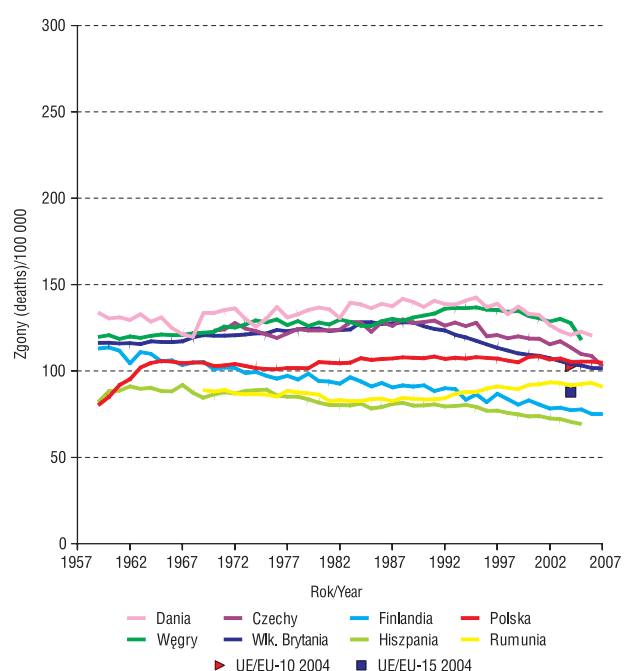
Rysunek 4.3. Trendy umieralności na nowotwory złośliwe ogółem u mężczyzn w wybranych krajach Europy w latach 1959–2007

Figure 4.3. Mortality trends for all cancer sites for men in selected European countries in years 1959–2007

Rysunek 4.4. Trendy umieralności na nowotwory złośliwe ogółem u kobiet w wybranych krajach Europy w latach 1959–2007

Figure 4.4. Mortality trends for all cancer sites for women in selected European countries in years 1959–2007

nie w Danii i Wielkiej Brytanii (gdzie malejąca tendencja utrzymuje się od około dwóch dekad). Na tym tle Polska wydaje się być krajem, gdzie bardzo długo brakowało postępu w opiece onkologicznej u kobiet (rys. 4.4).

Nowotwory złośliwe płuca

Nowotwory złośliwe płuca są schorzeniem, którego związek przyczynowy z paleniem papierosów został udowodniony już ponad pięćdziesiąt lat temu przez sir Richarda Dolla (Doll, Peto 1976). Jest to jedno z niewielu schorzeń, w których wykazano skuteczność profilaktyki pierwotnej, polegającej na ograniczeniu palenia tytoniu w społeczeństwie.

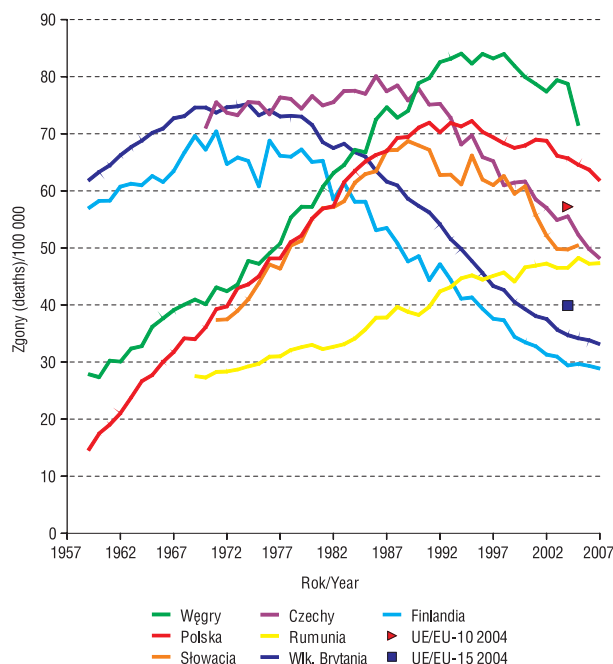
Trendy umieralności z powodu nowotworów płuca u mężczyzn w większości krajów europejskich charakteryzują się spadkiem (rys. 4.5). Wyjątkiem jest Rumunia, gdzie nadal widoczna jest tendencja wzrostowa. Korzystna zmiana tendencji dokonywała się jednak w różnych okresach — w krajach należących do „starej” Unii Europejskiej spadek umieralności rozpoczął się w latach 70. i doprowadził przykładowo w Wielkiej Brytanii czy Finlandii do prawie 2-krotnego obniżenia się współczynników umieralności. W niektórych krajach Europy Środkowo-Wschodniej spadek umieralności z powodu raka płuca zaczął się dekadę później (Czechy, Słowacja). W Polsce korzystna zmiana trendu nastąpiła jeszcze później — dopiero od połowy lat

90., a spadek współczynników umieralności jest bardzo powolny (szczególnie jeśli porównuje się Polskę z Czechami i Słowacją, gdzie na przełomie lat 80. i 90. poziom współczynników umieralności był podobny jak w Polsce). Krajem o najwyższym zagrożeniu rakiem płuca u mężczyzn pozostają Węgry, jednak od końca lat 90. obserwuje się tu silną tendencję spadkową.

W populacji europejskich kobiet nowotwory płuca są nowotworami o bardzo szybkiej dynamice wzrostu (rys. 4.6). Największe zagrożenie tym nowotworem notuje się w Danii, gdzie od 50 lat trwa nieprzerwany wzrost zachorowalności i umieralności na raka płuca. Do lat 80. ubiegłego wieku najwyższe współczynniki umieralności charakteryzowały Wielką Brytanię, jednak w końcu lat 80. nastąpiło całkowite zahamowanie wzrostu i obecnie współczynniki umieralności utrzymują się na stałym poziomie. Podobnie szybki przyrost zagrożenia jak w Danii obserwuje się na Węgrzech. W krajach o niskim społecznym przyzwoleniu na palenie tytoniu wśród kobiet umieralność na raka płuca jest niska, na poziomie obserwowanym w populacjach niepalących, czego przykładem może być Hiszpania czy Łotwa. Jednak rozpowszechnienie nałogu palenia wśród Hiszpanek powoduje już widoczne zmiany w zagrożeniu rakiem płuca — od połowy lat 90. umieralność wzrosła o 50%. W Polsce również widoczny jest rosnący trend umieralności na raka płuca, szczególnie od połowy lat 70. Ten szybki przyrost sprawił, że w 2007 roku nowotwory płuca

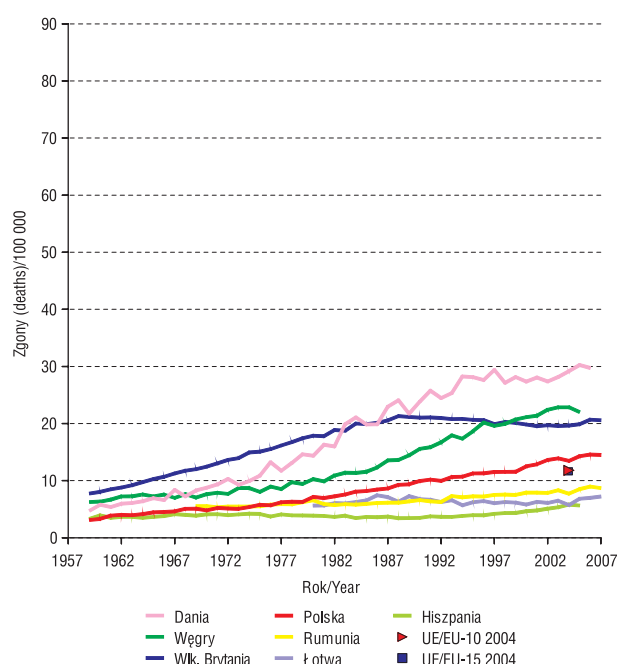
Rysunek 4.5. Trendy umieralności na nowotwory złośliwe płuca u mężczyzn w wybranych krajach Europy w latach 1959–2007

Figure 4.5. Mortality trends for lung cancer for men in selected European countries in years 1959–2007

Rysunek 4.6. Trendy umieralności na nowotwory złośliwe płuca u kobiet w wybranych krajach Europy w latach 1959–2007

Figure 4.6. Mortality trends for lung cancer for women in selected European countries in years 1959–2007

u kobiet w Polsce stały się pierwszą przyczyną zgonów nowotworowych.

Nowotwory jelita grubego

Nowotwory jelita grubego od ponad 40 lat stają się coraz poważniejszym problemem w krajach rozwiniętych, gdzie jest to jedna z wiodących lokalizacji nowotworowych. Polska w latach 60. ubiegłego wieku była krajem o bardzo niskiej umieralności z powodu tych nowotworów. Zarówno u mężczyzn jak i u kobiet, współczynniki umieralności w Polsce (rzędu 5–6/10⁵) należały do najniższych w Europie. Zmiany w częstości nowotworów jelita grubego sprawiły, że Polska w ciągu 30 lat z kraju o niskim zagrożeniu stała się krajem znacznego ryzyka zgonu z powodu jelita grubego. Trend czasowy współczynników umieralności na nowotwory złośliwe jelita grubego w Polsce, szczególnie u mężczyzn, charakteryzuje się jedną z wyższych tendencji wzrostowych wśród krajów Europy Środkowej.

Trendy czasowe umieralności z powodu nowotworów złośliwych u mężczyzn w krajach rozwiniętych (kraje „starej” Unii Europejskiej) wskazują, że w wielu krajach nastąpiło zahamowanie umieralności, a nawet odwrócenie niekorzystnych trendów (rys. 4.7). Szczególnie interesujący jest fenomen obserwowany w Danii i Wielkiej Brytanii, ale także w innych krajach Europy

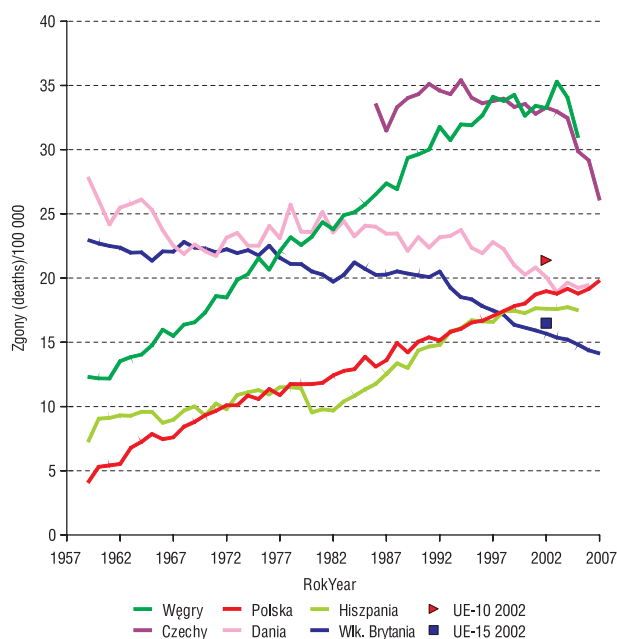
Zachodniej i Północnej, pokazujący, że umieralność z powodu tych nowotworów zmniejsza się od wielu lat. W Polsce, podobnie jak na południu Europy (np. Hiszpania), umieralność z powodu nowotworów jelita grubego wzrasta, a tempo wzrostu jest najwyższe spośród wszystkich schorzeń nowotworowych w Polsce. W Czechach i na Węgrzech od kilku lat widoczna jest malejąca tendencja umieralności na raka jelita grubego u mężczyzn.

W Polsce od połowy lat 90. umieralność z powodu raka jelita grubego u kobiet już nie wzrasta, a nawet od początku XXI wieku zmniejsza się. W większości krajów wśród kobiet obserwuje się trwałą tendencję malejącą umieralności na raka jelita grubego, chociaż poziom zagrożenia tym nowotworem jest zróżnicowany (rys. 4.8). Systematyczny i długotrwały spadek notuje się w Wielkiej Brytanii i krajach skandynawskich. W krajach o wysokim w przeszłości zagrożeniu populacji kobiet rakiem jelita grubego nastąpiło korzystne odwrócenie trendu (Węgry, Czechy).

Należy zwrócić uwagę, że zgony z powodu raka jelita grubego występują dwa razy częściej u mężczyzn niż u kobiet zarówno w Polsce, krajach UE-10, jak i UE-15. Postęp, jaki dokonał się w krajach Europy Zachodniej, nie jest widoczny w krajach Europy Środkowej i Wschodniej, a szczególnie niepokojąca, charakteryzująca również Polskę, jest silna tendencja wzrostowa u mężczyzn (rys. 4.14).

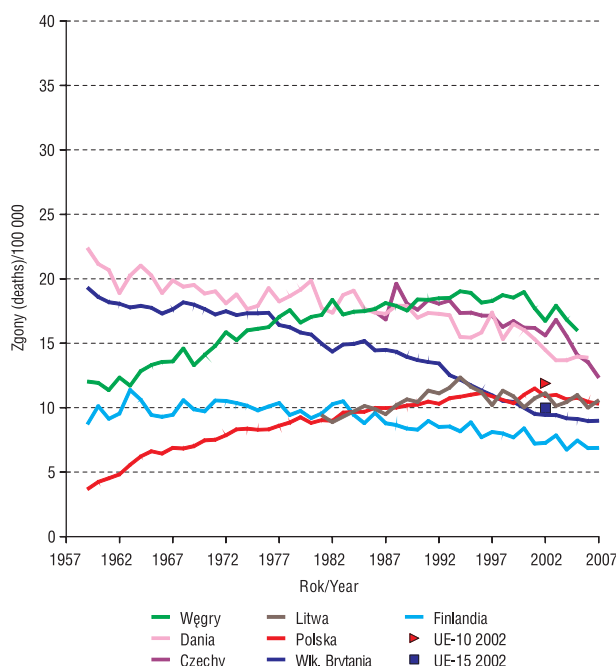
Rysunek 4.7. Trendy umieralności na nowotwory złośliwe jelita grubego u mężczyzn w wybranych krajach Europy w latach 1959–2007

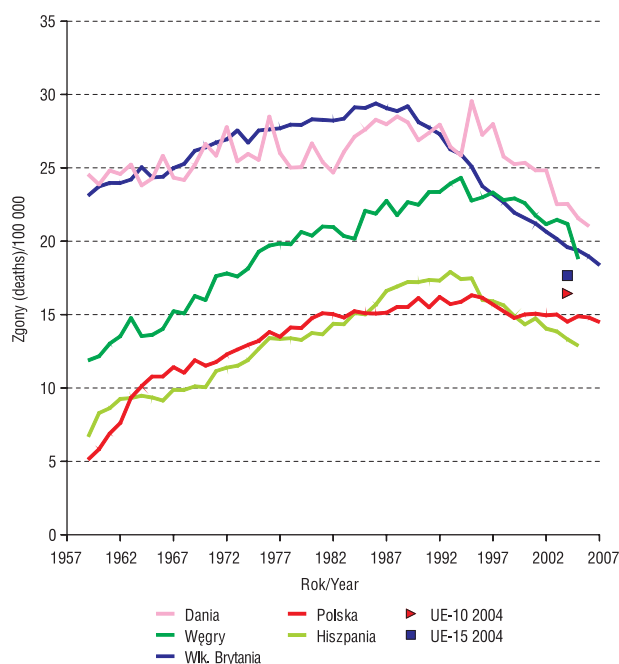
Figure 4.7. Mortality trends for colorectal cancer for men in selected European countries in years 1959–2007

Rysunek 4.8. Trendy umieralności na nowotwory złośliwe jelita grubego u kobiet w wybranych krajach Europy w latach 1959–2007

Figure 4.8. Mortality trends for colorectal cancer for women in selected European countries in years 1959–2007

Rysunek 4.9. Trendy umieralności na nowotwory złośliwe piersi żeńskiej w wybranych krajach Europy w latach 1959–2007**Figure 4.9.** Mortality trends for female breast cancer in selected European countries in years 1959–2007

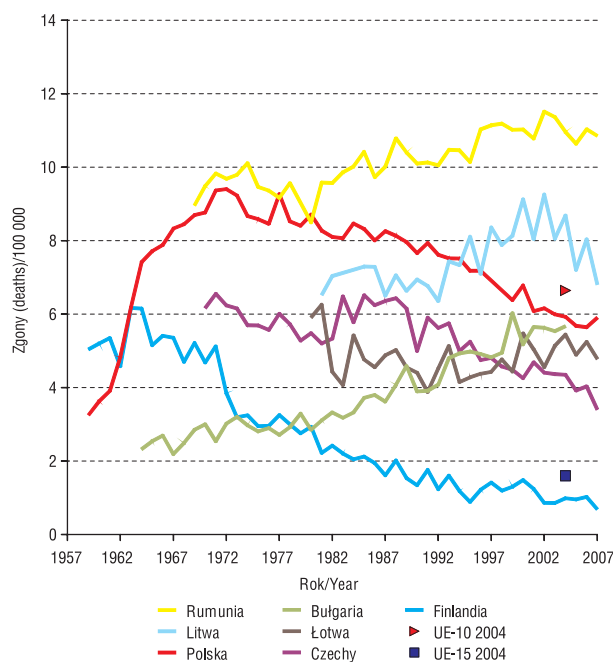
Nowotwory piersi

Spadek umieralności na nowotwory piersi w Polsce jest bardzo powolny i tylko dzięki niskiemu zagrożeniu tym nowotworem polskiej populacji współczynniki umieralności są stosunkowo niskie na tle innych krajów europejskich (rys. 4.9). W krajach o najwyższej umieralności (Wielka Brytania, Dania) w ciągu ostatnich dwóch dekad nastąpił spadek o około 30%. Na Węgrzech po okresie szybkiego przyrostu od około 15 lat trwa systematyczny spadek umieralności. Również w Hiszpanii, kraju o podobnie niskim zagrożeniu rakiem piersi w przeszłości jak w Polsce, w ostatnich latach notuje się szybki spadek umieralności (o prawie 30% w ciągu kilkunastu ostatnich lat).

Umieralność z powodu raka sutka jest wyższa w krajach UE-15 niż w krajach UE-10 (rys. 4.15). Wcześniejszy wzrost umieralności udało się zahamować prawie we wszystkich krajach Unii Europejskiej. Tendencja spadkowa pojawiła się wcześniej w krajach UE-15 i była znacznie szybsza niż w UE-10. Największy postęp w ograniczaniu skutków raka piersi w „nowych” krajach unijnych osiągnięto w Czechach i Węgrzech — w ciągu dekady obniżono umieralność o ponad 20%.

Nowotwory szyjki macicy

W Polsce nastąpił istotny postęp w ograniczaniu umieralności z powodu nowotworów szyjki macicy, jednak

Rysunek 4.10. Trendy umieralności na nowotwory złośliwe szyjki macicy w wybranych krajach Europy w latach 1959–2007**Figure 4.10.** Mortality trends for cervix uteri cancer in selected European countries in years 1959–2007

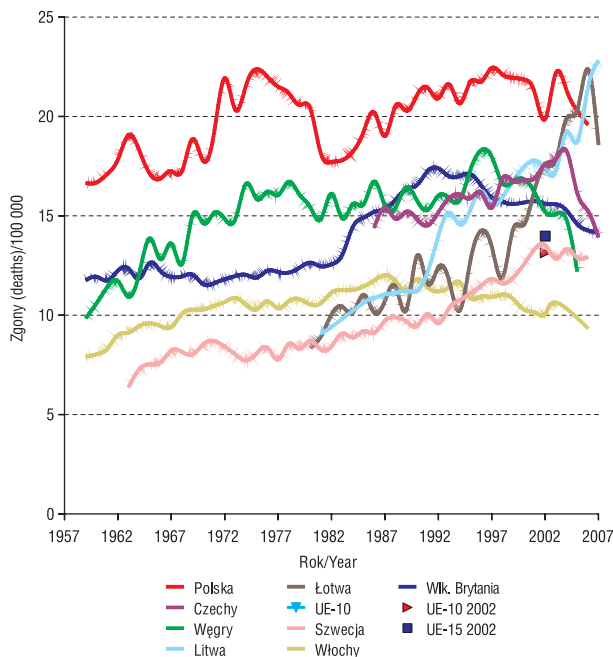
trendy umieralności i wartość współczynników nie odbiegają od charakterystycznych dla innych krajów UE-10 (Słowenia, Czechy i Słowacja, Węgry, Estonia i Polska), gdzie spadek umieralności rozpoczął się w 7. i 8. dekadzie XX wieku i był znacznie wolniejszy niż w krajach UE-15. (rys. 4.10). Aż w czterech krajach UE-10 (Łotwa, Bułgaria, Litwa i Rumunia) nadal obserwuje się wzrost umieralności z powodu raka szyjki macicy. Najbardziej dramatyczna sytuacja występuje w Rumunii, gdzie umieralność osiągnęła poziom nigdy wcześniej nieobserwowany w Europie. W 2002 roku występowała sześciokrotna różnica w umieralności między średnią dla krajów UE-15 ($1,7/10^5$) a Rumunią ($11/10^5$). W Europie Zachodniej w drugiej połowie XX wieku obserwowano stały spadek umieralności z powodu raka szyjki macicy. Spadkowa tendencja utrzymuje się także w Europie Środkowej i Wschodniej, ale tempo spadku jest znacznie słabsze, a współczynniki umieralności ponad 4 razy wyższe niż w krajach UE-15 (rys. 4.16). Wartość współczynników umieralności w Polsce ($5,9/10^5$) jest nieznacznie niższa niż średnia dla krajów UE-10 ($6,6/10^5$) i znacznie odbiega od średniej dla „starej” Unii Europejskiej ($1,6/10^5$).

Nowotwory gruczołu krokowego

Nowotwory gruczołu krokowego, które występują przede wszystkim w starszym wieku, są jednym z naj-

Rysunek 4.11. Trendy umieralności na nowotwory złośliwe gruczołu krokowego w wybranych krajach Europy w latach 1959–2007

Figure 4.11. Mortality trends for prostate cancer in selected European countries in years 1959–2007

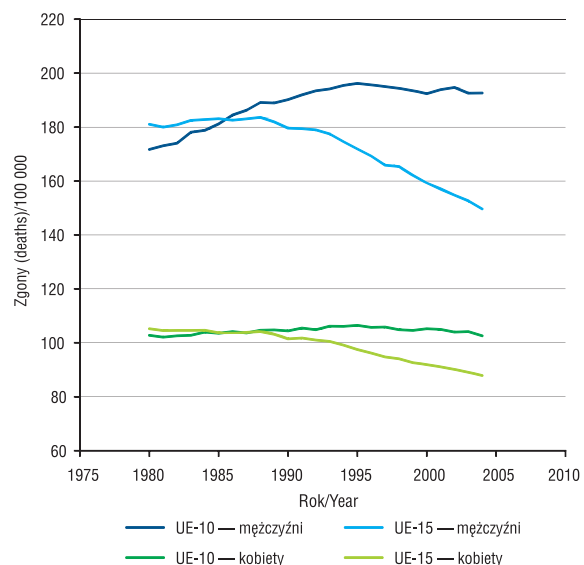

częstszych nowotworów u mężczyzn. W Polsce 75% zachorowań i 85% zgonów występuje po 60. roku życia. Częstość rozpoznawania tych nowotworów wzrosła gwałtownie we wszystkich krajach, w których wprowadzono powszechny dostęp do oznaczania poziomu PSA we krwi i TRUS do diagnostyki raka stercza. W Polsce wzrost umieralności z powodu nowotworów gruczołu krokowego przyspieszył w połowie lat 90. ubiegłego wieku, ale po około dekadzie nastąpiło zahamowanie wzrostu i stabilizacja współczynników umieralności (rys. 4.11). Najszybszy wzrost umieralności z powodu raka gruczołu krokowego charakteryzował populację mężczyzn w krajach bałtyckich (Litwa, Łotwa). W niektórych krajach Europy Środkowej i Wschodniej (Węgry, Czechy) od kilku lat notuje się spadek umieralności. Krajem o wysokim zagrożeniu tym nowotworem, podobnie jak inne kraje skandynawskie, jest Szwecja, gdzie poziom współczynników umieralności podlegał znacznym wahaniom w ciągu ostatniego półwiecza. Stosunkowo niskie zagrożenie w przeszłości charakteryzowało populację mężczyzn we Włoszech, a od połowy lat 80. ubiegłego wieku utrzymuje się malejący trend umieralności.

W krajach Europy Zachodniej po okresie wzrostu umieralności do początku lat 90. i następnie okresie stabilizacji nastąpiła od początku XXI wieku korzystna zmiana tendencji. W krajach UE-10, podobnie jak w Polsce, od lat 90. ubiegłego wieku trwa wzrost umieralności z powodu raka gruczołu krokowego (rys. 4.17).

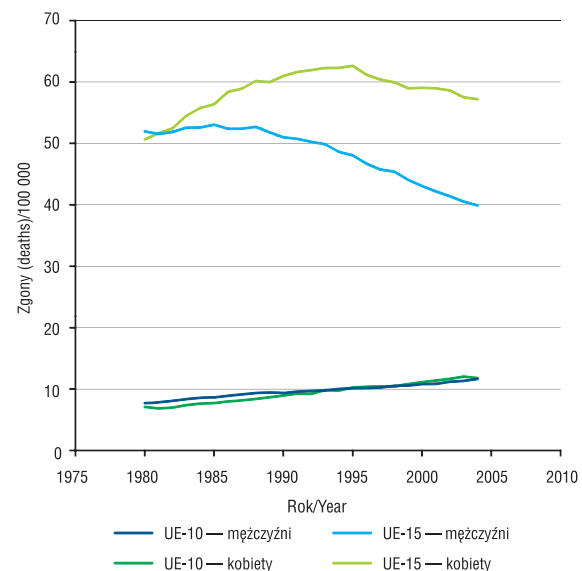
Rysunek 4.12. Trendy umieralności na nowotwory złośliwe ogółem w krajach UE-10 i UE-15 w latach 1980–2004

Figure 4.12. Mortality trends for all cancer sites in EU10 and EU15 countries in years 1980–2004

Rysunek 4.13. Trendy umieralności na nowotwory złośliwe płuca w krajach UE-10 i UE-15 w latach 1980–2004

Figure 4.13. Mortality trends for lung cancer in EU10 and EU15 countries in years 1980–2004

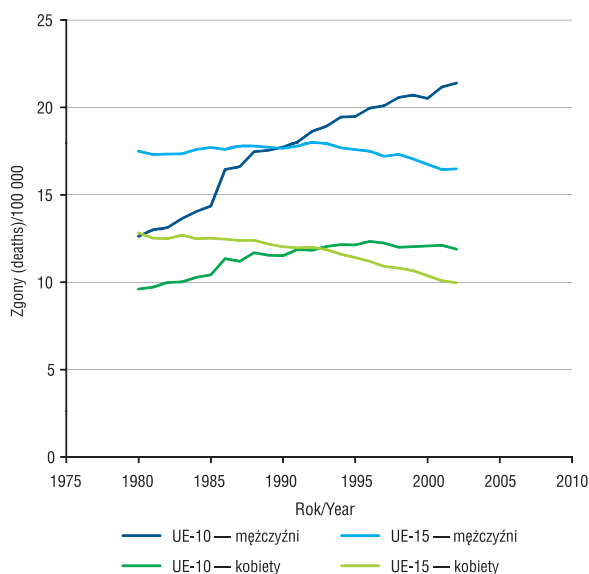

Omówienie

Nowotwory złośliwe w ciągu ostatnich 40 lat stały się jednym z głównych problemów zdrowotnych w Polsce, podobnie jak w innych krajach Europy Środkowej. W tym okresie zmieniła się znacząco struktura zachorowań i zgonów na nowotwory złośliwe w Polsce. Zmniejszył się istotnie zarówno u mężczyzn i kobiet

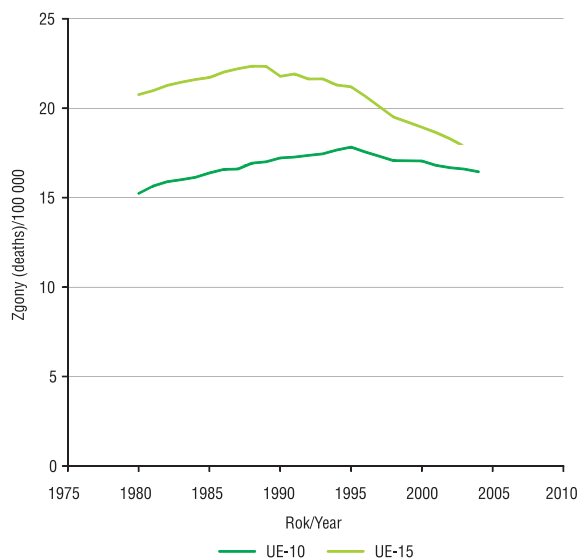
Rysunek 4.14. Trendy umieralności na nowotwory złośliwe jelita grubego w krajach UE-10 i UE-15 w latach 1980–2002

Figure 4.14. Mortality trends for colorectal cancer in EU10 and EU15 countries in years 1980–2002

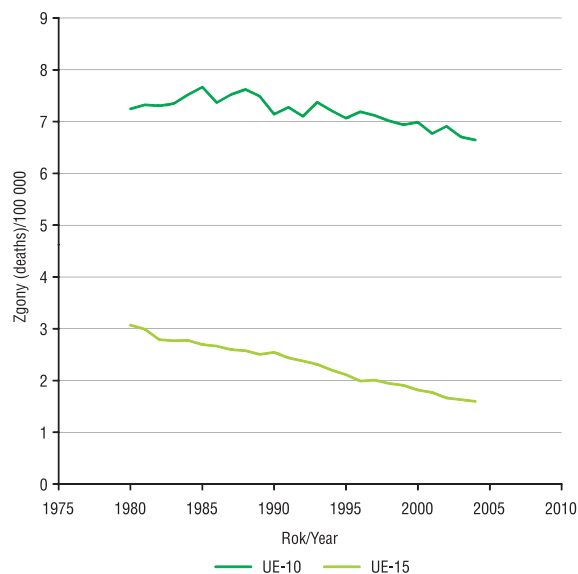
Rysunek 4.15. Trendy umieralności na nowotwory złośliwe piersi żeńskiej w krajach UE-10 i UE-15 w latach 1980–2004

Figure 4.15. Mortality trends for female breast cancer in EU10 and EU15 countries in years 1980–2004

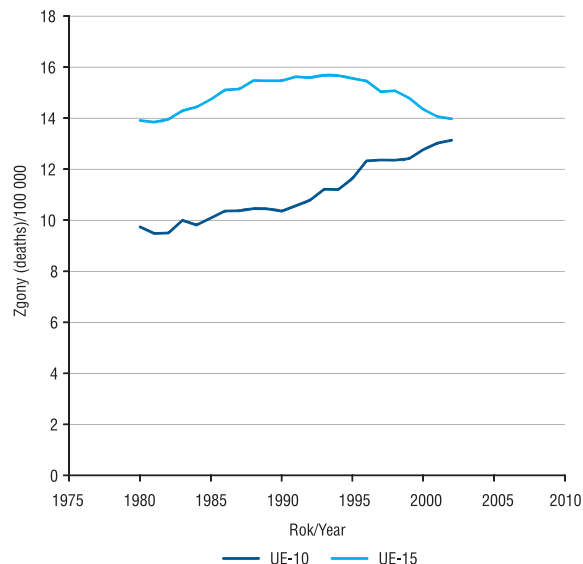
Rysunek 4.16. Trendy umieralności na nowotwory złośliwe szyjki macicy w krajach UE-10 i UE-15 w latach 1980–2002

Figure 4.16. Mortality trends for cervix uteri cancer in EU10 and EU15 countries in years 1980–2004

Rysunek 4.17. Trendy umieralności na nowotwory złośliwe gruczołu krokowego w krajach UE-10 i UE-15 w latach 1980–2004

Figure 4.17. Mortality trends for prostate cancer in EU10 and EU15 countries in years 1980–2004

udział nowotworów żołądka, a systematycznie wzrastało zagrożenie nowotworami płuca i dolnego odcinka przewodu pokarmowego (jelito grube). Wzrastała także częstość innych nowotworów, których etiologię wiąże się z paleniem tytoniu. W populacji kobiet wiódącym nowotworem wśród zachorowań są nowotwory złośliwe sutka, ale znaczący wzrost popularności nałogu palenia powoduje, że również w populacji kobiet coraz większego znaczenia nabiera nowotwór

płuca, czego niepokojącym dowodem jest dominująca pozycja tych nowotworów wśród zgonów nowotworowych u kobiet (rak płuca — 13,7% *versus* rak piersi — 2,9%).

Analiza trendów czasowych i miejsce Polski wśród innych krajów naszego rejonu Europy wskazują, że zagrożenie nowotworami będzie nadal rość, szczególnie nowotworami jelita grubego u obu płci, nowotworami płuca i piersi w populacji kobiet i nowotworami

prostaty u mężczyzn. W populacji polskich mężczyzn rozpoczęły się, podobnie jak w Europie Zachodniej, korzystne zmiany polegające na zmniejszaniu się częstości raka płuca. W populacji kobiet w Polsce w 2007 roku po raz pierwszy częstość zgonów z powodu tego nowotworu wyprzedziła częstość zgonów z powodu raka piersi. Podobnie we wszystkich krajach europej-

skich notuje się bardzo szybki wzrost częstości raka płuca u kobiet. Nowotwory szyjki macicy są nowotworem, którego częstość w Polsce jest na poziomie średniej dla rejonu Europy Środkowej i Wschodniej, jednak nadal znacznie wyższym niż w krajach Europy Zachodniej. Polska powiela wzór charakterystyczny dla krajów UE-10.

Cancer mortality trends. Poland against European background

For few decades the main health problem for the developed countries are chronic diseases, first and foremost cancer diseases and cardio-vascular diseases. An improvement in the hygienic and sanitary standards lead to taking epidemic of contagious diseases under control and also led to a rapid decrease of mortality, especially among children and teenagers. Chronic diseases resulting from aging of the body or resulting from human activity (lifestyle, industrial activity etc.) became the most important challenge of medicine in the industrialized countries of Europe. In Poland, similar processes have occurred (Fig 4.1 and 4.2). These processes caused that the health situation in Poland has become very similar to the once observed in the West European countries, but the gap between Poland, countries of Central and East Europe and countries of Western Europe is worryingly high (Zatoński 2008).

In developed countries cancers are a group of diseases occurring mainly among older people and regard the population aged 65+. However, in Poland over 40% of male and 35% of female cancer mortality takes place before the age of 65. It differentiates the Polish population from other European populations: in Sweden the proportion of cancer deaths before the age of 65 is 20% for men and slightly above 15% for women; in the United Kingdom it is 25% for both sexes.

The changes in cancer risk in Poland against the background of the European countries for the last half-century are presented beneath. Cancers are a group of diseases, for which etiology, frequency, course and prognosis are different. In this publication we present the detailed picture of site locations, which play the biggest role in creation of cancer picture in Poland.

For about three decades the dominant cancer for the male population in Poland is lung cancer, which in the whole Europe in the 1970s overtook stomach cancer. The second most frequent and at the same time with the largest dynamics of growth is colorectal cancer

(C18–C21), which equally endangers male and female population. The other cancers with subsequent largest shares, are cancers related to gender — among men prostate cancers and among women breast cancer (the most common cancer for females) and cervical cancer.

All cancers combined

Cancers are a group of diseases, which compromises one of the most serious causes of deaths, after cardio-vascular diseases. In Poland in 2007 cancers make up 26% of all male deaths and for females this percentage was 23%. Mortality time trends due to all cancers combined are a resultant of all cancer diseases and show only a general direction of changes, frequently determined by the most common cancer in the studied population (lung for males, breast and lung for females).

In Poland among men, the beginning of the 1990s brought the halt of a years-long, increasing trend and a plateau lasted for over a decade; not until the beginning of the 21st century, a small decrease in mortality occurred. The development of the epidemiological situation in Poland on the background of other countries is not favourable, as for instance in Slovakia in 2002 the level, observed currently in Poland was reached, although mortality in the last two decades was higher than for the Polish men. In all European countries in male population there is a decrease in cancer mortality (Fig. 4.3). In the United Kingdom and Finland mortality began to decrease at the beginning of the 1980s and since the first decade of the 21st century the mortality rates decreased by 30–40%. The favourable, decreasing mortality trends due to all cancers combined are not present in Romania, where since the mid 1980s there is an increasing tendency. An extensive progress took place in the Czech Republic, where since the 1990s there is a systematic decrease of mortality.

In female population in Poland for four decades mortality due to cancers remains on the stable level. In many countries a systematic decrease of mortality due to all cancers combined is observed: in the Czech Republic and in Hungary for about a decade there is a beneficial decreasing mortality trend; similarly in Denmark and in the United Kingdom (where the decreasing tendency lasts for about two decades). Against this background, Poland appears to be a country, where for a long time there was no progress in the oncological care for women (Fig. 4.4.).

Lung cancer

Lung cancer is a disease, which causal relationship with cigarettes smoking was proven almost 50 years ago by sir Richard Doll (Doll, Peto 1976). It is one of a few diseases, for which the effectiveness of a primary prevention — consisting of restriction of tobacco smoking in the society was proven.

In most of the countries, mortality trends due to lung cancer for men are characterized by a decrease (Fig. 4.5). The exception is Romania, where there is still an increasing tendency. However, the favourable changes took place in different periods — in the countries of the “old” European Union the decrease of mortality started in the 1970s and led, for instance, in the United Kingdom and in Finland to almost two-fold decrease of mortality rates. In some of the Central and East European countries the decrease in mortality due to lung cancer occurred a decade later (Czech Republic, Slovakia). In Poland, the beneficial change of a mortality trend occurred even later — not till the mid 1990s, and the decrease of mortality rates is very slow (especially when one compares Poland with the Czech Republic and Slovakia, where on the turn of the 1980s and the 1990s the level of mortality rates was similar to the one in Poland). Hungary remains the country with the highest cancer risk for men. In Hungary, since the end of the 1990s a strong decreasing tendency is observed.

In the population of European females, lung cancer is a cancer with a very rapid dynamics of growth (Fig. 4.6). The highest risk of this cancer is noted in Denmark, where for 50 years there is a continuous increase in lung cancer incidence and mortality. Until the 1980s the highest mortality rates were present in the United Kingdom, but finally in the 1980s a complete halt of an increase took place and now mortality rates remain on the constant level. Similarly rapid increase of risk as in Denmark is observed in Hungary. In the countries with a low acceptance for tobacco smoking for women lung cancer mortality is low, on a level observed for non-smoking population. The examples are Spain or Latvia. However, the spread of smoking habit among Span-

ish women lead to already observable changes in lung cancer risk — since the mid 1990s mortality increased by 50%. In Poland, there is also an increasing mortality trend due to lung cancer, especially since the mid 1970s. This rapid increase caused that in 2007 lung cancer for females became the first cancer cause of deaths for Poland.

Colorectal cancer

Colorectal cancer, for more than 40 years, becomes a more serious problem in the developed countries, where it is one of the leading cancer sites. Poland in the 1960s was a country of a very low mortality due to that cancer. For both men and women the mortality rates in Poland (order of $5-6/10^5$) were one of the lowest level in the whole Europe. The changes in the colorectal cancer frequency lead to a situation where, Poland in 30 years transformed from a country of low risk to a country of a significant colorectal cancer risk of death. Time trend of mortality rates due to colorectal cancer in Poland, especially for men, is characterized by one of the highest growth tendencies among countries of Central Europe.

Mortality time trends due to colorectal cancer for men in the developed countries (countries of the “old” European Union) indicate that in many countries a halt of mortality occurred or even the unfavourable trends have been reversed (Fig. 4.7). An especially interesting phenomenon is observed in Denmark and in the United Kingdom, but also for other Western and Northern Europe showing that mortality due to this cancer decreases for many years. In Poland, similarly as on the south of Europe (i.e. Spain) mortality due to colorectal cancer increases and the speed of this growth is highest among all cancer types in Poland. In the Czech Republic and Hungary for few years there is a decreasing tendency for colorectal cancer mortality for men.

In Poland, since the mid 1990s mortality due to colorectal cancer for women no longer increases, and even since the 21st century it decreases. In most of the countries a stable decreasing tendency of mortality due to colorectal cancer among women is observed, although the level of this cancer risk is diversified (Fig. 4.8). A systematic and long-lasting decrease is noted in the United Kingdom and in the Scandinavian countries. In the countries of a high in the past female population risk due to colorectal cancer the trend has favourably reversed (Hungary, Czech Republic). It should be noted that deaths due to colorectal cancer occur two times more frequently for men than for women, both in Poland, in EU10 countries and in EU15. The progress, which took place in the Western Europe, is not visible in the countries of East and Central Europe and especially

alarming, characteristic for Poland, is a strong increasing tendency for men (Fig. 4.14).

Breast cancer

The decrease in mortality due to breast cancer in Poland proceeds very slowly and only due to a low risk of this cancer mortality rates are still relatively low against the European background (Fig. 4.9). In the countries of the highest mortality (United Kingdom, Denmark) for the last two decades a decrease of about 30% occurred. In Hungary, after a period of a rapid increase, for about 15 years there is a systematic decrease of mortality. Also in Spain, the country with similarly low cancer risk in the past as in Poland now, for last couple of years a quick decrease of mortality is observed (by about of 30% in the last dozen years).

Mortality due to breast cancer is higher in EU15 countries than in the EU10 countries (Fig. 4.15). The previous increase in mortality had been managed and stopped almost in all the European countries. The decreasing tendency appeared earlier in the EU15 countries and was relatively quicker than in EU10 countries. The biggest progress in reduction of the effects of breast cancer in the “new” member countries was reached in the Czech Republic and in Hungary — during a decade mortality has been decreased by 20%.

Cervical cancer

In Poland, a significant progress in terms of limiting mortality due to cervical cancer took place, yet the mortality trends and the values of rates do not differ from the ones characteristic for other EU10 countries (Slovenia, Czech Republic and Slovakia, Hungary, Estonia and Poland), where the decrease of mortality began in the 1970s and in the 1980s and was relatively slower than in EU15 countries (Fig. 4.10). In as many as four EU10 countries (Latvia, Bulgaria, Lithuania and Romania) the increase in mortality due to cervical cancer is still observed. The most dramatic situation is in Romania, where the mortality reached the level that has never been observed in Europe. In 2002 there was a six-fold difference in mortality between the average for EU15 ($1.7/10^5$) and Romania ($11/10^5$).

In the Western Europe in the second half of the 21st century a stable decrease of mortality due to cervical cancer has been observed. The decreasing tendency remains also in the Central and Eastern Europe, but the speed of decrease is relatively weaker, and the mortality rates are four times higher than in the EU15 countries (Fig. 4.16). The value of mortality rates in Poland ($5.9/10^5$) is slightly lower than the average for EU10 countries ($6.6/10^5$) and differs from the average for the “old” European Union ($1.6/10^5$).

Prostate cancer

Prostate cancer, which occurs mainly in the older age, is one of the most common cancers for men. In Poland, 75% of incidence cases and 85% deaths for this cancer occur after the age of 60. The frequency of diagnosis of this cancer increased rapidly in all of the countries, in which there is the universal access to determining PSA level in blood and TRUS for the prostate cancer diagnosis.

In Poland, the increase of mortality due to prostate cancer accelerated in the mid 1990s, but after about a decade a halt of the increase and stabilization of mortality rates occurred (Fig. 4.11).

The quickest increase of mortality due to prostate cancer took place in the Baltic countries (Lithuania, Latvia) for male population. In some of the countries of Central and Eastern Europe (Hungary, Czech Republic) for couple of years a decrease in mortality has been observed. A country of a high prostate cancer risk, as in the case of other Scandinavian countries is Sweden, where the level of mortality rates was subject to fluctuations for the last half-century. A relatively low risk in the past was characteristic for male population in Italy, and since the mid 1980s there is a decreasing mortality trend.

In Western Europe after a period of an increase of mortality until the beginning of the 1990s and later after a period of stabilization since the beginning of the 21st century, an advantageous change in tendency took place. In EU10 countries, similarly as in Poland, since the 1990s there is an increase in mortality due to prostate cancer (Fig. 4.17).

Discussion

Cancers for the last 40 years became one of the main health problems in Poland, as it is the case in other countries of Central Europe. In this period, the structure of incidence cases and deaths due to cancer in Poland has changed. The share of stomach cancer for men and for women has decreased significantly and the lung cancer and lower part of alimentary canal (large bowel) risks were systematically increasing. The frequency of other cancers, for which etiology is related to tobacco smoking increased as well. In female population the leading cancer for incidence cases was breast cancer but a significant increase of popularity of tobacco smoking caused that also in the female population lung cancer becomes more important. The worrying proof of this trend is the dominant position of these cancers among cancer deaths for women (lung cancer — 13.7% versus breast cancer 2.9%).

The analysis of time trends and the rank of Poland among other countries of our region of Europe show

that cancer risk will be increasing, especially for the large bowel cancers among both sexes, lung cancer and breast cancer in female population, and prostate cancer for males. Among Polish male population the favourable trends of smaller lung cancer incidence, similarly as for Western Europe have started. In 2007, for the Polish female population for the first time the frequency of deaths due to lung cancer exceeded the

frequency of deaths due to breast cancer. Similarly as in other European countries, a very rapid increase in lung cancer occurrence is noted. Cervical cancer is a cancer, for which frequency in Poland is on the level of average for the region of Central and Eastern Europe, but still on the higher level than for the Western countries. Poland duplicates the pattern characteristic for the EU10 countries.

ROZDZIAŁ 5

Zachorowania na nowotwory złośliwe — tabele i rysunki

CHAPTER 5

Cancer incidence — tables and figures

Tabela 5.1. Struktura ludności Polski wg płci i 5-letnich grup wieku (stan na 30 czerwca 2007) oraz standardowa populacja świata***Table 5.1.** The structure of Polish population by sex and age five-year groups (30 June 2007) and structure of standard world population*

Grupy wieku Age groups	Polska Poland				Standardowa populacja świata World standard population
	Mężczyźni Males		Kobiety Females		
	No	%	No	%	
Ogółem/Total	18417074	100	19698893	100	100
0–4	928419	5,0	876685	4,5	12,0
5–9	968674	5,3	919903	4,7	10,0
10–14	1158694	6,3	1107796	5,6	9,0
15–19	1405084	7,6	1343197	6,8	9,0
20–24	1648625	9,0	1593892	8,1	8,0
25–29	1593343	8,7	1549646	7,9	8,0
30–34	1459721	7,9	1423529	7,2	6,0
35–39	1236687	6,7	1210408	6,1	6,0
40–44	1209305	6,6	1198046	6,1	6,0
45–49	1399485	7,6	1429745	7,3	6,0
50–54	1464697	8,0	1553594	7,9	5,0
55–59	1252293	6,8	1396245	7,1	4,0
60–64	758254	4,1	909065	4,6	4,0
65–69	633936	3,4	844217	4,3	3,0
70–74	554446	3,0	827819	4,2	2,0
75–79	419838	2,3	727826	3,7	1,0
80–84	220588	1,2	497191	2,5	0,5
85+	104985	0,6	290089	1,5	0,5

*Cancer Incidence In Five Continents. Vol. VI. IARC. 1992

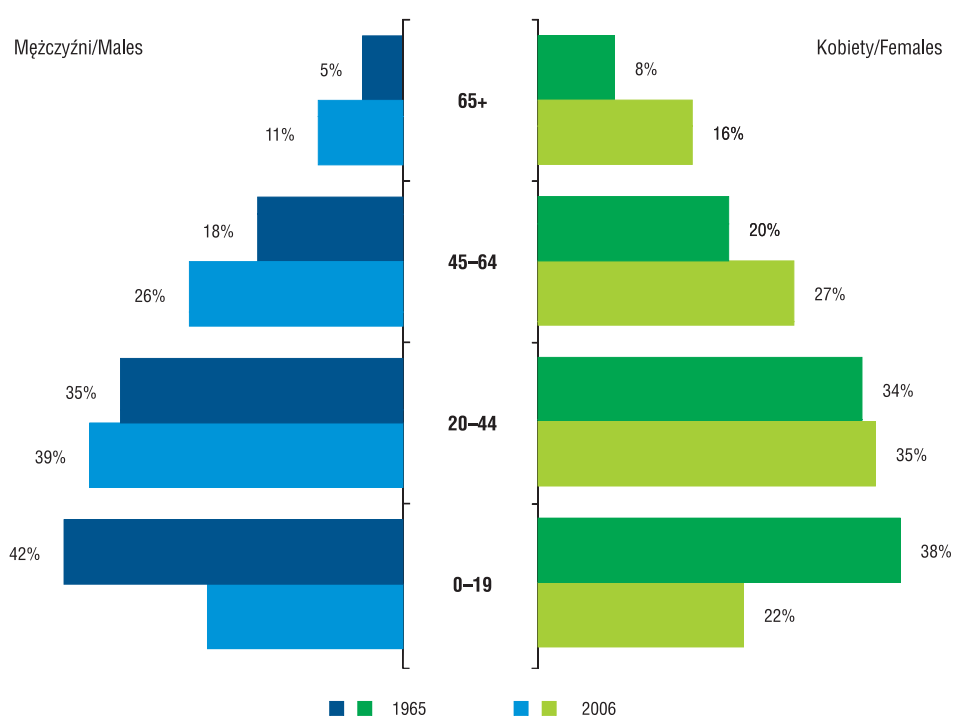
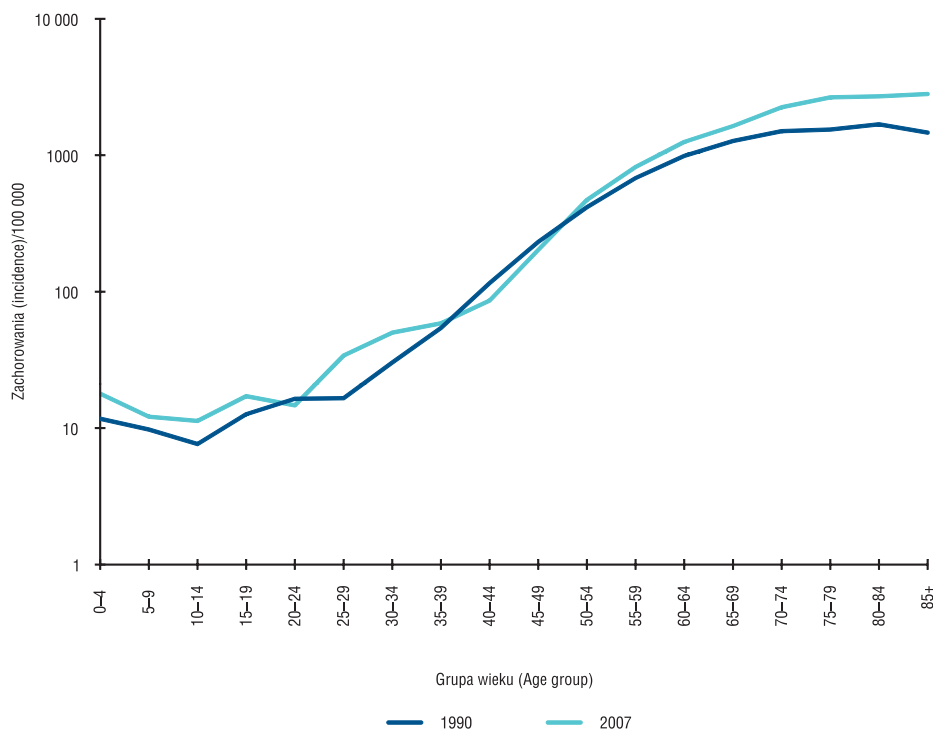
Rysunek 5.1. Struktura ludności Polski według płci i wieku w 1965 i 2007 roku**Figure 5.1.** The structure of Polish population by sex and age in Poland in 1965 and 2007

Tabela 5.2. Struktura ludności Polski w latach 1965–2007 wg płci i grup wieku
Table 5.2. The structure of Polish population by sex and age in Poland in 1965–2007

Rok Year	Mężczyźni Males				Kobiety Females			
	Wiek (age) 0–64		Wiek (age) 65+		Wiek (age) 0–64		Wiek (age) 65+	
	Liczby w tys. No in thousands	%	Liczby w tys. No in thousands	%	Liczby w tys. No in thousands	%	Liczby w tys. No in thousands	%
1965	14340	94,9	776	5,1	14783	92,1	1263	7,9
1966	14460	94,6	827	5,4	14890	91,9	1319	8,1
1967	14523	94,3	871	5,7	14921	91,5	1383	8,5
1968	14607	94,1	915	5,9	14984	91,2	1438	8,8
1969	14728	93,9	965	6,1	15077	90,8	1535	9,2
1970	14805	93,6	1015	6,4	15137	90,4	1598	9,6
1971	14751	93,4	1044	6,6	15094	90,2	1636	9,8
1972	14849	93,2	1087	6,8	15162	89,9	1707	10,1
1973	14939	93,0	1129	7,0	15231	89,6	1769	10,4
1974	15039	92,7	1177	7,3	15310	89,3	1837	10,7
1975	15210	92,4	1252	7,6	15446	88,8	1940	11,2
1976	15336	92,2	1298	7,8	15544	88,6	2007	11,4
1977	15411	92,1	1313	7,9	15607	88,5	2032	11,5
1978	15543	92,0	1348	8,0	15715	88,2	2093	11,8
1979	15670	91,9	1373	8,1	15820	88,1	2146	11,9
1980	15855	91,9	1399	8,1	15949	87,8	2211	12,2
1981	15947	92,0	1389	8,0	16034	87,9	2208	12,1
1982	16124	92,2	1369	7,8	16203	88,0	2206	12,0
1983	16310	92,4	1347	7,6	16379	88,2	2193	11,8
1984	16504	92,6	1324	7,4	16567	88,4	2177	11,6
1985	16687	92,7	1313	7,3	16738	88,5	2176	11,5
1986	16829	92,8	1315	7,2	16871	88,5	2188	11,5
1987	16946	92,8	1322	7,2	16979	88,5	2209	11,5
1988	17031	92,7	1339	7,3	17049	88,4	2245	11,6
1989	17099	92,6	1367	7,4	17094	88,1	2301	11,9
1990	17099	92,4	1406	7,6	17122	88,0	2336	12,0
1991	17141	92,3	1436	7,7	17145	87,7	2396	12,3
1992	17169	92,1	1464	7,9	17159	87,5	2452	12,5
1993	17194	92,0	1492	8,0	17179	87,3	2500	12,7
1994	17201	91,9	1526	8,1	17184	87,1	2549	12,9
1995	17197	91,7	1566	8,3	17177	86,8	2603	13,2
1996	17168	91,4	1612	8,6	17146	86,6	2662	13,4
1997	17104	91,0	1696	9,0	17079	86,0	2771	14,0
1998	17068	90,8	1734	9,2	17041	85,8	2823	14,2
1999	17068	90,8	1734	9,2	17041	85,8	2823	14,2
2000	17029	90,6	1759	9,4	17004	85,6	2861	14,4
2001	16944	90,3	1825	9,7	16910	85,1	2963	14,9
2002	16676	90,1	1842	9,9	16696	84,7	3020	15,3
2003	16634	89,9	1859	10,1	16649	84,5	3053	15,5
2004	16594	89,8	1884	10,2	16605	84,3	3097	15,7
2005	16555	89,7	1906	10,3	16567	84,1	3134	15,9
2006	16512	89,6	1924	10,4	16530	83,9	3167	16,1
2007	16483	89,5	1934	10,5	16512	83,8	3187	16,2

Rysunek 5.2. Zachorowalność na nowotwory złośliwe ogółem u mężczyzn w 5-letnich grupach wieku w Polsce w 1990 i 2007 roku

Figure 5.2. Cancer incidence by age groups, Poland 1990 and 2007, males

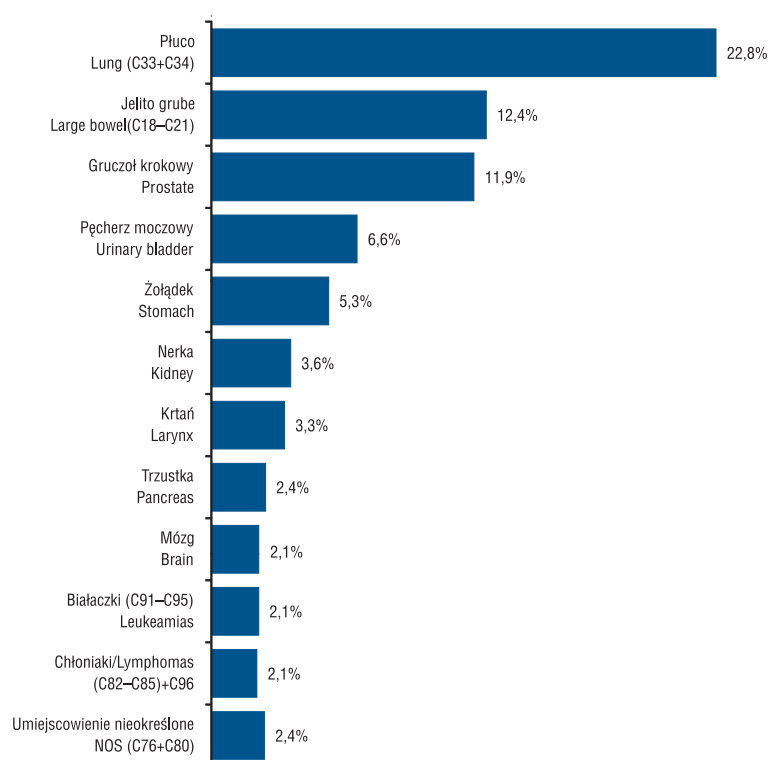

Rysunek 5.3. Zachorowalność na nowotwory złośliwe ogółem u kobiet w 5-letnich grupach wieku w Polsce w 1990 i 2007 roku

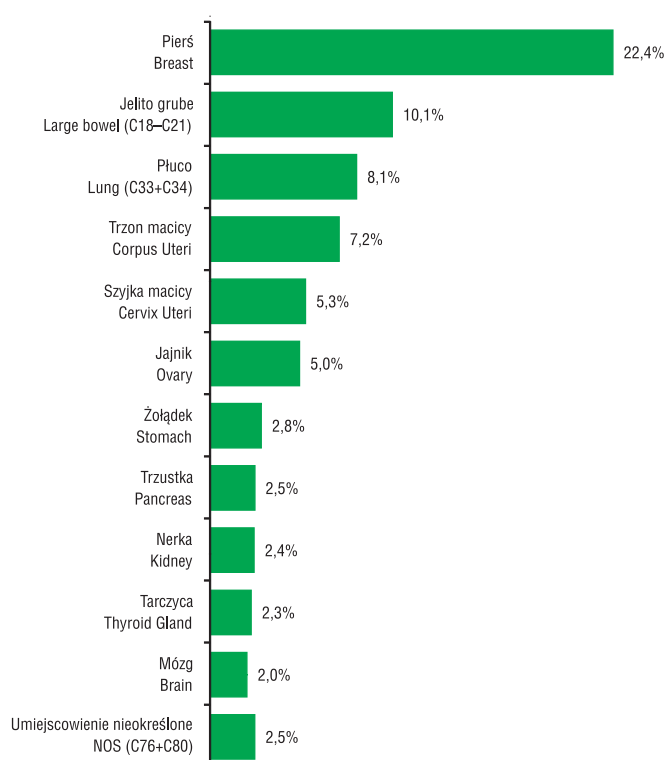
Figure 5.3. Cancer incidence by age groups, Poland 1990 and 2007, females

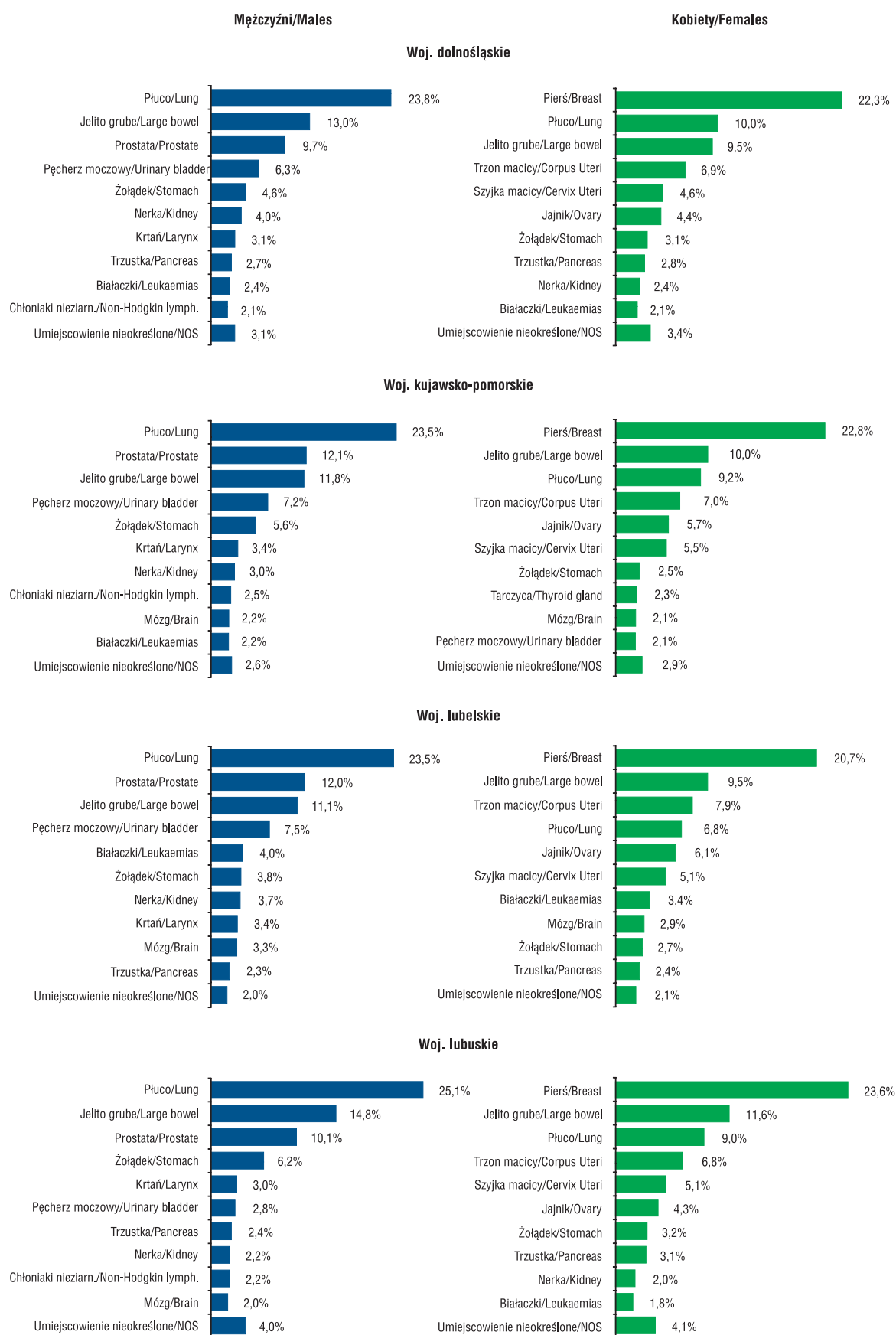
Rysunek 5.4. Struktura zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe u mężczyzn w Polsce w 2007 roku
Figure 5.4. The structure of cancer incidence, males, Poland 2007

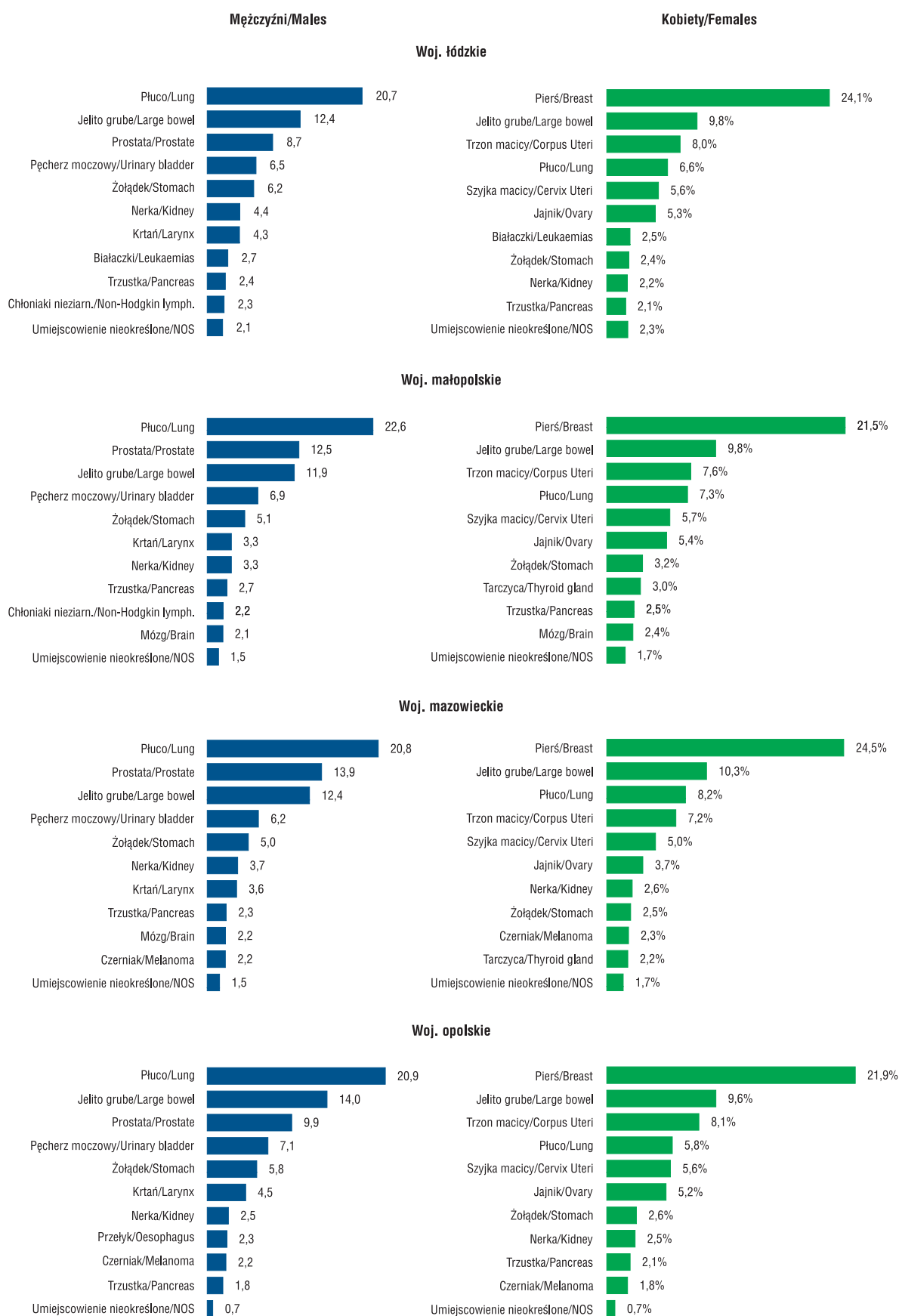
Rysunek 5.5. Struktura zarejestrowanych zachorowań na nowotwory złośliwe u kobiet w Polsce w 2007 roku
Figure 5.5. The structure of cancer incidence, females, Poland 2007

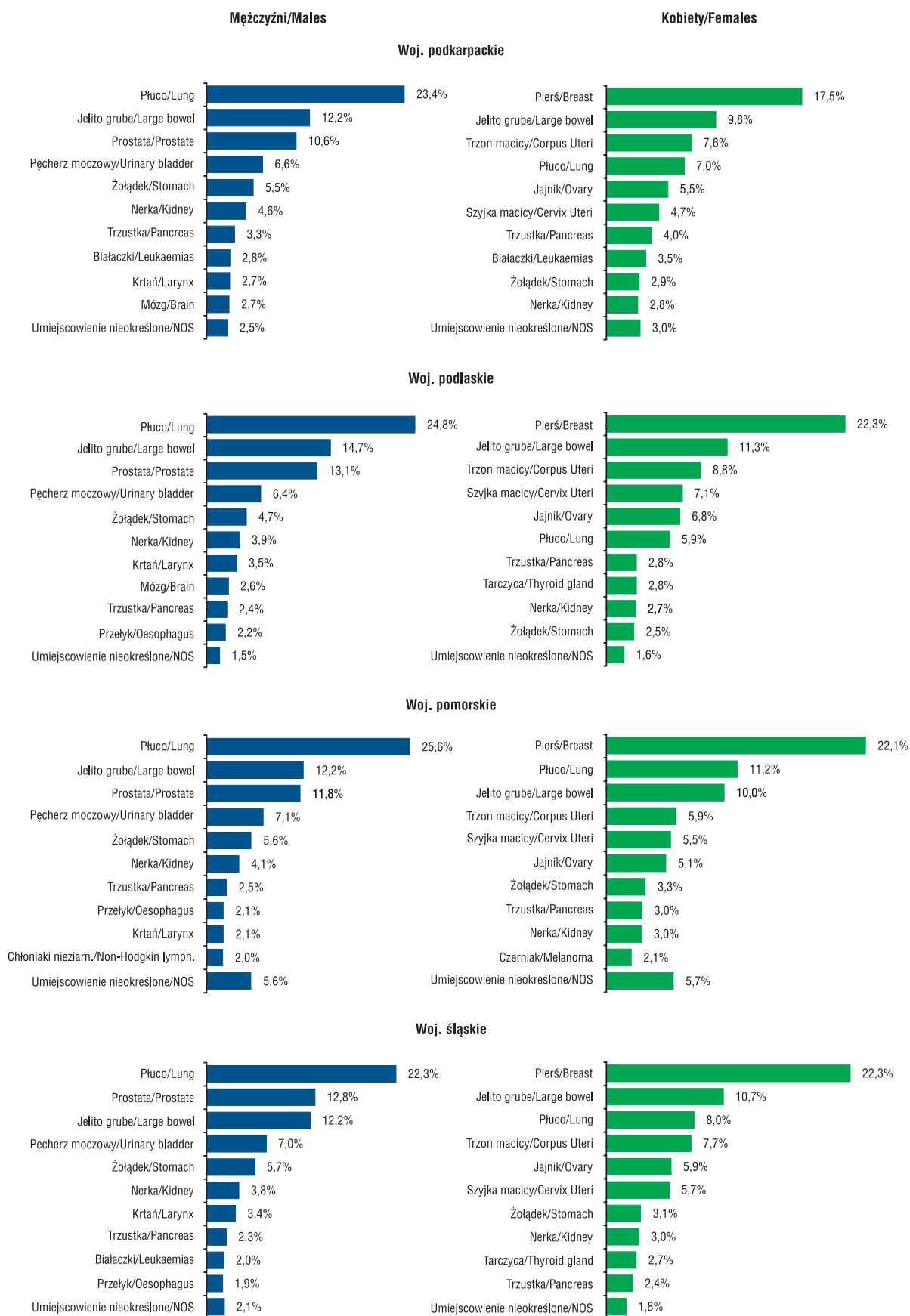
Rysunek 5.6. Struktura zachorowań na nowotwory złośliwe w Polsce w 2007 roku według województw
Figure 5.6. The structure of cancer incidence in Poland in 2007 by voivodeships

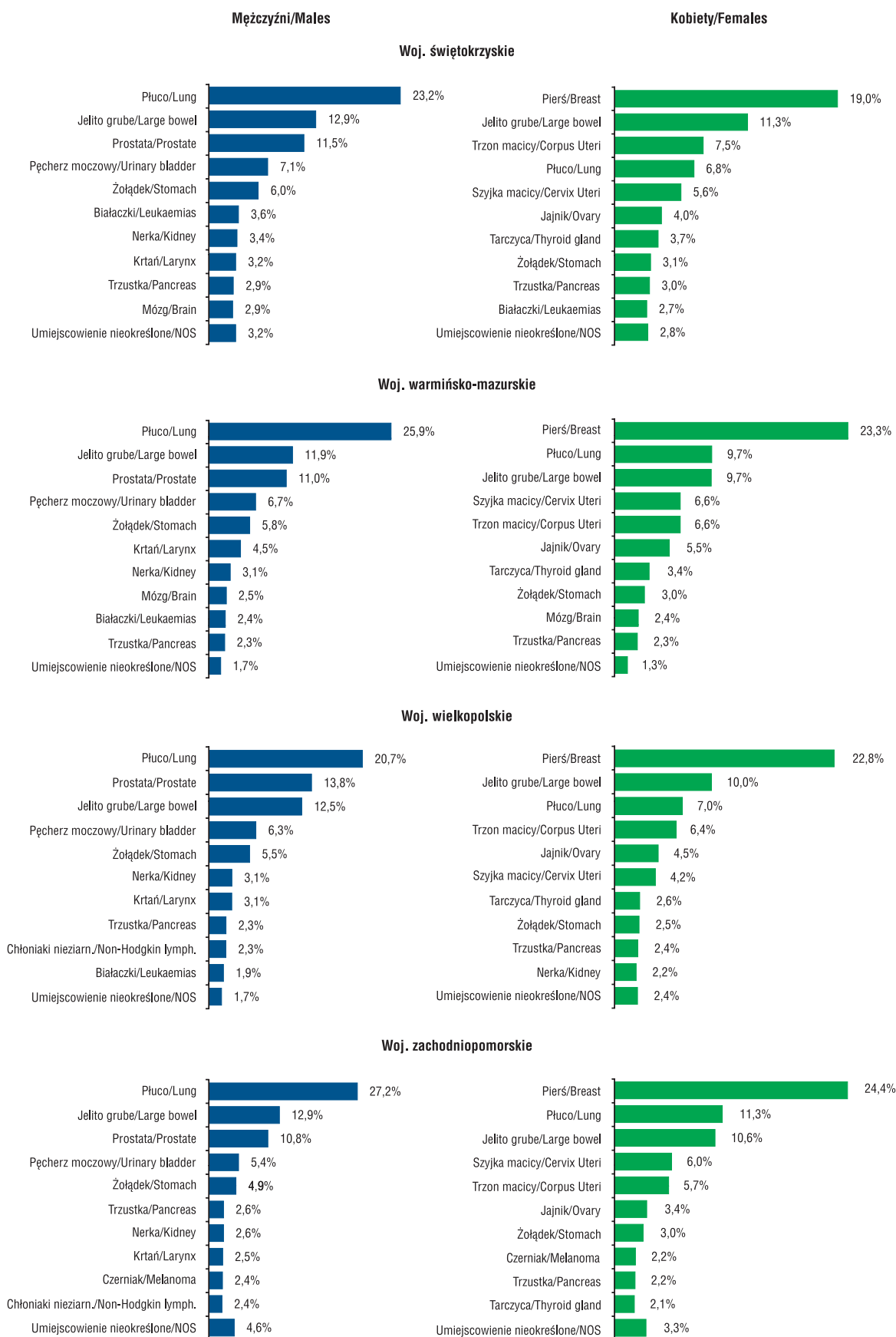
Rysunek 5.6. (cd.) Struktura zachorowań na nowotwory złośliwe w Polsce w 2007 roku według województw
Figure 5.6. (cont.) The structure of cancer incidence in Poland in 2007 by voivodeships

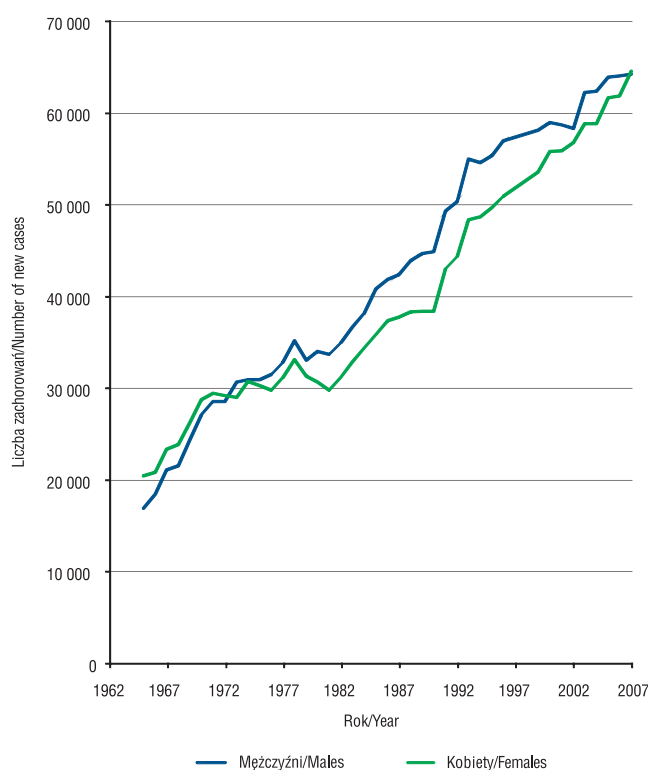
Rysunek 5.6. (cd.) Struktura zachorowań na nowotwory złośliwe w Polsce w 2007 roku według województw
Figure 5.6. (cont.) The structure of cancer incidence in Poland in 2007 by voivodeships

Rysunek 5.6. (cd.) Struktura zachorowań na nowotwory złośliwe w Polsce w 2007 roku według województw
Figure 5.6. (cont.) The structure of cancer incidence in Poland in 2007 by voivodeships

Rysunek 5.7. Liczba zachorowań na nowotwory złośliwe w Polsce w latach 1965–2007
Figure 5.7. Number of new cancer cases registered in Poland in 1965–2007

Rysunek 5.8. Standaryzowane współczynniki zachorowań na nowotwory złośliwe w Polsce w latach 1965–2007
Figure 5.8. Age-standardized incidence rates for all cancers in Poland in 1965–2007

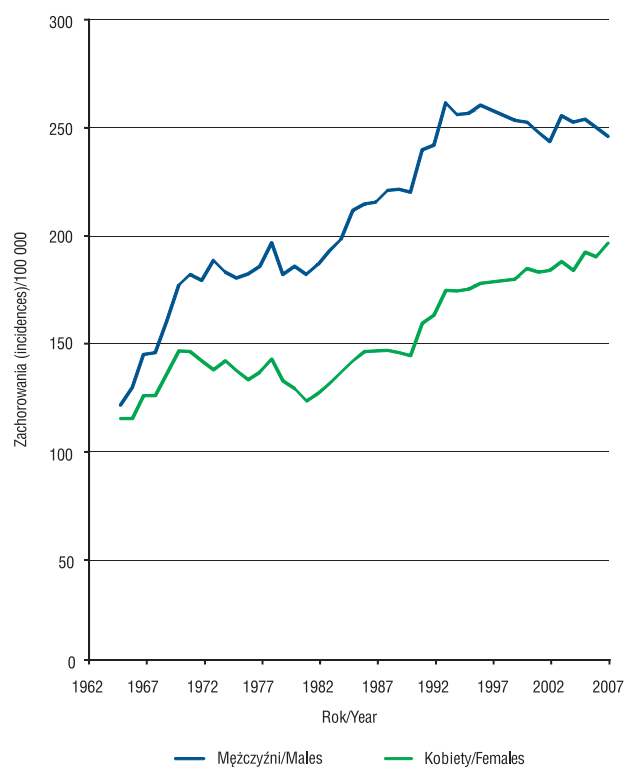

Tabela 5.3. Zarejestrowane zachorowania na nowotwory złośliwe w Polsce w latach 1965–2007. Liczby bezwzględne, współczynniki surowe i standaryzowane**Table 5.3.** Registered new cancer cases of all cancer sites in Poland in 1965–2007. Absolute numbers, crude and standardized rates

Rok Year	Mężczyźni Males				Kobiety Females			
	Liczby bezwzględne Absolute number	Wsp. surowy Crude rate Per 100000	Wsp. stand. Stand. rate	Wskaźnik zach./ zgony Incid./mort. ratio	Liczby bezwzględne Absolute number	Wsp. surowy Crude rate Per 100000	Wsp. stand. Stand. rate	Wskaźnik zach./ zgony Incid./mort. ratio
1965	17023	111,4	121,1	0,9	20621	127,2	114,9	1,1
1966	18575	120,7	129,2	0,9	20982	128,7	114,8	1,1
1967	21201	136,6	144,5	1,0	23527	143,3	125,4	1,2
1968	21654	138,0	145,3	1,0	23962	144,3	125,4	1,2
1969	24544	155,1	160,3	1,1	26472	158,2	135,7	1,2
1970	27191	172,1	176,6	1,2	28899	172,7	146,1	1,4
1971	28646	179,8	181,6	1,1	29608	175,5	145,7	1,4
1972	28663	178,4	179,0	1,1	29351	172,7	141,5	1,3
1973	30823	190,1	188,1	1,2	29104	169,7	137,3	1,3
1974	31042	189,5	184,7	1,2	30879	178,4	142,5	1,3
1975	31041	187,5	181,9	1,1	30423	174,1	138,0	1,3
1976	31637	189,2	181,8	1,1	29892	169,5	132,7	1,3
1977	32905	194,8	185,5	1,1	31288	175,7	136,4	1,3
1978	35308	207,2	196,4	1,2	33234	185,0	142,2	1,3
1979	33175	193,1	182,8	1,1	31423	173,8	132,9	1,2
1980	34155	197,0	185,5	1,0	30804	168,9	128,7	1,2
1981	33808	193,3	181,8	1,0	29891	162,4	123,1	1,1
1982	35098	198,8	186,1	1,0	31322	168,7	126,5	1,2
1983	36743	206,1	192,6	1,0	32996	176,0	130,8	1,2
1984	38269	212,6	198,0	1,0	34460	182,2	136,2	1,2
1985	40979	225,9	211,2	1,1	35959	188,7	141,4	1,2
1986	41961	229,7	214,2	1,1	37482	195,3	145,9	1,3
1987	42520	231,5	215,0	1,1	37889	196,4	146,0	1,3
1988	44043	238,5	220,5	1,1	38451	198,2	146,4	1,3
1989	44756	241,9	221,2	1,1	38479	197,8	145,3	1,3
1990	44984	242,1	220,1	1,1	38486	197,0	143,9	1,3
1991	49417	265,2	239,3	1,2	43135	220,0	158,9	1,4
1992	50400	269,7	241,4	1,2	44461	225,9	162,5	1,4
1993	55051	294,0	261,1	1,3	48408	245,3	174,1	1,5
1994	54516	290,6	255,2	1,2	48651	246,0	173,5	1,5
1995	55427	295,2	270,6	1,2	49759	251,2	181,3	1,5
1996	57026	303,5	260,0	1,3	50990	257,2	177,2	1,6
1997*	51120	–	–	–	47207	–	–	–
1998*	53001	–	–	–	49069	–	–	–
1999	58157	309,5	253,0	1,2	53622	269,9	179,3	1,5
2000	58985	314,1	252,1	1,2	55885	281,3	184,2	1,6
2001	58761	313,1	247,2	1,2	55946	281,5	182,6	1,5
2002	58387	315,3	243,2	1,2	56827	288,2	183,3	1,5
2003	62267	336,7	255,0	1,2	58877	298,8	187,5	1,5
2004	62442	337,9	252,0	1,2	58858	298,7	183,3	1,7
2005	63984	346,6	253,6	1,3	61688	313,1	191,8	1,6
2006	64092	347,6	249,8	1,2	61927	314,4	189,5	1,6
2007	64288	349,1	245,5	1,2	64595	327,9	195,8	1,6

Tabela 5.4. Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe u mężczyzn wg częstości występowania w Polsce w 2007 roku. Liczby bezwzględne, wskaźniki struktury, współczynniki surowe i standaryzowane**Table 5.4.** The leading sites of new registered cancer in males by frequency — Poland 2007. Absolute numbers, percentage, crude and standardized rates

ICD-10	Liczba bezwzględna Absolute number	Odsetek Percentage	Wsp. surowy Crude rate Per 100 000	Wsp. stand. Stand. rate	Umiejscowienie Site
C34	14659	22,80	79,59	55,43	Płuco / Lung
C61	7638	11,88	41,47	28,27	Gruczoł krokowy / Prostate
C18	4278	6,65	23,23	15,88	Okrężnica / Colon
C67	4237	6,59	23,01	15,56	Pęcherz moczowy / Urinary bladder
C44	3948	6,14	21,44	14,38	Inne nowotwory złośliwe skóry/ Other skin cancers
C16	3410	5,30	18,52	12,77	Żołądek / Stomach
C20	3149	4,90	17,10	11,79	Odbytnica / Rectum
C64	2305	3,59	12,52	8,91	Nerka / Kidney
C32	2127	3,31	11,55	8,26	Krtień / Larynx
C25	1575	2,45	8,55	5,97	Trzustka / Pancreas
C71	1376	2,14	7,47	5,88	Mózg / Brain
C80	1318	2,05	7,16	4,81	Umiejscowienie pierwotne nieznanne / Unknown primary site
C43	1059	1,65	5,75	4,16	Czerniak skóry / Melanoma of skin
C15	996	1,55	5,41	3,86	Przełyk / Oesophagus
C62	881	1,37	4,78	4,10	Jądro / Testis
C91	757	1,18	4,11	3,56	Białaczka limfatyczna / Lymphatic leukemia
C83	730	1,14	3,96	2,96	Chłoniaki nieziarnicze rozlane / Non-Hodgkin diffuse lymphomas
C22	704	1,10	3,82	2,66	Wątroba / Liver
C92	525	0,82	2,85	2,15	Białaczka szpikowa / Myeloid leukemia
C90	512	0,80	2,78	1,87	Szpiczak mnogi / Multiple myeloma
C19	465	0,72	2,52	1,74	Zgięcie esiczo-odbytnicze / Rectosigmoid junction
C85	377	0,59	2,05	1,47	Inne chłoniaki nieziarnicze / Other Non-Hodgkin lymphomas
C81	363	0,56	1,97	1,75	Choroba Hodgkina / Hodgkin disease
C09	359	0,56	1,95	1,37	Migdałek / Tonsil
C49	326	0,51	1,77	1,48	N.zł. tkanki łącznej i innych tkanek miękkich
C79	324	0,50	1,76	1,21	Wtórny nowotwór innych umiejscowień / Secondary tumor of other sites
C73	312	0,49	1,69	1,29	Tarczycza / Thyroid gland
C00	298	0,46	1,62	1,07	Warga / Lip
C78	283	0,44	1,54	1,04	Wtórne umiejscowienie układu oddechowego i trawiennego / Secondary site of respiratory and digestive systems
C02	278	0,43	1,51	1,12	Inne niedokładnie określone części języka / Other and unspecified parts of tongue
C13	240	0,37	1,30	0,94	Część krtaniowa gardła / Hypopharynx
C04	228	0,35	1,24	0,89	Dno jamy ustnej/ Floor of mouth
C24	224	0,35	1,22	0,80	Inne niedokładnie określone części dróg żółciowych / Other and unspecified parts of bile ducts
C76	223	0,35	1,21	0,85	Umiejscowienia niedokładnie określone / Other ill-defined sites
C10	203	0,32	1,10	0,81	Część ustna gardła / Oropharynx
C23	193	0,30	1,05	0,70	Pęcherzyk żółciowy / Gallbladder
C60	171	0,27	0,93	0,64	Prącie / Penis
C14	154	0,24	0,84	0,61	Inne bliżej nieokreślone nowotwory w obrębie wargi, jamy ustnej i gardła / Other and unspecified parts of mouth and pharynx
C45	144	0,22	0,78	0,55	Międzybłoniak / Mesothelioma
D09	142	0,22	0,77	0,52	Rak in situ innych i nieokreślonych umiejscowień / In situ cancer of other and unspecified sites

Tabela 5.5. Zachorowania na najczęstsze nowotwory złośliwe u kobiet wg częstości występowania w Polsce w 2007 roku. Liczby bezwzględne, wskaźniki struktury, współczynniki surowe i standaryzowane

Table 5.5. The leading sites of new registered cancer in females by frequency — Poland 2007. Absolute numbers, percentage, crude and standardized rates

ICD-10	Liczba bezwzględna Absolute number	Odsetek Percentage	Wsp. surowy Crude rate Per 100 000	Wsp. stand. Stand. rate	Umiejscowienie Site
C50	14482	22,42	73,52	47,70	Sutek / Breast
C34	5250	8,13	26,65	15,45	Płuco / Lung
C54	4640	7,18	23,55	14,27	Trzon macicy / Corpus uteri
C44	4359	6,75	22,13	10,87	Inne nowotwory złośliwe skóry / Other skin cancers
C18	3891	6,02	19,75	10,07	Okrężnica / Colon
C53	3431	5,31	17,42	11,83	Szyjka macicy / Cervix uteri
C56	3214	4,98	16,32	10,42	Jajnik / Ovary
C20	2098	3,25	10,65	5,61	Odbytnica / Rectum
C16	1836	2,84	9,32	4,78	Żołądek / Stomach
C25	1607	2,49	8,16	4,07	Trzustka / Pancreas
C64	1581	2,45	8,03	4,78	Nerka / Kidney
C73	1474	2,28	7,48	5,53	Tarczycza / Thyroid gland
C71	1320	2,04	6,70	4,51	Mózg / Brain
C80	1308	2,02	6,64	3,00	Umiejscowienie pierwotne nieznane / Unknown primary site
C67	1168	1,81	5,93	3,11	Pęcherz moczowy / Urinary bladder
C43	1136	1,76	5,77	3,73	Czerniak skóry / Melanoma of skin
C23	863	1,34	4,38	2,16	Pęcherzyk żółciowy / Gallbladder
C22	639	0,99	3,24	1,60	Wątroba / Liver
C83	637	0,99	3,23	1,87	Chłoniaki nieziarnicze rozlane / Non-Hodgkin diffuse lymphomas
D06	626	0,97	3,18	2,60	Rak in situ szyjki macicy / Cervical cancer in situ
C91	624	0,97	3,17	2,31	Białaczka limfatyczna / Lymphatic leukemia
C90	607	0,94	3,08	1,60	Szpiczak mnogi / Multiple myeloma
C92	506	0,78	2,57	1,65	Białaczka szpikowa / Myeloid leukemia
D05	495	0,77	2,51	1,74	Rak in situ sutka / Breast cancer in situ
C51	439	0,68	2,23	1,11	Srom / Vulva
C81	381	0,59	1,93	1,75	Choroba Hodgkina / Hodgkin disease
C19	363	0,56	1,84	1,01	Zgięcie esiczo-odbytnicze / Rectosigmoid junction
C85	353	0,55	1,79	1,00	Inne i nieokreślone postacie chłoniaków nieziarniczych / Non-Hodgkin lymphomas, NOS
C78	312	0,48	1,58	0,74	Wtórne umiejscowienie układu oddechowego i trawiennego / Secondary site of respiratory and digestive systems
C24	304	0,47	1,54	0,72	Inne niedokładnie określone części dróg żółciowych / Other and unspecified parts of bile ducts
C49	303	0,47	1,54	1,22	Tkanka łączna i inne tkanki miękkie / Connective, subcutaneous and other soft tissues
C76	294	0,46	1,49	0,72	Umiejscowienia niedokładnie określone / Other ill-defined sites
C32	293	0,45	1,49	0,95	Krtień / Larynx
C15	257	0,40	1,30	0,68	Przełyk / Oesophagus
C79	239	0,37	1,21	0,67	Wtórny nowotwór innych umiejscowień / Secondary tumor of other sites
C21	197	0,30	1,00	0,54	Odbyt / Anus
C70	141	0,22	0,72	0,43	Opony / Meninges
C26	136	0,21	0,69	0,32	Inne niedokładnie określone narządy trawienne / Other and unspecified parts of digestive system
C57	130	0,20	0,66	0,30	Inne i nieokreślone żeńskie narządy płciowe / Other and unspecified female genital organs
C82	123	0,19	0,62	0,37	Chłoniak nieziarniczy guzkowy / Non-Hodgkin lymphoma nodular
C69	115	0,18	0,58	0,42	Oko / Eye
D04	112	0,17	0,57	0,27	Rak in situ skóry / Skin cancer in situ
C02	109	0,17	0,55	0,32	Inne niedokładnie określone części języka / Other and unspecified parts of tongue
C09	101	0,16	0,51	0,31	Migdałek / Tonsil

Tabela 5.6. Zachorowalność na nowotwory złośliwe według układów narządowych u mężczyzn w Polsce w 2007
Table 5.6. Cancer incidence by main cancer groups, males, Poland 2007

Umiejscowienie Site	Liczby bezwzględne Absolute number	Współczynniki / Rates		% wszystkich nowotworów % of all cancers	% w grupie narządowej % in organ system	M.KI.Ch.-10 ICD-10
		Wsp. surowy Crude rate	Wsp. stand. Stand. rate			
		Per 100000				
Nowotwory złośliwe ogółem	64288	349,07	245,55	100	–	C00–C97, D00–D09
Nowotwory złośliwe ogółem bez skóry	60340	327,63	231,17		–	C00–C97, D00–D09 bez C44
Nowotwory wargi, jamy ustnej i gardła	2408	13,07	9,39	3,7	–	C00–C14
Nowotwory narządów trawiennych	15300	83,08	57,33	23,8	100,0	C15–C26
Nowotwory jelita grubego	7996	43,42	29,81	12,4	52,3	C18–C21
Nowotwory narządów oddechowych i klatki piersiowej	17061	92,64	64,79	26,5	100,0	C30–C39
Nowotwory narządów oddechowych	16935	91,95	64,26	26,3	99,3	C30–C34
Nowotwory klatki piersiowej	126	0,68	0,53	0,2	0,7	C37–C39
Nowotwory kości i chrząstki stawowej	183	0,99	0,89	0,3	--	C40–C41
Czerniak i nne nowotwory złośliwe skóry	5007	27,19	18,54	7,8	100,0	C43–C44
Czerniak	1059	5,75	4,16	1,6	21,2	C43
Nowotwory międzybłonka i tkanek miękkich	593	3,22	2,62	0,9	--	C45–C49
Nowotwory męskich narządów płciowych	8712	47,30	33,10	13,6	100,0	C60–C63
Nowotwory gruczołu krokowego	7638	41,47	28,27	11,9	87,7	C61
Nowotwory układu moczowego	6722	36,50	25,15	10,5	–	C64–C68
Nowotwory oka, mózgu i innych części centralnego systemu nerwowego	1607	8,73	6,89	2,5	–	C69–C72
Nowotwory tarczycy i innych gruczołów wydzielania wewnętrznego	412	2,24	1,80	0,6	–	C73–C75
Nowotwory niedokładnie określone, wtórne i o nieokreślonym umiejscowieniu	2287	12,42	8,44	3,6	–	C76–C80
Nowotwory tkanki limfatycznej, krwiotwórczej i tkanek pokrewnych	3633	19,73	15,24	5,7	100,0	C81–C96
Choroba Hodgkina	363	1,97	1,75	0,6	10,0	C81
Chłoniaki nieziarnicze	1351	7,34	5,42	2,1	37,2	C82–C85, C96
Białaczki	1375	7,47	6,09	2,1	37,8	C91–C95
Nowotwory in situ	275	1,49	1,00	0,4	–	D00–D09

Tabela 5.7. Zachorowalność na nowotwory złośliwe według układów narządowych u kobiet w Polsce w 2007
Table 5.7. Cancer incidence by main cancer groups, females, Poland 2007

Umiejscowienie Site	Liczby bezwzględne Absolute number	Współczynniki / Rates		% wszystkich nowotworów % of all cancers	% w grupie narządowej % in organ system	M.Kl.Ch.-10 ICD-10
		Wsp. surowy Crude rate	Wsp. stand. Stand. rate			
		Per 100000				
Nowotwory złośliwe ogółem	64595	327,9	195,8	100	–	C00–C97, D00–D09
Nowotwory złośliwe ogółem bez skóry	60236	305,8	185,0	93,3	–	C00–C97, D00–D09 bez C44
Nowotwory wargi, jamy ustnej i gardła	833	4,2	2,5	1,3	–	C00–C14
Nowotwory narządów trawiennych	12284	62,4	31,8	19,0	100,0	C15–C26
Nowotwory jelita grubego	6549	33,2	17,2	10,1	53,3	C18–C21
Nowotwory narządów oddechowych i klatki piersiowej	5710	29,0	16,9	8,8	100,0	C30–C39
Nowotwory narządów oddechowych	5618	28,5	16,6	8,7	98,4	C30–C34
Nowotwory klatki piersiowej	92	0,5	0,3	0,1	1,6	C37–C39
Nowotwory kości i chrząstki stawowej	148	0,8	0,7	0,2	–	C40–C41
Czerniak i nne nowotwory złośliwe skóry	5495	27,9	14,6	8,5	100,0	C43–C44
Czerniak	1136	5,8	3,7	1,8	20,7	C43
Nowotwory międzybłonka i tkanek miękkich	493	2,5	1,9	0,8	–	C45–C49
Nowotwory piersi żeńskiej	14482	73,5	47,7	22,4	–	C50
Nowotwory żeńskich narządów płciowych	12034	61,1	38,4	18,6	100,0	C51–C58
Nowotwory macicy	8071	41,0	26,1	12,5	67,1	C53–C54
Nowotwory układu moczowego	2842	14,4	8,2	4,4	–	C64–C68
Nowotwory oka, mózgu i innych części centralnego systemu nerwowego	1628	8,3	5,5	2,5	–	C69–C72
Nowotwory tarczycy i innych gruczołów wydzielania wewnętrznego	1603	8,1	6,0	2,5	–	C73–C75
Nowotwory niedokładnie określone, wtórne i o nieokreślonym umiejscowieniu	2230	11,3	5,4	3,5	–	C76–C80
Nowotwory tkanki limfatycznej, krwiotwórczej i tkanek pokrewnych	3419	17,4	11,2	5,3	100,0	C81–C96
Choroba Hodgkina	381	1,9	1,8	0,6	11,1	C81
Chłoniaki nieziarnicze	1197	6,1	3,6	1,9	35,0	C82–C85, C96
Białaczki	1214	6,2	4,2	1,9	35,5	C91–C95
Nowotwory in situ	1390	7,1	5,1	2,2	–	D00–D09

Tabela 5.8. Zachorowania na nowotwory złośliwe wg umiejscowienia u mężczyzn, Polska 2007 rok. Liczby bezwzględne, współczynniki surowe i standaryzowane, wskaźnik struktury i kolejność występowania**Table 5.8.** Registered new cancer cases by site, males, Poland 2007. Absolute numbers, crude and standardized rates, percentage and sequence number

ICD-10	Umiejscowienie Site	Liczba bezwzględna Absolute number	Wsp. surowy Crude rate	Wsp. standaryzowany Stand. rate	Odsetek Percentage	Kolejność występowania Sequence number
C00-D09	Ogółem	64288	349,1	245,5	100	–
C00	Wargi	298	1,6	1,1	0,5	29
C01	Nasada języka	99	0,5	0,4	0,2	52
C02	Inne i nieokreślone części języka	278	1,5	1,1	0,4	28
C03	Dziąsło	57	0,3	0,2	0,1	64
C04	Dno jamy ustnej	228	1,2	0,9	0,4	32
C05	Podniebienie	74	0,4	0,3	0,1	60
C06	Inne i nieokreślone części jamy ustnej	79	0,4	0,3	0,1	59
C07	Ślinianka przyuszna	129	0,7	0,5	0,2	45
C08	Inne i nieokreślone duże gruczoły ślinowe	42	0,2	0,2	0,1	69
C09	Migdałek	359	1,9	1,4	0,6	25
C10	Część ustna gardła	203	1,1	0,8	0,3	34
C11	Część nosowa gardła	123	0,7	0,5	0,2	44
C12	Zachyłek gruszkowaty	45	0,2	0,2	0,1	66
C13	Część krtańowa gardła	240	1,3	0,9	0,4	31
C14	Inne i bliżej nieokreślone umiejscowienia w obrębie wargi, jamy ustnej i gardła	154	0,8	0,6	0,2	38
C15	Przełyk	996	5,4	3,9	1,5	15
C16	Żołądek	3410	18,5	12,8	5,3	6
C17	Jelito cienkie	103	0,6	0,4	0,2	50
C18	Jelito grube	4278	23,2	15,9	6,7	3
C19	Zgięcie esiczo-odbytnicze	465	2,5	1,7	0,7	22
C20	Odbytnica	3149	17,1	11,8	4,9	7
C21	Odbyt i kanał odbytu	104	0,6	0,4	0,2	51
C22	Wątroba i przewody żółciowe wewnątrzwątrobowe	704	3,8	2,7	1,1	18
C23	Pęcherzyk żółciowy	193	1,0	0,7	0,3	36
C24	Inne i nie określone części dróg żółciowych	224	1,2	0,8	0,3	35
C25	Trzustka	1575	8,6	6,0	2,4	10
C26	Inne i niedokładnie określone narządy trawienne	99	0,5	0,4	0,2	53
C30	Jama nosowa i ucho środkowe	41	0,2	0,2	0,1	70
C31	Zatoki przynosowe	84	0,5	0,3	0,1	58
C32	Krtań	2127	11,5	8,3	3,3	9
C33	Tchawica	24	0,1	0,1	0,0	75
C34	Oskrzel i płuco	14659	79,6	55,4	22,8	1
C37	Grasica	20	0,1	0,1	0,0	77
C38	Serce, śródpiersie i opłucna	98	0,5	0,4	0,2	49
C39	Inne i niedokładnie określone części układu oddechowego i narządów klatki piersiowej	8	0,0	0,0	0,0	82
C40	Kości i chrząstki stawowe kończyn	105	0,6	0,5	0,2	41
C41	Kości i chrząstki stawowe o innym i nieokreślonym umiejscowieniu	78	0,4	0,4	0,1	55
C43	Czerniak skóry	1059	5,8	4,2	1,6	13
C44	Inne nowotwory złośliwe skóry	3948	21,4	14,4	6,1	5
C45	Międzybłoniak	144	0,8	0,6	0,2	40
C46	Mięsak Kaposi'ego	18	0,1	0,1	0,0	80
C47	Nerwy obwodowe i autonomiczny układ nerwowy	31	0,2	0,2	0,0	65
C48	Przestrzeń zaotrzewnowa i otrzewna	74	0,4	0,3	0,1	57
C49	Tkanka łączna i inne tkanki miękkie	326	1,8	1,5	0,5	23
C50	Sutek	87	0,5	0,3	0,1	56
C60	Prącie	171	0,9	0,6	0,3	37
C61	Gruczoł krokowy	7638	41,5	28,3	11,9	2

Tabela 5.8. (cd.) Zachorowania na nowotwory złośliwe wg umiejscowienia u mężczyzn, Polska 2007 rok. Liczby bezwzględne, współczynniki surowe i standaryzowane, wskaźnik struktury i kolejność występowania**Table 5.8. (cont.)** Registered new cancer cases by site, males, Poland 2007. Absolute numbers, crude and standardized rates, percentage and sequence number

ICD-10	Umiejscowienie Site	Liczba bezwzględna Absolute number	Wsp. surowy Crude rate	Wsp. standaryzowany Stand. rate	Odsetek Percentage	Kolejność występowania Sequence number
C62	Jądro	881	4,8	4,1	1,4	14
C63	Inne i nieokreślone męskie narządy płciowe	22	0,1	0,1	0,0	76
C64	Nerka za wyjątkiem miedniczki nerkowej	2305	12,5	8,9	3,6	8
C65	Miedniczka nerkowa	126	0,7	0,5	0,2	46
C66	Moczowód	40	0,2	0,1	0,1	71
C67	Pęcherz moczowy	4237	23,0	15,6	6,6	4
C68	Inne i nieokreślone narządy moczowe	14	0,1	0,1	0,0	81
C69	Oko	128	0,7	0,6	0,2	39
C70	Opony	48	0,3	0,2	0,1	67
C71	Mózg	1376	7,5	5,9	2,1	11
C72	Rdzeń kręgowy, nerwy czaszkowe i inne części centralnego układu nerwowego	55	0,3	0,3	0,1	61
C73	Tarczycza	312	1,7	1,3	0,5	26
C74	Nadnercza	64	0,3	0,4	0,1	54
C75	Inne gruczoły wydzielania wewnętrznego i struktur pokrewnych	36	0,2	0,2	0,1	68
C76	Umiejscowienia inne i niedokładnie określone	223	1,2	0,9	0,3	33
C77	Wtórne i nieokreślone nowotwory węzłów chłonnych	139	0,8	0,5	0,2	42
C78	Wtórne nowotwory złośliwe układu oddechowego i trawiennego	283	1,5	1,0	0,4	30
C79	Wtórny nowotwór złośliwy innych umiejscowień	324	1,8	1,2	0,5	27
C80	Nowotwór złośliwy bez określenia jego umiejscowienia	1318	7,2	4,8	2,1	12
C81	Choroba Hodgkina	363	2,0	1,7	0,6	21
C82	Chłoniak nieziarniczy guzkowy (grudkowy)	114	0,6	0,4	0,2	47
C83	Chłoniaki nieziarnicze rozlane	730	4,0	3,0	1,1	17
C84	Obwodowy i skórny chłoniak z komórek T	101	0,5	0,4	0,2	48
C85	Inne i nieokreślone postacie chłoniaków nieziarniczych	377	2,0	1,5	0,6	24
C88	Złośliwe choroby immunoproliferacyjne	32	0,2	0,1	0,0	73
C90	Szpiczak mnogi i nowotwory z komórek plazmatycznych	512	2,8	1,9	0,8	20
C91	Białaczka limfatyczna	757	4,1	3,6	1,2	16
C92	Białaczka szpikowa	525	2,9	2,2	0,8	19
C93	Białaczka monocytowa	10	0,1	0,0	0,0	83
C94	Inne białaczki określonego rodzaju	28	0,2	0,1	0,0	74
C95	Białaczka z komórek nieokreślonego rodzaju	55	0,3	0,2	0,1	63
C96	Inny i nieokreślony nowotwór złośliwy tkanki limfatycznej, krwiotwórczej i tkanek pokrewnych	29	0,2	0,1	0,0	72
C97	Nowotwory złośliwe niezależnych (pierwotnych) mnogich umiejscowień	1	0,0	0,0	0,0	88
D00	Rak in situ jamy ustnej, przełyku i żołądka	5	0,0	0,0	0,0	86
D01	Raki in situ innych i nieokreślonych części narządów trawiennych	7	0,0	0,0	0,0	85
D02	Rak in situ ucha środkowego i układu oddechowego	22	0,1	0,1	0,0	78
D03	Czerniak in situ	17	0,1	0,1	0,0	79
D04	Rak in situ skóry	73	0,4	0,3	0,1	62
D05	Rak in situ sutka	1	0,0	0,0	0,0	87
D07	Rak in situ innych i nieokreślonych narządów płciowych	8	0,0	0,0	0,0	84
D09	Rak in situ innych i nieokreślonych umiejscowień	142	0,8	0,5	0,22	43

Tabela 5.9. Zachorowania na nowotwory złośliwe wg umiejscowienia u kobiet, Polska 2007 rok. Liczby bezwzględne, współczynniki surowe i standaryzowane, wskaźnik struktury i kolejność występowania**Table 5.9.** Registered new cancer cases by site, females, Poland 2007. Absolute numbers, crude and standardized rates, percentage and sequence number

ICD-10	Umiejscowienie Site	Liczba bezwzględna Absolute number	Wsp. surowy Crude rate	Wsp. standaryzowany Stand. rate	Odsetek Percentage	Kolejność występowania Sequence number
C00-D09	Ogółem	64595	327,9	195,8	100	
C00	Warga	85	0,4	0,2	0,1	57
C01	Nasada języka	34	0,2	0,1	0,1	75
C02	Inne i nieokreślone części języka	109	0,6	0,3	0,2	43
C03	Dziąsło	33	0,2	0,1	0,1	76
C04	Dno jamy ustnej	73	0,4	0,2	0,1	54
C05	Podniebienie	44	0,2	0,1	0,1	68
C06	Inne i nieokreślone części jamy ustnej	65	0,3	0,2	0,1	59
C07	Ślinianka przyuszna	93	0,5	0,3	0,1	49
C08	Inne i nieokreślone duże gruczoły ślinowe	43	0,2	0,2	0,1	65
C09	Migdałek	101	0,5	0,3	0,2	45
C10	Część ustna gardła	42	0,2	0,1	0,1	71
C11	Część nosowa gardła	44	0,2	0,2	0,1	64
C12	Zachyłek gruszkowaty	5	0,0	0,0	0,0	89
C13	Część krtańowa gardła	36	0,2	0,1	0,1	74
C14	Inne i bliżej nieokreślone umiejscowienia w obrębie wargi, jamy ustnej i gardła	26	0,1	0,1	0,0	78
C15	Przełyk	257	1,3	0,7	0,4	34
C16	Żołądek	1836	9,3	4,8	2,8	11
C17	Jelito cienkie	93	0,5	0,3	0,1	48
C18	Jelito grube	3891	19,8	10,1	6,0	7
C19	Zgięcie esiczo-odbytnicze	363	1,8	1,0	0,6	28
C20	Odbytnica	2098	10,7	5,6	3,2	8
C21	Odbyt i kanał odbytu	197	1,0	0,5	0,3	36
C22	Wątroba i przewody żółciowe wewnątrzwątrobowe	639	3,2	1,6	1,0	24
C23	Pęcherzyk żółciowy	863	4,4	2,2	1,3	19
C24	Inne i nie określone części dróg żółciowych	304	1,5	0,7	0,5	33
C25	Trzustka	1607	8,2	4,1	2,5	13
C26	Inne i niedokładnie określone narządy trawienne	136	0,7	0,3	0,2	44
C30	Jama nosowa i ucho środkowe	26	0,1	0,1	0,0	79
C31	Zatoki przynosowe	36	0,2	0,1	0,1	73
C32	Krtań	293	1,5	1,0	0,5	30
C33	Tchawica	13	0,1	0,0	0,0	82
C34	Oskrzelą i płuco	5250	26,7	15,4	8,1	2
C37	Grasica	20	0,1	0,1	0,0	77
C38	Serce, śródpiersie i opłucna	67	0,3	0,2	0,1	62
C39	Inne i niedokładnie określone części układu oddechowego i narządów klatki piersiowej	5	0,0	0,0	0,0	91
C40	Kości i chrząstki stawowe kończyn	67	0,3	0,3	0,1	41
C41	Kości i chrząstki stawowe o innym i nieokreślonym umiejscowieniu	81	0,4	0,3	0,1	42
C43	Czerniak skóry	1136	5,8	3,7	1,8	14
C44	Inne nowotwory złośliwe skóry	4359	22,1	10,9	6,7	5
C45	Międzybłoniak	69	0,4	0,2	0,1	55
C46	Mięsak Kaposi'ego	10	0,1	0,0	0,0	88
C47	Nerwy obwodowe i autonomiczny układ nerwowy	37	0,2	0,2	0,1	51
C48	Przestrzeń zaotrzewnowa i otrzewna	74	0,4	0,2	0,1	53
C49	Tkanka łączna i inne tkanki miękkie	303	1,5	1,2	0,5	26
C50	Sutek	14482	73,5	47,7	22,4	1
C51	Srom	439	2,2	1,1	0,7	27
C52	Pochwa	95	0,5	0,2	0,1	50

Tabela 5.9. (cd.) Zachorowania na nowotwory złośliwe wg umiejscowienia u kobiet, Polska 2007 rok. Liczby bezwzględne, współczynniki surowe i standaryzowane, wskaźnik struktury i kolejność występowania**Table 5.9. (cont.)** Registered new cancer cases by site, females, Poland 2007. Absolute numbers, crude and standardized rates, percentage and sequence number

ICD-10	Umiejscowienie Site	Liczba bezwzględna Absolute number	Wsp. surowy Crude rate	Wsp. standaryzowany Stand. rate	Odsetek Percentage	Kolejność występowania Sequence number
C53	Szyjka macicy	3431	17,4	11,8	5,3	4
C54	Trzon macicy	4640	23,6	14,3	7,2	3
C55	Nieokreślone części macicy	76	0,4	0,2	0,1	58
C56	Jajnik	3214	16,3	10,4	5,0	6
C57	Inne i nieokreślone żeńskie narządy płciowe	130	0,7	0,3	0,2	46
C58	Łożysko	9	0,0	0,0	0,0	84
C64	Nerka z wyjątkiem miedniczki nerkowej	1581	8,0	4,8	2,4	10
C65	Miedniczka nerkowa	62	0,3	0,2	0,1	61
C66	Moczowód	18	0,1	0,04	0,03	85
C67	Pęcherz moczowy	1168	5,9	3,1	1,8	15
C68	Inne i nieokreślone narządy moczowe	13	0,1	0,04	0,02	86
C69	Oko	115	0,6	0,4	0,2	38
C70	Opony	141	0,7	0,4	0,2	37
C71	Mózg	1320	6,7	4,5	2,0	12
C72	Rdzeń kręgowy, nerwy czaszkowe i inne części centralnego układu nerwowego	52	0,3	0,2	0,1	63
C73	Tarczycza	1474	7,5	5,5	2,3	9
C74	Nadnercza	85	0,4	0,3	0,1	40
C75	Inne gruczoły wydzielania wewnętrznego i struktur pokrewnych	44	0,2	0,1	0,07	69
C76	Umiejscowienia inne i niedokładnie określone	294	1,5	0,7	0,5	32
C77	Wtórne i nieokreślone nowotwory węzłów chłonnych	77	0,4	0,2	0,1	52
C78	Wtórne nowotwory złośliwe układu oddechowego i trawiennego	312	1,6	0,7	0,5	31
C79	Wtórny nowotwór złośliwy innych umiejscowień	239	1,2	0,7	0,4	35
C80	Nowotwór złośliwy bez określenia jego umiejscowienia	1308	6,6	3,0	2,0	16
C81	Choroba Hodgkina	381	1,9	1,8	0,6	21
C82	Chłoniak nieziarniczy guzkowy (grudkowy)	123	0,6	0,4	0,2	39
C83	Chłoniaki nieziarnicze rozlane	637	3,2	1,9	1,0	20
C84	Obwodowy i skórný chłoniak z komórek T	56	0,3	0,2	0,1	56
C85	Inne i nieokreślone postacie chłoniaków nieziarniczych	353	1,8	1,0	0,5	29
C88	Złośliwe choroby immunoproliferacyjne	20	0,1	0,1	0,03	81
C90	Szpiczak mnogi i nowotwory z komórek plazmatycznych	607	3,1	1,6	0,9	25
C91	Białaczka limfatyczna	624	3,2	2,3	1,0	18
C92	Białaczka szpikowa	506	2,6	1,7	0,8	23
C93	Białaczka monocytowa	13	0,07	0,04	0,02	83
C94	Inne białaczki określonego rodzaju	22	0,11	0,07	0,03	80
C95	Białaczka z komórek nieokreślonego rodzaju	49	0,2	0,1	0,1	72
C96	Inny i nieokreślony nowotwór złośliwy tkanki limfatycznej, krwiotwórczej i tkanek pokrewnych	28	0,1	0,1	0,0	70
C97	Nowotwory złośliwe niezależnych (pierwotnych) mnogich umiejscowień	4	0,0	0,0	0,0	93
D00	Rak in situ jamy ustnej, przełyku i żołądka	4	0,02	0,01	0,01	92
D01	Raki in situ innych i nieokreślonych części narządów trawiennych	11	0,1	0,03	0,02	87
D02	Rak in situ ucha środkowego i układu oddechowego	4	0,02	0,01	0,01	90
D03	Czerniak in situ	47	0,24	0,18	0,07	60
D04	Rak in situ skóry	112	0,57	0,27	0,17	47
D05	Rak in situ sutka	495	2,51	1,74	0,77	22
D06	Rak in situ błony śluzowej szyjki macicy	626	3,18	2,60	0,97	17
D07	Rak in situ innych i nieokreślonych narządów płciowych	43	0,22	0,15	0,07	66
D09	Rak in situ innych i nieokreślonych umiejscowień	48	0,24	0,14	0,07	67

Tabela 5.10. Liczby zachorowań na nowotwory złośliwe u mężczyzn wg umiejscowienia i 5-letnich grup wieku w Polsce w 2007 roku**Table 5.10.** Registered new cancer cases by site and five-year age groups, males, Poland 2007

ICD-10	Ogółem Total	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C00-D09	64288	136	97	112	237	352	497	585	664	1114	2554	5695	8790	8387	9247	10240	8861	4597	2123
C00	298	0	0	0	0	0	0	0	1	4	8	23	36	35	39	52	51	37	12
C01	99	0	0	0	0	0	0	0	0	3	12	22	21	21	9	5	4	2	0
C02	278	0	0	0	0	0	1	2	5	13	17	45	72	51	39	19	4	6	4
C03	57	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	14	12	8	5	4	7	0	3
C04	228	0	0	0	0	0	0	0	4	7	23	61	58	28	26	14	5	1	1
C05	74	0	0	0	1	0	0	0	4	0	6	12	15	15	9	8	4	0	0
C06	79	0	0	0	0	0	0	1	2	2	7	13	23	15	8	4	2	1	1
C07	129	0	1	0	0	1	0	3	5	2	10	13	16	18	15	17	14	7	7
C08	42	0	0	0	0	0	0	1	0	1	3	5	8	5	6	7	3	3	0
C09	359	0	0	0	0	0	0	2	2	8	27	75	96	43	49	28	19	7	3
C10	203	0	0	0	0	0	0	0	2	2	17	47	48	35	34	11	5	2	0
C11	123	0	2	1	2	4	0	5	2	13	13	14	19	11	13	12	6	5	1
C12	45	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5	8	14	10	5	2	0	0	0
C13	240	0	0	0	0	0	0	0	0	2	23	38	78	39	33	17	8	1	1
C14	154	0	0	0	0	0	0	0	1	10	9	29	39	30	15	11	5	5	0
C15	996	0	0	0	0	0	0	1	6	13	60	137	200	166	154	112	94	33	20
C16	3410	0	0	0	0	5	7	14	23	69	158	276	415	441	499	553	506	300	144
C17	103	0	1	0	0	0	1	0	1	6	6	10	7	15	13	13	18	10	2
C18	4278	0	0	0	0	2	7	15	40	63	119	294	496	558	653	796	705	375	155
C19	465	0	0	0	0	0	1	4	1	7	16	27	54	66	78	85	74	39	13
C20	3149	0	0	0	1	2	6	10	20	25	103	272	458	441	474	560	454	225	98
C21	104	0	0	0	0	0	0	1	1	2	9	12	19	12	10	15	7	9	7
C22	704	2	0	1	5	2	6	6	5	12	26	66	103	90	86	115	96	58	25
C23	193	0	0	0	0	0	0	0	0	2	4	14	27	24	24	37	31	19	11
C24	224	0	0	0	0	0	0	1	5	4	5	25	28	12	37	37	43	19	8
C25	1575	1	0	0	0	1	3	1	10	34	76	174	260	223	225	217	194	105	51
C26	99	0	0	0	1	0	1	0	1	1	2	13	10	9	11	19	15	11	5
C30	41	0	0	0	0	0	0	0	1	3	3	4	3	5	5	5	5	5	2
C31	84	0	0	0	0	0	1	1	3	2	7	11	14	12	8	13	7	3	2
C32	2127	0	0	0	0	0	1	0	14	33	140	345	454	378	275	237	159	69	22
C33	24	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	5	2	4	4	2	5	0	0
C34	14659	0	0	0	2	1	6	12	40	163	566	1384	2324	2216	2294	2580	1936	847	288
C37	20	0	0	1	0	0	3	0	0	1	0	3	2	4	2	1	2	1	0
C38	98	3	1	0	0	2	2	2	0	1	2	8	14	9	19	9	15	6	5
C39	8	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	2	1	0	1
C40	105	2	4	7	15	7	7	8	5	5	7	8	6	7	4	5	4	2	2
C41	78	1	1	4	6	5	1	2	3	3	4	6	10	7	9	4	9	3	0
C43	1059	0	0	0	4	10	26	40	36	59	89	135	144	129	107	101	99	57	23
C44	3948	0	1	0	4	13	8	19	43	75	134	253	385	396	495	662	721	458	281
C45	144	0	0	0	0	0	0	2	5	4	8	14	31	18	23	15	19	3	2
C46	18	0	0	0	0	1	1	3	0	2	0	1	0	0	2	1	2	2	3
C47	31	2	3	4	1	0	3	0	1	1	2	1	2	3	3	3	0	1	1
C48	74	3	1	1	1	1	4	0	2	2	3	10	3	10	7	12	9	4	1
C49	326	12	3	6	10	16	14	16	12	12	32	32	30	23	31	29	25	11	12

Tabela 5.10. (cd.) Liczby zachorowań na nowotwory złośliwe u mężczyzn wg umiejscowienia i 5-letnich grup wieku w Polsce w 2007 roku**Table 5.10. (cont.)** Registered new cancer cases by site and five-year age groups, males, Poland 2007

ICD-10	Ogółem Total	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C50	87	0	0	0	0	0	0	0	0	3	6	9	7	13	13	14	13	3	6
C60	171	0	0	0	0	0	1	4	6	3	9	30	18	21	17	26	20	12	4
C61	7638	0	0	0	0	0	0	0	3	11	38	248	717	1031	1417	1575	1441	747	410
C62	881	1	0	0	46	126	201	187	97	66	57	39	19	13	3	12	6	6	2
C63	22	0	0	0	1	0	0	1	0	2	1	3	1	2	4	3	3	1	0
C64	2305	13	0	1	2	1	6	10	37	64	153	308	361	314	298	316	255	126	40
C65	126	0	0	0	0	0	1	0	2	5	3	10	18	18	24	20	17	8	0
C66	40	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	6	4	8	4	8	4	1
C67	4237	0	0	0	0	5	6	6	18	41	126	301	520	506	643	749	708	414	194
C68	14	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	1	1	2	3	3	1	0
C69	128	5	1	0	1	2	2	3	5	6	3	14	22	15	18	18	9	3	1
C70	48	0	0	0	1	0	1	2	1	1	2	6	8	5	3	8	9	0	1
C71	1376	25	17	27	29	31	49	48	52	58	101	168	196	136	116	117	124	62	20
C72	55	4	1	1	0	4	1	5	0	2	0	5	8	7	5	7	2	3	0
C73	312	0	0	0	4	12	15	25	20	16	29	35	44	39	23	24	19	5	2
C74	64	10	2	2	0	0	1	2	0	1	1	9	6	6	8	8	5	3	0
C75	36	0	1	3	2	1	2	2	1	2	0	2	7	2	1	3	5	1	1
C76	223	0	1	2	0	3	1	1	4	5	12	23	37	20	29	32	23	19	11
C77	139	0	0	0	0	0	0	1	1	5	11	23	30	22	12	12	11	8	3
C78	283	0	0	0	0	0	2	1	3	4	6	17	37	33	41	46	49	30	14
C79	324	0	0	0	0	0	0	2	2	7	17	34	49	38	45	67	35	23	5
C80	1318	0	0	0	2	0	2	5	11	15	37	114	176	140	179	207	214	136	80
C81	363	0	5	12	40	51	40	44	29	20	21	27	15	20	11	14	7	4	3
C82	114	0	0	0	1	2	1	0	0	5	13	16	18	10	14	21	8	4	1
C83	730	2	9	4	9	16	15	15	28	27	36	56	94	75	109	100	96	25	14
C84	101	0	4	1	4	2	0	5	2	2	6	10	22	7	13	11	9	3	0
C85	377	2	2	1	2	9	9	16	10	8	13	34	41	39	43	57	53	25	13
C88	32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	0	4	5	5	11	2	1
C90	512	0	0	0	0	0	1	0	6	16	16	47	73	44	76	86	94	32	21
C91	757	39	28	26	23	5	7	10	8	13	27	62	102	71	91	89	85	44	27
C92	525	6	5	7	15	8	19	13	7	22	29	51	51	45	64	62	62	45	14
C93	10	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0	0	2	2	2	0
C94	28	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	3	5	4	1	6	5	2
C95	55	2	1	0	1	0	0	2	2	2	0	1	1	8	4	12	6	7	6
C96	29	0	1	0	1	0	1	1	1	2	0	3	1	4	2	6	4	1	1
C97	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
D00	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	1	0	0	0
D01	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1	3	0	0
D02	22	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	5	4	3	5	2	1
D03	17	0	0	0	0	0	1	2	0	2	1	1	2	2	5	0	0	1	0
D04	73	0	0	0	0	0	1	0	0	1	4	5	4	4	6	17	14	12	5
D05	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
D07	8	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	2	2	2	0	0
D09	142	0	0	0	0	0	0	0	1	2	5	14	14	14	24	28	23	15	2

Tabela 5.11. Liczby zachorowań na nowotwory złośliwe u kobiet wg umiejscowienia i 5-letnich grup wieku w Polsce w 2007 roku**Tabela 5.11.** *Registered new cancer cases by site and five-year age groups, females, Poland 2007*

ICD-10	Ogółem Total	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C00-D09	64595	111	82	79	184	295	533	882	1312	2190	4206	7394	9164	7517	7390	7643	7482	5093	3038
C00	85	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	6	4	5	11	15	19	13	10
C01	34	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	4	9	4	3	1	7	1	2
C02	109	0	0	0	0	1	2	1	0	4	8	17	12	9	12	21	8	9	5
C03	33	0	0	0	0	0	0	0	2	1	2	3	7	1	3	3	5	6	0
C04	73	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	17	16	13	5	7	4	5	4
C05	44	0	0	0	0	0	0	0	1	3	3	5	8	6	7	3	6	2	0
C06	65	0	0	0	0	0	0	0	2	1	2	14	8	6	7	7	11	4	3
C07	93	0	0	0	1	0	1	3	0	2	7	8	10	9	8	9	14	12	9
C08	43	0	0	0	0	2	2	1	2	2	1	5	4	9	4	4	4	0	3
C09	101	0	0	0	0	0	1	2	0	2	7	14	26	13	11	9	9	4	3
C10	42	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	9	9	7	4	4	3	2	2
C11	44	0	0	1	1	1	0	2	3	3	7	4	7	2	5	3	2	1	2
C12	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2	0	1	0	0	0
C13	36	0	0	0	0	0	0	0	1	0	6	10	8	2	0	2	5	1	1
C14	26	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	2	1	5	5	3	3	0	3
C15	257	0	0	0	0	0	0	1	0	3	14	19	41	31	22	35	39	28	24
C16	1836	0	0	0	0	1	6	11	31	38	77	131	190	157	227	266	302	245	154
C17	93	0	0	0	0	0	0	1	3	4	3	6	10	7	11	20	15	7	6
C18	3891	0	0	0	1	2	10	15	35	69	132	254	414	371	494	650	658	494	292
C19	363	0	0	0	0	0	0	0	1	8	12	26	49	49	58	51	45	40	24
C20	2098	0	0	0	0	2	2	3	12	27	69	178	260	243	281	329	339	232	121
C21	197	0	0	0	0	0	0	0	2	7	11	23	31	20	16	25	24	24	14
C22	639	2	0	0	1	3	3	7	4	6	18	43	57	45	73	108	105	95	69
C23	863	0	0	0	0	0	0	1	0	4	18	64	97	95	95	162	166	107	54
C24	304	0	0	0	0	0	0	0	3	5	6	13	21	29	35	42	73	44	33
C25	1607	0	0	1	0	1	1	2	10	19	44	90	145	184	205	255	305	227	118
C26	136	0	0	1	0	1	0	0	1	1	4	6	16	7	14	16	24	26	19
C30	26	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0	1	5	3	4	2	4	2	2
C31	36	0	0	0	0	0	2	0	0	4	3	4	2	4	3	4	7	2	1
C32	293	0	0	0	0	0	2	5	2	6	23	62	63	40	40	20	11	13	6
C33	13	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	2	2	2	2	0	2	0
C34	5250	0	0	0	4	5	4	17	21	60	264	630	969	761	702	692	576	358	187
C37	20	1	1	0	0	1	1	0	0	0	2	5	2	1	3	3	0	0	0
C38	67	0	0	0	0	1	0	1	2	1	3	6	7	1	3	17	8	11	6
C39	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	1	2
C40	67	1	4	4	11	6	6	3	4	1	2	4	4	4	4	3	2	0	4
C41	81	0	2	6	5	3	2	1	4	6	2	10	8	8	5	7	5	5	2
C43	1136	0	0	1	8	13	48	54	52	56	79	123	139	112	107	126	108	71	39
C44	4359	0	0	2	6	9	15	26	34	90	166	256	338	375	502	613	811	663	453
C45	69	0	0	0	0	0	0	2	2	2	5	7	11	8	7	10	8	4	3
C46	10	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	1	4
C47	37	9	2	1	3	1	0	1	0	0	2	3	5	3	1	3	1	0	2
C48	74	1	0	0	0	2	0	1	1	0	5	5	12	11	7	8	13	7	1
C49	303	11	2	6	9	3	13	7	14	16	27	24	37	33	34	17	24	12	14
C50	14482	0	0	0	0	10	67	157	357	739	1384	2341	2614	2016	1727	1166	973	586	345
C51	439	0	0	0	0	0	4	0	4	5	26	28	34	42	41	73	86	65	31

Tabela 5.11. (cd.) Liczby zachorowań na nowotwory złośliwe u kobiet wg umiejscowienia i 5-letnich grup wieku w Polsce w 2007 roku**Tabela 5.11. (cont.)** Registered new cancer cases by site and five-year age groups, females, Poland 2007

ICD-10	Ogółem Total	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C52	95	0	0	0	0	0	0	0	1	1	8	7	4	9	13	11	20	11	10
C53	3431	0	0	0	1	3	32	122	187	284	413	603	614	337	233	222	216	109	55
C54	4640	0	0	0	0	2	5	8	32	94	260	574	863	734	675	636	478	198	81
C55	76	0	0	0	0	0	0	2	1	0	4	8	7	6	7	12	7	16	6
C56	3214	3	1	3	6	23	31	46	86	145	333	465	493	372	339	361	272	165	70
C57	130	0	0	0	0	0	0	1	0	2	7	9	12	8	12	16	23	30	10
C58	9	0	0	0	0	2	3	2	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
C64	1581	21	5	2	2	2	2	14	15	27	76	148	183	204	212	250	244	121	53
C65	62	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	10	6	7	13	10	7	3	3
C66	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	1	2	3	5	3	0
C67	1168	0	0	0	0	0	1	3	12	8	37	107	144	150	131	167	181	123	104
C68	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	2	1	2	2	2	1
C69	115	5	2	1	0	1	3	1	3	3	7	17	16	8	9	16	6	11	6
C70	141	0	0	0	0	3	3	2	3	6	9	16	14	16	15	19	18	8	9
C71	1320	14	15	13	19	30	29	45	54	65	65	119	160	127	118	145	141	104	57
C72	52	0	0	0	1	0	2	1	3	2	5	6	4	2	7	6	9	4	0
C73	1474	0	0	5	19	35	74	99	107	112	142	201	200	160	114	91	67	33	15
C74	85	7	0	0	0	0	3	2	3	7	7	4	12	7	7	9	10	5	2
C75	44	0	0	0	1	4	3	1	1	0	2	3	3	2	2	9	5	4	4
C76	294	0	1	3	0	4	2	1	1	3	12	16	26	21	24	37	43	56	44
C77	77	0	0	2	0	0	0	2	3	3	2	6	16	6	10	7	7	10	3
C78	312	0	0	0	0	0	0	3	2	2	8	16	25	27	32	49	70	45	33
C79	239	0	0	0	1	0	0	1	0	6	11	28	32	32	20	37	42	17	12
C80	1308	0	0	0	0	0	2	2	11	15	36	78	98	98	113	175	246	236	198
C81	381	0	0	8	50	64	53	54	21	18	14	19	11	15	13	17	14	7	3
C82	123	0	0	0	1	1	0	1	2	3	9	15	18	19	11	16	15	9	3
C83	637	3	1	4	5	6	7	17	8	25	27	65	61	56	71	86	107	69	19
C84	56	1	1	0	3	0	2	1	2	3	6	3	2	6	6	5	5	8	2
C85	353	0	0	1	2	6	6	8	6	6	14	25	40	29	47	50	58	34	21
C88	20	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	4	1	1	0	7	4	0	0
C90	607	0	0	0	0	0	1	0	4	8	15	27	76	73	89	105	112	66	31
C91	624	23	35	8	10	10	7	6	8	7	17	34	50	58	63	94	79	53	62
C92	506	8	5	3	9	14	8	18	13	9	36	44	47	35	54	66	59	55	23
C93	13	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	2	1	4	2	0
C94	22	0	1	0	0	0	0	0	2	0	1	1	2	1	3	5	5	0	1
C95	49	0	0	0	1	1	1	1	0	0	3	1	2	4	4	5	11	8	7
C96	28	0	3	3	2	0	1	0	2	1	0	2	0	2	3	3	3	2	1
C97	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	2	0
D00	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	1	1	0	0
D01	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	4	1	1	0
D02	4	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	0	0
D03	47	0	0	0	0	4	3	5	7	3	4	6	5	3	1	1	2	3	0
D04	112	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	6	4	8	18	23	24	18	7
D05	495	0	0	0	0	2	3	4	7	23	49	122	99	79	65	27	9	5	1
D06	626	0	0	0	0	9	52	81	89	94	96	83	77	19	10	6	8	2	0
D07	43	0	0	0	0	0	1	1	4	1	3	8	9	6	3	4	2	1	0
D09	48	0	0	0	0	0	0	1	0	0	3	3	7	7	8	8	5	2	4

Tabela 5.12. Liczby zachorowań na nowotwory złośliwe u mężczyzn wg umiejscowienia i województw w Polsce w 2007 roku**Table 5.12.** Registered new cancer cases by site and voivodeships, males, Poland 2007

ICD-10	Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
C00-D09	64288	5800	3556	3892	1384	4039	5428	7927	1688	3685	1637	3932	7951	2420	2141	6315	2493
C00	298	14	16	31	14	26	30	35	16	19	10	5	23	11	11	29	8
C01	99	15	9	6	6	11	2	9	2	0	1	3	12	0	4	9	10
C02	278	18	14	6	6	14	32	25	8	27	3	22	55	8	7	26	7
C03	57	10	0	1	1	7	2	10	1	2	3	5	3	3	2	5	2
C04	228	17	11	13	8	18	17	39	3	8	2	10	32	10	9	17	14
C05	74	14	4	6	3	7	5	4	0	10	2	3	6	0	1	5	4
C06	79	7	6	3	3	3	11	6	2	5	0	1	19	1	3	5	4
C07	129	10	6	11	5	12	14	16	2	7	2	4	18	4	3	11	4
C08	42	3	1	3	2	3	4	7	0	1	3	3	5	3	1	3	0
C09	359	47	12	10	17	34	24	29	12	19	11	26	44	8	6	40	20
C10	203	5	13	16	2	8	12	63	14	10	2	9	27	8	8	3	3
C11	123	11	11	4	1	9	10	15	4	4	2	5	20	5	5	14	3
C12	45	9	4	2	1	2	0	6	0	4	9	1	2	1	2	1	1
C13	240	15	14	14	11	9	16	37	17	13	2	21	33	4	6	13	15
C14	154	9	1	7	2	4	22	20	3	11	8	10	23	5	4	19	6
C15	996	84	64	52	16	54	76	105	39	39	36	82	150	31	27	98	43
C16	3410	265	198	149	86	251	278	396	98	203	77	220	452	144	125	345	123
C17	103	9	3	7	2	8	9	14	0	6	3	3	16	3	3	14	3
C18	4278	392	222	237	110	257	363	546	133	232	124	261	496	164	128	435	178
C19	465	31	28	26	6	25	31	61	18	28	15	29	72	20	15	43	17
C20	3149	321	166	164	87	212	243	365	84	186	95	177	393	128	111	299	118
C21	104	10	3	6	2	7	7	12	2	3	7	12	9	1	1	13	9
C22	704	64	40	32	14	54	71	71	16	40	26	58	77	12	22	84	23
C23	193	21	3	8	8	11	19	31	3	15	3	12	19	5	10	20	5
C24	224	24	7	11	5	15	28	36	8	13	6	11	20	15	4	15	6
C25	1575	154	67	91	33	98	146	182	31	122	39	98	184	71	49	144	66
C26	99	6	6	17	2	12	12	5	0	6	5	5	4	1	2	13	3
C30	41	6	3	2	0	2	6	5	2	4	0	0	4	0	1	6	0
C31	84	11	9	8	2	2	11	10	2	4	0	3	10	4	1	6	1
C32	2127	181	120	131	42	174	179	283	76	101	58	82	270	78	97	193	62
C33	24	2	2	0	0	1	3	0	0	3	2	3	1	2	1	4	0
C34	14659	1376	834	915	348	834	1223	1645	352	858	404	1003	1772	559	553	1304	679
C37	20	0	1	1	0	0	0	3	2	1	0	2	3	1	1	1	4
C38	98	14	4	3	2	4	8	8	2	7	1	3	16	3	3	17	3
C39	8	0	1	2	0	0	0	0	0	1	1	1	2	0	0	0	0
C40	105	9	2	11	1	9	7	16	1	11	1	3	6	1	6	7	14
C41	78	12	6	3	0	6	6	7	1	5	4	4	11	3	3	5	2
C43	1059	87	42	69	11	79	87	174	37	57	23	52	122	28	24	106	61
C44	3948	344	208	236	106	285	388	515	160	164	43	126	501	108	113	539	112
C45	144	7	4	7	2	5	26	20	1	12	2	8	34	5	1	7	3
C46	18	2	0	1	0	0	2	3	0	2	0	2	2	0	2	2	0
C47	31	2	1	0	0	1	4	3	0	5	2	2	3	2	1	5	0
C48	74	2	3	3	2	7	6	12	2	7	3	6	7	3	4	6	1
C49	326	32	26	19	8	26	29	44	8	16	4	15	39	8	14	21	17

Tabela 5.12. (cd.) Liczby zachorowań na nowotwory złośliwe u mężczyzn wg umiejscowienia i województw w Polsce w 2007 roku**Table 5.12. (cont.)** Registered new cancer cases by site and voivodeships, males, Poland 2007

ICD-10	Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
C50	87	6	7	5	0	8	7	14	2	3	2	3	11	4	2	10	3
C60	171	15	12	7	5	12	12	33	6	12	4	10	16	3	1	20	3
C61	7638	563	429	468	140	353	678	1100	167	390	215	463	1015	278	236	874	269
C62	881	93	50	29	15	69	68	148	22	30	14	55	110	23	30	95	30
C63	22	2	3	4	1	3	0	3	0	0	0	1	1	1	0	2	1
C64	2305	230	105	145	30	176	179	293	42	171	64	160	302	82	66	194	66
C65	126	13	15	7	4	3	12	14	4	5	1	6	21	4	8	8	1
C66	40	2	1	0	0	6	3	5	1	3	1	6	9	0	1	1	1
C67	4237	363	255	292	39	263	375	493	120	244	105	280	559	172	143	399	135
C68	14	1	1	0	0	1	1	1	0	2	0	1	3	0	0	3	0
C69	128	11	5	6	1	17	10	20	3	4	5	7	18	2	1	16	2
C70	48	2	7	2	2	4	10	1	1	4	2	3	1	1	2	3	3
C71	1376	107	79	128	27	88	116	175	25	98	42	73	141	69	54	101	53
C72	55	6	8	7	0	7	2	7	0	2	0	5	6	0	0	5	0
C73	312	23	20	15	9	20	33	49	11	14	8	8	41	13	8	26	14
C74	64	8	2	4	2	3	5	5	2	10	2	1	8	2	1	6	3
C75	36	3	4	5	0	2	6	2	0	6	0	0	3	1	0	3	1
C76	223	30	20	9	4	14	21	15	2	16	6	3	27	9	10	24	13
C77	139	20	2	1	0	7	6	21	15	9	2	5	7	9	6	27	2
C78	283	38	12	16	2	12	39	33	14	14	7	8	22	20	11	33	2
C79	324	36	19	14	2	24	21	43	19	22	7	1	34	22	10	43	7
C80	1318	150	72	70	52	69	63	103	9	75	19	216	140	69	27	82	102
C81	363	33	25	21	12	21	39	40	6	20	11	17	43	15	14	34	12
C82	114	5	24	5	5	11	5	12	0	6	0	7	18	1	2	9	4
C83	730	71	38	51	16	38	69	98	18	35	17	46	84	14	27	74	34
C84	101	7	5	10	2	6	7	10	3	9	1	7	16	2	0	12	4
C85	377	40	18	13	6	35	36	34	7	37	16	16	32	15	12	45	15
C88	32	4	3	2	0	3	0	4	1	2	1	2	5	0	0	4	1
C90	512	42	33	46	7	35	42	55	10	38	8	27	67	23	23	46	10
C91	757	83	47	92	7	43	51	58	8	63	16	37	90	52	28	60	22
C92	525	48	27	57	12	55	31	41	2	28	14	31	66	30	20	56	7
C93	10	2	0	1	0	2	0	0	0	2	1	1	1	0	0	0	0
C94	28	2	1	1	0	10	1	5	0	3	0	0	1	1	0	1	2
C95	55	7	3	6	0	1	5	4	0	6	1	2	4	3	3	5	5
C96	29	1	3	5	1	1	1	3	0	3	1	4	0	1	0	3	2
C97	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
D00	5	2	0	0	0	0	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0
D01	7	0	0	0	1	0	0	2	0	0	0	0	2	0	0	0	2
D02	22	4	0	2	0	0	0	4	0	0	0	2	1	2	0	7	0
D03	17	1	0	1	0	0	0	6	0	0	0	0	3	0	0	3	3
D04	73	4	4	0	1	9	5	15	6	0	0	2	5	4	1	13	4
D05	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D07	8	1	1	0	0	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	2	1
D09	142	49	1	1	2	0	0	61	0	8	0	3	1	2	0	14	0

Tabela 5.13. Liczby zachorowań na nowotwory złośliwe u kobiet wg umiejscowienia i województw w Polsce w 2007 roku**Table 5.13.** Registered new cancer cases by site and voivodeships, females, Poland 2007

ICD-10	Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodnio-pomorskie
C00-D09	64595	6080	3537	3548	1800	4477	5356	8404	1796	3324	1653	3752	7552	2161	2122	6419	2614
C00	85	5	3	8	2	5	7	15	5	7	1	3	3	5	3	10	3
C01	34	4	3	2	2	3	1	7	0	0	0	3	3	0	1	1	4
C02	109	14	2	4	5	13	8	14	2	3	3	3	14	4	4	13	3
C03	33	7	0	0	1	3	2	3	0	1	1	1	6	4	1	3	0
C04	73	7	7	2	4	8	2	9	3	2	0	5	12	1	1	6	4
C05	44	7	0	2	4	6	2	7	1	1	2	4	0	0	0	5	3
C06	65	8	2	2	0	5	9	9	3	4	0	1	11	1	3	5	2
C07	93	6	2	7	6	7	10	16	2	5	0	3	10	2	2	14	1
C08	43	5	2	1	1	2	6	3	1	2	1	4	8	1	2	2	2
C09	101	7	6	3	4	4	8	15	0	5	2	6	23	0	2	9	7
C10	42	0	1	2	3	3	5	13	4	2	0	0	4	2	1	1	1
C11	44	3	2	1	3	4	2	8	1	0	1	5	12	0	0	2	0
C12	5	0	0	0	0	0	2	1	0	0	0	1	1	0	0	0	0
C13	36	2	1	2	5	3	4	2	2	1	0	4	3	0	3	3	1
C14	26	1	0	1	1	0	1	4	0	3	0	4	2	0	1	5	3
C15	257	24	13	11	6	22	14	32	6	6	5	25	31	8	9	28	17
C16	1836	188	90	97	58	107	173	208	47	97	42	124	235	66	63	162	79
C17	93	11	3	8	0	4	8	12	2	7	2	2	12	3	1	16	2
C18	3891	340	206	189	114	264	301	532	115	187	117	227	495	137	111	396	160
C19	363	26	21	21	13	16	22	41	11	23	10	30	48	14	10	34	23
C20	2098	186	120	120	72	148	189	259	46	110	53	104	244	89	77	195	86
C21	197	27	8	6	9	10	14	36	1	6	6	16	19	5	7	20	7
C22	639	69	30	36	19	58	59	57	7	36	21	51	66	12	21	78	19
C23	863	86	45	39	16	57	84	133	25	61	16	46	75	31	22	100	27
C24	304	25	17	23	6	16	26	59	5	22	6	21	20	17	8	26	7
C25	1607	172	57	86	56	92	132	179	37	134	46	113	180	64	48	154	57
C26	136	8	4	13	4	12	19	7	1	11	2	10	11	5	5	15	9
C30	26	3	4	2	0	0	1	4	1	1	0	3	2	1	0	4	0
C31	36	3	0	3	0	4	6	4	0	2	1	1	5	1	0	5	1
C32	293	30	22	10	14	30	16	49	9	5	3	11	36	4	9	35	10
C33	13	1	2	0	0	0	0	4	0	0	0	1	0	3	0	0	2
C34	5250	608	325	240	162	295	390	681	104	232	97	418	604	143	206	451	294
C37	20	1	1	0	0	1	1	3	0	6	0	3	1	1	0	2	0
C38	67	9	2	5	1	5	5	4	2	11	2	5	7	1	1	7	0
C39	5	0	3	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C40	67	4	6	4	2	7	6	9	3	3	2	1	10	4	1	3	2
C41	81	13	5	7	2	6	7	7	1	6	3	4	6	3	2	6	3
C43	1136	107	42	54	17	80	95	190	33	51	19	79	117	51	32	111	58
C44	4359	365	201	268	132	340	374	583	233	225	43	146	470	114	135	583	147
C45	69	2	5	2	0	3	14	10	1	1	2	3	14	6	1	5	0
C46	10	2	0	1	0	0	2	1	0	0	1	1	0	1	0	0	1
C47	37	0	1	6	0	2	4	7	0	1	3	2	3	2	0	5	1
C48	74	10	4	7	2	4	6	16	0	5	3	2	5	3	2	2	3
C49	303	31	18	12	6	17	31	47	7	15	6	17	30	6	12	24	24
C50	14482	1355	808	735	425	1 080	1 151	2 062	394	583	368	831	1 682	411	495	1 463	639
C51	439	49	21	20	10	36	37	64	5	17	17	20	49	14	18	42	20
C52	95	8	10	2	0	5	4	12	4	6	2	8	13	3	8	8	2

Tabela 5.13. (cd.) Liczby zachorowań na nowotwory złośliwe u kobiet wg umiejscowienia i województw w Polsce w 2007 roku**Table 5.13. (cont.)** Registered new cancer cases by site and voivodeships, females, Poland 2007

ICD-10	Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
C53	3431	282	195	182	92	251	305	424	101	156	117	205	432	122	139	271	157
C54	4640	417	247	280	122	356	406	601	146	253	145	223	583	163	139	410	149
C55	76	4	2	2	3	1	12	5	0	3	2	2	18	4	0	17	1
C56	3214	270	203	218	78	236	289	314	94	183	113	190	445	86	116	290	89
C57	130	13	4	6	2	7	16	23	5	7	4	6	11	5	2	13	6
C58	9	1	0	0	2	0	0	2	1	1	0	1	0	0	1	0	0
C64	1581	143	71	78	36	100	124	221	45	93	45	112	223	53	46	143	48
C65	62	6	6	0	1	5	7	10	3	1	0	1	9	4	1	8	0
C66	18	4	2	1	0	0	1	2	1	0	1	1	0	1	0	1	3
C67	1168	114	75	54	14	91	98	159	31	50	28	71	122	46	41	122	52
C68	13	1	2	0	0	0	4	3	1	0	0	0	1	0	0	1	0
C69	115	11	6	8	6	8	14	12	4	3	5	3	15	2	7	10	1
C70	141	13	13	5	4	16	17	1	1	15	4	7	9	10	4	19	3
C71	1320	126	76	103	32	81	126	162	23	82	42	58	150	56	50	104	49
C72	52	4	9	8	2	4	5	6	0	7	1	2	2	1	1	0	0
C73	1474	99	80	55	29	90	163	183	32	83	46	36	204	80	73	166	55
C74	85	6	6	2	1	7	15	12	2	10	2	3	8	3	1	4	3
C75	44	3	5	2	0	2	3	5	0	11	1	0	6	1	2	1	2
C76	294	44	25	13	7	20	29	30	4	25	5	7	23	6	12	31	13
C77	77	14	6	2	0	6	5	12	5	1	0	2	6	5	4	8	1
C78	312	36	12	19	0	18	32	30	22	21	13	4	28	21	5	45	6
C79	239	28	20	13	0	15	18	34	14	12	8	1	22	11	6	33	4
C80	1308	162	76	60	66	82	60	113	9	75	22	207	111	55	15	121	74
C81	381	27	33	23	14	21	39	36	12	16	12	18	41	11	15	47	16
C82	123	12	10	5	1	11	4	21	1	6	2	9	20	3	1	10	7
C83	637	78	27	49	4	31	64	81	20	44	14	26	74	16	30	50	29
C84	56	5	6	4	1	3	7	7	0	5	0	2	10	0	2	2	2
C85	353	25	19	17	11	24	46	44	7	35	13	10	30	15	9	37	11
C88	20	0	2	0	0	2	0	1	0	2	1	0	5	0	0	7	0
C90	607	43	33	57	12	50	54	69	10	36	22	42	70	27	15	49	18
C91	624	72	35	70	14	51	39	46	4	64	21	38	69	26	18	44	13
C92	506	45	32	49	14	50	24	29	5	42	10	34	49	32	13	65	13
C93	13	1	0	0	0	2	0	1	0	1	0	1	5	0	0	2	0
C94	22	1	0	1	1	6	0	2	0	4	3	1	1	0	1	1	0
C95	49	9	2	2	3	4	3	0	1	6	0	5	4	1	4	4	1
C96	28	5	4	8	0	2	1	1	0	3	0	0	2	0	0	2	0
C97	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	0	0	0	0	0
D00	4	0	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	1
D01	11	0	1	1	0	2	0	3	0	1	0	0	1	1	0	1	0
D02	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0
D03	47	1	8	0	0	1	1	19	2	1	0	0	3	0	0	5	6
D04	112	5	9	3	0	7	8	16	10	3	0	1	12	3	2	29	4
D05	495	43	11	18	9	13	8	114	24	29	4	14	53	36	7	81	31
D06	626	52	34	63	31	9	45	76	29	25	36	32	67	11	11	93	12
D07	43	4	5	3	1	5	3	7	2	2	1	0	5	1	0	4	0
D09	48	11	0	0	0	0	0	25	1	1	0	1	0	0	0	9	0

Tabela 5.14. Współczynniki zachorowań (na 100 000 populacji) na nowotwory złośliwe u mężczyzn wg umiejscowienia i 5-letnich grup wieku, Polska 2007 rok**Table 5.14.** Age-specific cancer incidence rates (per 100,000) by site, males, Poland 2007

ICD-10	Ogółem Total	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C00-D09	349,1	14,6	10,0	9,7	16,9	21,4	31,2	40,1	53,7	92,1	182,5	388,8	701,9	1106,1	1458,7	1846,9	2110,6	2084,0	2022,2
C00	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,6	1,6	2,9	4,6	6,2	9,4	12,1	16,8	11,4
C01	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,9	1,5	1,7	2,8	1,4	0,9	1,0	0,9	0,0
C02	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,4	1,1	1,2	3,1	5,7	6,7	6,2	3,4	1,0	2,7	3,8
C03	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	1,0	1,0	1,1	0,8	0,7	1,7	0,0	2,9
C04	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,6	1,6	4,2	4,6	3,7	4,1	2,5	1,2	0,5	1,0
C05	0,4	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,4	0,8	1,2	2,0	1,4	1,4	1,0	0,0	0,0
C06	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	0,5	0,9	1,8	2,0	1,3	0,7	0,5	0,5	1,0
C07	0,7	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,4	0,2	0,7	0,9	1,3	2,4	2,4	3,1	3,3	3,2	6,7
C08	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,2	0,3	0,6	0,7	0,9	1,3	0,7	1,4	0,0
C09	1,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,7	1,9	5,1	7,7	5,7	7,7	5,1	4,5	3,2	2,9
C10	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	1,2	3,2	3,8	4,6	5,4	2,0	1,2	0,9	0,0
C11	0,7	0,0	0,2	0,1	0,1	0,2	0,0	0,3	0,2	1,1	0,9	1,0	1,5	1,5	2,1	2,2	1,4	2,3	1,0
C12	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,4	0,5	1,1	1,3	0,8	0,4	0,0	0,0	0,0
C13	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	1,6	2,6	6,2	5,1	5,2	3,1	1,9	0,5	1,0
C14	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,8	0,6	2,0	3,1	4,0	2,4	2,0	1,2	2,3	0,0
C15	5,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,5	1,1	4,3	9,4	16,0	21,9	24,3	20,2	22,4	15,0	19,1
C16	18,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,4	1,0	1,9	5,7	11,3	18,8	33,1	58,2	78,7	99,7	120,5	136,0	137,2
C17	0,6	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,5	0,4	0,7	0,6	2,0	2,1	2,3	4,3	4,5	1,9
C18	23,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,4	1,0	3,2	5,2	8,5	20,1	39,6	73,6	103,0	143,6	167,9	170,0	147,6
C19	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,1	0,6	1,1	1,8	4,3	8,7	12,3	15,3	17,6	17,7	12,4
C20	17,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,4	0,7	1,6	2,1	7,4	18,6	36,6	58,2	74,8	101,0	108,1	102,0	93,3
C21	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,6	0,8	1,5	1,6	1,6	2,7	1,7	4,1	6,7
C22	3,8	0,2	0,0	0,1	0,4	0,1	0,4	0,4	0,4	1,0	1,9	4,5	8,2	11,9	13,6	20,7	22,9	26,3	23,8
C23	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,3	1,0	2,2	3,2	3,8	6,7	7,4	8,6	10,5
C24	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,4	0,3	0,4	1,7	2,2	1,6	5,8	6,7	10,2	8,6	7,6
C25	8,6	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,8	2,8	5,4	11,9	20,8	29,4	35,5	39,1	46,2	47,6	48,6
C26	0,5	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,9	0,8	1,2	1,7	3,4	3,6	5,0	4,8
C30	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	0,3	0,2	0,7	0,8	0,9	1,2	2,3	1,9
C31	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2	0,5	0,8	1,1	1,6	1,3	2,3	1,7	1,4	1,9
C32	11,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	1,1	2,7	10,0	23,6	36,3	49,9	43,4	42,7	37,9	31,3	21,0
C33	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	0,2	0,5	0,6	0,4	1,2	0,0	0,0
C34	79,6	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,4	0,8	3,2	13,5	40,4	94,5	185,6	292,3	361,9	465,3	461,1	384,0	274,3
C37	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,2	0,5	0,3	0,2	0,5	0,5	0,0
C38	0,5	0,3	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,5	1,1	1,2	3,0	1,6	3,6	2,7	4,8
C39	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	0,2	0,0	1,0
C40	0,6	0,2	0,4	0,6	1,1	0,4	0,4	0,5	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,9	0,6	0,9	1,0	0,9	1,9
C41	0,4	0,1	0,1	0,3	0,4	0,3	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	0,4	0,8	0,9	1,4	0,7	2,1	1,4	0,0
C43	5,8	0,0	0,0	0,0	0,3	0,6	1,6	2,7	2,9	4,9	6,4	9,2	11,5	17,0	16,9	18,2	23,6	25,8	21,9
C44	21,4	0,0	0,1	0,0	0,3	0,8	0,5	1,3	3,5	6,2	9,6	17,3	30,7	52,2	78,1	119,4	171,7	207,6	267,7
C45	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,4	0,3	0,6	1,0	2,5	2,4	3,6	2,7	4,5	1,4	1,9
C46	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,3	0,2	0,5	0,9	2,9
C47	0,2	0,2	0,3	0,3	0,1	0,0	0,2	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,4	0,5	0,5	0,0	0,5	1,0
C48	0,4	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,0	0,2	0,2	0,2	0,7	0,2	1,3	1,1	2,2	2,1	1,8	1,0
C49	1,8	1,3	0,3	0,5	0,7	1,0	0,9	1,1	1,0	1,0	2,3	2,2	2,4	3,0	4,9	5,2	6,0	5,0	11,4

Tabela 5.14. (cd.) Współczynniki zachorowań (na 100 000 populacji) na nowotwory złośliwe u mężczyzn wg umiejscowienia i 5-letnich grup wieku, Polska 2007 rok**Table 5.14. (cont.)** Age-specific cancer incidence rates (per 100,000) by site, males, Poland 2007

ICD-10	Ogółem Total	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C50	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,4	0,6	0,6	1,7	2,1	2,5	3,1	1,4	5,7
C60	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,5	0,2	0,6	2,0	1,4	2,8	2,7	4,7	4,8	5,4	3,8
C61	41,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,9	2,7	16,9	57,3	136,0	223,5	284,1	343,2	338,6	390,5
C62	4,8	0,1	0,0	0,0	3,3	7,6	12,6	12,8	7,8	5,5	4,1	2,7	1,5	1,7	0,5	2,2	1,4	2,7	1,9
C63	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,1	0,2	0,1	0,3	0,6	0,5	0,7	0,5	0,0
C64	12,5	1,4	0,0	0,1	0,1	0,1	0,4	0,7	3,0	5,3	10,9	21,0	28,8	41,4	47,0	57,0	60,7	57,1	38,1
C65	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,4	0,2	0,7	1,4	2,4	3,8	3,6	4,0	3,6	0,0
C66	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,5	0,5	1,3	0,7	1,9	1,8	1,0
C67	23,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,4	0,4	1,5	3,4	9,0	20,6	41,5	66,7	101,4	135,1	168,6	187,7	184,8
C68	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,5	0,7	0,5	0,0
C69	0,7	0,5	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,4	0,5	0,2	1,0	1,8	2,0	2,8	3,2	2,1	1,4	1,0
C70	0,3	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,4	0,6	0,7	0,5	1,4	2,1	0,0	1,0
C71	7,5	2,7	1,8	2,3	2,1	1,9	3,1	3,3	4,2	4,8	7,2	11,5	15,7	17,9	18,3	21,1	29,5	28,1	19,1
C72	0,3	0,4	0,1	0,1	0,0	0,2	0,1	0,3	0,0	0,2	0,0	0,3	0,6	0,9	0,8	1,3	0,5	1,4	0,0
C73	1,7	0,0	0,0	0,0	0,3	0,7	0,9	1,7	1,6	1,3	2,1	2,4	3,5	5,1	3,6	4,3	4,5	2,3	1,9
C74	0,3	1,1	0,2	0,2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,6	0,5	0,8	1,3	1,4	1,2	1,4	0,0
C75	0,2	0,0	0,1	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,0	0,1	0,6	0,3	0,2	0,5	1,2	0,5	1,0
C76	1,2	0,0	0,1	0,2	0,0	0,2	0,1	0,1	0,3	0,4	0,9	1,6	3,0	2,6	4,6	5,8	5,5	8,6	10,5
C77	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,4	0,8	1,6	2,4	2,9	1,9	2,2	2,6	3,6	2,9
C78	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,3	0,4	1,2	3,0	4,4	6,5	8,3	11,7	13,6	13,3
C79	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,6	1,2	2,3	3,9	5,0	7,1	12,1	8,3	10,4	4,8
C80	7,2	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,3	0,9	1,2	2,6	7,8	14,1	18,5	28,2	37,3	51,0	61,7	76,2
C81	2,0	0,0	0,5	1,0	2,8	3,1	2,5	3,0	2,3	1,7	1,5	1,8	1,2	2,6	1,7	2,5	1,7	1,8	2,9
C82	0,6	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,4	0,9	1,1	1,4	1,3	2,2	3,8	1,9	1,8	1,0
C83	4,0	0,2	0,9	0,3	0,6	1,0	0,9	1,0	2,3	2,2	2,6	3,8	7,5	9,9	17,2	18,0	22,9	11,3	13,3
C84	0,5	0,0	0,4	0,1	0,3	0,1	0,0	0,3	0,2	0,2	0,4	0,7	1,8	0,9	2,1	2,0	2,1	1,4	0,0
C85	2,0	0,2	0,2	0,1	0,1	0,5	0,6	1,1	0,8	0,7	0,9	2,3	3,3	5,1	6,8	10,3	12,6	11,3	12,4
C88	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,0	0,5	0,8	0,9	2,6	0,9	1,0
C90	2,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,5	1,3	1,1	3,2	5,8	5,8	12,0	15,5	22,4	14,5	20,0
C91	4,1	4,2	2,9	2,2	1,6	0,3	0,4	0,7	0,6	1,1	1,9	4,2	8,1	9,4	14,4	16,1	20,2	19,9	25,7
C92	2,9	0,6	0,5	0,6	1,1	0,5	1,2	0,9	0,6	1,8	2,1	3,5	4,1	5,9	10,1	11,2	14,8	20,4	13,3
C93	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,0	0,4	0,5	0,9	0,0
C94	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,7	0,6	0,2	1,4	2,3	1,9
C95	0,3	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	0,0	0,1	0,1	1,1	0,6	2,2	1,4	3,2	5,7
C96	0,2	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,0	0,2	0,1	0,5	0,3	1,1	1,0	0,5	1,0
C97	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0
D00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,3	0,2	0,0	0,0	0,0
D01	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,2	0,2	0,7	0,0	0,0
D02	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,7	0,6	0,5	1,2	0,9	1,0
D03	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,2	0,1	0,1	0,2	0,3	0,8	0,0	0,0	0,5	0,0
D04	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,3	0,3	0,3	0,5	0,9	3,1	3,3	5,4	4,8
D05	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
D07	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,3	0,4	0,5	0,0	0,0
D09	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	1,0	1,1	1,8	3,8	5,1	5,5	6,8	1,9

Tabela 5.15. Współczynniki zachorowań (na 100 000 populacji) na nowotwory złośliwe u kobiet wg umiejscowienia i 5-letnich grup wieku, Polska 2007 rok**Table 5.15.** Age-specific cancer incidence rates (per 100,000) by site, females, Poland 2007

ICD-10	Ogółem Total	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C00-D09	327,9	12,7	8,9	7,1	13,7	18,5	34,4	62,0	108,4	182,8	294,2	475,9	656,3	826,9	875,4	923,3	1028,0	1024,4	1047,3
C00	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,4	0,3	0,6	1,3	1,8	2,6	2,6	3,4
C01	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,3	0,6	0,4	0,4	0,1	1,0	0,2	0,7
C02	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,3	0,6	1,1	0,9	1,0	1,4	2,5	1,1	1,8	1,7
C03	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,1	0,2	0,5	0,1	0,4	0,4	0,7	1,2	0,0
C04	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	1,1	1,1	1,4	0,6	0,8	0,5	1,0	1,4
C05	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,2	0,3	0,6	0,7	0,8	0,4	0,8	0,4	0,0
C06	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,1	0,9	0,6	0,7	0,8	0,8	1,5	0,8	1,0
C07	0,5	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,2	0,0	0,2	0,5	0,5	0,7	1,0	0,9	1,1	1,9	2,4	3,1
C08	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,3	0,3	1,0	0,5	0,5	0,5	0,0	1,0
C09	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,2	0,5	0,9	1,9	1,4	1,3	1,1	1,2	0,8	1,0
C10	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,6	0,6	0,8	0,5	0,5	0,4	0,4	0,7
C11	0,2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,2	0,3	0,5	0,3	0,5	0,2	0,6	0,4	0,3	0,2	0,7
C12	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
C13	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,4	0,6	0,6	0,2	0,0	0,2	0,7	0,2	0,3
C14	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,6	0,6	0,4	0,4	0,0	1,0
C15	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,3	1,0	1,2	2,9	3,4	2,6	4,2	5,4	5,6	8,3
C16	9,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,4	0,8	2,6	3,2	5,4	8,4	13,6	17,3	26,9	32,1	41,5	49,3	53,1
C17	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3	0,2	0,4	0,7	0,8	1,3	2,4	2,1	1,4	2,1
C18	19,8	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,6	1,1	2,9	5,8	9,2	16,3	29,7	40,8	58,5	78,5	90,4	99,4	100,7
C19	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,7	0,8	1,7	3,5	5,4	6,9	6,2	6,2	8,0	8,3
C20	10,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	1,0	2,3	4,8	11,5	18,6	26,7	33,3	39,7	46,6	46,7	41,7
C21	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,6	0,8	1,5	2,2	2,2	1,9	3,0	3,3	4,8	4,8
C22	3,2	0,2	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	0,5	0,3	0,5	1,3	2,8	4,1	5,0	8,6	13,0	14,4	19,1	23,8
C23	4,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,3	1,3	4,1	6,9	10,5	11,3	19,6	22,8	21,5	18,6
C24	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,4	0,4	0,8	1,5	3,2	4,1	5,1	10,0	8,8	11,4
C25	8,2	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,8	1,6	3,1	5,8	10,4	20,2	24,3	30,8	41,9	45,7	40,7
C26	0,7	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	0,4	1,1	0,8	1,7	1,9	3,3	5,2	6,5
C30	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,4	0,3	0,5	0,2	0,5	0,4	0,7
C31	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,3	0,2	0,3	0,1	0,4	0,4	0,5	1,0	0,4	0,3
C32	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,4	0,2	0,5	1,6	4,0	4,5	4,4	4,7	2,4	1,5	2,6	2,1
C33	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,2	0,2	0,2	0,0	0,4	0,0
C34	26,7	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,3	1,2	1,7	5,0	18,5	40,6	69,4	83,7	83,2	83,6	79,1	72,0	64,5
C37	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,1	0,1	0,4	0,4	0,0	0,0	0,0
C38	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,2	0,1	0,2	0,4	0,5	0,1	0,4	2,1	1,1	2,2	2,1
C39	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,2	0,7
C40	0,3	0,1	0,4	0,4	0,8	0,4	0,4	0,2	0,3	0,1	0,1	0,3	0,3	0,4	0,5	0,4	0,3	0,0	1,4
C41	0,4	0,0	0,2	0,5	0,4	0,2	0,1	0,1	0,3	0,5	0,1	0,6	0,6	0,9	0,6	0,8	0,7	1,0	0,7
C43	5,8	0,0	0,0	0,1	0,6	0,8	3,1	3,8	4,3	4,7	5,5	7,9	10,0	12,3	12,7	15,2	14,8	14,3	13,4
C44	22,1	0,0	0,0	0,2	0,4	0,6	1,0	1,8	2,8	7,5	11,6	16,5	24,2	41,3	59,5	74,1	111,4	133,3	156,2
C45	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	0,3	0,5	0,8	0,9	0,8	1,2	1,1	0,8	1,0
C46	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	0,2	1,4
C47	0,2	1,0	0,2	0,1	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	0,3	0,1	0,4	0,1	0,0	0,7
C48	0,4	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,3	0,3	0,9	1,2	0,8	1,0	1,8	1,4	0,3
C49	1,5	1,3	0,2	0,5	0,7	0,2	0,8	0,5	1,2	1,3	1,9	1,5	2,6	3,6	4,0	2,1	3,3	2,4	4,8
C50	73,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	4,3	11,0	29,5	61,7	96,8	150,7	187,2	221,8	204,6	140,9	133,7	117,9	118,9
C51	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	0,3	0,4	1,8	1,8	2,4	4,6	4,9	8,8	11,8	13,1	10,7

Tabela 5.15. (cd.) Współczynniki zachorowań (na 100 000 populacji) na nowotwory złośliwe u kobiet wg umiejscowienia i 5-letnich grup wieku, Polska 2007 rok**Table 5.15. (cont.)** Age-specific cancer incidence rates (per 100,000) by site, females, Poland 2007

ICD-10	Ogółem Total	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C52	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,6	0,5	0,3	1,0	1,5	1,3	2,7	2,2	3,4
C53	17,4	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	2,1	8,6	15,4	23,7	28,9	38,8	44,0	37,1	27,6	26,8	29,7	21,9	19,0
C54	23,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,6	2,6	7,8	18,2	36,9	61,8	80,7	80,0	76,8	65,7	39,8	27,9
C55	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,3	0,5	0,5	0,7	0,8	1,4	1,0	3,2	2,1
C56	16,3	0,3	0,1	0,3	0,4	1,4	2,0	3,2	7,1	12,1	23,3	29,9	35,3	40,9	40,2	43,6	37,4	33,2	24,1
C57	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,5	0,6	0,9	0,9	1,4	1,9	3,2	6,0	3,4
C58	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
C64	8,0	2,4	0,5	0,2	0,1	0,1	0,1	1,0	1,2	2,3	5,3	9,5	13,1	22,4	25,1	30,2	33,5	24,3	18,3
C65	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,6	0,4	0,8	1,5	1,2	1,0	0,6	1,0
C66	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,1	0,2	0,4	0,7	0,6	0,0
C67	5,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	1,0	0,7	2,6	6,9	10,3	16,5	15,5	20,2	24,9	24,7	35,9
C68	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,2	0,1	0,2	0,3	0,4	0,3
C69	0,6	0,6	0,2	0,1	0,0	0,1	0,2	0,1	0,2	0,3	0,5	1,1	1,1	0,9	1,1	1,9	0,8	2,2	2,1
C70	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	0,1	0,2	0,5	0,6	1,0	1,0	1,8	1,8	2,3	2,5	1,6	3,1
C71	6,7	1,6	1,6	1,2	1,4	1,9	1,9	3,2	4,5	5,4	4,5	7,7	11,5	14,0	14,0	17,5	19,4	20,9	19,6
C72	0,3	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2	0,3	0,4	0,3	0,2	0,8	0,7	1,2	0,8	0,0
C73	7,5	0,0	0,0	0,5	1,4	2,2	4,8	7,0	8,8	9,3	9,9	12,9	14,3	17,6	13,5	11,0	9,2	6,6	5,2
C74	0,4	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,2	0,6	0,5	0,3	0,9	0,8	0,8	1,1	1,4	1,0	0,7
C75	0,2	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,2	0,1	0,1	0,0	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	1,1	0,7	0,8	1,4
C76	1,5	0,0	0,1	0,3	0,0	0,3	0,1	0,1	0,1	0,3	0,8	1,0	1,9	2,3	2,8	4,5	5,9	11,3	15,2
C77	0,4	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3	0,1	0,4	1,1	0,7	1,2	0,8	1,0	2,0	1,0
C78	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	0,2	0,6	1,0	1,8	3,0	3,8	5,9	9,6	9,1	11,4
C79	1,2	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,5	0,8	1,8	2,3	3,5	2,4	4,5	5,8	3,4	4,1
C80	6,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,9	1,3	2,5	5,0	7,0	10,8	13,4	21,1	33,8	47,5	68,3
C81	1,9	0,0	0,0	0,7	3,7	4,0	3,4	3,8	1,7	1,5	1,0	1,2	0,8	1,7	1,5	2,1	1,9	1,4	1,0
C82	0,6	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,2	0,3	0,6	1,0	1,3	2,1	1,3	1,9	2,1	1,8	1,0
C83	3,2	0,3	0,1	0,4	0,4	0,4	0,5	1,2	0,7	2,1	1,9	4,2	4,4	6,2	8,4	10,4	14,7	13,9	6,5
C84	0,3	0,1	0,1	0,0	0,2	0,0	0,1	0,1	0,2	0,3	0,4	0,2	0,1	0,7	0,7	0,6	0,7	1,6	0,7
C85	1,8	0,0	0,0	0,1	0,1	0,4	0,4	0,6	0,5	0,5	1,0	1,6	2,9	3,2	5,6	6,0	8,0	6,8	7,2
C88	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	0,1	0,1	0,0	0,8	0,5	0,0	0,0
C90	3,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,3	0,7	1,0	1,7	5,4	8,0	10,5	12,7	15,4	13,3	10,7
C91	3,2	2,6	3,8	0,7	0,7	0,6	0,5	0,4	0,7	0,6	1,2	2,2	3,6	6,4	7,5	11,4	10,9	10,7	21,4
C92	2,6	0,9	0,5	0,3	0,7	0,9	0,5	1,3	1,1	0,8	2,5	2,8	3,4	3,9	6,4	8,0	8,1	11,1	7,9
C93	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,2	0,1	0,5	0,4	0,0
C94	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,4	0,6	0,7	0,0	0,3
C95	0,2	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,2	0,1	0,1	0,4	0,5	0,6	1,5	1,6	2,4
C96	0,1	0,0	0,3	0,3	0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	0,4	0,4	0,4	0,4	0,3
C97	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,4	0,0
D00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0
D01	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,5	0,1	0,2	0,0
D02	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
D03	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,2	0,4	0,6	0,3	0,3	0,4	0,4	0,3	0,1	0,1	0,3	0,6	0,0
D04	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,4	0,3	0,9	2,1	2,8	3,3	3,6	2,4
D05	2,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3	0,6	1,9	3,4	7,9	7,1	8,7	7,7	3,3	1,2	1,0	0,3
D06	3,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	3,4	5,7	7,4	7,8	6,7	5,3	5,5	2,1	1,2	0,7	1,1	0,4	0,0
D07	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	0,1	0,2	0,5	0,6	0,7	0,4	0,5	0,3	0,2	0,0
D09	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,2	0,5	0,8	0,9	1,0	0,7	0,4	1,4

Tabela 5.16. Lista kolejności województw wg wielkości standaryzowanych współczynników zachorowalności na nowotwory złośliwe ogółem (ICD10 C00–D09) w Polsce w 2007 roku**Table 5.16.** Rank-list of voivodeships by standardized incidence rates from cancer of all sites (ICD-10 C00–D09), Poland 2007

Mężczyźni Males			Kobiety Females		
1	Dolnośląskie	291,6	1	Dolnośląskie	232,4
2	Wielkopolskie	288,3	2	Wielkopolskie	230,1
3	Pomorskie	270,1	3	Lubuskie	212,0
4	Podkarpackie	262,8	4	Kujawsko-pomorskie	210,5
5	Kujawsko-pomorskie	261,3	5	Pomorskie	200,8
6	Świętokrzyskie	256,7	6	Opolskie	200,7
7	Lubelskie	256,0	7	Małopolskie	195,8
8	Małopolskie	244,2	8	Warmińsko-mazurskie	189,0
9	Warmińsko-mazurskie	243,7	9	Lubelskie	188,8
10	Śląskie	239,3	10	Podkarpackie	187,6
11	Opolskie	235,8	11	Zachodniopomorskie	186,1
12	Zachodniopomorskie	223,3	12	Świętokrzyskie	185,9
13	Lubuskie	218,8	13	Śląskie	184,5
14	Łódzkie	217,6	14	Łódzkie	182,4
15	Mazowieckie	213,8	15	Mazowieckie	180,6
16	Podlaskie	192,2	16	Podlaskie	166,4
Polska		245,5	Polska		195,8

Tabela 5.17. Lista kolejności województw wg wielkości standaryzowanych współczynników zachorowalności na nowotwory złośliwe płuca (ICD10 C33–C34) w Polsce w 2007 roku**Table 5.17.** Rank-list of voivodeships by standardized incidence rates from lung cancer (ICD-10 C33–C34), Poland 2007

Mężczyźni Males			Kobiety Females		
1	Pomorskie	69,1	1	Dolnośląskie	22,2
2	Dolnośląskie	68,4	2	Pomorskie	22,2
3	Warmińsko-mazurskie	62,0	3	Zachodniopomorskie	20,5
4	Kujawsko-pomorskie	60,7	4	Kujawsko-pomorskie	18,9
5	Podkarpackie	60,3	5	Lubuskie	18,5
6	Zachodniopomorskie	60,2	6	Warmińsko-mazurskie	17,6
7	Lubelskie	59,7	7	Wielkopolskie	15,9
8	Wielkopolskie	59,2	8	Mazowieckie	14,3
9	Świętokrzyskie	58,6	9	Śląskie	14,3
10	Małopolskie	55,4	10	Małopolskie	13,7
11	Lubuskie	53,0	11	Lubelskie	12,6
12	Śląskie	52,1	12	Świętokrzyskie	12,4
13	Opolskie	48,4	13	Podkarpackie	12,3
14	Podlaskie	48,0	14	Łódzkie	12,3
15	Łódzkie	45,0	15	Opolskie	10,9
16	Mazowieckie	44,2	16	Podlaskie	8,9
Polska		55,5	Polska		15,5

Tabela 5.18. Lista kolejności województw wg wielkości standaryzowanych współczynników zachorowalności na nowotwory złośliwe jelita grubego (ICD10 C18–C21) w Polsce w 2007 roku**Table 5.18.** Rank-list of voivodeships by standardized incidence rates from colorectal cancer (ICD-10 C18–C21), Poland 2007

Mężczyźni Males			Kobiety Females		
1	Dolnośląskie	37,2	1	Lubuskie	21,0
2	Wielkopolskie	35,3	2	Wielkopolskie	20,3
3	Pomorskie	32,8	3	Dolnośląskie	19,9
4	Świętokrzyskie	32,4	4	Kujawsko-pomorskie	18,5
5	Lubuskie	31,9	5	Opolskie	17,8
6	Opolskie	31,6	6	Pomorskie	17,5
7	Podkarpackie	31,2	7	Zachodniopomorskie	17,4
8	Kujawsko-pomorskie	30,0	8	Świętokrzyskie	17,1
9	Śląskie	28,7	9	Warmińsko-mazurskie	16,9
10	Małopolskie	28,5	10	Śląskie	16,9
11	Podlaskie	28,5	11	Małopolskie	16,5
12	Warmińsko-mazurskie	28,3	12	Podkarpackie	16,1
13	Zachodniopomorskie	28,0	13	Mazowieckie	15,8
14	Lubelskie	27,2	14	Podlaskie	15,8
15	Łódzkie	26,4	15	Lubelskie	15,5
16	Mazowieckie	25,6	16	Łódzkie	15,2
Polska		29,8	Polska		17,2

Tabela 5.19. Lista kolejności województw wg wielkości standaryzowanych współczynników zachorowalności na nowotwory złośliwe sutka i szyjki macicy (ICD10 C50, C53) w Polsce w 2007 roku**Table 5.19.** Rank-list of voivodeships by standardized incidence rates from breast cancer and cervical cancer (ICD-10 C50, C53), Poland 2007

Sutek Breast			Szyjka macicy Cervix uteri		
1	Dolnośląskie	56,2	1	Warmińsko-mazurskie	14,0
2	Wielkopolskie	55,8	2	Podlaskie	13,2
3	Lubuskie	54,9	3	Małopolskie	13,0
4	Kujawsko-pomorskie	50,2	4	Opolskie	12,8
5	Pomorskie	49,2	5	Kujawsko-pomorskie	12,8
6	Łódzkie	48,8	6	Pomorskie	12,5
7	Zachodniopomorskie	48,7	7	Świętokrzyskie	12,1
8	Mazowieckie	48,6	8	Dolnośląskie	12,1
9	Warmińsko-mazurskie	47,3	9	Łódzkie	12,0
10	Opolskie	46,5	10	Lubuskie	11,8
11	Małopolskie	45,9	11	Śląskie	11,8
12	Śląskie	43,8	12	Zachodniopomorskie	11,7
13	Lubelskie	42,6	13	Lubelskie	11,6
14	Podlaskie	41,0	14	Wielkopolskie	11,0
15	Świętokrzyskie	40,5	15	Mazowieckie	10,5
16	Podkarpackie	36,7	16	Podkarpackie	10,3
Polska		47,7	Polska		11,8

Tabela 5.20. Lista kolejności województw wg wielkości standaryzowanych współczynników zachorowalności na nowotwory złośliwe gruczołu krokowego (ICD10 C61) w Polsce w 2007 roku**Table 5.20.** Rank-list of voivodeships by standardized incidence rates from prostate cancer (ICD-10 C61), Poland 2007

Gruczoł krokowy Prostate		
1	Wielkopolskie	39,1
2	Pomorskie	31,8
3	Kujawsko-pomorskie	30,6
4	Śląskie	29,7
5	Małopolskie	28,8
6	Świętokrzyskie	28,6
7	Mazowieckie	28,4
8	Lubelskie	28,3
9	Dolnośląskie	28,1
10	Warmińsko-mazurskie	26,8
11	Podkarpackie	26,6
12	Zachodniopomorskie	24,7
13	Opolskie	23,0
14	Podlaskie	22,9
15	Lubuskie	22,7
16	Łódzkie	18,4
Polska		28,3

Tabela 5.21. Wskaźnik zachorowania/zgony na nowotwory złośliwe oraz kompletność rejestracji wg płci i województw w 2007 roku**Table 5.21.** Cancer incidence/mortality ratio and completeness of registration by sex and voivodeships in 2007

	Wskaźnik zachorowania / zgony Incidence / mortality ratio			Kompletność rejestracji Completeness of registration		
	Ogółem Total	Mężczyźni Males	Kobiety Females	Ogółem Total	Mężczyźni Males	Kobiety Females
Polska	1,39	1,23	1,59	83%	82%	84%
Dolnośląskie	1,54	1,38	1,74	92%	92%	91%
Kujawsko-pomorskie	1,29	1,15	1,46	77%	77%	77%
Lubelskie	1,73	1,55	1,98	100%	100%	100%
Lubuskie	1,37	1,06	1,76	82%	70%	93%
Łódzkie	1,24	1,06	1,47	74%	71%	77%
Małopolskie	1,52	1,35	1,73	91%	90%	91%
Mazowieckie	1,25	1,09	1,46	75%	73%	77%
Opolskie	1,43	1,22	1,72	86%	81%	90%
Podkarpackie	1,66	1,47	1,92	99%	98%	100%
Podlaskie	1,15	0,98	1,40	69%	65%	74%
Pomorskie	1,36	1,24	1,51	81%	83%	79%
Śląskie	1,29	1,18	1,42	77%	79%	75%
Świętokrzyskie	1,48	1,31	1,73	89%	87%	91%
Warmińsko-mazurskie	1,29	1,11	1,53	77%	74%	80%
Wielkopolskie	1,54	1,38	1,73	92%	92%	91%
Zachodniopomorskie	1,22	1,08	1,39	73%	72%	73%

Tabela 5.22. Wskaźnik zachorowania/zgony na nowotwory złośliwe wg płci i umiejscowień w Polsce w 2007 roku
Table 5.22. Cancer incidence/deaths ratio by sex and site in Poland in 2007

ICD-10	Mężczyźni Males	Kobiety Females	ICD-10	Mężczyźni Males	Kobiety Females	ICD-10	Mężczyźni Males	Kobiety Females
C00	2,8	2,7	C38	0,5	0,6	C73	3,9	8,1
C01	1,6	2,8	C39	0,3	0,3	C74	1,0	1,7
C02	1,1	1,6	C40	1,2	1,3	C75	4,0	2,2
C03	3,4	3,0	C41	0,5	0,7	C76	0,7	0,7
C04	1,3	1,7	C43	1,9	2,1	C77	46,3	38,5
C05	2,2	4,4	C44	17,2	15,6	C78	141,5	312,0
C06	1,0	1,9	C45	1,6	1,3	C79	162,0	239,0
C07	1,7	1,8	C46	1,8	0,9	C80	0,4	0,4
C08	1,2	1,5	C47	2,8	4,1	C81	2,2	2,9
C09	1,9	2,2	C48	0,7	0,6	C82	1,5	2,0
C10	1,7	1,7	C49	2,1	2,5	C83	3,1	4,1
C11	1,2	0,7	C50	1,9	2,8	C84	2,3	1,9
C12	3,0	5,0	C51	—	1,6	C85	0,7	0,9
C13	1,7	1,6	C52	—	1,2	C88	1,3	0,8
C14	0,7	0,8	C53	—	1,8	C90	0,9	1,0
C15	0,8	0,8	C54	—	5,5	C91	1,1	1,2
C16	1,0	0,9	C55	—	0,2	C92	0,8	0,9
C17	1,5	1,2	C56	—	1,3	C93	0,8	0,9
C18	1,2	1,3	C57	—	0,4	C94	1,3	1,0
C19	4,2	3,4	C58	—	4,5	C95	0,5	0,5
C20	2,1	2,0	C60	1,8	—	C96	0,4	0,6
C21	0,3	0,7	C61	1,9	—	C97	0,1	0,4
C22	0,7	0,7	C62	6,8	—	D00	2,5	—
C23	0,9	0,9	C63	1,8	—	D01	—	11
C24	0,9	0,8	C64	1,5	1,7	D02	—	—
C25	0,7	0,7	C65	4,5	6,9	D03	—	—
C26	0,4	0,4	C66	2,7	1,8	D04	—	—
C30	2,3	1,4	C67	1,8	1,9	D05	—	495
C31	2,0	1,7	C68	0,5	1,2	D06	—	—
C32	1,4	1,9	C69	3,1	3,6	D07	—	—
C33	0,9	0,9	C70	3,2	3,9	D09	—	—
C34	0,9	0,9	C71	1,0	0,9			
C37	1,4	2,0	C72	0,9	1,2			

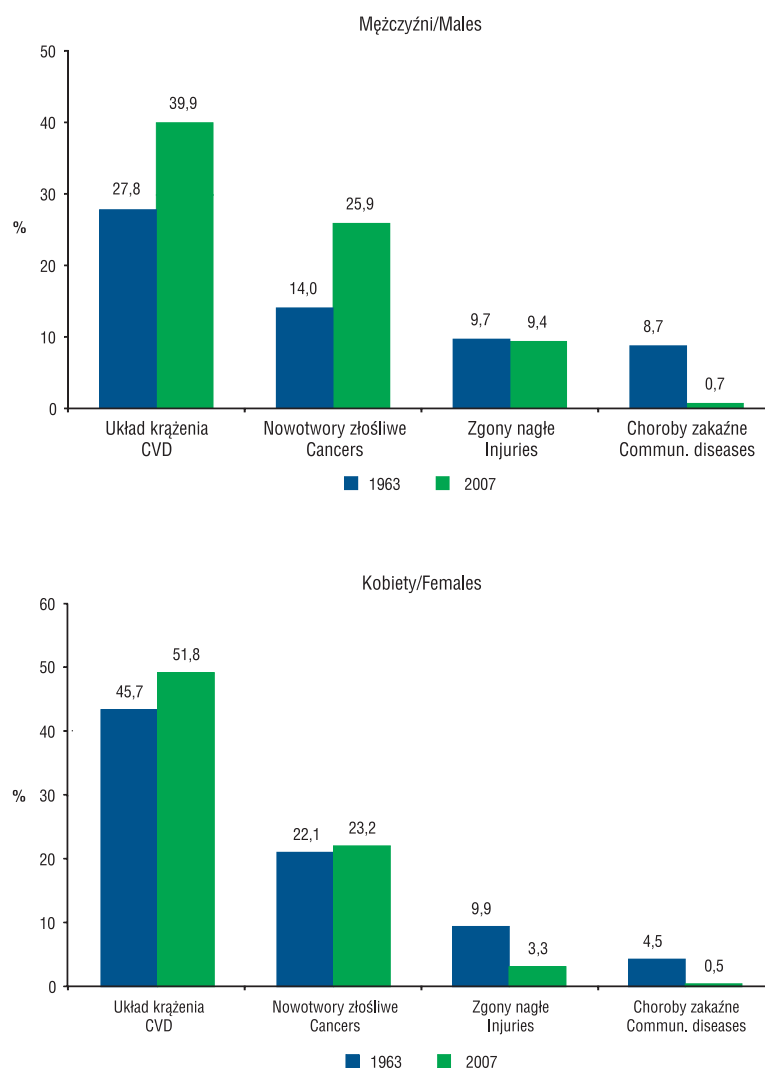
ROZDZIAŁ 6

Zgony na nowotwory złośliwe — tabele i rysunki

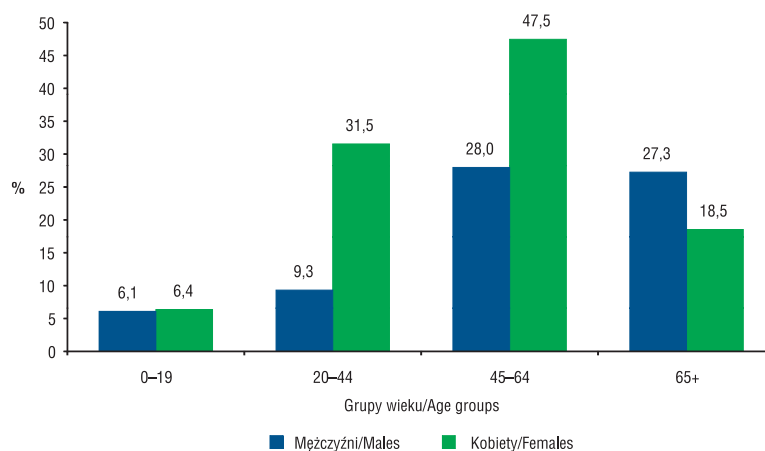
CHAPTER 6

Cancer mortality — tables and figures

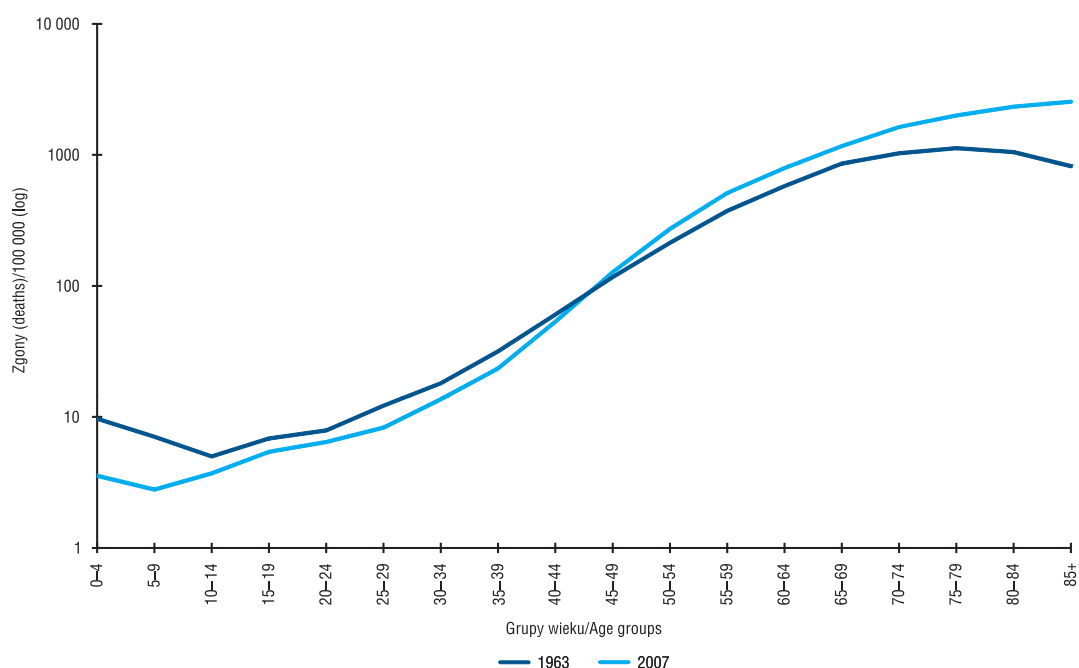
Rysunek 6.1. Struktura umieralności w Polsce w wybranych latach
Figure 6.1. Mortality structure in Poland in selected years

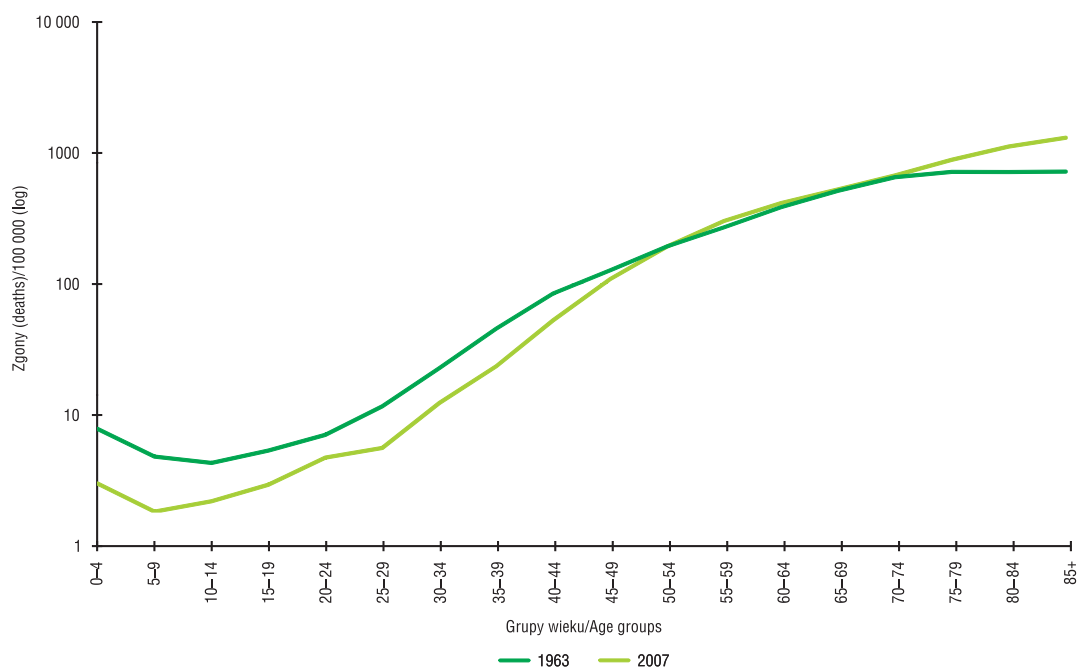
Rysunek 6.2. Częstość zgonów na nowotwory złośliwe w grupach wieku w Polsce w 2007 roku
Figure 6.2. Frequency of cancer deaths by sex and age in Poland in 2007

Rysunek 6.3. Umieralność na nowotwory złośliwe u mężczyzn w 5-letnich grupach wieku w Polsce w latach 1963 i 2007
Figure 6.3. Cancer mortality for males by 5-year age groups, Poland in years 1963 and 2007

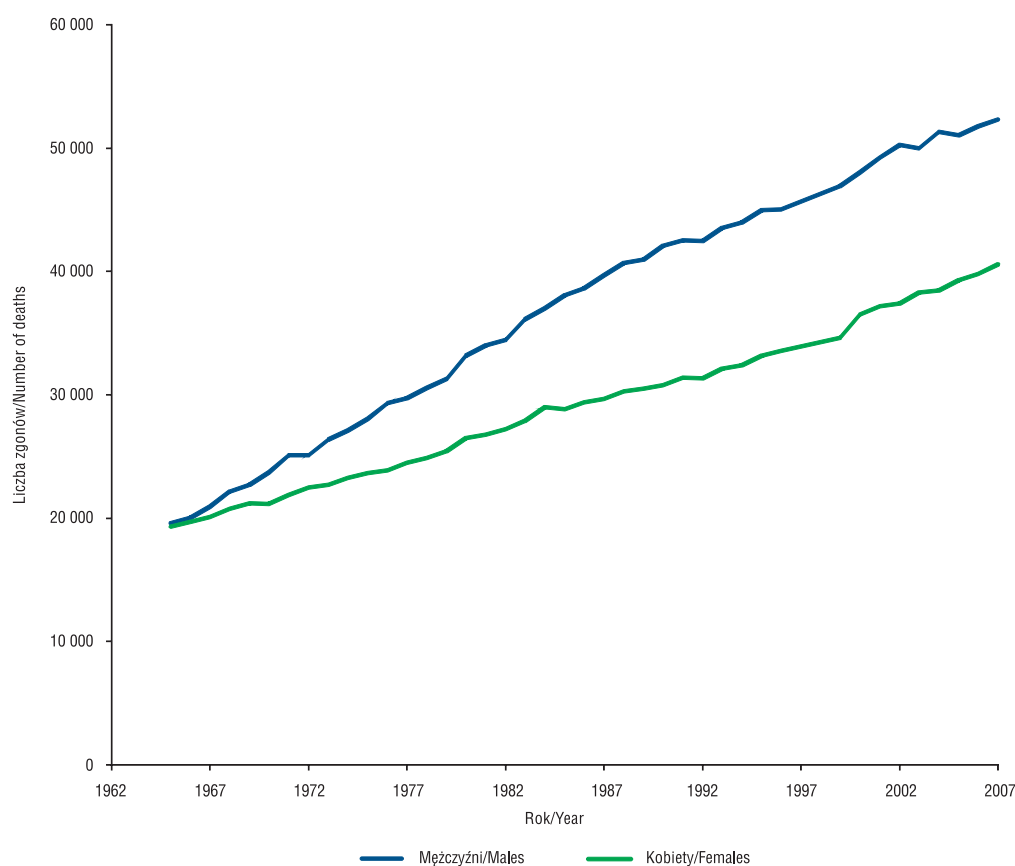

Rysunek 6.4. Umieralność na nowotwory złośliwe u kobiet w 5-letnich grupach wieku w Polsce w latach 1963 i 2007
Figure 6.4. Cancer mortality for females by 5-year age groups, Poland in years 1963 and 2007

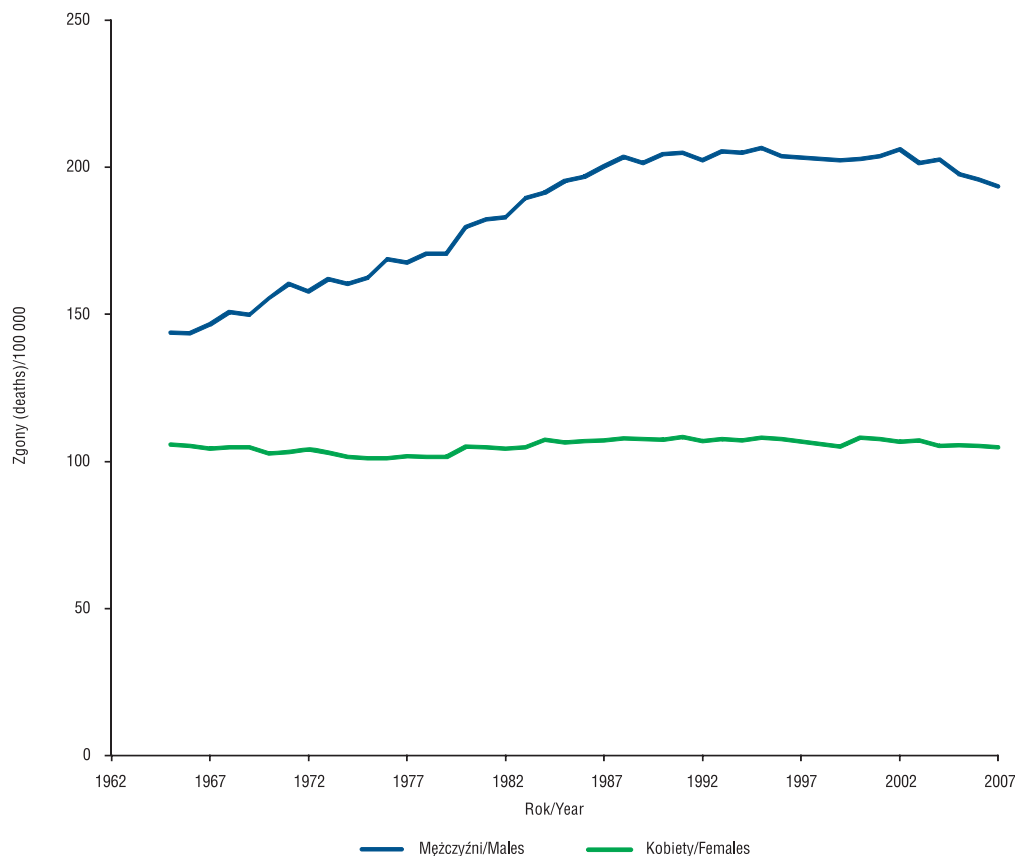
Rysunek 6.5. Liczba zgonów na nowotwory złośliwe w Polsce w latach 1965–2007

Figure 6.5. The number of cancer deaths in Poland in years 1965–2007

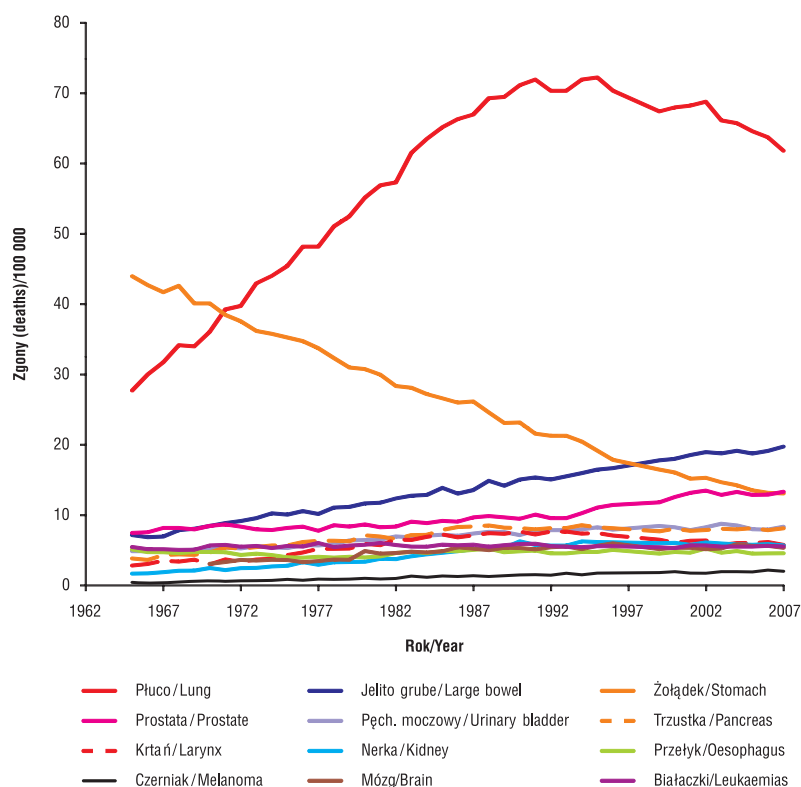

Rysunek 6.6. Standaryzowane współczynniki umieralności na nowotwory złośliwe w Polsce w latach 1965–2007

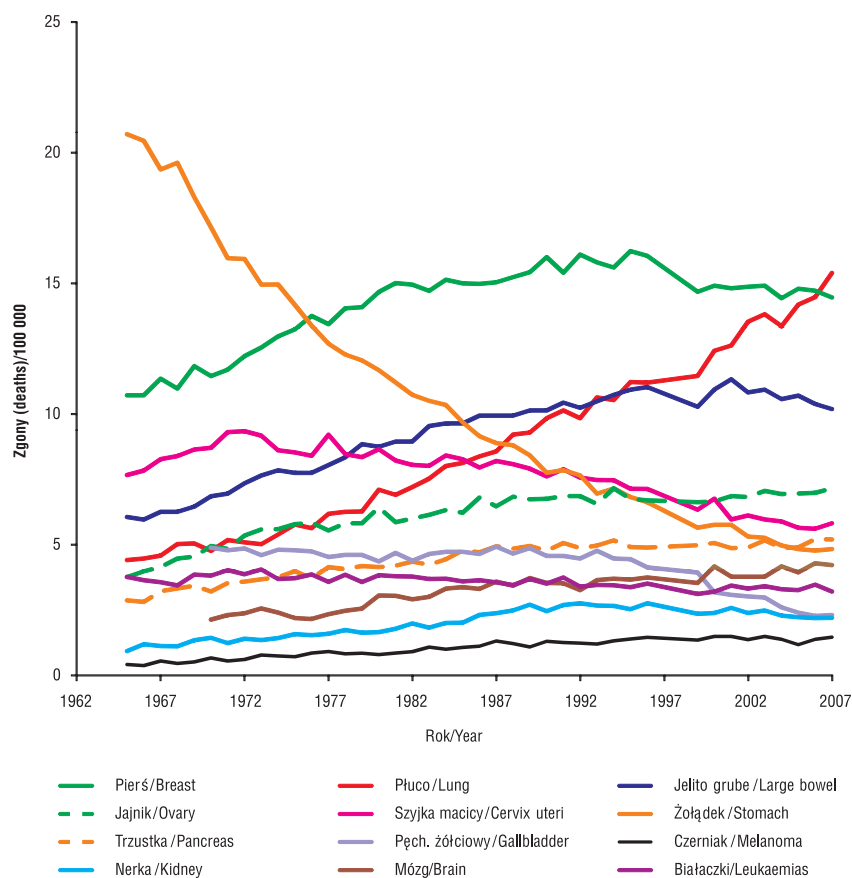
Figure 6.6. Age-standardized cancer mortality rates in Poland in years 1965–2007

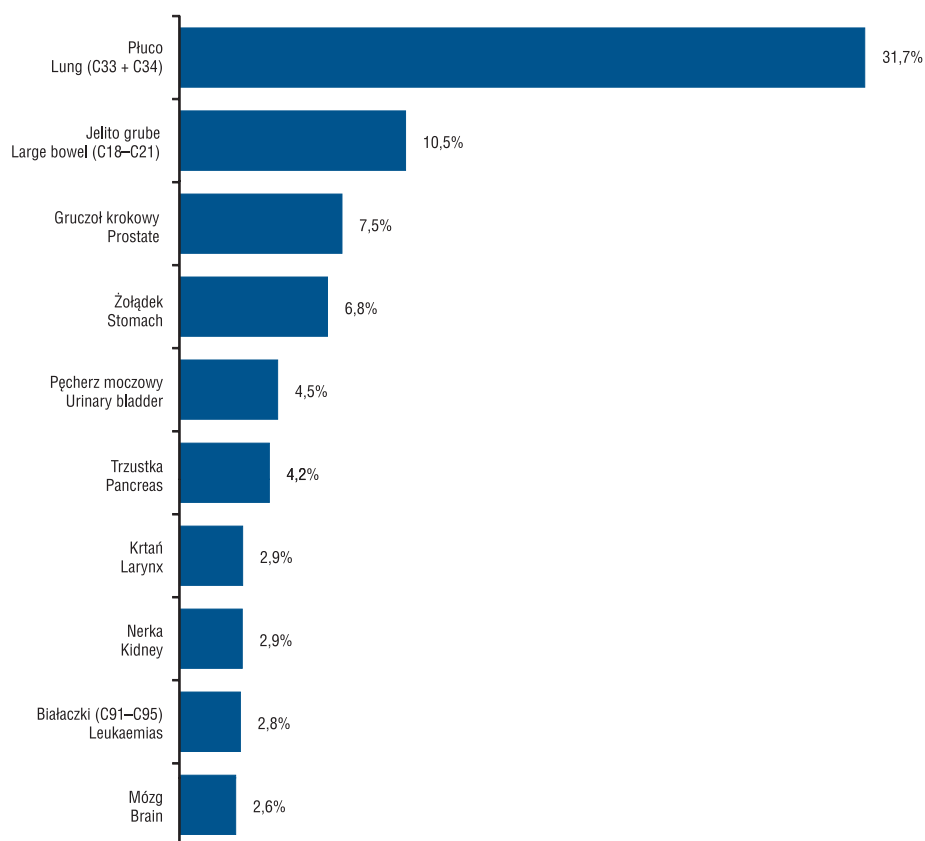
Rysunek 6.7. Umieralność na najczęstsze nowotwory złośliwe u mężczyzn w Polsce w latach 1965–2007
Figure 6.7. Mortality trends of the leading cancer sites for males in Poland in years 1965–2007

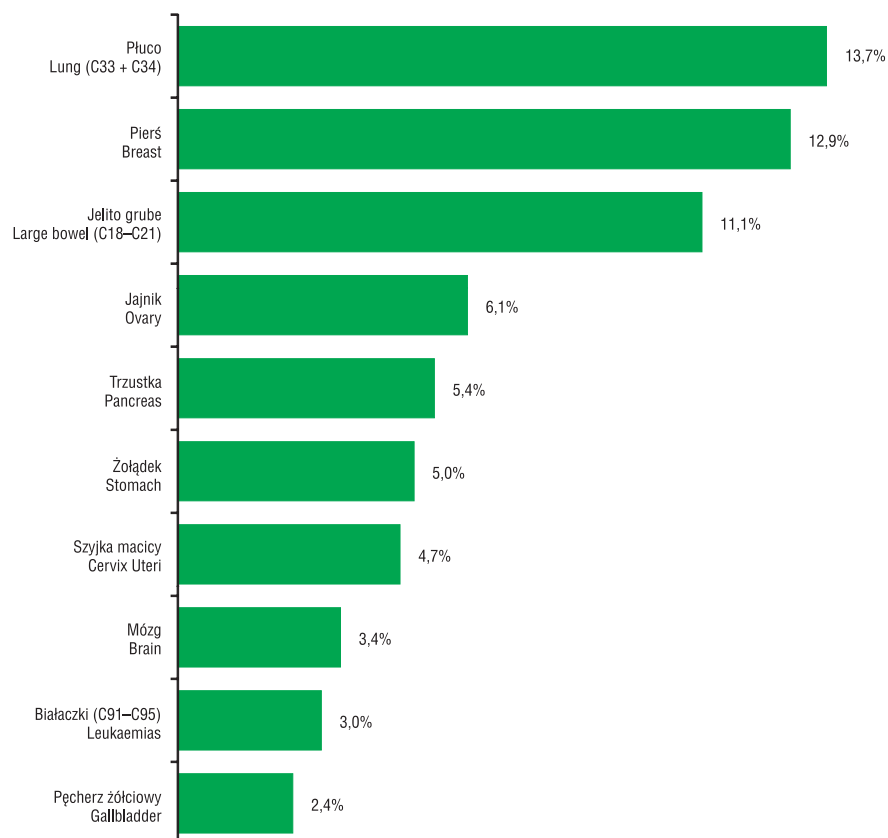
Rysunek 6.8. Umieralność na najczęstsze nowotwory złośliwe u kobiet w Polsce w latach 1965–2007
Figure 6.8. Mortality trends of the leading cancer sites for females in Poland in years 1965–2007

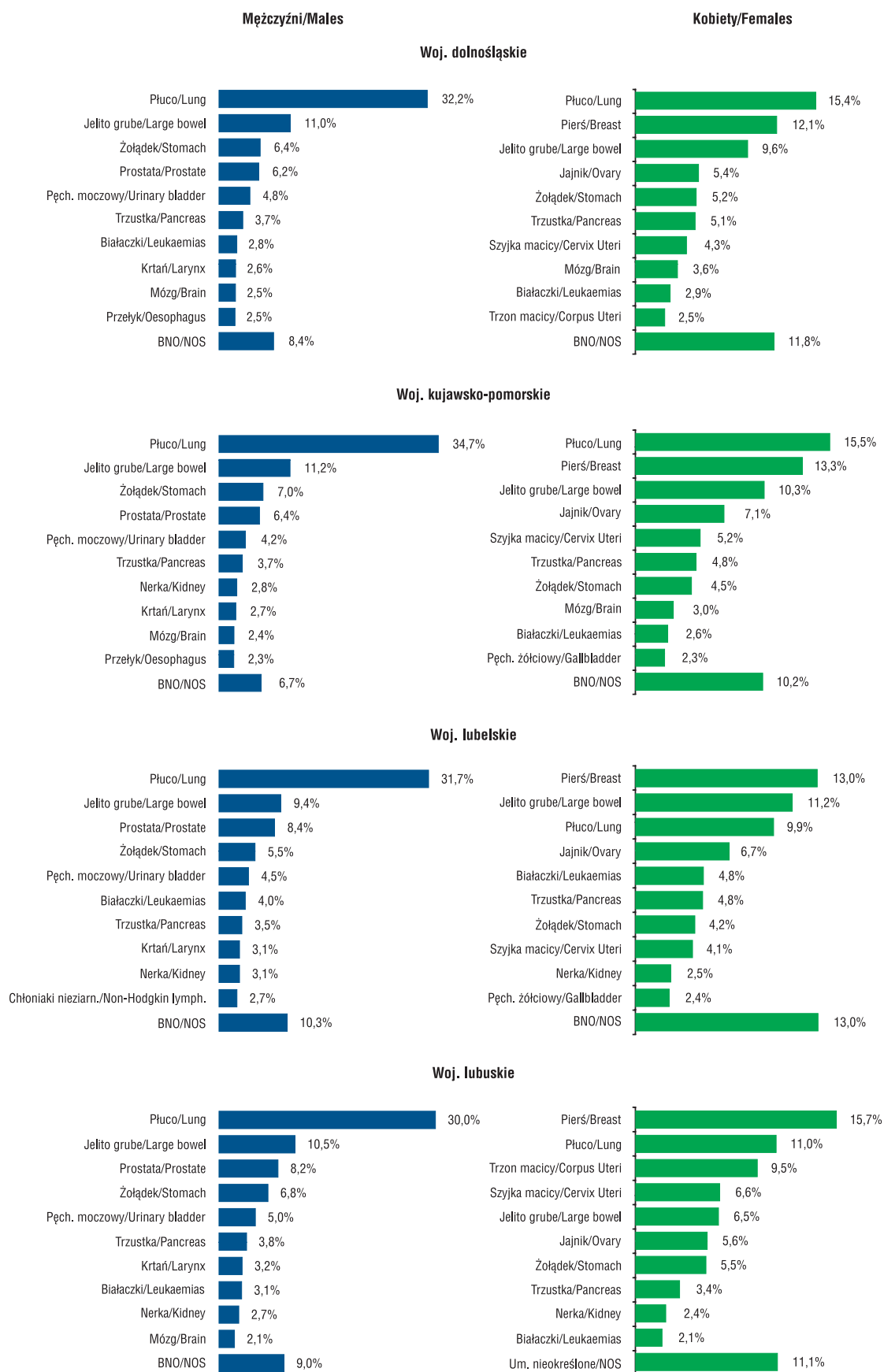
Rysunek 6.9. Struktura zgonów na nowotwory złośliwe u mężczyzn w Polsce w 2007 roku
Figure 6.9. The structure of cancer deaths in Poland in 2007, males

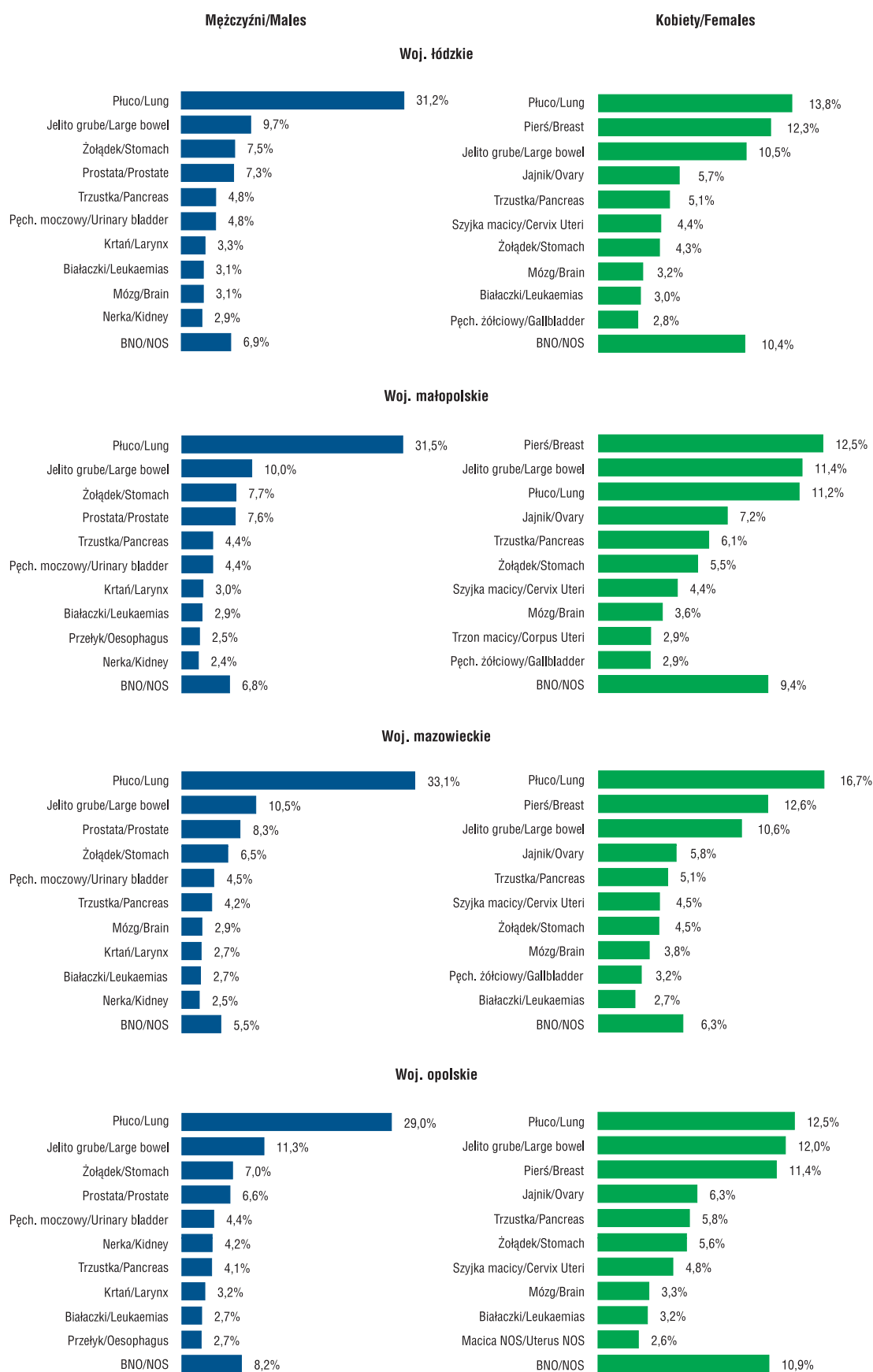
Rysunek 6.10. Struktura zgonów na nowotwory złośliwe u kobiet w Polsce w 2007 roku
Figure 6.10. The structure of cancer deaths in Poland in 2007, females

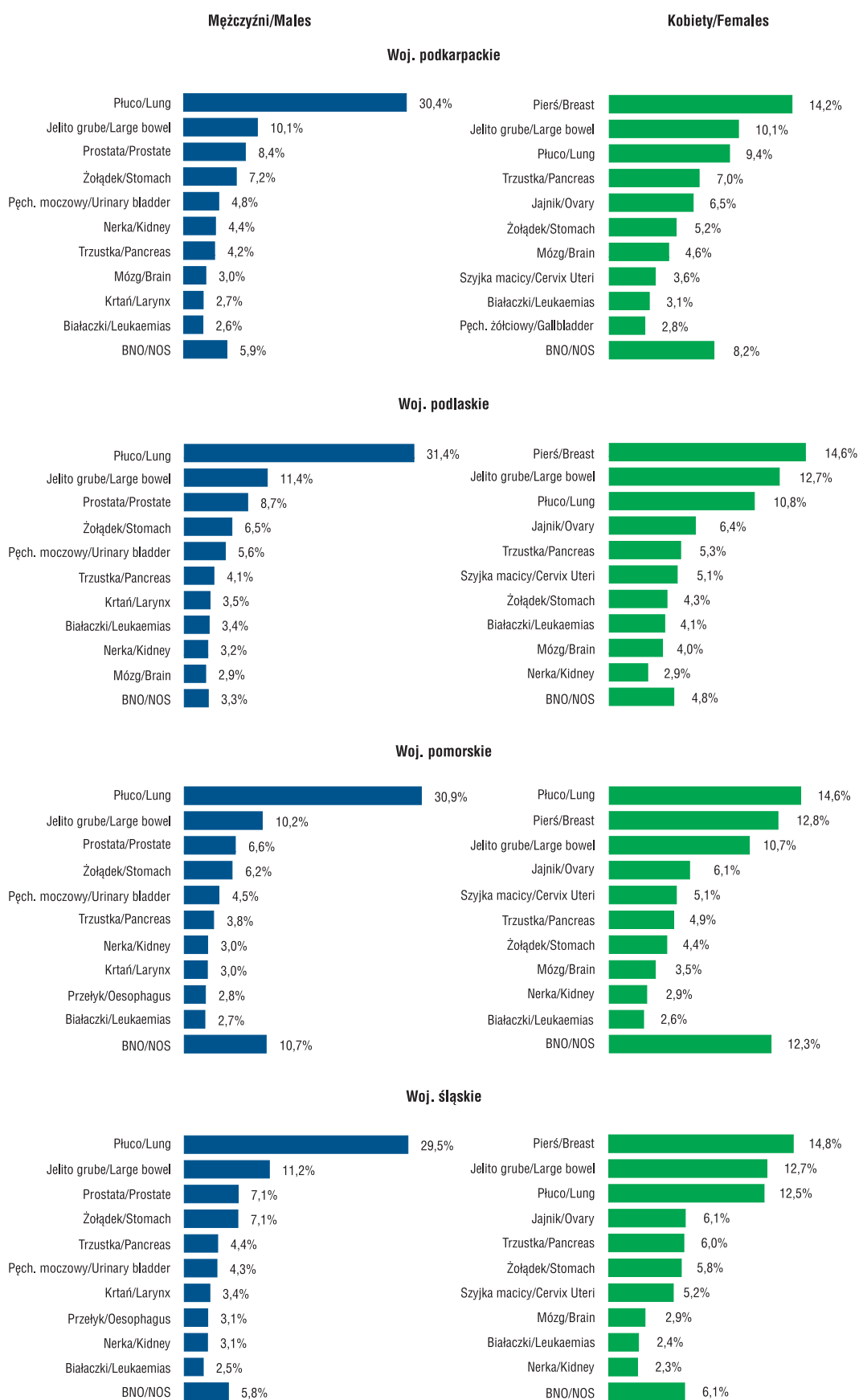
Rysunek 6.11. Struktura zgonów na nowotwory złośliwe w Polsce w 2007 roku według województw
Figure 6.11. The structure of cancer mortality in Poland 2007 by voivodeships

Rysunek 6.11. (cd.) Struktura zgonów na nowotwory złośliwe w Polsce w 2007 roku według województw
Figure 6.11. (cont.) The structure of cancer mortality in Poland 2007 by voivodeships

Rysunek 6.11. (cd.) Struktura zgonów na nowotwory złośliwe w Polsce w 2007 roku według województw
Figure 6.11. (cont.) The structure of cancer mortality in Poland 2007 by voivodeships

Rysunek 6.11. (cd.) Struktura zgonów na nowotwory złośliwe w Polsce w 2007 roku według województw
Figure 6.11. (cont.) The structure of cancer mortality in Poland 2007 by voivodeships

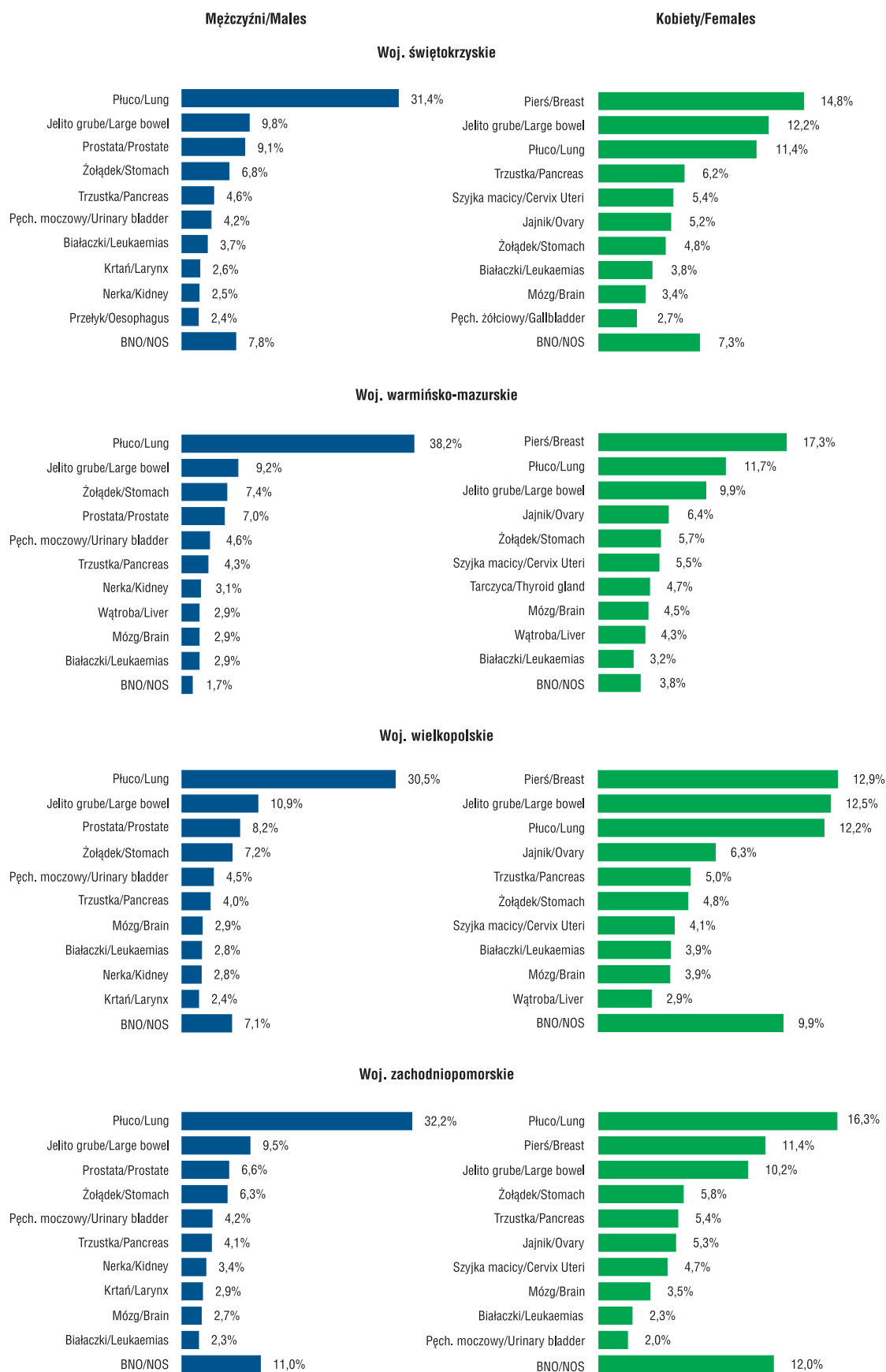

Tabela 6.1. Zgony na nowotwory złośliwe w Polsce w latach 1965–2007. Liczby bezwzględne, współczynniki surowe i standaryzowane**Table 6.1.** Deaths due to all cancer sites (ICD-10 C00-D09) in Poland in years 1965–2007. Absolute numbers, crude and standardized rates

Rok Year	Mężczyźni Males			Kobiety Females		
	Liczby bezwzględne Absolute number	Wsp. surowy Crude rate Per 100000	Wsp. stand. Stand. rate	Liczby bezwzględne Absolute number	Wsp. surowy Crude rate Per 100000	Wsp. stand. Stand. rate
1965	19600	128,2	143,7	19370	119,5	105,8
1966	20023	130,1	143,5	19737	121,1	105,4
1967	20949	135,0	146,4	20132	122,6	104,5
1968	22165	141,2	150,7	20797	125,2	104,9
1969	22709	143,5	149,7	21277	127,1	104,9
1970	23695	150,0	155,4	21193	126,7	102,8
1971	25102	157,5	160,1	21936	130,0	103,2
1972	25127	156,4	157,8	22513	132,4	104,1
1973	26407	162,8	161,9	22753	132,7	102,9
1974	27092	165,4	162,1	23317	134,7	102,7
1975	28056	169,5	164,0	23712	135,7	102,1
1976	29331	175,4	168,6	23915	135,6	101,1
1977	29713	175,9	167,5	24515	137,7	101,8
1978	30540	179,2	170,4	24946	138,9	101,7
1979	31259	182,0	171,7	25500	141,0	102,3
1980	33182	191,4	179,5	26516	145,4	105,2
1981	33999	194,4	182,1	26836	145,8	104,8
1982	34482	195,3	183,0	27253	146,7	104,5
1983	36147	202,8	189,5	27900	148,8	104,8
1984	37026	205,7	191,3	29041	153,5	107,4
1985	38086	209,9	195,3	28894	151,6	106,4
1986	38652	211,6	196,7	29431	153,4	107,0
1987	39662	215,9	200,2	29729	154,1	107,3
1988	40694	220,4	203,3	30332	156,4	107,9
1989	40967	221,4	201,4	30542	157,0	107,6
1990	42077	226,5	204,2	30837	157,8	107,4
1991	42527	228,2	204,9	31432	160,3	108,4
1992	42467	227,3	202,2	31397	159,5	107,0
1993	43535	232,5	205,3	32155	163,0	107,6
1994	43965	234,3	204,7	32438	164,0	107,2
1995	44926	239,2	206,3	33168	167,4	108,0
1996	45029	239,7	203,6	33628	169,6	107,6
1997*	36831	–	–	27205	–	–
1998**	37713	–	–	28067	–	–
1999	46831	249,3	202,0	34598	174,2	104,8
2000	48020	255,7	202,8	36539	183,9	108,2
2001	49230	262,3	203,7	37213	187,3	107,7
2002	50273	271,5	205,9	37462	190,0	106,7
2003	49974	270,2	201,3	38331	194,6	107,2
2004	51305	277,6	202,4	38510	195,5	105,3
2005	51051	276,5	197,5	39345	199,7	105,4
2006	51777	280,8	195,7	39855	202,3	105,4
2007	52324	284,1	193,3	40612	206,2	104,8

* Dane fragmentaryczne dotyczące zbioru około 80% przypadków / 80% completeness of data

** Dane fragmentaryczne dotyczące zbioru o bardzo zróżnicowanej kompletności / low completeness of data

Tabela 6.2. Zgony na najczęstsze nowotwory złośliwe u mężczyzn wg częstości występowania w Polsce w 2007 roku. Liczby bezwzględne, wskaźniki struktury, współczynniki surowe i standaryzowane**Table 6.2.** Deaths due to the leading cancer sites for males by frequency — Poland 2007. Absolute numbers, percentages, crude and standardized rates

ICD-10	Liczba bezwzględna Absolute number	Odsetek Percentage	Wsp. surowy Crude rate Per 100 000	Wsp. stand. Stand. rate	Umiejscowienie Site
C34	16556	31,64	89,89	61,69	Płuco / Lung
C61	3932	7,51	21,35	13,35	Gruzoł krokowy / Prostate
C16	3583	6,85	19,45	13,11	Żołądek / Stomach
C18	3540	6,77	19,22	12,69	Okrężnica / Colon
C80	3360	6,42	18,24	12,23	Umiejscowienie pierwotne nieznane / Unnown primary site
C67	2377	4,54	12,91	8,37	Pęcherz moczowy / Urinary bladder
C25	2174	4,15	11,80	8,15	Trzustka / Pancreas
C32	1528	2,92	8,30	5,80	Krtień / Larynx
C64	1521	2,91	8,26	5,73	Nerka / Kidney
C20	1491	2,85	8,10	5,44	Odbytnica / Rectum
C71	1362	2,60	7,40	5,40	Mózg / Brain
C15	1214	2,32	6,59	4,61	Przełyk / Oesophagus
C22	995	1,90	5,40	3,73	Wątroba / Liver
C91	675	1,29	3,67	2,59	Białaczka limfatyczna / Lymphatic leukemia
C92	660	1,26	3,58	2,47	Białaczka szpikowa / Myeloid leukemia
C90	550	1,05	2,99	1,97	Szpiczak mnogi / Multiple myeloma
C43	544	1,04	2,95	2,07	Czerniak skóry / Melanoma of skin
C85	509	0,97	2,76	1,87	Inne chłoniaki nieziarnicze / Other Non-Hodgkin lymphomas
C21	330	0,63	1,79	1,23	Odbyt / Anus
C76	321	0,61	1,74	1,15	Umiejscowienia inne i niedokładnie określone / Other ill-defined sites
C26	259	0,49	1,41	0,93	Inne niedokładnie określone nowotwory narządów trawiennych / Other and unspecified parts of digedtive system
C02	254	0,49	1,38	1,01	Inne niedokładnie określone części języka / Other and unspecified parts of tongue
C24	237	0,45	1,29	0,84	Inne niedokładnie określone części dróg żółciowych / Other and unspecified parts of bile ducts
C83	233	0,45	1,27	0,93	Chłoniaki nieziarnicze rozlane / Non-Hodgkin diffuse lymphomas
C44	229	0,44	1,24	0,80	Inne nowotwory złośliwe skóry / Other skin cancers
C23	218	0,42	1,18	0,78	Pęcherzyk żółciowy / Gallbladder
C14	217	0,41	1,18	0,85	Inne bliżej nieokreślone nowotwory w obrębie wargi, jamy ustnej i gardła / Other and unspecified parts of mouth and pharynx
C38	204	0,39	1,11	0,77	Serce, śródpiersie i opłucna / Heart, mediastinum and pleura
C09	188	0,36	1,02	0,72	Migdałek / Tonsil
C04	182	0,35	0,99	0,68	Dno jamy ustnej / Floor of mouth
C81	166	0,32	0,90	0,68	Choroba Hodgkina / Hodgkin disease
C41	165	0,32	0,90	0,67	Kości i chrząstki stawowe o innym i nieokreślonym umiejscowieniu / Other and unspecified sites of bones and articular cartilage
C49	158	0,30	0,86	0,69	Tkanka łączna i inne tkanki miękkie / Connective, subcutaneous and other soft tissues
C13	140	0,27	0,76	0,55	Część krtaniowa gardła / Hypopharynx
C62	129	0,25	0,70	0,55	Jądro / Testis
C10	122	0,23	0,66	0,49	Część ustna gardła / Oropharynx
C19	110	0,21	0,60	0,40	Zgięcie esiczo-odbytnicze / Rectosigmoid junction
C95	106	0,20	0,58	0,38	Białaczka z komórek nieokreślonego rodzaju / Leukemia, NOS
C00	105	0,20	0,57	0,37	Warga / Lip
C48	103	0,20	0,56	0,42	Przestrzeń zaotrzewnowa i otrzewna / Retroperitoneum and peritoneum
C11	102	0,19	0,55	0,39	Część nosowa gardła / Nasopharynx

Tabela 6.3. Zgony na najczęstsze nowotwory złośliwe u kobiet wg częstości występowania w Polsce w 2007 roku. Liczby bezwzględne, wskaźniki struktury, współczynniki surowe i standaryzowane

Table 6.3. Deaths due to the leading cancer sites for females by frequency — Poland 2007. Absolute numbers, percentages, crude and standardized rates

ICD-10	Liczba bezwzględna Absolute number	Odsetek Percentage	Wsp. surowy Crude rate Per 100 000	Wsp. stand. Stand. rate	Umiejscowienie Site
C34	5552	13,67	28,18	15,46	Płuco / Lung
C50	5255	12,94	26,68	14,55	Sutek / Breast
C80	3220	7,93	16,35	7,42	Umiejscowienie pierwotne nieznanne / Unknown primary site
C18	3071	7,56	15,59	6,95	Okrężnica / Colon
C56	2485	6,12	12,61	7,20	Jajnik / Ovary
C25	2202	5,42	11,18	5,23	Trzustka / Pancreas
C16	2027	4,99	10,29	4,87	Żołądek / Stomach
C53	1907	4,70	9,68	5,86	Szyjka macicy / Cervix uteri
C71	1396	3,44	7,09	4,25	Mózg / Brain
C20	1053	2,59	5,35	2,44	Odbytnica / Rectum
C23	987	2,43	5,01	2,33	Pęcherzyk żółciowy / Gallbladder
C22	954	2,35	4,84	2,19	Wątroba / Liver
C64	931	2,29	4,73	2,22	Nerka / Kidney
C54	848	2,09	4,30	2,18	Trzon macicy / Corpus uteri
C67	611	1,50	3,10	1,28	Pęcherz moczowy / Urinary bladder
C90	582	1,43	2,95	1,41	Szpiczak mnogi / Multiple myeloma
C92	562	1,38	2,85	1,56	Białaczka szpikowa / Myeloid leukemia
C91	541	1,33	2,75	1,36	Białaczka limfatyczna / Lymphatic leukemia
C43	539	1,33	2,74	1,47	Czerniak skóry / Melanoma of skin
C76	436	1,07	2,21	0,99	Umiejscowienia inne i niedokładnie określone / Other ill-defined sites
C85	399	0,98	2,03	0,96	Inne i nieokreślone postacie chłoniaków nieziarniczych
C55	376	0,93	1,91	0,92	Nieokreślona część macicy / Uterus, NOS
C24	361	0,89	1,83	0,80	Inne niedokładnie określone części dróg żółciowych / Other and unspecified parts of bile ducts
C26	321	0,79	1,63	0,69	Inne niedokładnie określone narządy trawienne / Other and unspecified parts of digestive system
C15	311	0,77	1,58	0,81	Przełyk / Oesophagus
C57	298	0,73	1,51	0,73	Inne i nieokreślone żeńskie narządy płciowe / Other and unspecified female genital organs
C51	280	0,69	1,42	0,62	Srom / Vulva
C44	280	0,69	1,42	0,50	Inne nowotwory złośliwe skóry / Other skin cancers
C21	267	0,66	1,36	0,61	Odbyt / Anus
C73	181	0,45	0,92	0,43	Tarczyca / Thyroid gland
C32	156	0,38	0,79	0,48	Krtani / Larynx
C83	155	0,38	0,79	0,41	Chłoniaki nieziarnicze rozlane / Non-Hodgkin diffuse lymphomas
C81	132	0,33	0,67	0,39	Choroba Hodgkina / Hodgkin disease
C49	121	0,30	0,61	0,40	Tkanka łączna i inne tkanki miękkie / Connective, subcutaneous and other soft tissues
C48	120	0,30	0,61	0,33	Przestrzeń zaotrzewnowa i otrzewna / Retroperitoneum and peritoneum
C38	119	0,29	0,60	0,35	Serce, śródpiersie i opłucna / Heart, mediastinum and pleura
C41	117	0,29	0,59	0,37	Kości i chrząstki stawowe o innym i nieokreślonym umiejscowieniu / Other and unspecified sites of bones and articular cartilage
C19	107	0,26	0,54	0,25	Zgięcie esiczo-odbytnicze / Rectosigmoid junction

Tabela 6.4. Umieralność na nowotwory złośliwe według układów narządowych u mężczyzn w Polsce w 2007 roku
Table 6.4. Cancer mortality by main cancer groups, males, Poland 2007

Umiejscowienie Site	Liczby bezwzględne Absolute number	Współczynniki / Rates		% wszystkich nowotworów % of all cancers	% w grupie narządowej % in organ system	M.Kl.Ch.-10 ICD-10
		Wsp. surowy Crude rate	Wsp. stand. Stand. Rate			
		Per 100000				
Nowotwory złośliwe ogółem	52324	284,1	193,3	100	–	C00–C97, D00–D09
Nowotwory złośliwe ogółem bez skóry	52095	282,9	192,5		–	C00–C97, D00–D09 bez C44
Nowotwory wargi, jamy ustnej i gardła	1635	8,9	6,3	3,1	–	C00–C14
Nowotwory narządów trawiennych	14220	77,2	52,2	27,2	100,0	C15–C26
Nowotwory jelita grubego	5471	29,7	19,8	10,5	38,5	C18–C21
Nowotwory narządów oddechowych i klatki piersiowej	18419	100,0	68,8	35,2	100,0	C30–C39
Nowotwory narządów oddechowych	18172	98,7	67,8	34,7	98,7	C30–C34
Nowotwory klatki piersiowej	247	1,3	0,9	0,5	1,3	C37–C39
Nowotwory kości i chrząstki stawowej	250	1,4	1,0	0,5	–	C40–C41
Czerniak i nnne nowotwory złośliwe skóry	773	4,2	2,9	1,5	–	C43–C44
Czerniak	544	3,0	2,1	1,0	–	C43
Nowotwory międzybłonka i tkanek miękkich	373	2,0	1,6	0,7	–	C45–C49
Nowotwory męskich narządów płciowych	4169	22,6	14,3	8,0	100,0	C60–C63
Nowotwory gruczołu krokowego	3932	21,3	13,4	7,5	94,3	C61
Nowotwory układu moczowego	3967	21,5	14,4	7,6	–	C64–C68
Nowotwory oka, mózgu i innych części centralnego systemu nerwowego	1478	8,0	5,9	2,8	–	C69–C72
Nowotwory tarczycy i innych gruczołów wydzielania wewnętrznego	153	0,8	0,6	0,3	–	C73–C75
Nowotwory niedokładnie określone, wtórne i o nieokreślonym umiejscowieniu	3688	20,0	13,4	7,0	–	C76–C80
Nowotwory tkanki limfatycznej, krwiotwórczej i tkanek pokrewnych	3141	17,1	11,8	6,0	100,0	C81–C96
Choroba Hodgkina	166	0,9	0,7	0,3	5,3	C81
Chłoniaki nieziarnicze	924	5,0	3,5	1,8	29,4	C82–C85, C96
Białaczki	1476	8,0	5,6	2,8	47,0	C91–C95
Nowotwory in situ	2	0,0	0,0	0,0	–	D00–D09

Tabela 6.5. Umieralność na nowotwory złośliwe według układów narządowych u kobiet w Polsce w 2007 roku
Table 6.5. mortality by main cancer groups, females, Poland 2007

Umiejscowienie Site	Liczby bezwzględne Absolute number	Współczynniki / Rates		% wszystkich nowotworów % of all cancers	% w grupie narządowej % in organ system	M.KI.Ch.-10 ICD-10
		Wsp. surowy Crude rate	Wsp. stand. Stand. Rate			
		Per 100000				
Nowotwory złośliwe ogółem	40612	206,2	104,8	100	–	C00–C97, D00–D09
Nowotwory złośliwe ogółem bez skóry	40332	204,7	104,3		–	C00–C97, D00–D09 bez C44
Nowotwory wargi, jamy ustnej i gardła	475	2,4	1,3	1,2	–	C00–C14
Nowotwory narządów trawiennych	11738	59,6	27,4	28,9	100,0	C15–C26
Nowotwory jelita grubego	4498	22,8	10,3	11,1	38,3	C18–C21
Nowotwory narządów oddechowych i klatki piersiowej	5906	30,0	16,5	14,5	100,0	C30–C39
Nowotwory narządów oddechowych	5762	29,3	16,1	14,2	97,6	C30–C34
Nowotwory klatki piersiowej	144	0,7	0,4	0,4	2,4	C37–C39
Nowotwory kości i chrząstki stawowej	168	0,9	0,5	0,4	–	C40–C41
Czerniak i inne nowotwory złośliwe skóry	819	4,2	2,0	2,0	100	C43–C44
Czerniak	539	2,7	1,5	1,3	65,8	C43
Nowotwory międzybłonna i tkanek miękkich	314	1,6	0,9	0,8	–	C45–C49
Nowotwory piersi żeńskiej	5255	26,7	14,5	12,9	–	C50
Nowotwory żeńskich narządów płciowych	6277	31,9	17,7	15,5	100,0	C51–C58
Nowotwory macicy	2755	14,0	8,0	6,8	43,9	C53–C54
Nowotwory układu moczowego	1572	8,0	3,6	3,9	–	C64–C68
Nowotwory oka, mózgu i innych części centralnego systemu nerwowego	1506	7,6	4,6	3,7	–	C69–C72
Nowotwory tarczycy i innych gruczołów wydzielania wewnętrznego	250	1,3	0,7	0,6	–	C73–C75
Nowotwory niedokładnie określone, wtórne i o nieokreślonym umiejscowieniu	3660	18,6	8,4	9,0	–	C76–C80
Nowotwory tkanki limfatycznej, krwiotwórczej i tkanek pokrewnych	2660	13,5	6,8	6,5	100,0	C81–C96
Choroba Hodgkina	132	0,7	0,4	0,3	5,0	C81
Chłoniaki nieziarnicze	691	3,5	1,7	1,7	26,0	C82–C85, C96
Białaczki	1231	6,2	3,2	3,0	46,3	C91–C95
Nowotwory in situ	2	0,0	0,0	0,0	–	D00–D09

Tabela 6.6. Zgony na nowotwory złośliwe wg umiejscowienia u mężczyzn, Polska 2007. Liczby bezwzględne, wsp. surowe i standaryzowane, wskaźnik struktury i kolejność występowania**Table 6.6.** Cancer deaths by site, males, Poland 2007. Absolute numbers, crude and standardized rates, percentage and sequence number

ICD-10	Umiejscowienie Site	Liczba bezwzględna Absolute number	Wsp. surowy Crude rate	Wsp. standaryzowany Stand. rate	Odsetek Percentage	Kolejność występowania Sequence number
C00-D09	Ogółem	52324	284,1	193,3	100,0	–
C00	Warga	105	0,57	0,37	0,20	42
C01	Nasada języka	63	0,34	0,24	0,12	53
C02	Inne i nieokreślone części języka	254	1,38	1,01	0,49	21
C03	Dziąsło	17	0,09	0,07	0,03	67
C04	Dno jamy ustnej	182	0,99	0,68	0,35	32
C05	Podniebienie	34	0,18	0,13	0,06	59
C06	Inne i nieokreślone części jamy ustnej	83	0,45	0,33	0,16	45
C07	Ślinianka przyuszna	77	0,42	0,30	0,15	46
C08	Inne i nieokreślone duże gruczoły ślinowe	36	0,20	0,13	0,07	58
C09	Migdałek	188	1,02	0,72	0,36	29
C10	Część ustna gardła	122	0,66	0,49	0,23	36
C11	Część nosowa gardła	102	0,55	0,39	0,19	39
C12	Zachyłek gruszkowaty	15	0,08	0,06	0,03	71
C13	Część krtańowa gardła	140	0,76	0,55	0,27	34
C14	Inne i bliżej nieokreślone umiejscowienia w obrębie wargi, jamy ustnej i gardła	217	1,18	0,85	0,41	24
C15	Przełyk	1214	6,59	4,61	2,32	12
C16	Żołądek	3583	19,45	13,11	6,85	3
C17	Jelito cienkie	69	0,37	0,26	0,13	51
C18	Jelito grube	3540	19,22	12,69	6,77	4
C19	Zgięcie esiczo-odbytnicze	110	0,60	0,40	0,21	38
C20	Odbytnica	1491	8,10	5,44	2,85	10
C21	Odbyt i kanał odbytu	330	1,79	1,23	0,63	19
C22	Wątroba i przewody żółciowe wewnątrzwątrobowe	995	5,40	3,73	1,90	13
C23	Pęcherzyk żółciowy	218	1,18	0,78	0,42	27
C24	Inne i nie określone części dróg żółciowych	237	1,29	0,84	0,45	25
C25	Trzustka	2174	11,80	8,15	4,15	7
C26	Inne i niedokładnie określone narządy trawienne	259	1,41	0,93	0,49	23
C30	Jama nosowa i ucho środkowe	18	0,10	0,06	0,03	72
C31	Zatoki przynosowe	43	0,23	0,16	0,08	56
C32	Krtani	1528	8,30	5,80	2,92	8
C33	Tchawica	27	0,15	0,11	0,05	61
C34	Oskrzela i płuco	16556	89,89	61,69	31,64	1
C37	Grasica	14	0,08	0,06	0,03	70
C38	Serce, śródpiersie i opłucna	204	1,11	0,77	0,39	28
C39	Inne i niedokładnie określone części układu oddechowego i narządów klatki piersiowej	29	0,16	0,11	0,06	62
C40	Kości i chrząstki stawowe kończyn	85	0,46	0,37	0,16	41
C41	Kości i chrząstki stawowe o innym i nieokreślonym umiejscowieniu	165	0,90	0,67	0,32	33
C43	Czerniak skóry	544	2,95	2,07	1,04	16
C44	Inne nowotwory złośliwe skóry	229	1,24	0,80	0,44	26
C45	Międzybłoniak	91	0,49	0,35	0,17	44
C46	Mięsak Kaposi'ego	10	0,05	0,04	0,02	76
C47	Nerwy obwodowe i autonomiczny układ nerwowy	11	0,06	0,08	0,02	66
C48	Przestrzeń zaotrzewnowa i otrzewna	103	0,56	0,42	0,20	37
C49	Tkanka łączna i inne tkanki miękkie	158	0,86	0,69	0,30	30
C50	Sutek	45	0,24	0,17	0,09	55
C60	Prącie	96	0,52	0,35	0,18	43

Tabela 6.6. (cd.) Zgony na nowotwory złośliwe wg umiejscowienia u mężczyzn, Polska 2007. Liczby bezwzględne, wsp. surowe i standaryzowane, wskaźnik struktury i kolejność występowania**Table 6.6. (cont.)** Cancer deaths by site, males, Poland 2007. Absolute numbers, crude and standardized rates, percentage and sequence number

ICD-10	Umiejscowienie Site	Liczba bezwzględna Absolute number	Wsp. surowy Crude rate	Wsp. standaryzowany Stand. rate	Odsetek Percentage	Kolejność występowania Sequence number
C61	Gruzoł krokowy	3932	21,35	13,35	7,51	2
C62	Jądro	129	0,70	0,55	0,25	35
C63	Inne i nieokreślone męskie narządy płciowe	12	0,07	0,04	0,02	75
C64	Nerka za wyjątkiem miedniczki nerkowej	1521	8,26	5,73	2,91	9
C65	Miedniczka nerkowa	28	0,15	0,11	0,05	60
C66	Moczowód	15	0,08	0,06	0,03	68
C67	Pęcherz moczowy	2377	12,91	8,37	4,54	6
C68	Inne i nieokreślone narządy moczowe	26	0,14	0,09	0,05	65
C69	Oko	41	0,22	0,16	0,08	57
C70	Opony	15	0,08	0,06	0,03	69
C71	Mózg	1362	7,40	5,40	2,60	11
C72	Rdzeń kręgowy, nerwy czaszkowe i inne części centralnego układu nerwowego	60	0,33	0,27	0,11	50
C73	Tarczycza	81	0,44	0,29	0,15	47
C74	Nadnercza	63	0,34	0,27	0,12	49
C75	Inne gruczoły wydzielania wewnętrznego i struktur pokrewnych	9	0,05	0,03	0,02	77
C76	Umiejscowienia inne i niedokładnie określone	321	1,74	1,15	0,61	20
C77	Wtórne i nieokreślone nowotwory węzłów chłonnych	3	0,02	0,01	0,01	80
C78	Wtórne nowotwory złośliwe układu oddechowego i trawiennego	2	0,01	0,01	0,00	78
C79	Wtórny nowotwór złośliwy innych umiejscowień	2	0,01	0,01	0,00	79
C80	Nowotwór złośliwy bez określenia jego umiejscowienia	3360	18,24	12,23	6,42	5
C81	Choroba Hodgkina	166	0,90	0,68	0,32	31
C82	Chłoniak nieziarniczy guzkowy (grudkowy)	74	0,40	0,28	0,14	48
C83	Chłoniaki nieziarnicze rozlane	233	1,27	0,93	0,45	22
C84	Obwodowy i skórny chłoniak z komórek T	43	0,23	0,17	0,08	54
C85	Inne i nieokreślone postacie chłoniaków nieziarniczych	509	2,76	1,87	0,97	18
C88	Złośliwe choroby immunoproliferacyjne	25	0,14	0,09	0,05	64
C90	Szpiczak mnogi i nowotwory z komórek plazmatycznych	550	2,99	1,97	1,05	17
C91	Białaczka limfatyczna	675	3,67	2,59	1,29	14
C92	Białaczka szpikowa	660	3,58	2,47	1,26	15
C93	Białaczka monocytowa	13	0,07	0,05	0,02	73
C94	Inne białaczki określonego rodzaju	22	0,12	0,10	0,04	63
C95	Białaczka z komórek nieokreślonego rodzaju	106	0,58	0,38	0,20	40
C96	Inny i nieokreślony nowotwór złośliwy tkanki limfatycznej, krwiotwórczej i tkanek pokrewnych	65	0,35	0,24	0,12	52
C97	Nowotwory złośliwe niezależnych (pierwotnych) mnogich umiejscowień	11	0,06	0,04	0,02	74
D00	Rak in situ jamy ustnej, przełyku i żołądka	2	0,0	0,0	0,0	81
D01	Raki in situ innych i nieokreślonych części narządów trawiennych	0	0,0	0,0	0,0	82
D02	Rak in situ ucha środkowego i układu oddechowego	0	0,0	0,0	0,0	82
D03	Czerniak in situ	0	0,0	0,0	0,0	82
D04	Rak in situ skóry	0	0,0	0,0	0,0	82
D05	Rak in situ sutka	0	0,0	0,0	0,0	82
D07	Rak in situ innych i nieokreślonych narządów płciowych	0	0,0	0,0	0,0	82
D09	Rak in situ innych i nieokreślonych umiejscowień	0	0,0	0,0	0,0	82

Tabela 6.7. Zgony na nowotwory złośliwe wg umiejscowienia u kobiet, Polska 2007. Liczby bezwzględne, wsp. surowe i standaryzowane, wskaźnik struktury i kolejność występowania**Table 6.7.** Cancer deaths by site, females, Poland 2007. Absolute numbers, crude and standardized rates, percentage and sequence number

ICD-10	Umiejscowienie Site	Liczba bezwzględna Absolute number	Wsp. surowy Crude rate	Wsp. standaryzowany Stand. rate	Odsetek Percentage	Kolejność występowania Sequence number
C00-D09	Ogółem	40612	206,2	104,8	100,0	
C00	Warga	31	0,16	0,05	0,08	65
C01	Nasada języka	12	0,06	0,03	0,03	75
C02	Inne i nieokreślone części języka	68	0,35	0,17	0,17	43
C03	Dziąsło	11	0,06	0,03	0,03	74
C04	Dno jamy ustnej	42	0,21	0,12	0,10	50
C05	Podniebienie	10	0,05	0,03	0,02	72
C06	Inne i nieokreślone części jamy ustnej	34	0,17	0,09	0,08	56
C07	Ślinianka przyuszna	51	0,26	0,11	0,13	51
C08	Inne i nieokreślone duże gruczoły ślinowe	28	0,14	0,07	0,07	60
C09	Migdałek	46	0,23	0,13	0,11	48
C10	Część ustna gardła	25	0,13	0,07	0,06	59
C11	Część nosowa gardła	60	0,30	0,17	0,15	44
C12	Zachyłek gruszkowaty	1	0,01	0,00	0,00	86
C13	Część krtańowa gardła	23	0,12	0,07	0,06	58
C14	Inne i bliżej nieokreślone umiejscowienia w obrębie wargi, jamy ustnej i gardła	33	0,17	0,11	0,08	52
C15	Przełyk	311	1,58	0,81	0,77	23
C16	Żołądek	2027	10,29	4,87	4,99	8
C17	Jelito cienkie	77	0,39	0,19	0,19	40
C18	Jelito grube	3071	15,59	6,95	7,56	5
C19	Zgięcie esiczo-odbytnicze	107	0,54	0,25	0,26	38
C20	Odbytnica	1053	5,35	2,44	2,59	10
C21	Odbyt i kanał odbytu	267	1,36	0,61	0,66	28
C22	Wątroba i przewody żółciowe wewnątrzwątrobowe	954	4,84	2,19	2,35	13
C23	Pęcherzyk żółciowy	987	5,01	2,33	2,43	11
C24	Inne i nie określone części dróg żółciowych	361	1,83	0,80	0,89	24
C25	Trzustka	2202	11,18	5,23	5,42	7
C26	Inne i niedokładnie określone narządy trawienne	321	1,63	0,69	0,79	26
C30	Jama nosowa i ucho środkowe	19	0,10	0,05	0,05	66
C31	Zatoki przynosowe	21	0,11	0,05	0,05	64
C32	Krtań	156	0,79	0,48	0,38	30
C33	Tchawica	14	0,07	0,03	0,03	70
C34	Oskrzel i płuco	5552	28,18	15,46	13,67	1
C37	Grasica	10	0,05	0,04	0,02	68
C38	Serce, śródpiersie i opłucna	119	0,60	0,35	0,29	36
C39	Inne i niedokładnie określone części układu oddechowego i narządów klatki piersiowej	15	0,08	0,04	0,04	67
C40	Kości i chrząstki stawowe kończyn	51	0,26	0,15	0,13	47
C41	Kości i chrząstki stawowe o innym i nieokreślonym umiejscowieniu	117	0,59	0,37	0,29	35
C43	Czerniak skóry	539	2,74	1,47	1,33	16
C44	Inne nowotwory złośliwe skóry	280	1,42	0,50	0,69	29
C45	Międzybłoniak	53	0,27	0,16	0,13	45
C46	Mięsak Kaposi'ego	11	0,06	0,02	0,03	79
C47	Nerwy obwodowe i autonomiczny układ nerwowy	9	0,05	0,04	0,02	69
C48	Przestrzeń zaotrzewnowa i otrzewna	120	0,61	0,33	0,30	37
C49	Tkanka łączna i inne tkanki miękkie	121	0,61	0,40	0,30	33
C50	Sutek	5255	26,68	14,55	12,94	2
C51	Srom	280	1,42	0,62	0,69	27
C52	Pochwa	81	0,41	0,16	0,20	46

Tabela 6.7. (cd.) Zgony na nowotwory złośliwe wg umiejscowienia u kobiet, Polska 2007. Liczby bezwzględne, wsp. surowe i standaryzowane, wskaźnik struktury i kolejność występowania — kontynuacja**Table 6.7. (cont.)** Cancer deaths by site, females, Poland 2007. Absolute numbers, crude and standardized rates, percentage and sequence number

ICD-10	Umiejscowienie Site	Liczba bezwzględna Absolute number	Wsp. surowy Crude rate	Wsp. standaryzowany Stand. rate	Odsetek Percentage	Kolejność występowania Sequence number
C53	Szyjka macicy	1907	9,68	5,86	4,70	6
C54	Trzon macicy	848	4,30	2,18	2,09	14
C55	Nieokreślone części macicy	376	1,91	0,92	0,93	22
C56	Jajnik	2485	12,61	7,20	6,12	4
C57	Inne i nieokreślone żeńskie narządy płciowe	298	1,51	0,73	0,73	25
C58	Łożysko	2	0,01	0,01	0,00	80
C64	Nerka z wyjątkiem miedniczki nerkowej	931	4,73	2,22	2,29	12
C65	Miedniczka nerkowa	9	0,05	0,02	0,02	76
C66	Moczowód	10	0,05	0,02	0,02	78
C67	Pęcherz moczowy	611	3,10	1,28	1,50	19
C68	Inne i nieokreślone narządy moczowe	11	0,06	0,02	0,03	77
C69	Oko	32	0,16	0,09	0,08	55
C70	Opony	36	0,18	0,10	0,09	54
C71	Mózg	1396	7,09	4,25	3,44	9
C72	Rdzeń kręgowy, nerwy czaszkowe i inne części centralnego układu nerwowego	42	0,21	0,12	0,10	49
C73	Tarczycza	181	0,92	0,43	0,45	31
C74	Nadnercza	49	0,25	0,17	0,12	42
C75	Inne gruczoły wydzielania wewnętrznego i struktur pokrewnych	20	0,10	0,06	0,05	63
C76	Umiejscowienia inne i niedokładnie określone	436	2,21	0,99	1,07	20
C77	Wtórne i nieokreślone nowotwory węzłów chłonnych	2	0,01	0,00	0,00	82
C78	Wtórne nowotwory złośliwe układu oddechowego i trawiennego	1	0,01	0,00	0,00	83
C79	Wtórny nowotwór złośliwy innych umiejscowień	1	0,01	0,00	0,00	85
C80	Nowotwór złośliwy bez określenia jego umiejscowienia	3220	16,35	7,42	7,93	3
C81	Choroba Hodgkina	132	0,67	0,39	0,33	34
C82	Chłoniak nieziarniczy guzkowy (grudkowy)	63	0,32	0,18	0,16	41
C83	Chłoniaki nieziarnicze rozlane	155	0,79	0,41	0,38	32
C84	Obwodowy i skórny chłoniak z komórek T	29	0,15	0,08	0,07	57
C85	Inne i nieokreślone postacie chłoniaków nieziarniczych	399	2,03	0,96	0,98	21
C88	Złośliwe choroby immunoproliferacyjne	24	0,12	0,06	0,06	62
C90	Szpiczak mnogiej i nowotwory z komórek plazmatycznych	582	2,95	1,41	1,43	17
C91	Białaczka limfatyczna	541	2,75	1,36	1,33	18
C92	Białaczka szpikowa	562	2,85	1,56	1,38	15
C93	Białaczka monocytowa	14	0,07	0,03	0,03	71
C94	Inne białaczki określonego rodzaju	23	0,12	0,07	0,06	61
C95	Białaczka z komórek nieokreślonego rodzaju	91	0,46	0,21	0,22	39
C96	Inny i nieokreślony nowotwór złośliwy tkanki limfatycznej, krwiotwórczej i tkanek pokrewnych	45	0,23	0,10	0,11	53
C97	Nowotwory złośliwe niezależnych (pierwotnych) mnogich umiejscowień	10	0,05	0,03	0,02	73
D00	Rak in situ jamy ustnej, przełyku i żołądka	0	0,0	0,0	0,0	87
D01	Raki in situ innych i nieokreślonych części narządów trawiennych	1	0,0	0,0	0,0	84
D02	Rak in situ ucha środkowego i układu oddechowego	0	0,0	0,0	0,0	87
D03	Czerniak in situ	0	0,0	0,0	0,0	87
D04	Rak in situ skóry	0	0,0	0,0	0,0	87
D05	Rak in situ sutka	1	0,0	0,0	0,0	81
D06	Rak in situ błony śluzowej szyjki macicy	0	0,0	0,0	0,0	87
D07	Rak in situ innych i nieokreślonych narządów płciowych	0	0,0	0,0	0,0	87
D09	Rak in situ innych i nieokreślonych umiejscowień	0	0,0	0,0	0,0	87

Tabela 6.8. Liczby zgonów na nowotwory złośliwe u mężczyzn wg umiejscowienia i 5-letnich grup wieku w Polsce w 2007 roku**Table 6.8.** Cancer deaths by site and five-year age groups, males, Poland 2007

ICD-10	Ogółem Total	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C00-D09	52324	33	27	43	76	106	132	199	290	643	1783	3986	6404	6003	7383	9028	8386	5133	2669
C00	105	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	8	5	10	19	19	21	19
C01	63	0	0	0	0	0	0	0	0	2	6	13	13	10	7	5	6	1	0
C02	254	0	0	0	1	0	0	1	2	9	19	42	59	46	30	20	12	8	5
C03	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3	3	3	5	0	0	1
C04	182	0	0	0	0	0	0	0	1	5	17	42	50	22	16	8	15	4	2
C05	34	0	0	0	0	0	0	0	1	2	1	5	8	5	4	4	2	1	1
C06	83	0	0	0	0	0	0	0	1	4	5	15	15	16	12	4	5	6	0
C07	77	0	0	0	0	0	0	0	1	1	3	7	8	12	12	10	10	7	6
C08	36	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	6	4	5	5	6	6	1	1
C09	188	0	0	0	0	0	0	1	0	5	13	42	47	27	16	20	11	3	3
C10	122	0	0	0	0	0	0	0	0	4	9	21	29	26	16	8	6	1	2
C11	102	0	0	0	1	2	0	0	2	2	4	20	17	15	13	12	9	4	1
C12	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	8	2	3	0	0	0	0
C13	140	0	0	0	0	0	0	0	0	2	11	19	29	24	23	16	9	5	2
C14	217	0	0	0	0	0	1	0	2	9	14	29	67	42	19	20	9	4	1
C15	1214	0	0	0	0	1	1	1	3	12	79	173	226	174	168	155	115	72	34
C16	3583	0	0	0	1	3	4	14	18	52	134	237	410	384	534	608	597	396	191
C17	69	0	0	0	0	0	0	1	2	1	1	7	9	8	12	10	12	4	2
C18	3540	0	0	0	1	0	3	8	17	31	82	183	289	364	490	661	699	471	241
C19	110	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	4	11	11	17	24	23	8	8
C20	1491	0	0	0	0	1	4	8	12	15	35	89	150	170	213	271	269	167	87
C21	330	0	0	0	0	0	0	1	2	3	9	16	33	39	40	66	45	40	36
C22	995	1	0	0	2	7	6	7	7	26	29	78	112	119	134	194	136	95	42
C23	218	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5	15	30	20	29	46	34	24	14
C24	237	0	0	0	0	0	0	0	1	4	8	22	18	17	30	49	41	31	16
C25	2174	0	0	0	0	1	3	5	13	31	106	187	337	284	303	354	297	159	94
C26	259	1	0	0	0	1	0	5	2	3	5	21	28	22	25	42	42	37	25
C30	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2	4	5	4	1
C31	43	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	3	8	6	4	9	4	3	2
C32	1528	0	0	0	0	0	0	0	2	21	90	188	298	216	220	226	140	90	37
C33	27	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	3	4	3	8	5	2	0	0
C34	16556	0	0	0	0	0	4	11	38	136	536	1378	2327	2189	2681	3175	2489	1149	443
C37	14	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	2	2	3	3	1	0	0
C38	204	0	0	0	1	0	0	3	1	5	12	22	33	20	32	30	22	14	9
C39	29	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	3	3	2	9	2	4	2
C40	85	0	1	2	8	9	4	2	1	2	2	4	7	7	7	11	9	6	3
C41	165	0	0	2	3	5	1	0	3	4	4	16	28	30	20	22	11	10	6
C43	544	0	0	0	1	0	5	11	15	31	34	59	77	62	54	68	68	40	19
C44	229	0	0	0	0	0	0	1	1	1	5	8	13	10	17	27	45	49	52
C45	91	0	0	0	0	0	0	1	1	0	5	9	12	12	19	11	15	3	3
C46	10	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	1	0	1	2	1	1	1
C47	11	2	2	0	0	1	1	0	0	0	0	2	1	1	0	0	0	0	1
C48	103	2	1	1	1	1	2	3	2	2	1	9	10	13	8	25	17	4	1
C49	158	2	3	3	5	7	3	6	6	9	10	8	26	18	13	16	7	12	4

Tabela 6.8. (cd.) Liczby zgonów na nowotwory złośliwe u mężczyzn wg umiejscowienia i 5-letnich grup wieku w Polsce w 2007 roku**Table 6.8. (cont.)** Cancer deaths by site and five-year age groups, males, Poland 2007

ICD-10	Ogółem Total	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C50	45	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	4	8	6	5	9	4	5	1
C60	96	0	0	0	0	0	0	0	2	1	8	8	8	9	11	15	16	11	7
C61	3932	0	0	0	0	0	0	0	2	0	17	46	154	241	423	671	957	849	572
C62	129	0	0	0	5	13	13	20	13	8	8	11	12	4	4	5	10	2	1
C63	12	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	2	1	0	2	3	1	0
C64	1521	2	0	0	1	2	2	2	4	24	69	139	195	217	228	249	227	113	47
C65	28	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5	5	4	9	3	0	1
C66	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	1	2	3	3	1	0	2
C67	2377	0	0	0	0	0	0	0	3	12	39	109	195	207	307	434	494	362	215
C68	26	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	3	1	2	4	7	4	2
C69	41	1	0	0	0	0	0	1	0	0	3	3	6	2	7	4	6	5	3
C70	15	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	3	3	1	2	1	1	0	1
C71	1362	5	10	13	14	16	22	25	39	44	99	157	201	133	166	165	151	75	27
C72	60	3	2	0	2	2	2	2	0	2	2	2	9	7	2	7	7	6	3
C73	81	0	0	0	0	0	0	0	2	2	3	8	6	8	7	17	14	10	4
C74	63	2	1	1	1	0	0	2	1	0	2	5	8	5	16	10	8	1	0
C75	9	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	3	1	0	2	1	0	0
C76	321	0	0	0	0	2	0	1	1	8	19	35	52	21	34	48	50	30	20
C77	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0
C78	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0
C79	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0
C80	3360	0	0	1	1	4	4	7	8	27	100	210	357	360	501	582	610	375	213
C81	166	0	0	2	2	6	10	11	10	9	13	17	14	18	14	14	17	7	2
C82	74	0	0	1	0	1	1	1	1	1	8	5	4	7	12	9	16	5	2
C83	233	0	1	2	3	1	5	6	5	8	12	23	28	26	41	29	27	10	6
C84	43	0	1	0	0	0	1	2	1	2	0	5	12	7	1	6	3	2	0
C85	509	0	0	1	0	3	4	5	11	16	17	43	48	55	62	94	87	50	13
C88	25	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	1	4	3	3	7	4	0
C90	550	0	0	0	0	0	0	0	6	10	13	41	51	50	87	101	122	52	17
C91	675	7	4	9	12	9	12	11	3	8	13	38	61	62	65	122	114	84	41
C92	660	3	0	4	8	7	11	12	10	16	23	47	59	59	80	93	115	82	31
C93	13	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	1	3	4	1	0
C94	22	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0	0	4	5	6	1	1	2	0
C95	106	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	8	8	7	6	24	21	15	14
C96	65	1	0	0	0	1	0	0	1	2	1	3	10	5	7	10	12	7	5
C97	11	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	2	1	1	1	2	1
D00	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0
D01	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D02	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D03	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D04	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D05	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D07	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D09	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabela 6.9. Liczby zgonów na nowotwory złośliwe u kobiet wg umiejscowienia i 5-letnich grup wieku w Polsce w 2006 roku**Table 6.9.** Cancer deaths by site and five-year age groups, females, Poland 2007

ICD-10	Ogółem Total	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C00-D09	40612	28	18	26	42	80	92	185	299	659	1612	3095	4335	3853	4540	5677	6570	5655	3846
C00	31	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	4	13	10
C01	12	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	2	0	0	4	2	1
C02	68	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	4	15	5	8	11	10	6	7
C03	11	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	3	1	0	1	3	1	0
C04	42	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	6	11	5	3	6	6	2	2
C05	10	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	2	1	1	1	0	2	0
C06	34	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	3	5	4	4	5	4	4
C07	51	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	2	4	3	2	2	9	10	16
C08	28	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1	2	3	4	3	3	3	7
C09	46	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	7	10	5	2	6	3	6	2
C10	25	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	2	2	4	2	3	3	3	2
C11	60	0	0	0	0	0	0	2	1	0	5	7	12	3	6	10	5	4	5
C12	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
C13	23	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	7	5	1	2	1	1	0	1
C14	33	0	0	0	0	0	0	0	0	2	4	1	6	8	2	3	3	2	2
C15	311	0	0	0	0	0	1	1	0	3	9	23	48	33	36	48	41	36	32
C16	2027	0	0	0	2	2	5	11	21	43	81	105	153	131	216	290	383	338	246
C17	77	0	0	0	0	0	0	0	1	2	3	7	2	6	9	12	8	20	7
C18	3071	0	0	0	1	1	3	2	11	28	65	138	224	226	309	493	579	589	402
C19	107	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	4	12	9	13	11	16	22	15
C20	1053	0	0	0	0	1	1	0	4	6	32	41	85	73	125	174	192	183	136
C21	267	0	0	0	0	1	0	0	0	2	9	13	17	23	27	36	50	56	33
C22	954	0	0	0	1	1	1	2	1	12	24	42	80	70	101	138	181	186	114
C23	987	0	0	0	0	0	0	0	0	6	18	52	76	85	120	188	200	156	86
C24	361	0	0	0	0	0	0	0	0	1	7	16	23	29	40	50	70	74	51
C25	2202	0	0	0	0	0	0	1	10	16	49	114	185	191	270	371	421	376	198
C26	321	2	0	0	0	0	0	1	1	2	5	11	26	18	21	42	50	75	67
C30	19	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	1	3	0	2	1	5	3
C31	21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	2	2	3	6	1	3
C32	156	0	0	0	0	1	0	0	0	2	9	26	35	26	23	7	12	10	5
C33	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	3	0	0	5	2	1	1
C34	5552	0	0	0	0	1	2	3	13	62	234	595	853	725	738	769	724	541	292
C37	10	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	3	3	0	1	0	1	0
C38	119	1	0	0	0	0	0	1	2	3	9	13	16	14	10	13	15	12	10
C39	15	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	0	3	2	1	4	1	1
C40	51	0	0	0	2	2	0	1	2	1	2	1	5	4	5	9	9	3	5
C41	117	0	0	3	5	3	0	3	1	4	7	4	9	19	12	9	14	19	5
C43	539	0	0	0	2	1	5	11	10	16	42	47	56	43	44	56	72	69	65
C44	280	0	0	0	0	1	0	0	1	1	3	6	3	5	9	20	54	55	122
C45	53	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	8	5	8	12	5	4	5	2
C46	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2	0	1	4	3
C47	9	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	3	1	1	1	1
C48	120	0	0	0	0	1	0	1	2	1	6	2	12	16	23	15	20	13	8
C49	121	3	0	4	1	1	2	5	3	1	8	11	13	12	7	13	15	16	6
C50	5255	0	0	0	0	2	7	43	64	122	318	565	712	554	571	622	666	591	418
C51	280	0	0	0	0	0	0	1	3	2	4	9	12	19	34	38	64	54	40

Tabela 6.9. (cd.) Liczby zgonów na nowotwory złośliwe u kobiet wg umiejscowienia i 5-letnich grup wieku w Polsce w 2006 roku**Table 6.9. (cont.)** Cancer deaths by site and five-year age groups, females, Poland 2007

ICD-10	Ogółem Total	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C52	81	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	4	2	6	16	24	14	11
C53	1907	0	0	0	0	1	6	23	43	104	181	284	304	191	176	179	172	152	91
C54	848	0	0	0	0	1	0	1	3	7	18	35	78	105	129	151	155	103	62
C55	376	0	0	0	0	0	1	0	0	1	15	26	38	34	43	52	75	51	40
C56	2485	0	0	0	2	9	4	14	25	65	158	286	322	312	301	335	334	209	109
C57	298	0	0	0	0	0	0	1	1	4	19	25	24	21	31	33	51	51	37
C58	2	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0
C64	931	0	0	0	1	0	2	4	2	6	17	62	73	81	105	158	184	150	86
C65	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	1	1	2	1
C66	10	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	3	4	1	0
C67	611	0	0	0	0	0	0	0	3	4	10	19	35	42	47	82	134	130	105
C68	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	1	1	4	2
C69	32	0	0	0	0	0	0	0	0	1	5	3	3	3	4	0	1	6	6
C70	36	0	0	0	1	0	0	0	1	0	2	1	6	3	4	2	10	2	4
C71	1396	9	9	7	13	21	22	22	20	41	54	109	182	141	158	193	177	139	79
C72	42	0	0	0	0	1	0	0	1	1	6	3	2	4	4	5	10	5	0
C73	181	0	0	0	0	0	0	0	0	3	5	6	13	21	19	23	40	35	16
C74	49	0	3	1	1	0	1	0	2	1	4	5	4	4	3	6	7	3	4
C75	20	0	0	1	0	1	0	0	0	1	0	1	1	1	2	3	5	1	3
C76	436	0	0	0	0	0	3	1	2	2	13	29	39	24	37	58	78	70	80
C77	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
C78	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
C79	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
C80	3220	1	0	1	0	2	5	5	15	29	69	152	231	262	330	485	640	563	430
C81	132	0	0	0	0	6	6	9	6	3	6	11	17	5	11	11	17	20	4
C82	63	0	0	0	0	1	0	0	1	1	1	3	7	7	14	8	9	7	4
C83	155	0	0	1	1	4	2	1	0	5	2	10	11	12	20	26	26	22	12
C84	29	0	0	0	0	0	1	0	0	2	0	2	3	5	0	10	3	2	1
C85	399	0	0	1	1	2	1	1	1	6	10	16	35	28	49	67	91	64	26
C88	24	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	2	4	6	5	0	4
C90	582	0	0	0	0	0	1	0	2	4	9	28	60	49	84	102	128	80	35
C91	541	5	4	3	3	9	2	3	6	7	7	16	35	41	48	57	120	87	88
C92	562	6	1	3	5	0	5	10	10	8	19	42	47	43	63	88	99	70	43
C93	14	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	0	3	3	3	1
C94	23	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	1	0	11	2	2	3	1
C95	91	0	1	1	0	0	1	1	1	2	3	2	3	3	5	13	18	22	15
C96	45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	4	2	6	2	10	10	8
C97	10	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	2	0	3	1	1	1	0
D00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D01	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
D02	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D03	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D04	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D05	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
D06	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D07	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D09	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabela 6.10. Liczby zgonów na nowotwory złośliwe u mężczyzn wg umiejscowienia i województw w Polsce w 2007 roku
Table 6.10. Cancer deaths by site and voivodeships, males, Poland 2007

ICD-10	Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
C00-D09	52324	4205	3087	2513	1310	3802	4016	7282	1385	2501	1670	3159	6731	1846	1929	4570	2318
C00	105	7	14	6	0	5	10	16	4	4	5	5	10	4	5	7	3
C01	63	8	2	1	4	0	9	16	1	0	1	2	10	0	1	7	1
C02	254	31	13	12	1	28	16	23	5	10	5	16	52	3	5	21	13
C03	17	2	1	0	0	0	1	5	0	1	1	3	2	0	0	0	1
C04	182	15	3	6	8	6	11	35	3	10	6	4	44	5	7	9	10
C05	34	6	1	2	1	0	0	5	1	1	1	2	5	2	1	4	2
C06	83	4	7	7	0	3	8	15	2	1	0	2	15	1	2	7	9
C07	77	4	2	3	2	7	12	17	1	4	3	2	7	2	1	7	3
C08	36	6	3	1	0	1	5	3	5	2	3	2	1	1	3	0	0
C09	188	20	3	1	7	19	9	16	1	11	6	17	37	4	3	23	11
C10	122	13	2	5	3	5	11	28	7	6	0	3	24	6	7	2	0
C11	102	15	5	2	2	12	5	19	1	3	1	10	11	3	2	6	5
C12	15	0	1	0	0	0	1	0	0	2	4	1	0	2	3	0	1
C13	140	19	5	2	5	4	2	36	10	9	4	14	14	4	4	4	4
C14	217	7	19	12	5	24	16	25	14	12	5	12	28	1	6	22	9
C15	1214	104	72	55	21	82	101	125	37	43	43	87	209	44	34	107	50
C16	3583	268	215	137	89	285	310	476	97	180	109	197	476	126	143	328	147
C17	69	14	2	1	2	6	3	8	0	4	2	2	14	2	3	4	2
C18	3540	305	218	149	79	232	253	521	107	148	125	216	492	109	104	333	149
C19	110	3	5	1	3	3	6	17	7	4	1	12	25	6	4	11	2
C20	1491	134	103	68	51	109	116	188	43	79	52	72	194	57	58	116	51
C21	330	22	21	17	5	26	26	39	0	21	12	21	45	8	12	36	19
C22	995	85	60	30	20	67	85	119	30	42	36	56	157	32	55	86	35
C23	218	28	8	13	3	14	21	37	3	13	6	13	19	5	7	23	5
C24	237	15	11	9	4	19	22	44	4	8	6	15	25	10	10	28	7
C25	2174	155	114	87	50	184	177	309	57	106	68	121	297	85	83	185	96
C26	259	21	24	9	6	35	14	42	1	6	11	4	32	5	18	14	17
C30	18	1	1	1	0	1	4	3	0	2	2	0	1	0	0	2	0
C31	43	4	4	1	2	2	3	6	1	3	2	0	11	1	1	1	1
C32	1528	108	82	78	42	127	121	200	44	67	59	95	228	48	53	109	67
C33	27	2	3	0	1	2	3	1	1	1	0	0	1	3	2	6	1
C34	16556	1353	1068	796	392	1184	1263	2410	400	760	525	975	1985	576	735	1388	746
C37	14	2	1	1	0	1	0	1	0	0	1	3	2	0	0	2	0
C38	204	17	17	9	7	15	12	14	4	9	6	9	41	11	4	25	4
C39	29	1	2	1	2	1	0	4	0	2	0	1	3	1	2	2	7
C40	85	6	3	2	1	5	7	9	1	6	1	4	20	3	4	8	5
C41	165	11	14	9	3	13	9	9	5	5	5	9	27	6	9	22	9
C43	544	51	26	32	13	28	51	83	17	38	18	23	67	16	17	42	22
C44	229	8	14	12	4	15	33	25	1	16	9	13	23	14	4	29	9
C45	91	6	1	3	1	2	23	12	0	4	1	7	23	2	2	3	1
C46	10	3	0	0	0	0	0	1	0	1	0	4	0	0	1	0	0
C47	11	1	0	1	0	0	0	1	0	2	0	1	2	1	0	2	0
C48	103	7	7	2	2	4	5	15	1	7	4	3	16	2	4	16	8

Tabela 6.10. (cd.) Liczby zgonów na nowotwory złośliwe u mężczyzn wg umiejscowienia i województw w Polsce w 2007 roku**Table 6.10. (cont.)** Cancer deaths by site and voivodeships, males, Poland 2007

ICD-10	Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodniopomorskie
C49	158	5	6	5	6	14	17	30	4	6	3	9	19	3	4	20	7
C50	45	3	7	0	5	3	2	7	0	1	3	2	4	3	1	1	3
C60	96	5	4	4	2	6	3	24	6	6	2	3	13	5	4	6	3
C61	3932	259	198	211	107	279	306	602	92	211	145	210	480	168	135	377	152
C62	129	10	9	1	2	14	10	14	3	2	4	14	16	4	3	19	4
C63	12	0	0	2	0	1	1	4	0	0	0	1	0	0	1	1	1
C64	1521	101	87	78	36	110	95	181	58	109	54	96	207	46	59	126	78
C65	28	0	4	1	1	1	1	8	0	1	0	4	3	3	1	0	0
C66	15	1	1	0	0	0	1	4	0	1	0	4	1	0	2	0	0
C67	2377	201	129	112	66	183	177	330	61	120	94	143	291	78	88	206	98
C68	26	1	2	4	0	1	1	4	0	2	1	1	2	0	2	5	0
C69	41	2	1	0	0	1	3	10	3	3	1	4	6	2	0	4	1
C70	15	2	0	0	0	0	2	1	1	2	1	2	3	0	0	0	1
C71	1362	107	73	39	28	118	87	208	37	76	49	81	168	40	55	133	63
C72	60	5	4	2	1	8	5	13	1	2	0	3	5	0	3	6	2
C73	81	5	7	3	0	6	11	14	1	3	1	1	12	3	1	4	9
C74	63	5	5	3	2	5	3	10	1	3	2	1	11	2	3	3	4
C75	9	3	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	2	0	1	1	0
C76	321	64	77	23	3	2	14	12	2	9	4	5	38	9	28	31	0
C77	3	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	1
C78	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0
C79	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C80	3360	291	129	236	115	262	259	391	112	139	51	332	354	135	5	294	255
C81	166	12	10	9	7	6	12	12	5	9	7	10	34	4	4	17	8
C82	74	6	1	1	6	1	0	14	4	7	5	3	14	1	1	6	4
C83	233	35	3	9	10	15	6	61	10	7	7	14	22	9	4	14	7
C84	43	3	0	1	1	3	3	7	3	1	0	4	8	3	0	3	3
C85	509	27	40	46	10	28	55	47	6	31	19	27	66	15	26	51	15
C88	25	1	0	0	2	2	2	3	2	2	1	1	3	1	1	3	1
C90	550	36	38	28	13	37	38	87	16	25	10	31	78	26	14	61	12
C91	675	65	32	42	19	52	63	84	20	30	25	38	73	34	32	46	20
C92	660	42	34	43	19	58	37	95	15	30	28	41	80	25	20	70	23
C93	13	1	0	0	0	2	2	2	0	1	1	2	1	0	1	0	0
C94	22	4	0	2	0	2	1	3	0	1	1	0	1	2	2	2	1
C95	106	4	5	13	3	4	13	9	3	4	2	4	14	7	0	11	10
C96	65	7	3	11	1	2	2	10	2	4	0	7	1	4	9	2	0
C97	11	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	1	4	3	0	0	0
D00	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
D01	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D02	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D03	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D04	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D05	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D07	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D09	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabela 6.11. Liczby zgonów na nowotwory złośliwe u kobiet wg umiejscowienia i województw w Polsce w 2007 roku
Table 6.11. Cancer deaths by site and voivodeships, females, Poland 2007

ICD-10	Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodnio-pomorskie
C00-D09	40612	3500	2421	1795	1020	3044	3090	5765	1046	1728	1183	2487	5306	1249	1388	3710	1880
C00	31	4	1	6	0	4	1	4	2	2	0	0	2	0	0	4	1
C01	12	2	2	2	0	0	0	3	0	0	0	1	2	0	0	0	0
C02	68	5	4	3	2	7	4	7	1	3	1	1	17	3	1	7	2
C03	11	1	0	0	0	1	0	2	0	1	2	0	2	0	0	1	1
C04	42	3	5	0	6	1	2	5	2	4	0	2	4	0	0	5	3
C05	10	1	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	3	1	0	2	1
C06	34	5	3	0	0	0	3	5	0	1	0	1	6	2	1	4	3
C07	51	8	1	1	4	4	5	8	1	5	0	2	6	0	0	4	2
C08	28	1	4	1	0	1	3	7	0	1	1	2	3	0	1	3	0
C09	46	6	3	2	3	4	2	4	1	2	0	1	8	0	0	6	4
C10	25	2	3	0	2	1	1	7	1	1	1	2	3	0	0	0	1
C11	60	3	2	3	2	2	4	11	0	0	2	8	10	1	4	5	3
C12	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C13	23	2	1	0	2	0	1	4	2	1	0	1	6	0	2	0	1
C14	33	1	2	2	1	2	0	8	2	2	0	2	4	1	1	3	2
C15	311	28	13	13	12	35	22	46	8	8	4	26	48	10	6	18	14
C16	2027	181	108	76	56	132	171	258	59	90	51	109	309	60	79	179	109
C17	77	12	7	1	0	8	2	8	1	5	4	1	17	0	1	7	3
C18	3071	207	182	129	60	218	249	445	87	99	99	193	453	105	86	324	135
C19	107	2	6	5	5	5	2	18	1	3	1	11	26	4	6	8	4
C20	1053	114	53	51	25	78	68	129	37	58	34	48	140	36	37	102	43
C21	267	12	8	16	7	19	32	20	0	14	16	13	54	8	8	30	10
C22	954	82	42	36	21	80	69	124	25	33	30	61	118	33	59	106	35
C23	987	75	56	43	19	85	89	183	21	48	15	51	106	34	26	102	34
C24	361	31	27	15	7	28	29	61	8	14	6	17	46	9	20	29	14
C25	2202	178	117	86	66	154	190	296	61	121	63	122	320	77	65	184	102
C26	321	40	23	13	6	54	15	43	1	11	8	8	44	5	18	21	11
C30	19	1	2	1	1	1	1	6	0	0	0	1	3	1	1	0	0
C31	21	0	1	0	0	0	1	5	0	1	1	3	3	2	2	1	1
C32	156	11	10	6	6	16	11	18	2	4	3	9	25	7	11	9	8
C33	14	1	4	0	0	0	2	2	0	0	0	1	0	2	0	1	1
C34	5552	538	372	177	160	419	344	963	131	162	128	361	661	140	240	450	306
C37	10	1	1	0	2	1	1	1	0	0	0	0	1	0	1	1	0
C38	119	9	7	6	2	3	10	10	1	8	4	8	25	5	1	13	7
C39	15	1	1	3	0	0	1	2	0	2	0	0	0	1	2	0	2
C40	51	3	3	0	1	2	6	6	4	4	3	1	3	2	1	8	4
C41	117	14	8	8	2	12	6	10	3	8	9	6	11	1	4	10	5
C43	539	40	36	31	12	31	49	85	15	23	11	25	65	20	18	49	29
C44	280	13	15	18	3	15	25	23	12	29	12	19	30	12	6	38	10
C45	53	0	2	1	1	2	8	15	0	3	2	3	11	3	0	2	0
C46	11	1	0	0	0	1	1	0	3	0	0	0	2	1	0	0	2
C47	9	2	0	0	1	0	0	1	0	1	1	0	1	0	0	2	0
C48	120	8	7	6	4	9	7	15	1	12	4	3	22	3	2	15	2
C49	121	5	7	10	4	13	13	22	2	3	6	6	10	1	3	7	9
C50	5255	422	323	233	112	373	387	724	119	246	173	319	785	185	162	478	214
C51	280	21	14	6	2	35	25	45	9	20	14	10	41	8	10	10	10

Tabela 6.11. (cd.) Liczby zgonów na nowotwory złośliwe u kobiet wg umiejscowienia i województw w Polsce w 2007 roku
Table 6.11. (cont.) Cancer deaths by site and voivodeships, females, Poland 2007

ICD-10	Polska	Dolnośląskie	Kujawsko-pomorskie	Lubelskie	Lubuskie	Łódzkie	Małopolskie	Mazowieckie	Opolskie	Podkarpackie	Podlaskie	Pomorskie	Śląskie	Świętokrzyskie	Warmińsko-mazurskie	Wielkopolskie	Zachodnio-pomorskie
C52	81	9	3	4	1	3	5	20	1	3	2	5	8	2	1	10	4
C53	1907	152	125	73	67	135	136	261	50	62	60	127	275	67	77	152	88
C54	848	87	36	25	16	65	72	148	22	47	21	37	120	32	19	65	36
C55	376	14	23	25	4	45	33	19	15	13	21	17	75	7	9	39	17
C56	2485	188	171	120	57	175	222	332	66	113	76	152	326	65	89	234	99
C57	298	18	15	12	9	24	10	66	5	12	15	12	44	9	12	24	11
C58	2	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
C64	931	86	45	45	18	64	59	139	27	30	34	71	123	26	41	88	35
C65	9	0	1	0	1	0	0	1	0	0	0	1	4	0	0	0	1
C66	10	0	0	0	0	0	2	2	1	0	0	1	1	0	0	0	3
C67	611	65	38	20	14	42	41	88	18	25	17	37	77	20	16	56	37
C68	11	1	1	0	0	1	1	0	0	0	1	1	0	1	3	1	0
C69	32	2	1	1	1	1	5	4	0	2	3	0	4	2	3	3	0
C70	36	4	5	1	0	1	4	3	0	3	0	7	5	0	1	2	0
C71	1396	125	73	34	24	96	110	217	34	80	47	87	155	42	63	143	66
C72	42	2	2	2	1	4	4	15	0	2	2	3	5	0	0	0	0
C73	181	15	8	11	1	13	24	23	5	12	6	3	24	6	7	15	8
C74	49	7	4	1	1	3	1	8	1	3	2	2	7	2	0	5	2
C75	20	1	1	0	0	0	2	5	0	1	2	0	1	0	3	0	4
C76	436	82	75	24	4	4	33	16	2	13	3	11	42	13	46	68	0
C77	2	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C78	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C79	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
C80	3220	332	171	210	109	313	259	345	112	128	54	295	281	78	7	301	225
C81	132	11	10	7	1	12	5	23	2	5	4	10	15	4	9	9	5
C82	63	3	1	4	0	7	3	11	4	3	1	3	10	3	2	5	3
C83	155	24	9	10	3	13	3	38	7	4	2	5	11	3	5	8	10
C84	29	2	1	0	2	4	3	4	1	3	0	2	3	0	1	3	0
C85	399	29	24	23	12	23	46	44	6	30	23	29	37	10	22	34	7
C88	24	0	2	0	1	2	0	7	0	2	1	0	2	1	0	2	4
C90	582	34	26	41	17	45	45	101	9	21	27	43	60	23	16	50	24
C91	541	49	28	34	14	41	43	69	13	21	26	31	55	18	30	52	17
C92	562	46	30	43	20	43	34	76	16	20	19	26	56	25	11	74	23
C93	14	1	0	0	0	1	0	4	0	0	0	3	0	0	1	4	0
C94	23	3	3	2	0	1	2	2	1	2	2	1	0	1	1	1	1
C95	91	4	1	8	1	5	11	5	3	11	2	4	16	4	1	13	2
C96	45	7	2	5	0	1	8	5	1	1	1	1	4	1	7	1	0
C97	10	0	0	0	1	1	0	0	0	2	0	2	4	0	0	0	0
D00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D01	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
D02	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D03	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D04	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D05	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D06	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D07	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D09	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabela 6.12. Współczynniki zgonów (na 100 000 populacji) na nowotwory złośliwe u mężczyzn wg umiejscowienia i 5-letnich grup wieku, Polska 2007 rok**Table 6.12.** Age-specific cancer mortality rates (per 100 000) by site, males, Poland 2007

ICD-10	Ogółem Total	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C00-D09	284,1	3,6	2,8	3,7	5,4	6,4	8,3	13,6	23,4	53,2	127,4	272,1	511,4	791,7	1164,6	1628,3	1997,4	2327,0	2542,3
C00	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,6	0,7	1,6	3,4	4,5	9,5	18,1
C01	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,4	0,9	1,0	1,3	1,1	0,9	1,4	0,5	0,0
C02	1,4	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,2	0,7	1,4	2,9	4,7	6,1	4,7	3,6	2,9	3,6	4,8
C03	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,4	0,5	0,9	0,0	0,0	1,0
C04	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,4	1,2	2,9	4,0	2,9	2,5	1,4	3,6	1,8	1,9
C05	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,3	0,6	0,7	0,6	0,7	0,5	0,5	1,0
C06	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,4	1,0	1,2	2,1	1,9	0,7	1,2	2,7	0,0
C07	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,5	0,6	1,6	1,9	1,8	2,4	3,2	5,7
C08	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,4	0,3	0,7	0,8	1,1	1,4	0,5	1,0
C09	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,4	0,9	2,9	3,8	3,6	2,5	3,6	2,6	1,4	2,9
C10	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,6	1,4	2,3	3,4	2,5	1,4	1,4	0,5	1,9
C11	0,6	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,2	0,2	0,3	1,4	1,4	2,0	2,1	2,2	2,1	1,8	1,0
C12	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,6	0,3	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0
C13	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,8	1,3	2,3	3,2	3,6	2,9	2,1	2,3	1,9
C14	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,7	1,0	2,0	5,4	5,5	3,0	3,6	2,1	1,8	1,0
C15	6,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	1,0	5,6	11,8	18,0	22,9	26,5	28,0	27,4	32,6	32,4
C16	19,5	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3	1,0	1,5	4,3	9,6	16,2	32,7	50,6	84,2	109,7	142,2	179,5	181,9
C17	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,5	0,7	1,1	1,9	1,8	2,9	1,8	1,9
C18	19,2	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,5	1,4	2,6	5,9	12,5	23,1	48,0	77,3	119,2	166,5	213,5	229,6
C19	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,3	0,9	1,5	2,7	4,3	5,5	3,6	7,6
C20	8,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,5	1,0	1,2	2,5	6,1	12,0	22,4	33,6	48,9	64,1	75,7	82,9
C21	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	0,6	1,1	2,6	5,1	6,3	11,9	10,7	18,1	34,3
C22	5,4	0,1	0,0	0,0	0,1	0,4	0,4	0,5	0,6	2,1	2,1	5,3	8,9	15,7	21,1	35,0	32,4	43,1	40,0
C23	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,4	1,0	2,4	2,6	4,6	8,3	8,1	10,9	13,3
C24	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,6	1,5	1,4	2,2	4,7	8,8	9,8	14,1	15,2
C25	11,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3	1,1	2,6	7,6	12,8	26,9	37,5	47,8	63,8	70,7	72,1	89,5
C26	1,4	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,3	0,2	0,2	0,4	1,4	2,2	2,9	3,9	7,6	10,0	16,8	23,8
C30	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,3	0,7	1,2	1,8	1,0
C31	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	0,6	0,8	0,6	1,6	1,0	1,4	1,9
C32	8,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	1,7	6,4	12,8	23,8	28,5	34,7	40,8	33,3	40,8	35,2
C33	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,2	0,3	0,4	1,3	0,9	0,5	0,0	0,0
C34	89,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,8	3,1	11,2	38,3	94,1	185,8	288,7	422,9	572,6	592,8	520,9	422,0
C37	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,3	0,5	0,5	0,2	0,0	0,0
C38	1,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,1	0,4	0,9	1,5	2,6	2,6	5,0	5,4	5,2	6,3	8,6
C39	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,1	0,2	0,4	0,3	1,6	0,5	1,8	1,9
C40	0,5	0,0	0,1	0,2	0,6	0,5	0,3	0,1	0,1	0,2	0,1	0,3	0,6	0,9	1,1	2,0	2,1	2,7	2,9
C41	0,9	0,0	0,0	0,2	0,2	0,3	0,1	0,0	0,2	0,3	0,3	1,1	2,2	4,0	3,2	4,0	2,6	4,5	5,7
C43	3,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,3	0,8	1,2	2,6	2,4	4,0	6,1	8,2	8,5	12,3	16,2	18,1	18,1
C44	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,4	0,5	1,0	1,3	2,7	4,9	10,7	22,2	49,5
C45	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,4	0,6	1,0	1,6	3,0	2,0	3,6	1,4	2,9
C46	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	0,4	0,2	0,5	1,0
C47	0,1	0,2	0,2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0
C48	0,6	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	0,1	0,6	0,8	1,7	1,3	4,5	4,0	1,8	1,0
C49	0,9	0,2	0,3	0,3	0,4	0,4	0,2	0,4	0,5	0,7	0,7	0,5	2,1	2,4	2,1	2,9	1,7	5,4	3,8

Tabela 6.12. (cd.) Współczynniki zgonów (na 100 000 populacji) na nowotwory złośliwe u mężczyzn wg umiejscowienia i 5-letnich grup wieku, Polska 2007 rok**Table 6.12. (cont.)** Age-specific cancer mortality rates (per 100 000) by site, males, Poland 2007

ICD-10	Ogółem Total	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C50	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,3	0,6	0,8	0,8	1,6	1,0	2,3	1,0
C60	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,6	0,5	0,6	1,2	1,7	2,7	3,8	5,0	6,7
C61	21,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	1,2	3,1	12,3	31,8	66,7	121,0	227,9	384,9	544,8
C62	0,7	0,0	0,0	0,0	0,4	0,8	0,8	1,4	1,1	0,7	0,6	0,8	1,0	0,5	0,6	0,9	2,4	0,9	1,0
C63	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1	0,0	0,4	0,7	0,5	0,0
C64	8,3	0,2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	2,0	4,9	9,5	15,6	28,6	36,0	44,9	54,1	51,2	44,8
C65	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,4	0,7	0,6	1,6	0,7	0,0	1,0
C66	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,3	0,5	0,5	0,2	0,0	1,9
C67	12,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	1,0	2,8	7,4	15,6	27,3	48,4	78,3	117,7	164,1	204,8
C68	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1	0,3	0,7	1,7	1,8	1,9
C69	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,2	0,5	0,3	1,1	0,7	1,4	2,3	2,9
C70	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,2	0,2	0,1	0,3	0,2	0,2	0,0	1,0
C71	7,4	0,5	1,0	1,1	1,0	1,0	1,4	1,7	3,2	3,6	7,1	10,7	16,1	17,5	26,2	29,8	36,0	34,0	25,7
C72	0,3	0,3	0,2	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,2	0,1	0,1	0,7	0,9	0,3	1,3	1,7	2,7	2,9
C73	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	0,2	0,5	0,5	1,1	1,1	3,1	3,3	4,5	3,8
C74	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,3	0,6	0,7	2,5	1,8	1,9	0,5	0,0
C75	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,2	0,1	0,0	0,4	0,2	0,0	0,0
C76	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,7	1,4	2,4	4,2	2,8	5,4	8,7	11,9	13,6	19,1
C77	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,9	0,0
C78	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0
C79	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
C80	18,2	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,3	0,5	0,6	2,2	7,1	14,3	28,5	47,5	79,0	105,0	145,3	170,0	202,9
C81	0,9	0,0	0,0	0,2	0,1	0,4	0,6	0,8	0,8	0,7	0,9	1,2	1,1	2,4	2,2	2,5	4,0	3,2	1,9
C82	0,4	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,6	0,3	0,3	0,9	1,9	1,6	3,8	2,3	1,9
C83	1,3	0,0	0,1	0,2	0,2	0,1	0,3	0,4	0,4	0,7	0,9	1,6	2,2	3,4	6,5	5,2	6,4	4,5	5,7
C84	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,0	0,3	1,0	0,9	0,2	1,1	0,7	0,9	0,0
C85	2,8	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,3	0,3	0,9	1,3	1,2	2,9	3,8	7,3	9,8	17,0	20,7	22,7	12,4
C88	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,5	0,5	0,5	1,7	1,8	0,0
C90	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,8	0,9	2,8	4,1	6,6	13,7	18,2	29,1	23,6	16,2
C91	3,7	0,8	0,4	0,8	0,9	0,5	0,8	0,8	0,2	0,7	0,9	2,6	4,9	8,2	10,3	22,0	27,2	38,1	39,1
C92	3,6	0,3	0,0	0,3	0,6	0,4	0,7	0,8	0,8	1,3	1,6	3,2	4,7	7,8	12,6	16,8	27,4	37,2	29,5
C93	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2	0,5	1,0	0,5	0,0
C94	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,3	0,7	0,9	0,2	0,2	0,9	0,0
C95	0,6	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,5	0,6	0,9	0,9	4,3	5,0	6,8	13,3
C96	0,4	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,2	0,8	0,7	1,1	1,8	2,9	3,2	4,8
C97	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,3	0,2	0,2	0,2	0,9	1,0
D00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0
D01	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
D02	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
D03	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
D04	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
D05	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
D07	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
D09	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Tabela 6.13. Współczynniki zgonów (na 100 000 populacji) na nowotwory złośliwe u kobiet wg umiejscowienia i 5-letnich grup wieku, Polska 2007 rok**Table 6.13.** Age-specific cancer mortality rates (per 100 000) by site, females, Poland 2007

ICD-10	Ogółem Total	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C00-D09	206,2	3,2	2,0	2,3	3,1	5,0	5,9	13,0	24,7	55,0	112,7	199,2	310,5	423,8	537,8	685,8	902,7	1137,4	1325,8
C00	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,5	2,6	3,4
C01	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,2	0,0	0,0	0,5	0,4	0,3
C02	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	1,1	0,6	0,9	1,3	1,4	1,2	2,4
C03	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,0	0,1	0,4	0,2	0,0
C04	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,4	0,8	0,6	0,4	0,7	0,8	0,4	0,7
C05	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,4	0,0
C06	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,2	0,6	0,5	0,5	0,7	0,8	1,4
C07	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,3	0,2	0,2	1,2	2,0	5,5
C08	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,3	0,5	0,4	0,4	0,6	2,4
C09	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,5	0,7	0,6	0,2	0,7	0,4	1,2	0,7
C10	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,4	0,2	0,4	0,4	0,6	0,7
C11	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,3	0,5	0,9	0,3	0,7	1,2	0,7	0,8	1,7
C12	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0
C13	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,5	0,4	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0	0,3
C14	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,3	0,1	0,4	0,9	0,2	0,4	0,4	0,4	0,7
C15	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,3	0,6	1,5	3,4	3,6	4,3	5,8	5,6	7,2	11,0
C16	10,3	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	0,8	1,7	3,6	5,7	6,8	11,0	14,4	25,6	35,0	52,6	68,0	84,8
C17	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	0,5	0,1	0,7	1,1	1,4	1,1	4,0	2,4
C18	15,6	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,1	0,9	2,3	4,5	8,9	16,0	24,9	36,6	59,6	79,6	118,5	138,6
C19	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,3	0,9	1,0	1,5	1,3	2,2	4,4	5,2
C20	5,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,3	0,5	2,2	2,6	6,1	8,0	14,8	21,0	26,4	36,8	46,9
C21	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,2	0,6	0,8	1,2	2,5	3,2	4,3	6,9	11,3	11,4
C22	4,8	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	1,0	1,7	2,7	5,7	7,7	12,0	16,7	24,9	37,4	39,3
C23	5,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	1,3	3,3	5,4	9,4	14,2	22,7	27,5	31,4	29,6
C24	1,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,5	1,0	1,6	3,2	4,7	6,0	9,6	14,9	17,6
C25	11,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,8	1,3	3,4	7,3	13,2	21,0	32,0	44,8	57,8	75,6	68,3
C26	1,6	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,3	0,7	1,9	2,0	2,5	5,1	6,9	15,1	23,1
C30	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,1	0,3	0,0	0,2	0,1	1,0	1,0
C31	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,2	0,2	0,4	0,8	0,2	1,0
C32	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,2	0,6	1,7	2,5	2,9	2,7	0,8	1,6	2,0	1,7
C33	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,0	0,0	0,6	0,3	0,2	0,3
C34	28,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	1,1	5,2	16,4	38,3	61,1	79,8	87,4	92,9	99,5	108,8	100,7
C37	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,3	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0
C38	0,6	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3	0,6	0,8	1,1	1,5	1,2	1,6	2,1	2,4	3,4
C39	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,3	0,2	0,1	0,5	0,2	0,3
C40	0,3	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,4	0,4	0,6	1,1	1,2	0,6	1,7
C41	0,6	0,0	0,0	0,3	0,4	0,2	0,0	0,2	0,1	0,3	0,5	0,3	0,6	2,1	1,4	1,1	1,9	3,8	1,7
C43	2,7	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	0,8	0,8	1,3	2,9	3,0	4,0	4,7	5,2	6,8	9,9	13,9	22,4
C44	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,4	0,2	0,6	1,1	2,4	7,4	11,1	42,1
C45	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,5	0,4	0,9	1,4	0,6	0,5	1,0	0,7
C46	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,0	0,1	0,8	1,0
C47	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,4	0,1	0,1	0,2	0,3
C48	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,2	0,1	0,4	0,1	0,9	1,8	2,7	1,8	2,7	2,6	2,8
C49	0,6	0,3	0,0	0,4	0,1	0,1	0,1	0,4	0,2	0,1	0,6	0,7	0,9	1,3	0,8	1,6	2,1	3,2	2,1
C50	26,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,5	3,0	5,3	10,2	22,2	36,4	51,0	60,9	67,6	75,1	91,5	118,9	144,1
C51	1,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	0,3	0,6	0,9	2,1	4,0	4,6	8,8	10,9	13,8

Tabela 6.13. (cd.) Współczynniki zgonów (na 100 000 populacji) na nowotwory złośliwe u kobiet wg umiejscowienia i 5-letnich grup wieku, Polska 2007 rok

Table 6.13. (cont.) Age-specific cancer mortality rates (per 100 000) by site, females, Poland 2007

ICD-10	Ogółem Total	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85+
C52	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,2	0,7	1,9	3,3	2,8	3,8
C53	9,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,4	1,6	3,6	8,7	12,7	18,3	21,8	21,0	20,8	21,6	23,6	30,6	31,4
C54	4,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,2	0,6	1,3	2,3	5,6	11,6	15,3	18,2	21,3	20,7	21,4
C55	1,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	1,0	1,7	2,7	3,7	5,1	6,3	10,3	10,3	13,8
C56	12,6	0,0	0,0	0,0	0,1	0,6	0,3	1,0	2,1	5,4	11,1	18,4	23,1	34,3	35,7	40,5	45,9	42,0	37,6
C57	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	1,3	1,6	1,7	2,3	3,7	4,0	7,0	10,3	12,8
C58	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
C64	4,7	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,3	0,2	0,5	1,2	4,0	5,2	8,9	12,4	19,1	25,3	30,2	29,6
C65	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,1	0,1	0,4	0,3
C66	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,4	0,5	0,2	0,0
C67	3,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,3	0,7	1,2	2,5	4,6	5,6	9,9	18,4	26,1	36,2
C68	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	0,8	0,7
C69	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,2	0,2	0,3	0,5	0,0	0,1	1,2	2,1
C70	0,2	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,4	0,3	0,5	0,2	1,4	0,4	1,4
C71	7,1	1,0	1,0	0,6	1,0	1,3	1,4	1,5	1,7	3,4	3,8	7,0	13,0	15,5	18,7	23,3	24,3	28,0	27,2
C72	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,4	0,2	0,1	0,4	0,5	0,6	1,4	1,0	0,0
C73	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,4	0,9	2,3	2,3	2,8	5,5	7,0	5,5
C74	0,2	0,0	0,3	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,2	0,1	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4	0,7	1,0	0,6	1,4
C75	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,4	0,7	0,2	1,0
C76	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	0,2	0,2	0,9	1,9	2,8	2,6	4,4	7,0	10,7	14,1	27,6
C77	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,3
C78	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
C79	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
C80	16,3	0,1	0,0	0,1	0,0	0,1	0,3	0,4	1,2	2,4	4,8	9,8	16,5	28,8	39,1	58,6	87,9	113,2	148,2
C81	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,4	0,6	0,5	0,3	0,4	0,7	1,2	0,6	1,3	1,3	2,3	4,0	1,4
C82	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,5	0,8	1,7	1,0	1,2	1,4	1,4
C83	0,8	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	0,1	0,1	0,0	0,4	0,1	0,6	0,8	1,3	2,4	3,1	3,6	4,4	4,1
C84	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,0	0,1	0,2	0,6	0,0	1,2	0,4	0,4	0,3
C85	2,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,5	0,7	1,0	2,5	3,1	5,8	8,1	12,5	12,9	9,0
C88	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0	0,2	0,5	0,7	0,7	0,0	1,4
C90	3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,2	0,3	0,6	1,8	4,3	5,4	10,0	12,3	17,6	16,1	12,1
C91	2,7	0,6	0,4	0,3	0,2	0,6	0,1	0,2	0,5	0,6	0,5	1,0	2,5	4,5	5,7	6,9	16,5	17,5	30,3
C92	2,9	0,7	0,1	0,3	0,4	0,0	0,3	0,7	0,8	0,7	1,3	2,7	3,4	4,7	7,5	10,6	13,6	14,1	14,8
C93	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,3	0,0	0,4	0,4	0,6	0,3
C94	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,0	1,3	0,2	0,3	0,6	0,3
C95	0,5	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,2	0,3	0,6	1,6	2,5	4,4	5,2
C96	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,3	0,2	0,7	0,2	1,4	2,0	2,8
C97	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0	0,4	0,1	0,1	0,2	0,0
D00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
D01	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
D02	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
D03	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
D04	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
D05	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
D06	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
D07	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
D09	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Tabela 6.14. Lista kolejności województw wg wielkości standaryzowanych współczynników umieralności na nowotwory złośliwe ogółem (ICD10 C00-D09) w Polsce w 2007 roku**Table 6.14.** Rank-list of voivodeships by mortality rates for all cancer sites (ICD-10 C00-D09), Poland 2007

Mężczyźni Males			Kobiety Females		
1	Kujawsko-pomorskie	221,0	1	Kujawsko-pomorskie	121,1
2	Pomorskie	214,5	2	Pomorskie	119,0
3	Warmińsko-mazurskie	214,3	3	Wielkopolskie	116,7
4	Dolnośląskie	205,7	4	Dolnośląskie	116,2
5	Wielkopolskie	205,5	5	Zachodniopomorskie	114,6
6	Zachodniopomorskie	202,7	6	Śląskie	111,3
7	Lubuskie	199,5	7	Lubuskie	108,1
8	Śląskie	197,4	8	Warmińsko-mazurskie	106,6
9	Łódzkie	195,3	9	Łódzkie	106,5
10	Opolskie	187,8	10	Mazowieckie	101,5
11	Mazowieckie	186,7	11	Opolskie	98,4
12	Świętokrzyskie	186,2	12	Małopolskie	94,3
13	Podlaskie	183,1	13	Podlaskie	94,1
14	Małopolskie	175,0	14	Świętokrzyskie	90,0
15	Podkarpackie	173,8	15	Podkarpackie	83,4
16	Lubelskie	157,0	16	Lubelskie	79,4
Polska		193,3	Polska		104,8

Tabela 6.15. Lista kolejności województw wg wielkości standaryzowanych współczynników umieralności na nowotwory złośliwe płuca (ICD10 C33-C34) w Polsce w 2007 roku**Table 6.15.** Rank-list of voivodeships by lung cancer mortality rates (ICD-10 C33-C34), Poland 2007

Mężczyźni Males			Kobiety Females		
1	Warmińsko-mazurskie	81,5	1	Warmińsko-mazurskie	20,5
2	Kujawsko-pomorskie	77,7	2	Kujawsko-pomorskie	20,5
3	Pomorskie	66,9	3	Zachodniopomorskie	19,9
4	Dolnośląskie	66,9	4	Lubuskie	18,5
5	Zachodniopomorskie	64,5	5	Dolnośląskie	18,4
6	Mazowieckie	63,0	6	Pomorskie	18,2
7	Wielkopolskie	62,8	7	Mazowieckie	18,0
8	Łódzkie	62,2	8	Łódzkie	16,5
9	Podlaskie	59,9	9	Wielkopolskie	15,4
10	Lubuskie	59,3	10	Śląskie	14,7
11	Świętokrzyskie	59,1	11	Opolskie	13,2
12	Śląskie	57,6	12	Świętokrzyskie	12,1
13	Małopolskie	56,1	13	Małopolskie	11,3
14	Opolskie	53,7	14	Podlaskie	10,9
15	Podkarpackie	53,5	15	Lubelskie	8,7
16	Lubelskie	51,4	16	Podkarpackie	8,7
Polska		61,8	Polska		15,5

Tabela 6.16. Lista kolejności województw wg wielkości standaryzowanych współczynników umieralności na nowotwory złośliwe żołądka (ICD10 C16) w Polsce w 2007 roku**Table 6.16.** Rank-list of voivodeships by stomach cancer mortality rates (ICD-10 C16), Poland 2007

Mężczyźni Males			Kobiety Females		
1	Warmińsko-mazurskie	16,0	1	Zachodniopomorskie	6,6
2	Kujawsko-pomorskie	15,5	2	Śląskie	6,1
3	Wielkopolskie	14,6	3	Lubuskie	5,7
4	Łódzkie	14,4	4	Dolnośląskie	5,7
5	Lubuskie	14,0	5	Warmińsko-mazurskie	5,5
6	Śląskie	13,8	6	Opolskie	5,3
7	Małopolskie	13,3	7	Wielkopolskie	5,1
8	Opolskie	13,2	8	Kujawsko-pomorskie	5,1
9	Pomorskie	13,0	9	Pomorskie	4,9
10	Dolnośląskie	12,7	10	Małopolskie	4,6
11	Zachodniopomorskie	12,7	11	Mazowieckie	4,4
12	Podkarpackie	12,4	12	Łódzkie	4,1
13	Świętokrzyskie	12,3	13	Podkarpackie	4,0
14	Mazowieckie	12,0	14	Podlaskie	3,7
15	Podlaskie	11,9	15	Świętokrzyskie	3,6
16	Lubelskie	8,9	16	Lubelskie	3,2
Polska		13,1	Polska		4,9

Tabela 6.17. Lista kolejności województw wg wielkości standaryzowanych współczynników umieralności na nowotwory złośliwe jelita grubego (ICD10 C18-C21) w Polsce w 2007 roku**Table 6.17.** Rank-list of voivodeships by colorectal mortality rates (ICD-10 C18-C21), Poland 2007

Mężczyźni Males			Kobiety Females		
1	Kujawsko-pomorskie	24,4	1	Wielkopolskie	13,2
2	Dolnośląskie	22,6	2	Śląskie	12,5
3	Wielkopolskie	22,1	3	Pomorskie	11,3
4	Śląskie	22,1	4	Opolskie	11,2
5	Pomorskie	21,3	5	Kujawsko-pomorskie	10,5
6	Podlaskie	21,2	6	Podlaskie	10,5
7	Lubuskie	20,4	7	Zachodniopomorskie	10,5
8	Opolskie	19,7	8	Dolnośląskie	10,2
9	Warmińsko-mazurskie	19,7	9	Łódzkie	9,8
10	Zachodniopomorskie	19,1	10	Mazowieckie	9,6
11	Mazowieckie	18,7	11	Świętokrzyskie	9,4
12	Łódzkie	18,7	12	Warmińsko-mazurskie	9,4
13	Świętokrzyskie	17,7	13	Małopolskie	9,2
14	Podkarpackie	17,6	14	Lubuskie	9,0
15	Małopolskie	16,7	15	Podkarpackie	7,6
16	Lubelskie	13,7	16	Lubelskie	7,5
Polska		19,8	Polska		10,3

Tabela 6.18. Lista kolejności województw wg wielkości standaryzowanych współczynników umieralności na nowotwory złośliwe trzustki (ICD10 C25) w Polsce w 2007 roku**Table 6.18.** Rank-list of voivodeships by pancreas cancer mortality rates from (ICD-10 C25), Poland 2007

Mężczyźni Males		Kobiety Females	
1	Łódzkie 9,4	1	Lubuskie 6,4
2	Warmińsko-mazurskie 9,1	2	Śląskie 6,2
3	Zachodniopomorskie 8,8	3	Pomorskie 5,8
4	Śląskie 8,8	4	Zachodniopomorskie 5,8
5	Wielkopolskie 8,6	5	Wielkopolskie 5,7
6	Świętokrzyskie 8,5	6	Dolnośląskie 5,6
7	Pomorskie 8,3	7	Kujawsko-pomorskie 5,5
8	Mazowieckie 8,2	8	Świętokrzyskie 5,3
9	Kujawsko-pomorskie 8,2	9	Podkarpackie 5,3
10	Podlaskie 8,0	10	Opolskie 5,3
11	Opolskie 7,9	11	Małopolskie 5,1
12	Dolnośląskie 7,8	12	Łódzkie 4,9
13	Małopolskie 7,5	13	Warmińsko-mazurskie 4,7
14	Podkarpackie 7,5	14	Mazowieckie 4,6
15	Lubuskie 7,2	15	Podlaskie 4,3
16	Lubelskie 5,5	16	Lubelskie 3,3
Polska 8,2		Polska 5,2	

Tabela 6.19. Lista kolejności województw wg wielkości standaryzowanych współczynników umieralności na nowotwory złośliwe piersi i szyjki macicy (ICD10 C50, C53) w Polsce w 2007 roku**Table 6.19.** Rank-list of voivodeships by breast and cervical cancer mortality rates (ICD-10 C50, C53), Poland 2007

Sutek Breast		Szyjka macicy Cervix uteri	
1	Warmińsko-mazurskie 17,1	1	Lubuskie 8,0
2	Pomorskie 16,7	2	Kujawsko-pomorskie 7,5
3	Zachodniopomorskie 16,1	3	Pomorskie 7,1
4	Lubuskie 15,9	4	Warmińsko-mazurskie 6,8
5	Śląskie 15,8	5	Śląskie 6,6
6	Wielkopolskie 14,7	6	Dolnośląskie 6,2
7	Podkarpackie 14,6	7	Świętokrzyskie 6,0
8	Podlaskie 13,9	8	Podlaskie 6,0
9	Łódzkie 13,9	9	Łódzkie 5,8
10	Świętokrzyskie 13,5	10	Wielkopolskie 5,8
11	Kujawsko-pomorskie 13,3	11	Zachodniopomorskie 5,6
12	Małopolskie 13,2	12	Mazowieckie 5,6
13	Opolskie 13,0	13	Opolskie 5,3
14	Dolnośląskie 12,8	14	Małopolskie 4,8
15	Mazowieckie 12,2	15	Lubelskie 4,1
16	Lubelskie 11,2	16	Podkarpackie 3,6
Polska 14,5		Polska 5,9	

Tabela 6.20. Lista kolejności województw wg wielkości standaryzowanych współczynników umieralności na nowotwory złośliwe gruczołu krokowego (ICD10 C61) w Polsce w 2007 roku

Table 6.20. Rank-list of voivodeships by prostate cancer mortality rates (ICD-10 C61), Poland 2007

Mężczyźni Males		
1	Lubuskie	16,2
2	Wielkopolskie	15,9
3	Świętokrzyskie	15,2
4	Warmińsko-mazurskie	14,9
5	Śląskie	13,7
6	Mazowieckie	13,7
7	Pomorskie	13,6
8	Kujawsko-pomorskie	13,5
9	Podkarpackie	13,1
10	Zachodniopomorskie	12,9
11	Podlaskie	12,8
12	Łódzkie	12,6
13	Małopolskie	12,2
14	Opolskie	12,0
15	Dolnośląskie	12,0
16	Lubelskie	11,2
Polska		13,4

ROZDZIAŁ 7

Piśmiennictwo

CHAPTER 7

Bibliography

- Berrino F., De Angelis R., Sant M., Rosso S., B Lasota M., Coebergh J., Santaquilani M. Survival for eight major cancers and all cancers combined for European adults diagnosed in 1995-99: results of the EUROCARE-4 study. *The Lancet Oncology* 2007; 8: 733–783.
- Buemi A. Patologia guzów dla personelu rejestrów nowotworowych; Parkin D. M., Shanmugratnam K., Sobin L., Ferlay J., Whelan S. L. Grupy histologiczne dla studiów porównawczych (2002) Redakcja polskiego wydania: J. Didkowska, U. Wojciechowska, W. Zatoński. Centrum Onkologii — Instytut im. M. Skłodowskiej-Curie, Warszawa.
- Cancer Incidence in Finland 1982. Cancer Society of Finland Publication No. 34, Helsinki 1986.
- Canstat: Cancer in Victoria 2004, The Cancer Council Victoria Epidemiology Centre 2006.
- Dangel T., Szamotulska K., Wojciechowska U. Zapotrzebowanie na opiekę paliatywną nad dziećmi w Polsce — analiza epidemiologiczna. *Pediatrica Polska* 1999; 9: 695–707.
- Didkowska J., Mańczuk M., McNeill A., Powles J., Zatoński W. Lung cancer mortality at ages 35–54 in the European Union: ecological study of evolving tobacco epidemics. *BMJ* 2005; 331: 189–191.
- Didkowska J., Wojciechowska U. Trendy umieralności z powodu nowotworów złośliwych płuca u mężczyzn w Polsce w zależności od zmian w nawykach palenia tytoniu. W: *Leczenie z Palenia Tytoniu Obowiązkiem Lekarza — III Konferencja Naukowa poświęcona pamięci Profesora Franciszka Venuleta*. Warszawa, 13 listopada 2000: 14.
- Didkowska J., Wojciechowska U., Tarkowski W., Zatoński W. Aproksymacja ryzyka zgonu na nowotwory złośliwe wśród dzieci w Polsce w latach 1991–1996 (ekspertyza). Centrum Onkologii — Instytut, Warszawa 2001.
- Didkowska J., Wojciechowska U., Tarkowski W., Zatoński W. Nowotwory złośliwe w Polsce w 1999 roku. Centrum Onkologii — Instytut, Warszawa 2002.
- Didkowska J., Wojciechowska U., Tarkowski W., Zatoński W. Nowotwory złośliwe w Polsce w 2000 roku. Centrum Onkologii — Instytut, Warszawa 2001.
- Didkowska J., Wojciechowska U., Zatoński W. Changes in health indicators in Poland in the 1990s. In: *Abstracts book of the 2nd Conference on Health Status of Central and Eastern European Populations After Transition*, June 5–7, 2000, Warsaw, Poland. Cancer Center and Institute, Warsaw 2000; Part I: 7.
- Didkowska J., Wojciechowska U., Zatoński W. Geographical Distribution of Lung Cancer in Poland — Changes Between 1970 — 1999. In: *Program & Abstracts Book, “3rd Conference on Health Transformation in Central Europe After 1990: A third Look. Warsaw, 29–30 October 2001”*. Cancer Center and Institute, Warsaw 2001; Part II: 28.
- Didkowska J., Wojciechowska U. (red.). *Populacyjne programy przesiewowe w onkologii*. Centrum Onkologii — Instytut, Warszawa 2007.
- Didkowska J., Wojciechowska U., Zatoński W. (red.). *Rejestracja zachorowań na nowotwory złośliwe. Podręcznik dla personelu rejestrów nowotworowych*. Centrum Onkologii — Instytut im. M. Skłodowskiej-Curie, Warszawa 2002.
- Doll R., Peto R. Mortality in relation to smoking: 20 years observations on male British doctors. *Br. Med. J.* 1976; 2: 1525–1536.
- Doll R., Muir C., Waterhouse J. (eds). *Cancer incidence in five continents*. Vol. 2 IARC, Lyon 1970.

- Doll R., Peto R., Bjartveit K., Chazova L., Chalmogorova G., Hirsch A., Levschin V., Simpson D., Zatoński W. Tobacco and death in Eastern Europe. In: *Cancer Prevention in Europe*. Bodmer W., Zaridze D. (eds). Organization of European Cancer Institutes, London 1993: 71–97.
- EUNICE Description of the national situation of cervical cancer screening in the member states of the European Union, Ahti Anttila, Guglielmo Ronco, Working Group on the Registration and Monitoring of Cervical Cancer Screening Programmes in the European Union; within the European Network for Information on Cancer (EUNICE). *European Journal of Cancer* 2009; 45: 2685–2708.
- Ferlay J., Bray F., Pisani P., Parkin D.M.: *GLOBOCAN 2000: Cancer Incidence, Mortality and Prevalence Worldwide, Version 1.0*. IARC Cancer Base No. 5. IARC Press, Lyon 2001.
- Finnish Cancer Registry. *Cancer Incidence in Finland 2000 and 2001*. Cancer Society of Finland Publication No. 65, Helsinki 2003.
- Holzer J. *Demografia. PWE*, Warszawa 1970.
- Koszarowski T., Gadomska H. (red.). *Zachorowania i zgony na nowotwory złośliwe w Polsce, Warszawie i wybranych terenach wiejskich w roku 1979*. Centrum Onkologii — Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1982.
- Koszarowski T., Gadomska H. (red.). *Zachorowania i zgony na nowotwory złośliwe w Polsce, Warszawie i wybranych terenach wiejskich w roku 1980*. Centrum Onkologii — Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1983.
- Koszarowski T., Gadomska H. (red.). *Zachorowania i zgony na nowotwory złośliwe w Polsce, Warszawie i wybranych terenach wiejskich w roku 1981*. Centrum Onkologii — Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1983.
- Koszarowski T., Gadomska H. (red.). *Zachorowania i zgony na nowotwory złośliwe w Polsce, Warszawie i wybranych terenach wiejskich w roku 1982*. Centrum Onkologii — Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1984.
- Koszarowski T., Gadomska H. (red.). *Zachorowania i zgony na nowotwory złośliwe w Polsce, Warszawie i wybranych terenach wiejskich w roku 1983*. Centrum Onkologii — Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1985.
- Koszarowski T., Gadomska H., Warda B., Drożdżewska Z. *Badania zapadalności i umieralności na nowotwory złośliwe w Polsce i w terenach wybranych 1962–1965*. PZWL, Warszawa 1968.
- Koszarowski T., Gadomska H., Wronkowski Z., Romejko M. *Cancer in Poland, city of Warsaw and Selected Rural Areas, 1963–1972*. Polish Medical Publishers, Warszawa 1977.
- Koszarowski T., Gadomska H., Wronkowski Z., Romejko M. *Nowotwory złośliwe w Polsce w latach 1952–1982*. Centrum Onkologii — Instytut im. M. Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1987.
- Koszarowski T., Kołodziejka H., Gadomska H., Staszewski J., Wiczorkiewicz A., Wronkowski Z., Warda B., Karewicz Z. *Cancer Registry Report in Selected Areas of Poland, 1965–1970*. Organization of Cancer Control in Poland, Polish Medical Publishers, Warszawa 1972.
- Kościńska B., Strojnowski S. *Słownik pojęć histologicznych polsko-łacińsko-angielski dla rejestrów nowotworowych*. Didkowska J., Wojciechowska U., Zatoński W. (red.). Centrum Onkologii — Instytut im. M. Skłodowskiej-Curie, Warszawa 2002.
- Madej G., Didkowska J., Zatoński W. *Epidemiologia nowotworów złośliwych jądra w Polsce. Epidemiologiczna analiza umieralności*. *Nowotwory* 1984; 34: 245.
- Maters C.D., Fat D.M., Inoue M., Rao C., Lopez D. Counting the dead and what they died from: an assessment of the global status of cause of death data. *Bulletin of the World Health Organization* 2005; 83 (3).
- Międzynarodowa Statystyczna Klasyfikacja Chorób i Problemów Zdrowotnych. Rewizja dziesiąta. Uniwersyteckie Wydawnictwo Medyczne „Vesalius”, Kraków 1994.
- Parkin D. M., Chen V. W., Ferlay J., Galceran J., Storm H. H., Whelan S. L. Porównywalność i kontrola jakości danych w rejestrach nowotworowych. Didkowska J., Wojciechowska U., Zatoński W. (red.). Centrum Onkologii — Instytut im. M. Skłodowskiej-Curie, Warszawa 2002.
- Parkin D.M., Whelan S.L., Ferlay J., Raymond L., Young J. *Cancer Incidence in Five Continents*. Vol. VII. IARC Scientific Publications No. 143. IARC, Lyon 1997.
- Peto R., Lopez A., Boreham J., Thun M., Heath C. *Mortality from smoking in developed countries 1950–2000*. Oxford University Press, Oxford 1994.
- Przewoźniak K., Wojciechowska U., Tarkowski W., Porębski M., Harville E., Zatoński W. Demographic and socioeconomic determinants of decline in smoking prevalence in Poland. In: *Abstracts book of the 2nd Conference on Health Status of Central and Eastern European Populations After Transition, June 5–7, 2000, Warsaw, Poland*. Cancer Center and Institute, Warsaw 2000; Part II: 22.
- Pukkala E., Söderman B., Okeanov A., Storm H., Rahu M., Hakulinen T., Becker N., Stabenov R., Bjarnadottir K., Stengrevics A., Gurevicius R., Glatte E., Zatoński W., Men T., Barlow L. (in coll. Didkowska J.): *Cancer Atlas of Northern Europe*. Cancer Society of Finland, Helsinki 2001.
- Powles J., Zatoński W., Vander Hoorn S., Ezzati M. The contribution of leading diseases and risk factors to excess losses of healthy life in eastern Europe: burden of disease study. *BMC Public Health* 2005; 5: 116.
- Ramlau R., Didkowska J., Wojciechowska U., Zatoński W. Epidemiologiczna ocena umieralności z powodu nowotworów złośliwych sutka w województwie poznańskim *Nowotwory* 2001; 51: 483–490.
- Staszewski J. *Epidemiology of cancer of selected sites in Poland and Polish migrants*. Ballinger Publ. Co, Cambridge 1976.
- Staszewski J. Regionalne różnice rejestrowanej umieralności na nowotwory złośliwe w Polsce w 1961 roku. *Nowotwory* 1967; 17: 3.

- Staszewski J. Regionalne różnice umieralności na nowotwory złośliwe w Polsce w latach 1970–1974. Instytut Onkologii, Gliwice 1979.
- Staszewski J., Haenszel W. Cancer mortality among the Polish born in the United States. *JNCI* 1965; 35: 291–297.
- Tyczyński J., Zatoński W. (red.). Rejestracja nowotworów złośliwych w Polsce. Centrum Onkologii — Instytut im. M. Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1994.
- Tyczyński J., Parkin D.M., Zatoński W., Tarkowski W. Cancer mortality among Polish migrants to France. *Bull. Cancer* 1992; 79: 789–800.
- Tyczyński J., Tarkowski W., Parkin D.M., Zatoński W. Cancer mortality among Polish migrants to Australia. *Eur. J. Cancer* 1994; 30A: 478–484.
- Tyczyński J., Wojciechowska U., Didkowska J., Tarkowski W., Zatoński W. Atlas umieralności na nowotwory złośliwe w Polsce w latach 1991–1995. Centrum Onkologii — Instytut im. M. Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1998.
- Tyczyński J., Wojciechowska U., Tarkowski W., Zatoński W. Ocena kompletności i jakości rejestracji nowotworów złośliwych w Polsce w roku 1993. *Nowotwory* 1996; 46: 537–545.
- Tyczyński J.E., Wojciechowska U., Didkowska J., Zatoński W. Deaths due to smoking in Poland in the 1990's. Abstracts from 11th World Conference on Tobacco or Health Promoting a future without tobacco, Chicago Hilton and Towers and the Palmer House Hilton, August, 6–11, 2000. Chicago 2000; 377.
- Waterhouse J., Muir C., Correa P., Powell J. (eds). Cancer incidence in five continents. Vol. 3. IARC, Lyon 1976.
- Waterhouse J.A.H., Muir C.S., Shanmugaratnam K., Powell J. (red.). Cancer incidence in five continents, Vol. 4. IARC, Lyon 1982.
- Wojciechowska U., Didkowska J. Nowotwory złośliwe u dzieci w 1999 roku. W: Opieka paliatywna nad dziećmi. Dangel T. (red.). Warszawskie Hospicjum dla Dzieci, Instytut Matki i Dziecka, Warszawa 2002; 30–43 (współautorstwo rozdziału).
- Wojciechowska U., Didkowska J. Nowotwory złośliwe u dzieci w 1999 roku. W: Opieka paliatywna nad dziećmi. Dangel T. (red.). Instytut Matki i Dziecka, Warszawa 2002.
- Wojciechowska U., Didkowska J., Zatoński W., Is democracy healthier? A look at changes in tobacco-related mortality. In: Program & Abstracts 3rd European Conference on Tobacco or Health Closing the Gaps — Solidarity for Health, 20–22 June 2002, Warsaw, Poland. Warsaw 2002; Part: Poster Sessions (Appendix): 1.
- Wojciechowska U., Tarkowski W., Didkowska J., Tyczyński J., Zatoński W. Sociodemographic correlates of decline in lung cancer mortality. In: Abstracts book of the 2nd Conference on Health Status of Central and Eastern European Populations After Transition, June 5–7, 2000, Warsaw, Poland. Cancer Center and Institute, Warsaw 2000; Part I: 30.
- Wojciechowska U., Tarkowski W., Zatoński W. Umieralność na nowotwory złośliwe płuca a poziom wykształcenia. W: Leczenie z Palenia Tytoniu Obowiązkiem Lekarza — III Konferencja Naukowa poświęcona pamięci Profesora Franciszka Venuleta, Warszawa, 13 listopada 2000; 28.
- Wojciechowska U., Didkowska J., Zatoński W. (red.). Rejestracja nowotworów złośliwych. Zasady i metody. Centrum Onkologii — Instytut, Warszawa 2007.
- Zatoński W. (ed.). Closing the Health gap in European Union. Warszawa 2008.
- Zatoński W. The East-West Health Gap in Europe — what are the causes? *Eur. J. Public Health* 2007; 17: 121.
- Zatoński W., Becker N. (in coll. Gottesman K., Mykowiecka A., Tyczyński J.): Atlas of Cancer Mortality in Poland, 1975–1979. Springer Verlag, Heidelberg 1988.
- Zatoński W., Didkowska J. Closing the gap: Cancer in Central and Eastern Europe (CEE), 25 March 2008. *Eur. J. Cancer* 2008; 44: 1425–1437.
- Zatoński W., Didkowska J. Epidemiologia nowotworów złośliwych. W: Onkologia kliniczna. Krzakowski M. (red.). Wydawnictwo Medyczne Borgis. Warszawa 2001; 22–50.
- Zatoński W., Didkowska J., Tyczyński J., Pukkala E., Gustavsson N. Nowotwory złośliwe w Polsce. Centrum Onkologii, Warszawa 1993.
- Zatoński W., Campos H., Willett W. Rapid declines in coronary heart disease mortality in Eastern Europe are associated with increased consumption of oils rich in alpha-linolenic acid. *Eur. J. Epidemiol.* 2008; 23: 3–10.
- Zatoński W., Manczuk M., Powles J., Negri E. Convergence of male and female lung cancer mortality at younger ages in the European Union and Russia *Eur. J. Public Health* 2007; 17: 450–454.
- Zatoński W., Przewoźniak K. (red.). Zdrowotne następstwa palenia tytoniu w Polsce. Ariel, Warszawa 1992.
- Zatoński W., Pukkala E., Didkowska J., Tyczyński J., Gustavsson N. Atlas umieralności na nowotwory złośliwe w Polsce w latach 1986–1990 (Atlas of cancer mortality in Poland 1986–1990). Centrum Onkologii — Instytut, INTERSPAR — Oficyna Wydawnicza, Warszawa 1993.
- Zatoński W., Smans M., Tyczyński J., Boyle P. (eds.) (in coll. Becker N., Didkowska J., Friedl H.P., Holub J., Peter Z., Plesko I., Roman V., Stabenov R., Tzvetansky Ch.). Atlas of Cancer Mortality in Central Europe. IARC Scientific Publications No. 134. IARC, Lyon 1996.
- Zatoński W., Tarkowski W., Chmielarczyk W. Nowotwory złośliwe w Polsce w 1984 roku. Centrum Onkologii — Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1987.
- Zatoński W., Tarkowski W., Chmielarczyk W. Nowotwory złośliwe w Polsce w 1985 roku. Centrum Onkologii — Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1988.

- Zatoński W., Tarkowski W., Chmielarczyk W., Tyczyński J. Nowotwory złośliwe w Polsce w 1987 roku. Centrum Onkologii — Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1990.
- Zatoński W., Tarkowski W., Chmielarczyk W., Tyczyński J. Nowotwory złośliwe w Polsce w 1988 roku. Centrum Onkologii — Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1990.
- Zatoński W., Tarkowski W., Chmielarczyk W., Tyczyński J. Nowotwory złośliwe w Polsce w 1989 roku. Centrum Onkologii — Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1992.
- Zatoński W., Tyczyński J. (red.). Nowotwory złośliwe w Polsce w 1990 roku. Centrum Onkologii — Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1993.
- Zatoński W., Tyczyński J. (red.). Nowotwory złośliwe w Polsce w 1991 roku. Centrum Onkologii — Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1994.
- Zatoński W., Tyczyński J. (red.). Nowotwory złośliwe w Polsce w 1992 roku. Centrum Onkologii — Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1995.
- Zatoński W., Tyczyński J. (red.). Nowotwory złośliwe w Polsce w 1993 roku. Centrum Onkologii — Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1996.
- Zatoński W., Tyczyński J. (red.). Nowotwory złośliwe w Polsce w 1994 roku. Centrum Onkologii — Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1997.
- Zatoński W., Tyczyński J. (red.). Nowotwory złośliwe w Polsce w 1995 roku. Centrum Onkologii — Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1998.
- Zatoński W., Tyczyński J. (red.). Nowotwory złośliwe w Polsce w 1996 roku. Centrum Onkologii — Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1999.
- Zatoński W., Tyczyński J. (red.). Epidemiologia nowotworów złośliwych w Polsce w piętnastoleciu 1980–1994. Centrum Onkologii — Instytut im. M. Skłodowskiej-Curie, Warszawa 1997.
- Zatoński W., Tyczyński J., Becker N. Geographical distribution of cancer in Poland. In: Cancer Mapping. Boyle P., Muir C.S., Grundmann E. (eds.). Springer Verlag, Berlin-Heidelberg 1989; 176-195.
- Zatoński W., Tyczyński J., Didkowska J. Umieralność na nowotwory złośliwe w Polsce w latach 1964-1988. Analiza epidemiologiczna. *Magazyn Medyczny* 1991; 5: 7-9.
- Zatoński W., Tyczyński J. Geografia umieralności na nowotwory złośliwe w Polsce. W: *Przestrzenne Problemy Zdrowotności*. Mazurkiewicz L., Wróbel A. (red.). Institute of Geography and Spatial Organization Polish Academy of Sciences, Warszawa 1990; 119–140.
- Zatoński W., Tyczyński J. Nowotwory tytoniozależne w Polsce w 1985 roku. *Zdr. Publ.* 1988; 3: 14.
- Zatoński W. The health of the Polish population. *Public Health Rev. Israel* 1995; 23: 139–156.

BIULETYN POWSTAŁ WE WSPÓŁPRACY Z: FOLLOWING REGISTRIES CONTRIBUTED TO THE BULLETIN:

Dolnośląskim Rejestrem Nowotworów pod kierownictwem mgr Jerzego Błaszczyka
Dolnośląskie Centrum Onkologii, ul. Hirszfelda 12, 53-413 Wrocław

Kujawsko-Pomorskim Rejestrem Nowotworów pod kierownictwem dr n. med. Tomasza Mierzwę
Centrum Onkologii im. prof. Franciszka Łukaszczyka, ul. Dr. I. Romanowskiej 2, 85-796 Bydgoszcz

Lubelskim Rejestrem Nowotworów pod kierownictwem lek. med. Beaty Kościańskiej
Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej, ul. Jaczewskiego 7, 20-090 Lublin

Lubuskim Rejestrem Nowotworów pod kierownictwem dr Krzysztofa Marzewskiego
Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki nr 2, ul. Warszawska 42, 66-400 Gorzów Wielkopolski

Łódzkim Rejestrem Nowotworów pod kierownictwem Joanny Zabłockiej-Trawińskiej
Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. M. Kopernika, ul. Pabianicka 62, 93-513 Łódź

Małopolskim Rejestrem Nowotworów pod kierownictwem dr hab. med. Jadwigi Rachtan
Centrum Onkologii — Instytut, ul. Garncarska 11, 31-115 Kraków

Warszawskim Rejestrem Nowotworów pod kierownictwem dr n. med. Maryli Zwierko
Centrum Onkologii — Instytut, ul. Roentgena 5, 02-781 Warszawa

Opolskim Rejestrem Nowotworów pod kierownictwem mgr Wiesławy Kaczmarek
Opolskie Centrum Onkologii, ul. Katowicka 66a, 45-372 Opole

Podkarpackim Rejestrem Nowotworów pod kierownictwem lek. med. Grażyny Hejdy
Podkarpackie Centrum Zdrowia Publicznego w Rzeszowie, ul. Warzywna 3a, 35-310 Rzeszów

Podlaskim Rejestrem Nowotworów pod kierownictwem mgr Katarzyny Maksimowicz
Białostockie Centrum Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie, ul. Ogrodowa 12, 15-027 Białystok

Pomorskim Rejestrem Nowotworów pod kierownictwem lek. med. Joanny Wójcik-Tomaszewskiej
Wojewódzkie Centrum Onkologii, ul. Marii Skłodowskiej-Curie 2, 80-210 Gdańsk

Świętokrzyskim Rejestrem Nowotworów pod kierownictwem dr n. med. Stanisława Goździa
Świętokrzyskie Centrum Onkologii, ul. Artwińskiego 3, 25-734 Kielce

Śląskim Rejestrem Nowotworów pod kierownictwem prof. dr hab. med. Brunona Zemły
Centrum Onkologii — Instytut w Gliwicach, ul. Wybrzeże Armii Krajowej 15, 44-101 Gliwice

Warmińsko-Mazurskim Rejestrem Nowotworów pod kierownictwem dr n. med. Leszka Frąckowiaka
Warmińsko-Mazurskie Centrum Onkologii, ul. Al. Wojska Polskiego 37, 10-228 Olsztyn

Wielkopolskim Rejestrem Nowotworów pod kierownictwem mgr Agnieszki Dyzmann-Sroki
Wielkopolskie Centrum Onkologii, ul. Garbary 15, 61-866 Poznań

Zachodniopomorskim Rejestrem Nowotworów pod kierownictwem dr n. med. Małgorzaty Talerzyk
Zachodniopomorskie Centrum Onkologii, ul. Strzałowska 22, 71-730 Szczecin

1. Typ karty ☐ pierwsza ☐ kontrolna	2. Numer
MZ/N-1a KARTA ZGŁOSZENIA NOWOTWORU ZŁOŚLIWEGO	
Nazwa i adres jednostki – pieczętka z numerem REGON	3. REGON (cz. I resort. kodu i identyf.)
	4. PESEL
	5. Data urodzenia rok - miesiąc - dzień
	6. Płeć ☐ mężczyzna ☐ kobieta
7. Nazwisko	
8. Imię	9. Poprzednie nazwisko
ADRES	11. Kod TERYT
10. Miejscowość	
12. Ulica, nr domu, nr mieszkania	
13. Gmina	14. Powiat
15. Województwo	
16. Zajęcie ☐ uczeń ☐ pracownik umysłowy ☐ pracownik fizyczny ☐ rolnik ☐ emeryt/rencista ☐ inny	
17. Ukończona szkoła ☐ bez wykształcenia ☐ podstawowa ☐ gimnazjum ☐ zasadnicza zawodowa ☐ średnia ☐ policealna ☐ wyższa	
18. DATA ROZPOZNANIA rok - miesiąc - dzień	
DATA PRZYJĘCIA	22. DATA ZGONU rok - miesiąc - dzień
19. do ambulatorium	23. Miejsce zgonu
20. do szpitala	24. Przyczyna zgonu
21. DATA WYPISU rok - miesiąc - dzień	☐ szpital ☐ nowotwór
	☐ dom ☐ inna
	☐ inne

25. ROZPOZNANIE KLINICZNE: ICD-10	28. ROZPOZNANIE HISTOPATOLOGICZNE	29. Kod histopat.
Opis i lokalizacja nowotworu:	☐ nie pobrano materiału do badania	
	☐ pobrano wycinek (badanie w toku)	
	☐ wynik negatywny (nie potwierdzono nowotworu)	
	☐ wynik pozytywny (potwierdzono nowotwór)	
	Typ histologiczny	
26. Nowotwór ☐ pojedynczy ☐ mnogi		
27. Strona ciała ☐ prawa ☐ lewa ☐ obie strony		
30. Kod zaawansowania TNM	31. Stadium zaawansowania	
0 1 2 3 4 X	☐ rak <i>in situ</i> ☐ regionalne (przerzuty regionalne)	
T ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ TIS	☐ miejscowe ☐ uogólnione (przerzuty odległe)	
N ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐	☐ niedokładnie określone	
M ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ☐		
32. Inne podstawy rozpoznania	33. Leczenie skojarzone	34. Metody leczenia nieskojarzonego
☐ cytologia ☐ inne bad. obraz.	☐ radioter.+chemioter.	☐ chirurgia ☐ hormonoterapia
☐ endoskopia ☐ badanie kliniczne	☐ chirurgia+chemioter.	☐ radioterapia ☐ immunoterapia
☐ radiologia ☐ sekcja	☐ radioter.+chemioter.+chirurgia	☐ chemioterapia ☐ inne
☐ operacja wywiad. ☐ tylko akt zgonu	☐ radioter.+chirurgia	
☐ badanie skryningowe	☐ lec. nieskojarzone (wypełnić pkt 34)	
możliwe zaznaczenie kilku pól		
35. Rodzaj leczenia ☐ radykalne ☐ paliatywne ☐ objawowe ☐ skierowany na leczenie ☐ brak zgody na leczenie		
36. Data wypełnienia karty	36. Nr statystyczny lekarza	
rok - miesiąc - dzień		
38. Identyfikator osoby wczytującej	39. Podpis lekarza	

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY ZGŁOSZENIA NOWOTWORÓW ZŁOŚLIWYCH

Zasady ogólne

Karta Zgłoszenia Nowotworu Złośliwego MZ/N- a służy do zgłaszania wykrytych przypadków nowotworów złośliwych oraz raka *in situ* przez placówki publicznej i niepublicznej służby zdrowia na terenie całego kraju.

Kartę należy wypełniać:

- przy pierwszym rozpoznaniu lub podejrzeniu nowotworu,
- przy wizytach kontrolnych, w czasie których zostanie stwierdzona zmiana mająca związek z leczeniem lub postępem choroby,
- na podstawie karty zgonu, jeśli przyczyną zgonu był nowotwór złośliwy.

Zgłoszeniu podlegają choroby nowotworowe oznaczone w X rewizji Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych numerami C00–C97 oraz D00–D09.

Zasady wypełniania karty

Kartę należy wypełniać czytelnie czarnym lub niebieskim długopisem, używając drukowanych liter, a pola kodowe zaznaczać symbolem X wewnątrz obszaru pola.

Nie należy wypełniać pól oznaczonych szarym kolorem (nr 2, 11, 25, 29, 38).

- Pole 1. Należy zaznaczyć, czy pacjent ma wypełnianą kartę KZNZ po raz pierwszy, czy jest to jego kolejna karta.
- Pole 2. Nie wypełniać (wypełnia regionalny rejestr onkologiczny).
- Pole 3. Należy wstawić nazwę lub stempel jednostki zgłaszającej oraz wpisać jej numer REGON.
- Pole 4. Należy wpisać pełny numer PESEL.
- Pole 5. Należy wpisać datę urodzenia według ustalonego formatu: rrrr-mm-dd.
- Pole 6. Należy zaznaczyć znakiem X odpowiednią płeć.
- Pole 7. Należy wpisać aktualne nazwisko pacjenta.
- Pole 8. Należy wpisać imię (imiona) pacjenta.
- Pole 9. Przy zmianie nazwiska należy podać również to nazwisko, które pacjent nosił w czasie postawienia pierwszej diagnozy czy poprzednich zgłoszeń.
- Pole 10. Należy wpisać miejscowość, w której pacjent jest zameldowany na stałe.
- Pole 11. Nie wypełniać (wypełnia Rejestr Nowotworów Złośliwych).
- Pole 12. Należy wpisać ulicę, nr domu i mieszkania pacjenta w miejscu zameldowania.
- Pole 13. Należy wpisać gminę, w której leży miejscowość.
- Pole 14. Należy wpisać powiat, w którym leży miejscowość.
- Pole 15. Należy wpisać województwo, w którym leży miejscowość.
- Pole 16. Należy zaznaczyć znakiem X rodzaj wykonywanego zajęcia.
- Pole 17. Należy zaznaczyć znakiem X ukończona szkoła.
- Pole 18. Należy wpisać datę rozpoznania nowotworu według ustalonego formatu: rrrr-mm-dd.
- Pole 19. Należy wpisać datę porady ambulatoryjnej według ustalonego formatu: rrrr-mm-dd.
- Pole 20. Należy wpisać datę przyjęcia do szpitala według ustalonego formatu: rrrr-mm-dd.
- Pole 21. Należy wpisać datę wypisu ze szpitala według ustalonego formatu: rrrr-mm-dd.
- Pole 22. Należy wpisać datę zgonu pacjenta według ustalonego formatu: rrrr-mm-dd.
- Pole 23. Należy zaznaczyć znakiem X miejsce zgonu pacjenta (hospicjum należy do kategorii „inne”).
- Pole 24. Należy zaznaczyć znakiem X przyczynę zgonu pacjenta.
- Pole 25. Pola kodowego nie wypełniać. W miejscu na opis należy wpisać rozpoznanie kliniczne z dokładnym umiejscowieniem nowotworu (także tkanki krwiotwórczej i układu chłonnego), precyzując czy chodzi o umiejscowienie pierwotne, czy przerzut, a pierwotny punkt wyjścia nowotworu jest nieznany.
- Pole 26. Należy zaznaczyć, czy rozpoznany nowotwór jest pierwszym nowotworem, czy jest to kolejny różny histologicznie nowotwór. Nie należy zakreślać pól w wypadku przerzutów.
- Pole 27. W wypadku nowotworów umiejscowionych w narządach parzystych należy podać stronę ciała pacjenta, po której znajduje się nowotwór.
- Pole 28. Jeżeli chory nie miał badania histopatologicznego, w polu należy zakreślić „nie pobrano materiału do badania”. Jeżeli nie otrzymano jeszcze wyniku badania, należy zakreślić „pobrano wycinek — badanie w toku”. Jeżeli wynik badania był ujemny, należy zakreślić „wynik negatywny”, jeśli zaś badanie potwierdziło występowanie nowotworu, należy podać pełne rozpoznanie histopatologiczne lub zakreślić „wynik pozytywny”.
- Pole 29. Pola kodowego nie wypełniać. W miejscu na opis należy wpisać rozpoznanie histopatologiczne.
- Pole 30. Należy zakreślić stadium zaawansowania choroby nowotworowej według klasyfikacji TNM.
- Pole 31. Jeśli diagnostyka TNM nie jest możliwa, należy określić stadium zaawansowania choroby.
- Pole 32. Jeżeli nie wykonano badania histopatologicznego, należy zakreślić, jakie inne badania były podstawą rozpoznania nowotworu. Wskazywanie innych badań, których rezultat nie posiada istotnej wartości diagnostycznej, jest niecelowe. Laparotomię należy zaznaczyć jako operację wywiadowczą. Możliwe jest zaznaczenie kilku pól.
- Pole 33. Należy określić, jakie metody leczenia skojarzonego zastosowano u pacjenta (kolejność nieistotna).
- Pole 34. Należy zakreślić, jakiemu leczeniu przeciwnowotworowemu nieskojarzonemu poddano dotychczas pacjenta (operacja wywiadowcza nie jest leczeniem chirurgicznym). Możliwe jest zaznaczenie kilku pól.
- Pole 35. Należy określić rodzaj leczenia, zaznaczając jedną z przewidzianych w karcie możliwości.
- Pole 36. Należy wpisać datę wypełnienia karty według ustalonego formatu: rrrr-mm-dd.
- Pole 37. Pole na podpis lekarza wypełniającego kartę oraz numer statystyczny lekarza.
- Pole 38. Pole wypełniać.
- Pole 39. Czytelny podpis i pieczęć lekarza.